

2016 – 2025

PLANUL REGIONAL DE ACȚIUNE PENTRU ÎNVĂȚĂMÂNT

PRAI

infraed

REGIUNEA DE DEZVOLTARE **SUD - MUNTENIA**

**PLANUL REGIONAL DE
ACȚIUNE
PENTRU ÎNVĂȚĂMÂNT (PRAI)**

2016 - 2025

**REGIUNEA DE DEZVOLTARE
SUD - MUNTENIA**

Componența Consorțiului regional al Regiunii de Dezvoltare Sud Muntenia

Nr. Crt.	Numele si prenumele	Institutia reprezentata	Funcția in cadrul institutiei	Funcție in cadrul con-sorțiului	Județul
1.	Dumitru TUDOSOIU	Inspectoratul Școlar Județean Argeș	inspector școlar ge- neral	membru titular	Argeș
2.	Gabriela NEAGU	Inspectoratul Școlar Județean Argeș	inspector școlar dis- cipline tehnice	membru su- pleant	Argeș
3.	Cristian DUMITRESCU	AJOFM Argeș	consilier	membru titular	Argeș
4.	Mihaela POPESCU	AJOFM Argeș	inspector	membru su- pleant	Argeș
5.	Valentin Simion ZANFIR	Camera de Comerț si Industrie Arges	director general	membru titular	Argeș
6.	Liliana DOBRIN	Camera de Comerț si Industrie Arges	consilier juridic	membru su- pleant	Argeș
7.	Constantin PAȘOL	CLDPS Argeș –SC OMV PE- TROM SA – ASSET 3 Munte- nia Vest	Business officer	membru Cole- giul de coordo- nare	Argeș
8.	Constantin Dan MANU	CJ Argeș	președinte	membru titular	Argeș
9.	Roxana STOENESCU	CJ Argeș	șef serviciu relații in- ternaționale, tineret, cultură	membru su- pleant	Argeș
10.	VOICA ADRIAN	CLDPS Argeș – SIPA MUN- TENIA afiliat FSLI	președinte	membru titular	Argeș
11.	Laurențiu – Cristian DEACONU	Universitatea din Pitești	prodecan Facultatea de Matematică -in- formatică	membru titular	Regiunea Sud Munte- nia
12.	Sofia Loredana TUDOR	Universitatea din Pitești	profesor Facultatea de Științe ale Educa- ției	membru su- pleant	Regiunea Sud Munte- nia
13.	Constantin TUDOR	Inspectoratul Școlar Județean Călărași	inspector școlar ge- neral	membru Cole- giul de coordo- nare	Călărași
14.	Olimpiu Manuel MOI- SESCU	Inspectoratul Școlar Județean Călărași	inspector școlar dis- cipline tehnice	membru su- pleant	Călărași
15.	Mariana VASILE	AJOFM Călărași	consilier superior	membru titular	Călărași
16.	Costel Adrian HULEA	AJOFM Călărași	inspector	membru su- pleant	Călărași
17.	Marian DRĂGAN	Camera de Comerț, Industrie si Agricultura Călărași	președinte	membru titular	Călărași
18.	Dorina Irina RAVAC	Camera de Comerț, Industrie si Agricultura Călărași	director general	membru su- pleant	Călărași
19.	Dorina DRĂGHICI	Consiliul Județean Călărași	Consilier	membru titular	Călărași
20.	Cecilia CIMPEANU	Consiliul Județean Călărași	Referent	membru su- pleant	Călărași
21.	Aurel BOGATU	CLDPS Călărași – Sindicatul Liber din Învățământ	președinte	membru titular	Călărași
22.	Niculae DUMITRU	CLDPS Călărași – Sindicatul Liber din Învățământ	vicepreședinte	membru su- pleant	Călărași
23.	Daniela Camelia TRAIAN	ADR Sud Muntenia	Director adjunct Dezvoltare și Comu- nicare	membru Cole- giul de coordo- nare	Regiunea Sud Munte- nia
24.	Gilda Lidia NICULESCU	ADR Sud Muntenia	Șef serviciu Dezvol- tare	membru su- pleant	Regiunea Sud Munte- nia

25.	Florin Mircea PETRE	CLDPS Călărași – SC CONFORT SA CĂLĂRAȘI	consilier	membru titular	Călărași
26.	Florin DRĂGAN	CLDPS Călărași – SC CONFORT SA	director	membru supleant	Călărași
27.	Sorin ION	Inspectoratul Școlar Județean Dâmbovița	inspector școlar general	membru titular	Dâmbovița
28.	Luminița Mariana POPESCU	Inspectoratul Școlar Județean Dâmbovița	inspector școlar discipline tehnice	membru supleant	Dâmbovița
29.	Cezar DINCĂ	AJOFM Dâmbovița	director executiv adjunct	membru titular	Dâmbovița
30.	Daniela STANCA	AJOFM Dâmbovița	inspector superior	membru supleant	Dâmbovița
31.	Tănase Adrian DRAGNA	CLDPS Dâmbovița – Sindicatul Liber Învățământ Dâmbovița	vicepreședinte	membru titular	Dâmbovița
32.	Emil POAMĂ	CLDPS Dâmbovița – Sindicatul Liber Învățământ Dâmbovița	președinte	membru supleant	Dâmbovița
33.	Claudia GILIA	Consiliul Județean Dâmbovița	vicepreședinte	membru titular	Dâmbovița
34.	Ștefan IONIȚĂ	Consiliul Județean Dâmbovița	expert, consilier al președintelui	membru supleant	Dâmbovița
35.	George Daniel BEJU	CLDPS Dâmbovița - S.C. Beda Impex SRL Târgoviște	administrator	membru titular	Dâmbovița
36.	Elena Cristina DEDU	CLDPS Dâmbovița - S.C. Beda Impex SRL Târgoviște	director economic	membru supleant	Dâmbovița
37.	Adriana GRIGORE	Camera de Comerț, Industrie și Agricultură Dâmbovița	consultant comercial	membru titular	Dâmbovița
38.	Varlan Aura Georgiana	Camera de Comerț, Industrie și Agricultură Dâmbovița	Economist	membru supleant	Dâmbovița
39.	Constanța POPESCU	Universitatea Valahia Târgoviște	prodecan - profesor universitar dr	Președinte	Regiunea Sud Muntenia
40.	Cristina Maria VOINEA		Lector universitar dr.	membru supleant	
41.	Gigi OPRÎȘAN	ISJ Giurgiu	inspector școlar general	membru titular	Giurgiu
42.	Daniela DINACI	ISJ Giurgiu	inspector școlar discipline tehnice	membru supleant	Giurgiu
43.	Maria GHIȚĂ	AJOFM Giurgiu	director executiv adjunct	membru titular	Giurgiu
44.	Gratiela – Valy DOGARU	AJOFM Giurgiu	consilier superior	membru supleant	Giurgiu
45.	Maria Eugenia CAZACU	CLDPS Giurgiu – UGIR 1903	președinte	membru Colegiul de coordonare	Giurgiu
46.	Bogdan PENA	CLDPS Giurgiu – UGIR 1903	director	membru supleant	Giurgiu
47.	Emilia Cristina ANCU	Consiliul Județean Giurgiu	consilier superior	vicepreședinte	Giurgiu
48.	Daniela Artemiza BURCEA	Consiliul Județean Giurgiu	director adjunct	membru supleant	Giurgiu
49.	Alexandru EPINGEAC	Camera De Comerț, Industrie Si Agricultura Giurgiu	președinte	membru titular	Giurgiu
50.	Marius Hirjoghe	Camera De Comerț, Industrie Si Agricultura Giurgiu	responsabil formare	membru supleant	Giurgiu

51.	Ionel TRĂISTARU	FSLI Giurgiu - Liga Cadrelor Didactice	președinte	membru titular	Giurgiu
52.	Mariana NIDELEA	FSLI Giurgiu - Liga Cadrelor Didactice	secretar general	membru su-pleant	Giurgiu
53.	Rodica Luminița BĂRCĂRI	ISJ Ialomița	inspector școlar general	membru titular	Ialomița
54.	Elena RADU	ISJ Ialomița	inspector școlar discipline tehnice	membru su-pleant	Ialomița
55.	Maria HURTOI	AJOFM Ialomița	Consilier superior	membru titular	Ialomița
56.	Liliana NICOLAE	AJOFM Ialomița	Consilier superior	membru su-pleant	Ialomița
57.	Traian MITREA	USLI Ialomița	Prim vicepreședinte	membru titular	Ialomița
58.	Petre MIHĂILĂ	USLI Ialomița	lider sindical	membru su-pleant	Ialomița
59.	Dragoș Lucian SLĂNICĂ	Camera de Comerț, Industrie Si Agricultură Ialomița	Director general executiv	membru titular	Ialomița
60.	Carmen GRIGORE	Camera de Comerț, Industrie Si Agricultură Ialomița	Economist	membru su-pleant	Ialomița
61.	Cătălin Emil GRIGORE	Consiliul Județean Ialomița	vicepreședinte	membru titular	Ialomița
62.	Anca Emilia CODLEANU	Consiliul Județean Ialomița	director executiv	membru su-pleant	Ialomița
63.	Elena ȘERBĂNESCU	CLDPS Ialomița - SC SERVEL S.R.L Slobozia	director	vicepreședinte	Ialomița
64.	Virgil ȘERBĂNESCU		director adjunct	membru su-pleant	Ialomița
65.	Nicolae OPREA ANGELESCU	Inspectoratul Școlar Județean Prahova	inspector școlar general	membru titular	Prahova
66.	Ion IONESCU	Inspectoratul Școlar Județean Prahova	inspector școlar discipline tehnice	membru su-pleant	Prahova
67.	Roxana VILĂU	AJOFM Prahova	Director adjunct	membru titular	Prahova
68.	Marian SĂLCIANU	AJOFM Prahova	Șef serviciu	membru su-pleant	Prahova
69.	Ancuța NEDER	Camera De Comerț și Industrie Prahova	Director Direcția Formare Profesio-nală	membru Colegiul de coordo-nare	Prahova
70.	Silvia GHINEA	Camera De Comerț și Industrie Prahova	Organizator cursuri, Direcția Formare Profesională	membru su-pleant	Prahova
71.	Ludmila SFÎRLOAGĂ	Consiliul Județean Prahova	vicepreședinte	membru titular	Prahova
72.	Iaroslava Mihaela MOI-CEANU	Consiliul Județean Prahova	Compartiment sana-tate, cultura, invata-mant, Mass-media	membru su-pleant	Prahova
73.	Petre VASILE	CLDPS Prahova – Ocolul Silvic Verbila	șef ocol	membru titular	Prahova
74.	Răzvan Ionuț DUMITRU	CLDPS Prahova – Ocolul Silvic Verbila	inginer silvic	membru su-pleant	Prahova
75.	Ion DUȚĂ	Sindicatul Școala Prahovei	președinte	membru titular	Prahova
76.	Adrian POPESCU	Sindicatul Școala Prahovei	vicepreședinte	membru su-pleant	Prahova
77.	Gabriela Cristina IO-NESCU	Universitatea Petrol Gaze Plo-iești	Prof. Inginer	membru titular	Regiunea Sud Munte-nia
78.	Aurelia PĂTRASCU	Universitatea Petrol Gaze Plo-iești	Conferențiar univer-sitar dr.	membru su-pleant	

79.	Florentina Flori COSTACHE	ISJ Teleorman	inspector școlar	membru titular	Teleorman
80.	Valeria GHERGHE	ISJ Teleorman	inspector școlar general	membru supleant	Teleorman
81.	Liliana MAGHERU	Consiliul Județean Teleorman	director executiv	membru Colegiul de coordonare	Teleorman
82.	Mădălina Carmen SLĂVESCU PUTINEANU	Consiliul Județean Teleorman	consilier juridic	membru supleant	Teleorman
83.	Nicolae Cătălin NECIU	Camera De Comerț, Industrie Si Agricultură Teleorman	șef departament IT	membru titular	Teleorman
84.	Florentina ENE	Camera De Comerț, Industrie Si Agricultură Teleorman	referent specialitate resurse umane	membru supleant	Teleorman
85.	Mihaela CIRJAN MARI-NESCU	AJOFM Teleorman	inspector specialitate	membru titular	Teleorman
86.	Mariean ACHIM CARANICA	AJOFM Teleorman	director executiv	membru supleant	Teleorman
87.	Ioan PREDESCU	CLDPS Teleorman - FSLI Teleorman	președinte	membru titular	Teleorman
88.	Paul MOLDOVAN	CLDPS Teleorman - FSLI Teleorman	secretar general	membru supleant	Teleorman
89.	Constantin HRISTESCU	CLDPS Teleorman - S.C. Autocora S.R.L. Alexandria	director executiv	membru titular	Teleorman
90.	Marian PANGĂ	CLDPS Teleorman - S.C. Autocora S.R.L. Alexandria	consilier	membru supleant	Teleorman
91.	Suzana Camelia Ilie	CNDIPT - Regiunea Sud Muntenia	coordonator regional	secretar	Regiunea Sud Muntenia

Expertii care au elaborat PRAI al Regiunii de Dezvoltare Sud – Muntenia, 2016-2025:

Albu Rodica - Expert actualizare metodologie și actualizare și monitorizare PRAI secțiunile privind Învățământul Profesional și Tehnic (IPT)-Regiunea Sud Muntenia

Rădulescu Carmen Florinica - Expert actualizare metodologie și actualizare și monitorizare PRAI secțiunile privind Învățământul Profesional și Tehnic (IPT)-Regiunea Sud Muntenia

Tanislav Dumitru Dănuț - Expert actualizare și monitorizare PRAI secțiunile privind Învățământul Superior -Regiunea Sud Muntenia

Cuprins

Cuvânt înainte.....	9
1. Rezumat	10
2. Contextul european, național și regional	12
2.1. Contextul european	12
2.2. Contextul național.....	14
2.3. Contextul regional.....	18
3. Aspecte demografice	20
3.1. <i>Evoluții și situația actuală</i>	20
3.1.1. Statistica recensământului populației 2011	20
3.1.2. Structura pe grupe de vârstă	20
3.1.3. Distribuția pe medii rezidențiale (urban/rural)	21
3.1.4. Distribuția pe sexe	21
3.1.5. Structura etnică	22
3.1.6. Mișcarea migratorie	22
3.1.7. Nivelul de trai.....	23
3.2. <i>Proiecții demografice la orizontul anului 2060</i>	24
3.3. <i>Principalele concluzii din analiza demografică. Implicații pentru IPT</i>	25
4. Profilul economic regional.....	27
4.1. <i>Evoluții și situația actuală. Principalii indicatori economici</i>	27
4.1.1. Evoluția produsul intern brut (PIB) și a valorii adăugate brute (VAB).....	27
4.1.2. Dinamica generală a firmelor din Regiune - unități locale active.....	29
4.1.3. Dinamica generală a firmelor din regiune – investiții.....	29
4.1.4. Demografia între-prinderilor – între-prinderilor active nou create.....	31
4.2. <i>Proiecția principalilor indicatori economici</i>	32
4.3. <i>Alte informații și informații parțiale</i>	33
4.3.1. Cercetarea – dezvoltare	33
4.3.2. Industria.....	34
4.3.3. Infrastructura de transport, tehnică, edilitară, de comunicații și de mediu.....	35
4.3.4. Agricultură	36
4.3.5. Turismul.....	37
4.3.6. Dezvoltarea durabilă.....	38
4.4. <i>Principalele concluzii din analiza mediului economic. Implicații pentru ÎPT</i>	40
5. Piața muncii la nivel regional	42
5.1. <i>Evoluții și situația curentă - principalii indicatori ai pieței muncii conform anchetei forței de muncă în gospodării (AMIGO)</i>	42
5.1.1. Structura populației, după participarea la activitatea economică, pe grupe de vârstă, sexe și medii.....	42
5.1.2. Structura populației ocupate, după nivelul de educație, pe grupe de vârstă, sexe și medii.....	45
5.1.3. Șomajul de lungă durată.....	46
5.2. <i>Evoluții și situația curentă - principalii indicatori ai pieței muncii conform balanței forței de muncă (BFM)</i>	47
5.2.1. Structura populației după participarea la activitatea economică	47
5.2.2. Structura populației ocupate civilă pe principalele activități ale economiei naționale	48
5.3. <i>Evoluții și situația curentă privind șomerii înregistrați</i>	50
5.4. <i>Evoluții și situația curentă privind locurile de muncă vacante</i>	52
5.4.1. Evoluții și situația curentă privind locurile de muncă vacante pe activități ale economiei naționale.....	52
5.4.2. Evoluții și situația curentă privind locurile de muncă vacante pe grupe majore de ocupații.....	53
5.5. <i>Evoluții și situația curentă - efectivul salariaților la sfârșitul anului, pe activități (secțiuni și diviziuni) ale industriei</i>	54

5.6. Proiecția principalilor indicatori ai pieței muncii (Comisia Națională de Prognoză)	57
5.6.1. Proiecția numărului mediu de salariați.....	57
5.6.2. Proiecția șomerilor înregistrați, la sfârșitul anului	57
5.6.3. Proiecția ratei șomajului înregistrat	57
5.7. Prognoze privind cererea și oferta de locuri de muncă	57
5.7.1. Prognoza cererii și ofertei de locuri de muncă pe termen mediu și lung din Studii previzionale la nivel European – CEDEFOP	57
5.7.2. Prognoza cererii și ofertei de locuri de muncă pe termen mediu și lung din Studii previzionale naționale	59
5.8. Principalele concluzii din analiza pieței muncii. Implicații pentru ÎPT.....	63
6. Învățământul profesional și tehnic din regiune	70
6.1. Indicatori de intrare în IPT	70
6.1.1. Populația școlară pe nivele de educație, sexe, medii de rezidență.....	70
6.1.2. Grad de cuprindere în învățământ (Rata specifică de cuprindere școlară pe vârste)	72
6.1.3. Rata netă de cuprindere în sistemul de educație și formare profesională	73
6.1.4. Oferta unităților școlare din ÎPT - Evoluția elevilor cuprinși în învățământul liceal tehnologic și învățământul profesional	74
6.1.5. Oferta unităților școlare din ÎPT - Evoluția elevilor cuprinși în învățământul postliceal	75
6.1.6. Oferta unităților școlare din ÎPT – Cuprinderea elevilor în învățământul liceal tehnologic și învățământul profesional în anul școlar 2016-2017	75
6.1.7. Oferta unităților școlare din ÎPT – Cuprinderea elevilor în învățământul postliceal în anul școlar 2016-2017.....	76
6.1.8. Oferta unităților școlare din ÎPT - Gradul de satisfacere a solicitărilor operatorilor economici pentru școlarizarea în învățământul profesional.....	76
6.1.9. Parteneriatul cu operatorii economici	76
6.1.10. Rețeaua unităților școlare IPT	77
6.1.11. Ierarhizarea unităților IPT funcție de număr de elevi înscriși în anul școlar 2016-2017 la învățământul liceal tehnologic și învățământul profesional, curs de zi	77
6.1.12. Resursele umane din ÎPT	78
6.1.13. Infrastructura unităților școlare din IPT	79
6.1.14. Cheltuieli publice pentru educație	80
6.2. Indicatori de proces.....	80
6.2.1. Mecanisme decizionale și descentralizarea funcțională în ÎPT	80
6.2.2. Asigurarea calității în ÎPT	81
6.2.3. Situația școlară a elevilor din IPT la sfârșitul anului școlar	81
6.2.4. Serviciile de orientare și consiliere	82
6.3. Indicatori de ieșire	82
6.3.1. Absolvenți pe niveluri de educație	82
6.3.2. Rata de absolvire, pe niveluri de educație ISCED	83
6.3.3. Rata de tranziție la următorul nivel de educație.....	84
6.3.4. Rata abandonului școlar, pe niveluri de educație ISCED	86
6.3.5. Rata de părăsire timpurie a sistemului de educație	88
6.3.6. Procentul elevilor cu nivel scăzut al competențelor (PISA).....	90
6.3.7. Ponderea populației cu vârste cuprinse între 20-24 de ani care nu urmează un program de educație și formare și nici nu au un loc de muncă (NEET).....	91
6.3.8. Rata de participare în formarea continuă a populației adulte (25-64 ani)	92
6.4. Indicatori de impact.....	92
6.4.1. Impactul sistemului de învățământ profesional și tehnic asupra șomajului	92
6.4.2. Inserția profesională a absolvenților IPT la 6/12 luni de la absolvire, pe niveluri de educație	92
6.5. Concluzii din analiza ÎPT	93
6.5.1. Ținte pe termen mediu pentru oferta IPT pe niveluri de formare profesională și domenii de pregătire.....	96

6.5.2. Adaptarea ofertei IPT la țintele pe termen mediu (eșalonare anuală)	97
7. Monitorizarea implementării PRAI	98
8. Analiza SWOT a corelării ofertei de formare profesională cu cererea	99
9. Rezumatul principalelor concluzii și recomandări pentru planul de măsuri	101
10. Planul de măsuri.....	108
11. Contribuția învățământului superior la dezvoltarea regională.....	115
11. ÎNVĂȚĂMÂNTUL SUPERIOR DIN REGIUNEA SUD-MUNTENIA	125

Cuvânt înainte

Planificarea strategică¹ a ofertei de formare profesională prin învățământ profesional și tehnic (IPT) are caracter național și este realizată în raport cu obiectivele asumate de România ca stat membru al Uniunii Europene.

Obiectivul major al planificării strategice a IPT constă în creșterea contribuției învățământului profesional și tehnic la tranziția rapidă și eficientă către o economie competitivă bazată pe inovare și cunoaștere, participativă și inclusivă.

Învățământul profesional și tehnic, prin obiectivele sale, este subsumat dublului rol al educației: economic și social. Prin urmare IPT nu se poate rezuma, în sens restrâns, la satisfacerea cerințelor imediate ale unui loc de muncă, el trebuie să asigure pregătirea pentru dezvoltarea unei cariere de succes care presupune integrare socio – profesională, inclusiv în plan antreprenorial, și/sau continuarea studiilor. În aceste condiții învățământul profesional și tehnic trebuie să asigure absolvenților șansa ocupării unui loc de muncă, văzută ca o etapă, imediată sau ulterioară, în procesul învățării pe parcursul întregii vieți, care include și învățarea la locul de muncă în vederea adaptării la cerințele acestuia.

Iată de ce prognoza ofertei IPT realizată în corelare cu o cerere previzionată a forței de muncă și tranziția de la școală la viața activă devin elemente strategice pentru o planificare performantă.

Modelul propus și implementat începând cu anul 2003 urmărește asigurarea unei oferte de formare profesională prin IPT **relevantă** în raport cu nevoile previzionate ale pieței muncii.

Relevanța ofertei de formare profesională se referă atât la aspectul cantitativ (deficitul de competențe și calificări de pe piața muncii) cât și la aspectul calitativ (teritorialitatea ofertei și calitatea rezultatelor învățării)

Modelul de planificare strategică se caracterizează prin:

- descentralizarea deciziei și distribuirea acesteia pe mai multe niveluri decizionale, respectiv național, regional, județean și local
- realizarea exercițiului participativ bazat pe acțiunea colectivă a partenerilor economici și sociali multipli (Consortii regionale, Comitete Locale de Dezvoltare a Parteneriatului Social, Consilii de Administrație al unității de învățământ)
- combinarea fluxului decizional de sus în jos cu cel de jos în sus
- elaborarea, implementarea și monitorizarea instrumentelor de planificare strategică: Planul Regional de Acțiune pentru Învățământ (PRAI) - nivel regional ; Planul Local de Acțiune pentru Învățământ (PLAI) - nivel județean; Planul de Acțiune al Școlii (PAS) - nivelul comunității din aria de acțiune a școlii

Scopul Planului Regional de Acțiune pentru Învățământ (PRAI) este de a îmbunătăți corelarea dintre oferta învățământului profesional și tehnic și nevoile de dezvoltare socio-economică la nivel regional și de a crește contribuția învățământului superior la dezvoltarea regională, în perspectiva anului 2025. **PRAI** cuprinde:

- ✓ analiza contextului regional din punct de vedere al evoluțiilor și previziunilor demografice, de piață a muncii și economice;
- ✓ analiza capacității sistemului învățământului profesional și tehnic de a răspunde nevoilor identificate prin analiza contextului regional;
- ✓ prioritățile, țintele și acțiunile pentru dezvoltarea învățământului profesional și tehnic la nivel regional ca răspuns la nevoile identificate;
- ✓ contribuția învățământului superior la dezvoltarea regională.

Rolul PRAI este de a furniza cadrul de referință și de a facilita documentarea pentru elaborarea și armonizarea documentelor strategice de la nivel județean și local (PLAI, PAS)

¹ Termenul „planificare strategică” este utilizat cu semnificația de „prognoză” pe termen mediu de 5 – 7 ani a ofertei IPT realizată în contextul modelului propus de CNDIPT.

1. Rezumat

Planul Regional de Acțiune pentru Învățământ (PRAI) este un document de planificare strategică participativă pe termen lung ce urmărește stabilirea măsurilor integrate de educație și formare profesională în contextul dezvoltării regionale, în funcție de nevoile de dezvoltare economică și asigurare a coeziunii sociale, în perspectiva anului 2025.

Consortiile Regionale sunt structuri consultative pentru problemele de educație și formare profesională ale Consiliilor pentru Dezvoltare Regională (CDR), iar atribuțiile acestora, conform termenilor de referință, vizează printre altele:

- realizarea, actualizarea și monitorizarea Planului Regional de Acțiune pentru Învățământ (**PRAI**);

- sprijinirea Comitetelor Locale pentru Dezvoltarea Parteneriatului Social (CLDPS) în cadrul activității de actualizare și implementare a Planurilor Locale Acțiune pentru Învățământ (**PLAI**);

- elaborarea, actualizarea și monitorizarea Planului Regional de Acțiune pentru Ocupare (**PRAO**).

În documentul prezentat în cele ce urmează membrii Consorțiului Regional al Regiunii Sud Muntenia își exprimă viziunea asupra TVET prin două direcții majore de acțiune:

- Adaptarea ofertei educaționale la nevoile de dezvoltare economico – socială durabilă de la nivel local, regional și național, precum și la interesele și nevoile de educație și formare ale elevilor.

- Asigurarea calității actului educațional, ca bază a succesului inserției socio – profesionale a absolvenților.

Actualizarea PRAI a fost realizată în cadrul Programului “Cadrul strategic pentru infrastructura educațională și sprijin în planificarea strategică a educației și formării profesionale – INFRAED”, având ca termen de finalizare 19 iunie 2017. Actualizarea s-a realizat pe baza datelor disponibile din surse statistice oficiale (anuarul statistic al României 2016 și date furnizate de INS).

În scopul de a realiza corelarea cererii pieței muncii prezentată în capitolul 5 cu oferta de formare profesională inițială prezentată în capitolul 6, membrii Consorțiului Regional Sud Muntenia au realizat o Analiză SWOT a corelării cererii cu oferta, după care au prezentat principalele concluzii și recomandări necesare alcătuirii unui plan de acțiune în capitolul 10. În acest plan de acțiune s-au propus următoarele obiective specifice, alături de indicatorii de realizare urmăriti:

Obiective specifice	Indicatori de realizare
1. Corelarea ofertei școlilor IPT din regiune cu nevoile de calificare, în condițiile de calitate a procesului de educație și formare profesională, în scopul facilitării tranziției de la școală la viața activă și continuării învățării pe tot parcursul întregii vieți.	1. Adaptarea ofertei la țintele PRAI stabilite în concordanță cu cererea previzionată a pieței muncii
	2. Creșterea ratei ocupării pentru persoanele cu vârsta între 20-64 ani la 70% până în 2020.
	3. Asigurarea continuării studiilor, după învățământul obligatoriu, pentru cel puțin 85% din populația de vârstă școlară a regiunii cuprinsă în învățământul IPT
2. Creșterea adaptării școlare, medierea succesului și integrarea profesională a tuturor elevilor, indiferent de nevoile lor, prin asigurarea accesului la educație.	Prevenirea și reducerea ratei de părăsire timpurie a școlii la 11,3 % până în anul 2020

3. Reabilitarea și dotarea cu echipamente didactice a școlilor IPT din regiune în concordanță cu cerințele domeniilor de pregătire profesională.	1. Reabilitarea a 20% din numărul școlilor IPT ale regiunii, până în 2020. 2. Toate școlile IPT sa aibă dotare minimala conform domeniilor de calificare și 50% dintre acestea sa aibă dotare în concordanță cu evoluțiile tehnologice ale domeniilor de pregătire.
4. Dezvoltarea parteneriatului social activ pentru formarea profesională, în scopul planificării strategice a IPT la nivel regional.	Cel puțin un parteneriat pentru formarea profesională în fiecare școală IPT pentru fiecare domeniu de pregătire.
5. Asigurarea accesului la formare profesională continuă a cadrelor didactice din IPT.	Participarea cadrelor didactice din IPT la cel puțin un curs de formare profesionala continuă, anual.
6. Dezvoltarea orientării și consilierii profesionale în scopul creșterii performanțelor educaționale și ratelor de tranziție către nivele superioare de educație	Asigurarea serviciilor de orientare și consiliere profesionala pentru toți elevii din învățământul IPT, până în 2020.

În proiectul planului de școlarizare pentru anul școlar 2017-2018 domeniile aliniate cu țintele stabilite de membrii Consorțiului Regional Sud Muntenia, în urma studierii cererii pieței muncii regionale și a altor informații parțiale, sunt următoarele: Mecanică; chimie industrială; electric; agricultură; silvicultură; turism și alimentație; ind. Alimentară; fabric.prod.din lemn; ind.textilă și pielărie; estetica și igiena corpului omenesc

În planul de școlarizare realizat pentru clasa a IX-a pentru anul școlar 2016-2017 au fost domenii nealinate la cererea pieței muncii, conform țăintelor stabilite prin PRAI, cum ar fi: Construcții, instalații și lucrări publice (2,4 % în planul de școlarizare comparativ cu ținta prevăzută în PRAI de 12%) și Economic (11,8% în planul de școlarizare, comparativ cu limita maximă de 7% prevăzută în PRAI

În proiectul planului de școlarizare pentru anul școlar 2017-2018 domeniile care mai trebuie aliniate cu țintele stabilite de membrii Consorțiului Regional Sud Muntenia, în urma studierii cererii pieței muncii regionale și a altor informații parțiale sunt următoarele: electronică automatizări (planificat 5,8% față de ținta de 4%) Construcții, instalații și lucrări publice – planificat 2,4% față de ținta de 5%; Comerț – planificat 4,5% față de ținat de 6%; Economic – 12,2% față de 14,0%.

2. Contextul european, național și regional

2.1. Contextul european

Educația și formarea profesională din România din perspectiva Țintelor și indicatorilor derivați din Strategia Europa 2020:

1. Strategia Europa 2020 definește următoarele obiective principale pentru deceniul 2010-2020:

a) creșterea ratei de ocupare a populației cu vârsta cuprinsă între 20 și 64 de ani la cel puțin 75%²;

b) alocarea a 3% din PIB pentru cercetare-dezvoltare;

c) obiectivul “20/20/20”: reducerea cu 20% a emisiilor de gaze cu efect de seră sau cu 30%, dacă există condiții favorabile în acest sens, creșterea cu 20% a ponderii energiei regenerabile în consumul final de energie, creșterea cu 20% a eficienței energetice, comparativ cu 1990;

d) reducerea ratei părăsirii timpurii a școlii³ la maximum 10%⁴ și creșterea procentului persoanelor cu vârsta cuprinsă între 30 și 34 de ani cu studii de nivel terțiar la cel puțin 40%⁵ în 2020;

e) reducerea la nivelul UE 28 a numărului de persoane în risc de sărăcie sau excluziune socială cu 20 de milioane de persoane până anul 2020 comparativ cu anul 2008⁶.

2. Țintele strategice pentru anul 2020, adoptate în cadrul ET 2020 sunt următoarele:

1) până în 2020, în medie, cel puțin 15 % dintre adulți ar trebui să participe la programele de învățare de-a lungul vieții⁷;

2) până în 2020, procentul persoanelor cu vârsta de 15 ani, cu competențe scăzute de citire, matematică și științe exacte⁸, ar trebui să fie mai mic de 15 %;

3) până în 2020, proporția persoanelor de 30-34 de ani, care au absolvit învățământul terțiar⁹, ar trebui să fie de cel puțin 40 %;

4) până în 2020, proporția părăsirii timpurii a școlii¹⁰ din sistemele de educație și formare, ar trebui să fie sub 10 %;

5) până în 2020, cel puțin 95 % dintre copiii cu vârsta cuprinsă între 4 ani și vârsta pentru înscrierea obligatorie la școala primară, ar trebui să beneficieze de educație preșcolară;

6) până în 2020, proporția de absolvenți angajați¹¹ cu vârste cuprinse în 20 și 34 de ani, care au finalizat sistemul de educație și de formare profesională cu cel mult trei ani înaintea anului de referință, ar trebui să fie de cel puțin 82 %, comparativ cu 76,5 % în 2010¹².

3. Pentru obiectivele strategice care vizează educația și formarea profesională, derivate din cadrul strategic ET 2020 și Strategia Europa 2020, sunt prezentate, în continuare, comparativ, evoluția indicatorilor în cazul României și a Uniunii Europene, 28 de state:

² Față de nivelul de referință de 69% la momentul adoptării Strategiei EFP

³ Prin definiția acceptată de UE încă din 2003 (Reuniunea miniștrilor educației în cadrul Consiliului UE din mai 2003), abandonul școlar timpuriu se referă la persoanele cu vârstă cuprinsă între 18 și 24 de ani care au absolvit cel mult învățământul secundar inferior și care nu-și continuă educația sau formarea profesională

⁴ Față de nivelul de referință de 15% la momentul adoptării Strategiei EFP

⁵ Față de nivelul de referință de 31% la momentul adoptării Strategiei EFP

⁶ Pragul național de sărăcie este stabilit la 60% din venitul median disponibil în fiecare stat membru

⁷ Adică procentul din populația cu vârste cuprinse între 25 și 64 de ani care a participat la programe de educație și formare în cele patru săptămâni care au precedat ancheta (Eurostat, Studiul privind forța de muncă)

⁸ Sursă: OCDE/PISA

⁹ Nivelurile ISCED 5 și 6 (EUROSTAT, UOE)

¹⁰ Adică procentul din populația cu vârste cuprinse între 18 și 24 de ani care au absolvit doar învățământul secundar inferior sau mai puțin și care nu mai sunt înscriși într-o instituție de învățământ sau de formare (Eurostat, Studiul privind forța de muncă)

¹¹ Se referă la absolvenții învățământului secundar superior (ISCED 3), terțiar nonuniversitar (ISCED 4) și absolvenții învățământului terțiar (ISCED 5-6)

¹² Măsurată ca proporția populației angajată cu vârste cuprinse între 20 și 34 de ani, care a absolvit în urmă cu 1, 2 și 3 ani și care nu este înscrisă în prezent în nici o altă activitate de educație și formare profesională.

Indicatori	Unitate		România Perioada de referință							Media UE-28	Țint a RO	Țint a UE	
			2005	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2015	2020	2020
Rata de părăsire timpurie a școlii ¹³	%(18-24ani)		19,6	16,6	18,4	17,5	17,4	17,3	17,3	17,3	12	11,3	10
Ponderea absolvenților de învățământ terțiar ¹⁴	%(30-34 ani)		11,4	16,8	18,3	20,3	21,7	22,9	25,0	25,6	38,7	26,7	40
Procentul persoanelor cu vârsta de 15 ani cu competențe scăzute de citire, matematică și științe exacte ¹⁵	%(15 ani)	Citire		40,4			37,3			38,7	19,7		15,0
		Matematică		47,0			40,8			39,9	22,1		15,0
		Științe		41,4			37,3			38,5	23,5		15,0
Participarea adulților în ÎPV ¹⁶	%(25-64 ani)		1,6	1,5	1,2	1,4	1,2	1,8	1,5	1,3	10,7	10	15
Rata de ocupare a absolvenților (ISCED 3-6) ¹⁷	%(20-34 ani)	ISCED 3-8	72,0	77,7	71,2	70,8	70,1	67,2	66,2	68,1	76,9		82
		ISCED 3-4	62,7	69,1	60,8	58,9	59,3	55,0	57,2	59,8	70,9		
		ISCED 5-8	84,7	85,9	82,4	81,3	79,0	77,1	74,2	77,1	81,9		
Rata de ocupare ¹⁸	%(20-64 ani)		63,6	63,5	64,8	63,8	64,8	64,7	65,7	66,0	70,1	70,0	75

Sursa: Pentru datele Eurostat, baza de date online

4. Analizând evoluția indicatorilor de mai sus, comparativ cu media europeană și țintele asumate de România pentru 2020, rezultă următoarele constatări:

a) rata părăsirii timpurii a școlii în România, 17,3% în 2015, cu 5,3 puncte procentuale peste media europeană de 12%, este una din cele mai ridicate din Europa, cu o evoluție sinuoasă, fără un progres semnificativ în direcția țintei naționale, de 11,3%, pentru anul 2020;

b) ponderea absolvenților de învățământ terțiar a înregistrat un progres bun în direcția țintei naționale, de 26,7% pentru 2020, în creștere de la 16,8% în 2009, la 25,6% în 2015. Cu toate acestea, se constată un decalaj semnificativ între valorile indicatorului la nivel național și cele la nivelul UE 28: media europeană de 38,7% în 2015, ținta europeană de 40% pentru 2020.

c) impactul redus al serviciilor de orientare în carieră oferite elevilor de gimnaziu, care ar contribui semnificativ la informarea și conștientizarea abilităților native ale elevilor, atât de către aceștia, cât și de către familii și cadre didactice;

d) România continuă să se situeze pe penultimul loc între țările europene participante în programul PISA¹⁹. În ciuda unui progres bun înregistrat la testarea din 2015 față de testarea din 2012 la matematică, rezultatele tinerilor români, în vârstă de 15 ani, indică un procent foarte ridicat al celor cu competențe scăzute, de 39,9%, în

¹³ Sursa: Eurostat (date online, code: t2020_40)

¹⁴ Sursa: Eurostat (date online, code: t2020_41)

¹⁵ Sursa: Educational Training Monitor 2014, conform OECD (PISA 2009 și 2012),

¹⁶ Sursa: Eurostat (date online, code: trng_lfs_13)

¹⁷ Sursa: Eurostat (date online, code: edat_lfs_32)

¹⁸ Sursa: Eurostat (date online, code: t2020_10)

¹⁹ OECD 2016 - PISA 2015 Results (Volume I): Excellence and Equity in Education

condițiile în care media europeană, în același an, a fost de 22,1%. În 2015 se înregistrează o creștere a ponderii tinerilor cu competențe scăzute la citire și la științe față de 2012. La citire, 38,7% din tinerii din România au un nivel scăzut, față de numai 19,7% cât este media la nivelul celor 28 de state europene. La științe, 38,5% din tinerii din România au un nivel scăzut, față de numai 23,5% cât este media la nivelul celor 28 de state europene. Ținta din Cadrul strategic pentru cooperarea europeană în domeniul educației și formării profesionale ET 2020 propusă la nivel european pentru anul 2020 este de 15% pentru toate cele 3 criterii, citire, matematică și științe;

e) în contextul crizei economice și financiare, rata de ocupare a absolvenților cu vârsta cuprinsă între 20 și 34 de ani, la cel mult 3 ani de la absolvire, a cunoscut o evoluție descrescătoare după anul 2009, cu o ușoară revenire în anul 2015. În cazul absolvenților de învățământ secundar superior ISCED 3-4, rata de ocupare în 2015 a fost de 59,8%, față de 69,1% în 2009 și față de media UE 28 DE 70,9%. Cu o rată a ocupării absolvenților de 68,1% în anul 2015, pe ansamblul nivelurilor de educație ISCED 3-8, România se plasează cu peste 8 puncte procentuale sub media europeană, de 76,9% și departe de ținta de 82%, propusă la nivel european pentru anul 2020;

f) în ansamblul populației active, cu vârsta cuprinsă între 20 și 64 de ani, rata de ocupare în România a fost, în 2015, de 66% față de media europeană de 70,1%, fără progrese semnificative în perioada analizată, în raport cu ținta de 70%, asumată la nivel național pentru anul 2020;

g) rata de participare a adulților în programe de formare pe parcursul întregii vieți a fost, în 2015, de 1,3 %, în scădere în ultimii 3 ani, mult sub valoarea europeană de 10,7% și departe de ținta de 10% propusă de România pentru 2020.

5. Ponderea relativ bună a tinerilor înscriși în învățământul profesional și tehnic în totalul elevilor înscriși în învățământul secundar superior, ISCED 3, în 2015, de 56,3%, în România, față de media UE-28 de 48,1%²⁰, demonstrează importanța formării profesionale inițiale pentru piața muncii din România. Cu toate acestea, în perioada 2013-2015 s-a înregistrat o scădere continuă a valorii indicatorului, de la 62,9% în 2013 la 56,3% în 2015.

2.2. Contextul național

Contextul național este definit de o serie de strategii, între care, de o relevanță deosebită pentru educația și formarea profesională se numără:

- Strategia educației și formării profesionale din România pentru perioada 2014-2020;
- Strategia națională de învățare pe tot parcursul vieții 2015 -2020;
- Strategia pentru Reducerea Părăsirii Timpurii a Școlii în România;
- Strategia națională pentru învățământ terțiar 2015-2020;
- Strategia Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă 2014-2020;
- Strategia națională de cercetare, dezvoltare și inovare 2014-2020;
- Strategia Națională pentru Dezvoltare Durabilă a României Orizonturi 2013-2020-2030;
- Strategia națională privind incluziunea socială și reducerea sărăciei 2015-2020;
- Strategia de dezvoltare teritorială a României - România policentrică 2035, Coeziune și competitivitate teritorială, dezvoltare și șanse egale pentru oameni;
- Strategia națională pentru competitivitate 2014-2020;
- Strategia guvernului României de incluziune a cetățenilor români aparținând minorității rome pentru perioada 2014-2020;
- Strategia Națională privind Agenda Digitală pentru România 2020;
- Strategia Națională a României privind Schimbările Climatice 2013-2020;
- Strategia națională de gestionare a deșeurilor 2014-2020;

²⁰ Date actualizate pentru anul 2012, conf. Eurostat (date online, code: *educ_uoe_enra13*)

Strategia pentru dezvoltarea sectorului agroalimentar pe termen mediu și lung orizont 2020-2030;

Planul strategic național multianual privind acvacultura 2014-2020;

Strategia energetică a României pentru perioada 2007-2020 actualizată pentru perioada 2011-2020;

Strategia Națională de Sănătate 2014-2020.

Strategia educației și formării profesionale din România pentru perioada 2014-2020 are următoarele obiectivele strategice și direcțiile de acțiune:

Obiectivul strategic 1: Îmbunătățirea relevanței sistemelor de formare profesională pentru piața muncii, având ca țintă strategică creșterea ratei de ocupare a tinerilor din grupa de vârstă 20-34 ani, necuprinși în educație și formare, cu nivel de educație ISCED 3 și 4 la 63% până în 2020, față de 57,2% în 2014

Pentru îndeplinirea acestui obiectiv strategic, sunt prevăzute următoarele direcții de acțiune:

1.Actualizarea instrumentelor de descriere a ocupațiilor și calificărilor, a curriculumului și a auxiliarelor curriculare, pe nivelurile de calificare stabilite prin Cadrul național al calificărilor, pentru o mai bună articulare între subsisteme, pentru facilitarea mobilității în educație și formare profesională și pentru creșterea relevanței pentru piața muncii;

2.Dezvoltarea mecanismelor pentru anticiparea competențelor solicitate pe piața muncii, definirea profilurilor profesionale, în scopul dezvoltării/revizuirii calificărilor în concordanță cu abilitățile și cunoștințele relevante pentru nevoile pieței forței de muncă și adaptarea programelor de învățământ la nevoile și tendințele pieței muncii;

3.Monitorizarea inserției profesionale a absolvenților programelor de formare;

4.Îmbunătățirea învățării la locul de muncă în formarea profesională;

5.Îmbunătățirea mecanismelor de finanțare publică și privată a formării profesionale;

6.Creșterea implicării partenerilor sociali în dezvoltarea sistemului de formare profesională.

Obiectivul strategic 2: Creșterea participării și facilitarea accesului la programele de formare profesională, având ca ținte strategice:

a)Creșterea ponderii elevilor cuprinși în învățământul liceal tehnologic și în învățământul profesional la 60% în 2020, față de 49,8% în 2014;

b)Creșterea ratei de participare a adulților la programe de învățare pe tot parcursul vieții la 10% în 2020, de la 1,5% în 2014.

Pentru îndeplinirea acestui obiectiv strategic, sunt prevăzute următoarele direcții de acțiune:

7. Dezvoltarea marketingului programelor de formare profesională și al rezultatelor învățării dobândite în context nonformal și informal;

8. Îmbunătățirea orientării profesionale și a consilierii în carieră;

9. Consolidarea și flexibilizarea mecanismelor de recunoaștere și validare a rezultatelor învățării dobândite în context nonformal și informal;

10. Facilitarea accesului la programele de formare profesională din sistemul de învățământ pentru tineri, cu accent pe cei din grupuri vulnerabile;

Obiectivul strategic 3: Îmbunătățirea calității formării profesionale, având ca ținte strategice:

a) Reducerea ratei abandonului școlar la învățământul liceal tehnologic și la învățământul profesional la 2% în 2020, de la 4,2% în 2014 ;

b) Creșterea ponderii absolvenților învățământului liceal tehnologic declarați reușiți la examenul de bacalaureat la 60% în 2020, de la 45 % în 2014;

c) Creșterea ratei de participare a adulților la programe de învățare pe tot parcursul vieții la 10% în 2020, de la 1,5% în 2014.

Pentru îndeplinirea acestui obiectiv strategic, sunt prevăzute următoarele direcții de acțiune:

11. Dezvoltarea unui cadru național de asigurare a calității educației și formării profesionale la nivel de sistem;
12. Asigurarea calității certificării rezultatelor învățării;
13. Îmbunătățirea competențelor persoanelor cu atribuții în furnizarea programelor de formare profesională din formarea profesională inițială și formarea profesională continuă și în evaluarea rezultatelor învățării dobândite în context formal, nonformal și informal;
14. Îmbunătățirea infrastructurii formării profesionale inițiale și continue;
15. Promovarea excelenței în educație și formare profesională.

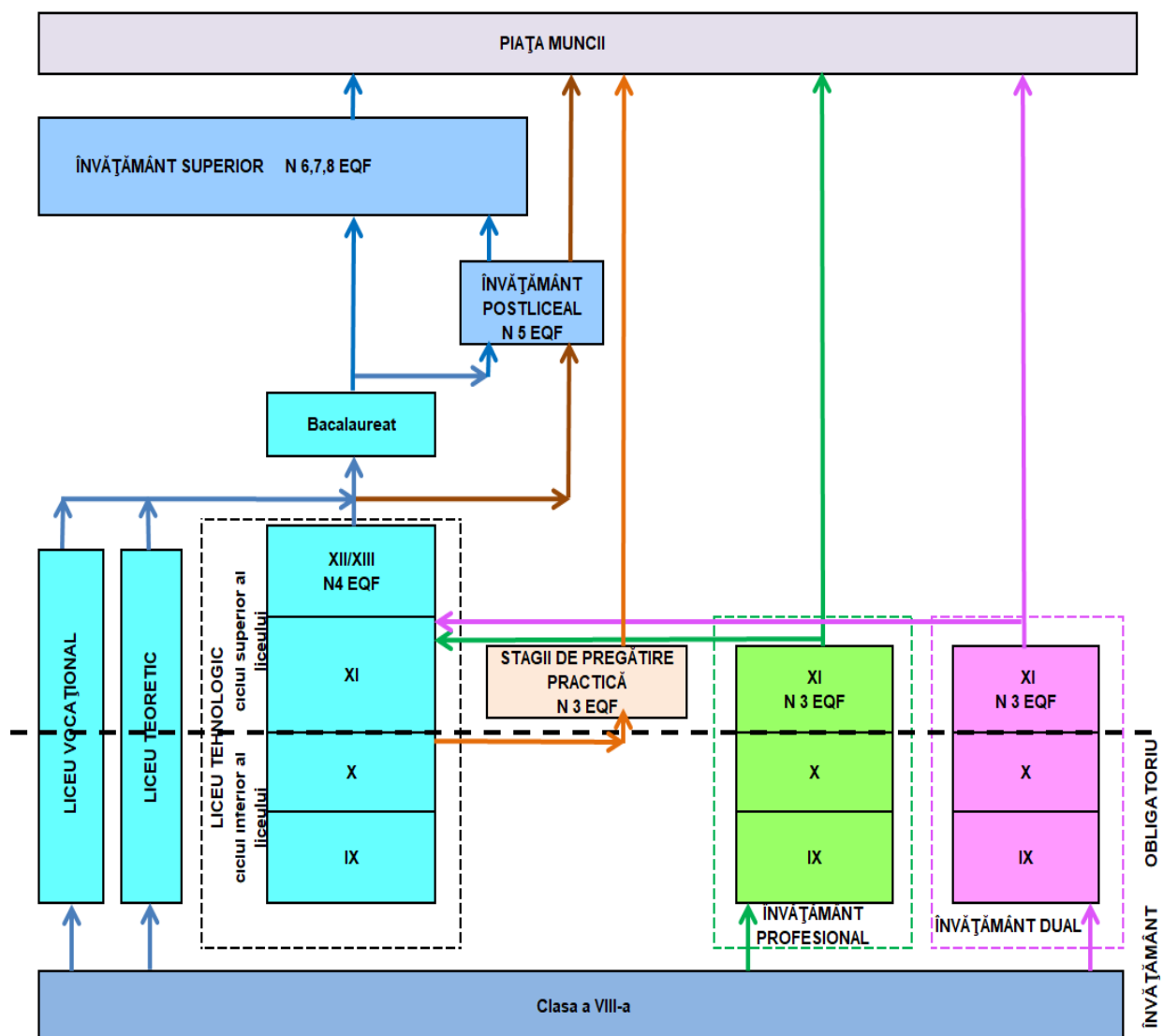
Obiectivul strategic 4: Dezvoltarea inovării și cooperării naționale și internaționale în domeniul formării profesionale, având ca ținte strategice:

- a) Creșterea numărului total de elevi implicați în programe de inovare și dezvoltarea spiritului antreprenorial la 50.000 în 2020, de la 40.000 în 2014;
- b) Creșterea numărului total de elevi implicați în programe de mobilitate internațională la 4.600 în 2020, de la 2.800 în 2014.

Pentru îndeplinirea acestui obiectiv strategic, sunt prevăzute următoarele direcții de acțiune:

16. Dezvoltarea componentelor privind inovarea, creativitatea și spiritul antreprenorial din cadrul programelor de formare profesională;
17. Dezvoltarea mobilității internaționale în formarea profesională;
18. Extinderea învățării mutuale și a schimbului de bune practici, în vederea asigurării premiselor pentru participarea la o piață a muncii europene incluzive.

Contextul în care se urmărește dezvoltarea învățământului profesional și tehnic prin strategiile menționate mai sus este definit prin Legea Educației Naționale, nr. 1 din 2011, cu modificările și completările ulterioare. Structura învățământului profesional și tehnic este ilustrată în figura de mai jos.

Învățământul liceal asigură continuarea studiilor în învățământul obligatoriu (clasele a IX-a și a X-a) și în ciclul superior (clasele a XI-a și a XII-a), dezvoltând, aprofundând și particularizând competențe (cunoștințe, abilități și atitudini) formate în ciclurile anterioare ale învățării.

Învățământul liceal cuprinde următoarele filiere și profiluri:

- filiera teoretică, cu profilurile umanist și real;
- filiera tehnologică, cu profilurile tehnic, servicii, resurse naturale și protecția mediului;
- filiera vocațională, cu profilurile militar, teologic, sportiv, artistic și pedagogic.

Durata studiilor în învățământul liceal, forma de învățământ cu frecvență, este de 4 ani, în conformitate cu planurile-cadru aprobate de Ministerul Educației. Pentru unele forme de învățământ cu frecvență și cu frecvență redusă, durata studiilor se prelungește cu un an.

Studiile învățământului liceal se finalizează cu examenul național de bacalaureat și cu examen de certificare, pentru absolvenții filierelor tehnologică și vocațională.

Absolvenții de liceu fără diplomă de bacalaureat pot continua studiile în **învățământul postliceal** și pot obține, ulterior, nivelul 5 de calificare. Absolvenții cu diplomă de bacalaureat pot continua studiile în învățământul postliceal pentru obținerea nivelului 5 sau în învățământul superior, în orice program de studii și pot obține nivelurile de calificare 6, 7 și 8.

Absolvenții învățământului liceal, filierele tehnologică și vocațională, care promovează examenul de certificare, dobândesc certificat de calificare de nivel 4 al Cadrului național al calificărilor (tehnician) și suplimentul descriptiv al certificatului, conform Europass.

Învățământul profesional se organizează pentru calificări stabilite în funcție de nevoile pieței muncii, identificate prin documente strategice de planificare a ofertei de formare regionale, județene și locale, pe baza unui contract de pregătire practică, încheiat între unitatea de învățământ, operatorul economic și elev.

Învățământul profesional are următoarele forme de organizare:

- învățământ profesional, cu durata de 3 ani, organizat după finalizarea clasei a VIII-a, ca parte a învățământului secundar superior, începând cu anul școlar 2014/ 2015, pe baza unui contract cadru, încheiat între unitatea de învățământ și operatorii economici implicați în formarea profesională a elevilor;

- învățământul dual cu durata de 3 ani, organizat după finalizarea clasei a VIII-a, ca parte a învățământului secundar superior, începând cu anul școlar 2017/ 2018, pe baza unui contract de parteneriat încheiat între unul sau mai mulți operatori economici sau între o asociație/un consorțiu de operatori economici, unitatea de învățământ și unitatea administrativ-teritorială pe raza căreia se află unitatea școlară. unui contract de pregătire practică, încheiat între unitatea de învățământ – agentul economic și elev;

- stagii de pregătire practică cu durata de 720 de ore, organizate după finalizarea clasei a X-a de liceu , formă de organizare specifică în prezent programelor de tip „A doua șansă”.

În învățământul profesional se parcurg disciplinele pentru învățământul obligatoriu și modulele de pregătire de specialitate pentru obținerea calificării profesionale. Studiile se finalizează cu examen de certificare. Absolvenții care promovează examenul de certificare a calificării profesionale dobândesc certificat de calificare de nivel 3 al Cadrului național al calificărilor (muncitor calificat) și suplimentul descriptiv al certificatului, conform Europass.

2.3. Contextul regional

Planul de Dezvoltare Regională Sud Muntenia 2014-2020

Priorități:

Prioritatea 1 – Dezvoltarea durabilă a infrastructurii locale și regionale

Prioritatea 2 – Dezvoltarea urbană durabilă

Prioritatea 3 – Creșterea competitivității economiei regionale pe termen lung

Prioritatea 4 – Protecția mediului și creșterea eficienței economice

Prioritatea 5 – Susținerea educației și ocupării forței de muncă

OBIECTIVUL STRATEGIC GENERAL

Dezvoltarea capitalului uman din regiunea Sud Muntenia prin creșterea accesului și a participării la educație și instruire pe tot parcursul vieții și stimularea ocupării forței de muncă

Măsuri:

5.1. Dezvoltarea și modernizare infrastructurii educaționale și de cercetare

Scopul acestei măsuri este de a îmbunătăți calitatea infrastructurii educaționale și de cercetare prin dotarea și modernizarea școlilor, a grădinițelor, a campusurilor școlare, precum și a centrelor pentru formare profesională și a centrelor și instituțiilor de cercetare, în vederea asigurării unui proces educațional de calitate care să corespundă standardelor europene și a creșterii participării populației școlare și a adulților la procesul educațional.

5.2. Dezvoltarea capacității instituționale a sistemului educațional, de cercetare și de formare continuă

5.3. Corelarea programelor educaționale cu cerințele pieței muncii

5.4. Sprijinirea adaptabilității forței de muncă și promovarea antreprenoriatului

STRATEGIA PENTRU SPECIALIZARE INTELIGENTĂ A REGIUNII SUD MUNTENIA PENTRU PERIOADA 2014-2020

Priorități orizontale

1. Economie regională competitivă bazată pe inovare

2. Stimularea transferului tehnologic și științific

3. Dezvoltarea și menținerea în regiune a capitalului uman înalt specializat

Pentru mai multe informații despre contextual internațional, național și regional aflați din anexa Context.

3. Aspecte demografice

3.1. Evoluții și situația actuală²¹

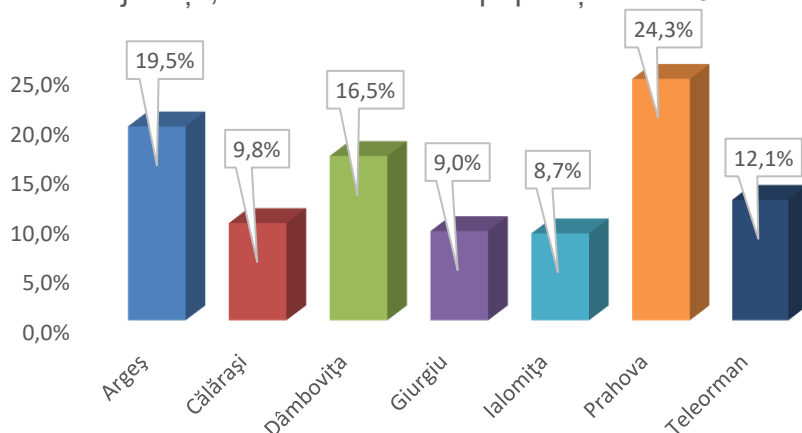
Populația reprezintă un element esențial al devenirii umane. De mărimea, dar și de calitatea populației depind toate procesele socio-economice dintr-un anumit spațiu social, ea fiind elementul central în definirea și structurarea oricărei strategii de dezvoltare durabilă.

3.1.1. Statistica recensământului populației 2011

Rezultatele recensământului populației și al locuințelor, desfășurat în perioada 20-31 octombrie 2011, arată că populația rezidentă a regiunii Sud Muntenia fost de 3136,446 mii persoane (reprezentând 15,6% din totalul populației României), din care

Figura 3.1.1

Populația rezidentă a regiunii Sud Muntenia, pe județe, la recensământul populației din 2011

Sursa: INS, Anuarul Statistic 2013

48,8% bărbați și 51,2% femei. Între cele două recensăminte, 2002 și 2011, populația stabilă a Regiunii Sud Muntenia a scăzut cu 242,96 mii persoane (7,19%). Acest declin demografic se datorează următorilor factori :

- nivel redus al fertilității;
- nivel ridicat al migrației externe (mai ales după

1990);

- nivel ridicat al mortalității generale;
- nivel relativ ridicat al mortalității infantile.

Din punct de vedere al numărului de locuitori, regiunea Sud Muntenia este a doua ca mărime, după regiunea Nord – Est, deținând 15,6% din populația țării. Urmărind distribuția populației Sud Muntenia, pe județe (Fig. 2.1.1), putem spune că județul cu populația cea mai numeroasă este județul Prahova (24,3% din total regiune), iar județul cu populația cea mai mică este județul Giurgiu (9% din total regiune). Cea mai mare parte a populației regiunii (60,4%) este localizată în județele din nord (Prahova, Argeș, Dâmbovița).

Județele cu cele mai mari reduceri de populație sunt județele Prahova (-67059 persoane), Teleorman (-55902 persoane) și Argeș (-40194 persoane). (vezi Anexa 1a - Populația rezidentă la 20 octombrie 2011)

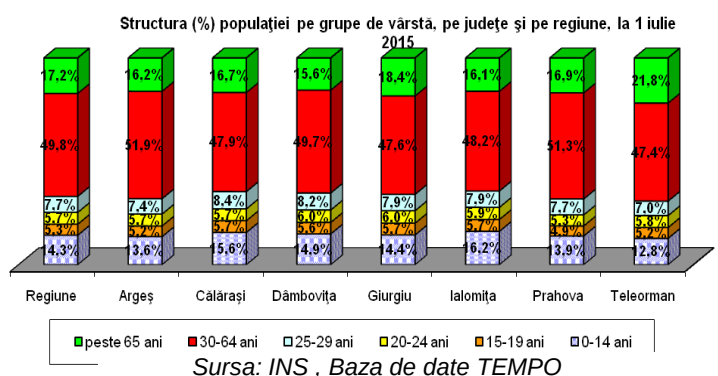
3.1.2. Structura pe grupe de vârstă

La 1 iulie 2015, cea mai mare pondere în populația țării o deținea populația din grupa de vârstă 45-49 ani (8,65%), iar ponderea cea mai mică, populația din grupa 0-4 ani (4,25%).

²¹ Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în anexa „01 -DEMOGRAFIE” – pentru vizualizare clic aici

Din analiza structurii populației pe grupe de vârstă, rezultă că în regiunea Sud Muntenia, se păstrează tendința de îmbătrânire demografică, caracterizată prin procente reduse a populației tinere (0-14 ani – 14,3%, 20-24 ani – 5,7%), pe fondul menținerii ponderii ridicate a populației din grupa 65 ani și peste (17,2 %). În perioada 2002-2015, populația tânără de 0-14 ani a regiunii Sud Muntenia s-a redus cu aproape 106 mii persoane (de la 17% în 2002 la 14,3% în 2015) și a crescut populația vârstnică, de 65 ani și peste, cu 30 mii persoane (de la 15,7% în 2002 la 17,2% în 2015).

Figura 3.1.2

Raportul de dependență demografică a fost, în 2015, de 46 persoane tinere și vârstnice la 100 persoane adulte, în scădere față de 2002 când raportul era de 48 persoane tinere și vârstnice la 100 persoane adulte. Scăderea natalității și menținerea ei la valori scăzute o lungă perioadă de timp cumulată cu emigrația pentru muncă (care a afectat în special persoanele tinere) s-a reflectat în schimbările intervenite în structura pe vârste a populației, cu implicații atât pe plan demografic cât și social-economic.

Pe județe, structura populației pe grupe de vârstă evidențiază o pondere ridicată a populației tinere (0-14 ani), în județele Ialomița (16,2%) și Călărași (15,6%). Județul Teleorman are cea mai mică pondere a populației tinere (12,8%).

Grupa de vârstă 15-24 de ani, ce poate fi utilizată ca Proxy pentru populația școlară, care în următorii cinci ani va pătrunde pe piața muncii, prezintă valori relativ similare pentru toate județele, ușor mai scăzute însă pentru județul Prahova.

3.1.3. Distribuția pe medii rezidențiale (urban/rural)

Populația regiunii Sud Muntenia este preponderent rurală, la 1 iulie 2015 ponderea populației care locuiește în orașe și municipii fiind de 42,9%, în ușoară creștere față de 1 iulie 2012 (42,5%)

Județele cu cele mai ridicate ponderi urbane sunt Prahova (51,2%) și Argeș (49%), iar județele cu cele mai ridicate ponderi rurale sunt Dâmbovița (67,9%) și Giurgiu (67,3%).

Structura pe grupe de vârstă a populației pe medii rezidențiale confirmă faptul că procesul de îmbătrânire demografică este mai accentuat în mediul rural (de 11,2% față de numai 6% în urban). Efectele pe care procesul de îmbătrânire le are, atât asupra desfășurării vieții economice și sociale, cât și asupra perspectivelor evoluției demografice sunt evidențiate și prin raportul de dependență.

Raportul de dependență demografică (raportul dintre numărul persoanelor de vârstă "dependentă", persoane sub 15 ani și de 65 ani și peste, și populația în vârstă de muncă -15-64 ani, exprimat la 100 de persoane) este mai mare în mediul rural decât în mediul urban (cu 7,8 puncte procentuale).

3.1.4. Distribuția pe sexe

În ceea ce privește structura populației regiunii Sud Muntenia pe sexe, populația feminină continuă să fie predominantă, ponderea ei în totalul populației fiind de 51,2%. La 1 iulie 2015, raportul de masculinitate a fost de 954 persoane de sex masculin la 1000 persoane de sex feminin. Până la vârsta de 53 ani, numărul bărbaților a fost mai

mare decât numărul femeilor. Începând cu această vârstă, numărul femeilor l-a depășit pe cel al bărbaților.

Populația feminină se concentrează în mediul rural într-o proporție mai mică (56,2% din totalul populației feminine) decât cea masculină (58,02%). Județele cu cea mai numeroasă populație masculină sunt Teleorman (49,2%), Călărași (49,1%) și Ialomița (49,1%), iar cele cu cea mai numeroasă populație feminină sunt Prahova (51,5%) și Argeș (51,4%).

3.1.5. Structura etnică

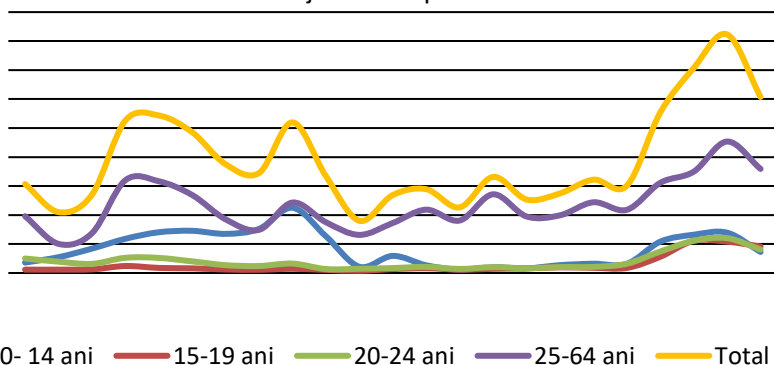
În urma Recensământului populației din 20 octombrie 2011 a rezultat ca 90,85% din populația Regiunii **Sud Muntenia** este de naționalitate română, minoritățile naționale reprezentând numai 9,15%, din care 3,9% rromi. Distribuția populației după etnie arată că ponderea populației de etnie română este majoritară în județele Argeș și Prahova (peste 93%). Sursa datelor: INS Statistica Recensământului populației 2011).

3.1.6. Mișcarea migratorie

Un factor al scăderii populației Regiunii **Sud Muntenia** este **migrația**, atât cea **internă**, cât și cea **externă**. Mutațiile din structura socio-economică a României au determinat o intensă mobilitate teritorială a populației, cu consecințe directe în modifica-

Figura 3.1.6.1

Sud Muntenia - Evolutia emigranților definitivi pe grupe de vârstă și județe de plecare

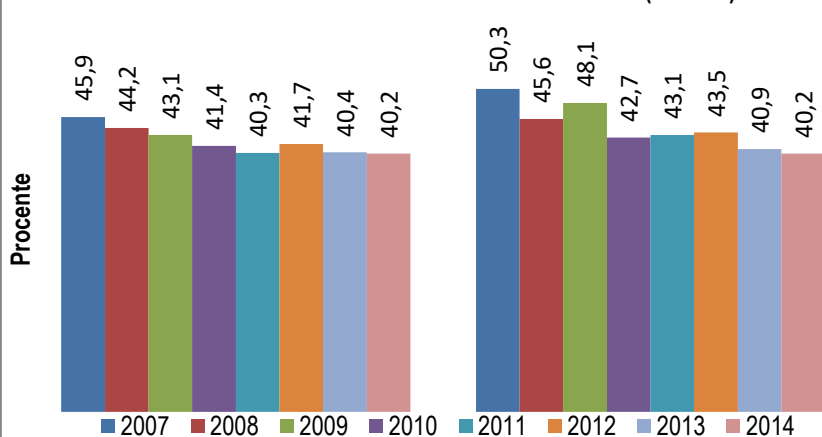
Sursa: INS, Baza de date TEMPO

rea numărului și structurii socio-demografice a populației în profil teritorial. În cadrul migrației interne, fluxul urban-rural merită o mențiune deosebită, fiind cel care deține cea mai mare pondere în cadrul acestuia. Referitor la segmentul de populație care este mai dispusă la modificarea domiciliului, se constată o migrație a populației de la

orașe la sate.

Figura 3.1.6.2

Rata riscului de sărăcie sau excluziune socială (AROPE)

Sursa: INS, Baza de date TEMPO

Conform datelor furnizate de Institutul Național de Statistică – Baza de date TEMPO, migrația populației în interiorul Regiunii **Sud Muntenia**, interregională și externă, în anul 2014, prezintă un sold migratoriu negativ (-3998 persoane).

Alături de **migrația internă** (sold -446 persoane), un factor deosebit de important pentru structura popu-

lației este și **migrația externă**, în special în rândul tinerilor și al persoanelor calificate, imigrație care afectează în special județele Dâmbovița, Teleorman și Prahova. Analizând populația plecată din punct de vedere a vârstei, se constată că grupa de vârstă cea mai bine reprezentată este cea de 25-29 ani (22% din totalul populației plecate în străinătate), urmata de tinerii cu vârsta cuprinsă între 15-19 ani (15% din totalul populației plecate în străinătate).

În perioada 1992 – 2014 nu s-a înregistrat o diminuare a contribuției migrației externe la scăderea demografică, ci o creștere a acesteia. Atât timp cât va exista un decalaj economic între țara noastră și țările dezvoltate, propensiunea spre emigrare nu se va diminua. Însă, dimensiunea fluxurilor de emigranți va depinde tot mai mult de politicile de imigrare ale țărilor dezvoltate „primitoare”. Transformările profunde din sistemul legislativ, respectiv libera circulație a persoanelor, au constituit premisele accentuării creșterii nivelului migrației internaționale. Alături de migrația definitivă întâlnim și migrația temporară pentru muncă: euro navetiștii. Nu există din păcate o statistică asupra numărului de români aflați la muncă în străinătate. După anul 2001, odată cu desființarea vizeilor de intrare în aproape toate țările europene, sute de mii de români au plecat în țările din sudul și vestul Europei.

3.1.7. Nivelul de trai

Strategia EUROPA 2020 are drept țintă diminuarea până în anul 2020 a numărului de persoane aflate în risc de sărăcie și excluziune socială cu cel puțin 20 de milioane persoane, comparativ cu anul 2008. Monitorizarea progresului în vederea atingerii obiectivului Europa 2020 în domeniul incluziunii sociale se bazează pe evoluția **numărului de persoane expuse riscului sărăciei sau al excluziunii sociale (AROE)**²²

La nivelul regiunii Sud Muntenia, **Rata deprivării materiale severe**²³ este în scădere (de la 42% în 2007, la 26,5% în 2014), dar rămâne sub valoarea mediei naționale (25%). Cu această valoare regiunea Sud Muntenia se poziționează pe antepenultimul loc între regiunile țării, peste un sfert din populație fiind afectată de privare materială severă, în sensul că nu-și poate permite să achiziționeze articole considerate dezirabile sau chiar necesare pentru a duce un trai decent.

Analizând evoluția **Ratei riscului de sărăcie sau excluziune socială (AROE)** pentru Regiunea Sud Muntenia (fig. 3.1.6.2), în perioada 2007-2014, se observă că, deși este în scădere (de la 50,3% în 2007, la 40,2% în 2014) aceasta se menține la un nivel ridicat față de media pe țară (exceptând anul 2014 când înregistrează valori similare cu valoarea națională).

²² (AROE - at risk of poverty and social exclusion) - persoane aflate în risc de sărăcie sau excluziune socială:

- au venituri disponibile inferioare pragului de sărăcie;
- se confruntă cu privațiuni materiale severe;
- trăiesc într-o gospodărie cu intensitate foarte redusă a muncii.

²³ reprezintă ponderea în total populație a persoanelor se confruntă cu privațiuni materiale severe, persoane în vârstă de 18 ani și peste care, datorită lipsei resurselor financiare, nu își pot permite cel puțin patru dintre următoarele situații:

- achitarea la timp, fără restanțe, a unor utilități și a altor obligații curente;
- plata unei vacanțe de o săptămână pe an, departe de casă;
- consumul de carne, pui, pește (sau alt echivalent de proteină) cel puțin o dată la două zile;
- posibilitatea de a face față, cu resursele proprii, unor cheltuieli neprevăzute (echivalente cu 1/12 din valoarea pragului național de sărăcie):
- deținerea unui telefon fix sau mobil;
- deținerea unui televizor color;
- deținerea unei mașini de spălat;
- deținerea unui autoturism personal;
- asigurarea plății unei încălziri adecvate a locuinței.

3.2. Proiecții demografice la orizontul anului 2060²⁴

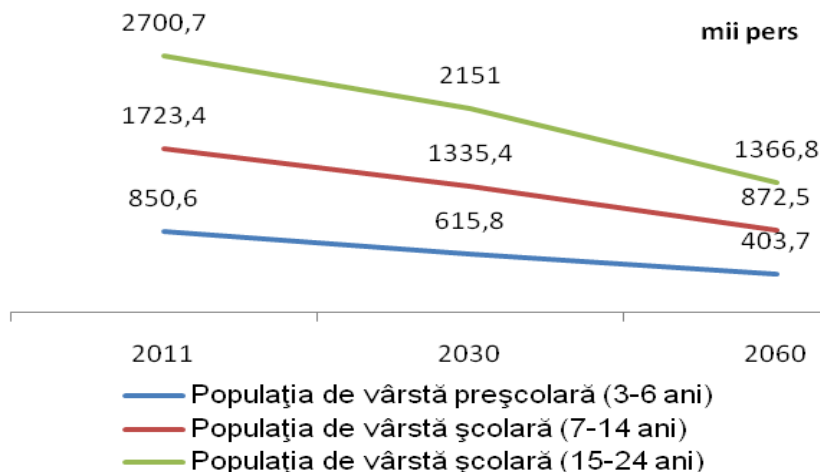
Din punct de vedere demografic, **principalii factori** care acționează asupra mărimii și structurii populației

sunt: **fertilitatea, mortalitatea și migrația.**

Din 1990 populația țării a scăzut an de an, într-un ritm mediu anual negativ de -0,18%, scădere datorată atât sporului natural negativ, cât și solului negativ al migrației externe. Evoluția demografică recentă a constituit baza scenariilor de proiectare prin care s-a efectuat o anticipare a nivelului fertilității, speranței de viață la naștere și sporului migra-toriu care va fi înre-

Figura 5

Evoluția populației României în vârstă de 3-24 ani, în perioada 2011-2060 - varianta de proiectare constantă (cu migrația externă)

gistrat la nivelul României până în anul 2060.

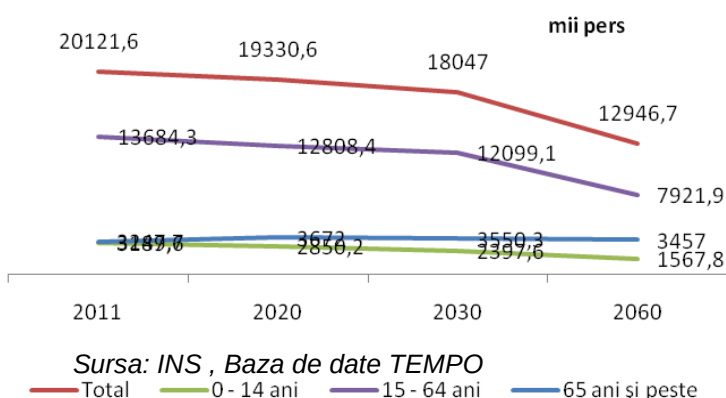
La recensământul din octombrie 2011, populația stabilă înre-

gistrată a fost de 20121,6 mii locuitori. Se anticipează că, în ipoteza constantă de proiectare cu migrație externă, populația României va scădea până în 2060 cu aproximativ 7,2 milioane locuitori, iar în variantele fără migrație diminuarea populației va fi de 6,9 milioane locuitori. Până în anul 2030 scăderea populației va fi moderată și ușor mai accentuată spre anul 2060, principalul factor al acestor evoluții fiind scăderea naturală. Populația tânără (0-14 ani) va cunoaște o scădere semnificativă în perioada 2011-2060, de aproape

1,6 milioane persoane în varianta cu migrație și de 1,5 milioane persoane în varianta fără migrație (ponderea tinerilor în totalul populației se va diminua de la 15,9% în 2011 la 12,1%-12,5% în 2060). Scăderea continuă a populației în vârstă de 3-6 ani va avea efecte importante asupra sistemului de învățământ preșcolar. Astfel, față de 2011, numărul copiilor de 3-6 ani va scădea cu aproximativ jumătate în 2060, numărul lor ajungând la puțin peste 403 mii persoane în varianta cu migrație externă și la 423 mii persoane în varianta fără migrație externă. Aceeași tendință este anticipată și pentru populația de vârstă școlară, 7-14 ani, dar și pentru populația de vârstă școlară 15-24 ani, care poate continua procesul de învățământ în licee, școli profesionale, colegii și universități (acestea se vor reduce în perioada 2011-2060 cu câte 49,4%).

Figura 6

Evoluția populației României pe grupe de vârstă, în perioada 2011-2060 - varianta de proiectare constantă (cu migrația externă)

Sursa: INS, Baza de date TEMPO

— Total — 0 - 14 ani — 15 - 64 ani — 65 ani și peste

²⁴ Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în [anexa 02 Proiectarea populației școlare](#)

În același timp, populația aptă de muncă (15-64 ani) va scădea până în 2060 cu aproape 5,8 milioane persoane în varianta cu migrație și cu 5,6 milioane persoane în varianta fără migrație (ponderea populației adulte în totalul populației se va diminua de la 68,0% în anul 2011 la 67,0% în 2030, după care va începe să scadă accentuat, ajungând în 2060 la 61,2%.

Pentru populația în vârstă de 65 ani și peste este anticipată o creștere numerică continuă până în 2030, iar până în 2060 va cunoaște o diminuare ușoară. Cu toate acestea ponderea populației vârstnice în total populație va crește în perioada 2011-2060 de la 16,1% la peste 26,0%, pe fondul reducerii ponderii tinerilor de la 15,9% la peste 12,0%. Acest lucru va duce la accentuarea gradului de îmbătrânire demografică a populației României.

Raportul total de dependență demografică va crește treptat de la 47 persoane în vârstă “dependentă” la 100 persoane apte de muncă, în 2011, la 63 persoane în vârstă “dependentă” la 100 persoane apte de muncă, în 2060.

Scăderea populației tinere va determina reducerea raportului de dependență al tinerilor²⁵ de la 23, în 2011, la 20 tineri la 100 persoane adulte, în 2060. În același timp raportul de dependență al vârstnicilor²⁶ va crește constant. Dacă în anul 2011 la 100 persoane apte de muncă reveneau 24 persoane vârstnice, în 2060 vor reveni 44 persoane vârstnice

3.3. Principalele concluzii din analiza demografică. Implicații pentru IPT

Imaginea furnizată de analiza demografică, se caracterizează prin:

- Declinul demografic general, în mod accentuat pentru populația tânără.
- Sporul natural negativ
- Reducerea naturală prognozată a populației tinere agravată de **migrația externă** (cu tendință de accentuare după 2007, în condițiile integrării în UE). A apărut deja în acest sens un deficit de forță de muncă tânără înalt calificată (IT, științe și tehnologie, medicină etc.) precum și de tineri lucrători cu diverse calificări căutate pe piața europeană a muncii (construcții, asistență socială și medicală etc.).

- Densitate superioară mediei pe țară
- Scăderea populației urbane pe fondul creșterii populației rurale
- Ponderea populației de etnie rroma în totalul populației regiunii depășește ponderea acesteia la nivel național. Se recomandă înființarea de clase pentru învățământul TVET în localitățile cu populație preponderent de etnie rroma și inițierea unor acțiuni pentru școlarizarea acestora.

- Reduceri semnificative ale populației școlare ceea ce poate conduce la dispariția la nivel regional a multor unități de IPT.

- În schimb, proiecțiile privind structura pe grupe de vârstă indică pentru viitor (2015-2030) o consolidare relativă a populației din grupa de vârstă 45-49 ani, active pe piața muncii, ceea ce va conduce la o nevoie crescândă de formare continuă - *oportunitate în atenția școlilor interesate de compensarea pierderilor de populație școlară*.

- În perioada 2007-2011, rata sărăciei relative a avut o dinamică descrescătoare, iar în perioada 2011-2014 o dinamică crescătoare (rata sărăciei relative crește în această perioadă cu 3,9 procente).

- În perioada analizată, regiunea Sud Muntenia s-a confruntat cu fenomenul de îmbătrânire demografică, ca urmare a scăderii natalității și a creșterii populației adulte. Fenomenul de îmbătrânire demografică a fost mai accentuat în județul Teleorman, unde populația vârstnică deținea 21,8% din total populația vârstnică a regiunii Sud Muntenia. Tendința de îmbătrânire a populației are următoarele efecte negative:

²⁵ Numărul tinerilor (0-14 ani) ce revine la 100 persoane apte de muncă (15-64 ani)

²⁶ Numărul vârstnicilor (65 ani și peste) ce revine la 100 persoane apte de muncă (15-64 ani)

- reducerea numărului populației active
- deteriorarea raportului de dependență economică
- reducerea populației de vârstă școlară cu efecte negative asupra întregului sistem educațional și asupra întregii vieți economice și sociale

Față de aceste constatări, se recomandă:

➤ Îmbătrânirea populației constatată la nivelul regiunii reclamă implementarea unor politici care să conducă la prelungirea vieții active pentru adulți:

- Dezvoltarea și extinderea la nivel național a **serviciilor adecvate nevoilor specifice ale populației vârstnice** (asistența medicală comunitară, îngrijiri la domiciliu, terapia durerii, centre medicale de zi, centre comunitare de psihiatrie, unități medico-sociale);

- Dezvoltarea ofertei **serviciilor turistice pentru vârsta a treia** (cantitativ și calitativ prin asigurarea de **agenți de turism – ghizi** cu experiență în a avea grijă de pensionari), dezvoltarea serviciilor de **estetică și înfrumusețare**. Se recomandă creșterea școlarizării pentru domeniile de calificare: **turism și alimentație și estetica și igiena corpului omenesc**.

➤ Declinul grupei de vârstă 15–24 de ani ridică problema dezvoltării resurselor umane prin sprijinirea unei vieți active pe piața muncii cât mai lungi și o bătrânețe activă. Aceasta presupune educația și formarea pe parcursul întregii vieți, retragerea din activitate mai târziu și progresiv.

➤ Scăderea populației școlare necesită:

- Restructurarea rețelei școlare și corelarea ofertei VET cu cererea pieței muncii;

- Dezvoltarea de programe pentru menținerea elevilor în educație și prevenirea părăsirii timpurii a școlii;

- Dezvoltarea unor pachete integrate pentru creșterea participării la învățământul VET a persoanelor care provin din grupuri vulnerabile (populația de etnie romă, familii cu venituri scăzute etc.): „școala după școală”, învățarea asistată și educația remedială, „educația de a doua șansă”

- Promovarea unei culturi a învățării permanente și a „regiunilor de învățare”;

- Asigurarea accesului cadrelor didactice din VET la programe de reconversie profesională.

➤ Diversitatea etnică, chiar dacă nu prea accentuată, necesită o serie de măsuri, cum ar fi:

- Educație multiculturală

- Soluții pentru asigurarea accesului egal la educație și a varietății opțiunilor

- Programe de sprijin pentru grupurile etnice dezavantajate (conf. recensământului din 2011, 3,9% din populația regiunii este de etnie romă).

4. Profilul economic regional

4.1. Evoluții și situația actuală. Principalii indicatori economici

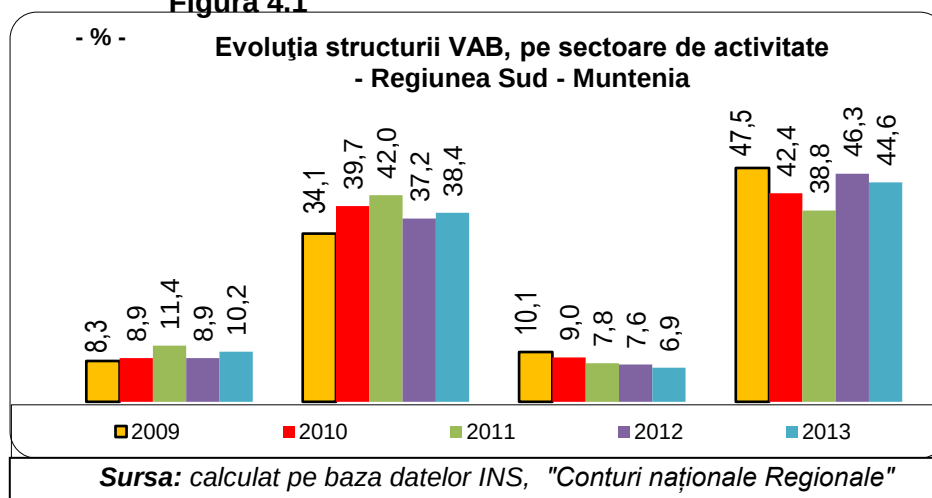
4.1.1. Evoluția produsul intern brut (PIB) și a valorii adăugate brute (VAB)²⁷

Valoarea PIB/locuitor este un indicator sintetic utilizat pentru aprecierea gradului de dezvoltare.

Calculat pe baza parității puterii de cumpărare standard (PCS)²⁸, PIB/locuitor la nivel regional în anul 2014 reprezenta 43,3% din media europeană (UE-28=100). Comparativ cu nivelul național, regiunea Sud Muntenia se plasează sub media națională (PIB/locuitor la nivel regional a fost, în 2014, 78,3% din PIB/locuitor la nivel național). În perioada 2005-2014, PIB/locuitor (exprimat în euro, la paritatea puterii de cumpărare), a avut o evoluție continuă, crescând cu 80,3% peste nivelul anului 2005.

Valoarea adăugată brută (VAB) reprezintă valoarea nou creată (rezultată din

Figura 4.1

valoarea noilor produse și servicii create minus valoarea consumului intermediar pentru producerea acestora). Valoarea adăugată brută a Regiunii Sud Muntenia în anul 2013 totaliza 68543,4 milioane lei, reprezentând 12,2% din valoarea adăugată brută a României, ceea ce situ-

ează regiunea pe locul al 2-lea, la acest indicator, în urma Regiunii București - Ilfov.

În intervalul 2008-2013 s-au produs modificări structurale importante în economia regiunii. Astfel, agricultura, silvicultura și pescuitul și-au mărit contribuția la formarea VAB de la 8,3%, în 2008 la 10,2%, în 2013. Ponderea industriei în formarea VAB regional a crescut de la 34,1% la 38,4%, iar ponderea construcțiilor a scăzut de la 10,1% la 6,9%. Per total, ponderea serviciilor a scăzut între 2008 și 2013 cu 1,5 puncte procentuale, devenind cel mai important sector al economiei regiunii.

Comparativ cu structura VAB la nivel național în 2013, regiunea Sud Muntenia se remarcă prin **ponderea mare a industriei** (cu 9,8 puncte procentuale peste media națională) și a **agriculturii** (cu 4 puncte procentuale peste media națională). Pornind de la aceste date și de la ponderile în VAB, se poate contura profilul economic regional. Regiunea Sud Muntenia este cea mai industrializată regiune a țării, ponderea industriei fiind aici de 38,4% comparativ cu 28,6% la nivel național.

Analizând indicii de disparitate a produsului intern brut/locuitor la prețuri curente, în 2011, la nivel județean, se observă că județele Argeș (121,6%) și Prahova (117,6%) au un indice de disparitate care devansează media națională, toate celelalte județe se situează sub nivelul pe total țară.

Județul Prahova a contribuit în cea mai mare măsură la formarea valorii adăugate brute (33,6% în anul 2013, în scădere cu 2,7% față de anul 2009). La cealaltă

²⁷ Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în anexa [„01 ECONOMIE” – pentru vizualizare clic aici](#)

²⁸ monedă convențională care ia în considerare diferențele între nivelurile naționale ale prețurilor

extremă s-a situat județul Giurgiu, care a contribuit cu 5.9% în anul 2013 față de 0,8 % în anul 2009.

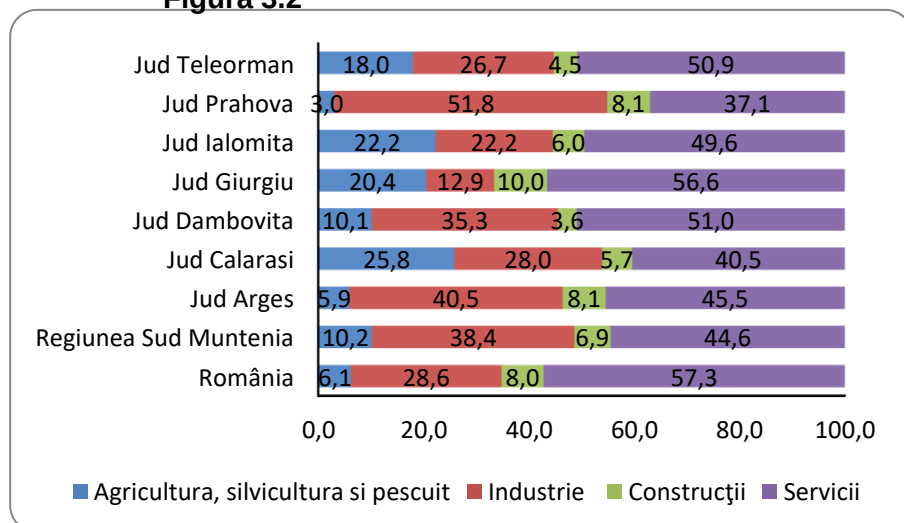
Comparația pe județe a structurii VAB în 2013 evidențiază următoarele aspecte relevante:

- **Argeș:** Pondere peste media națională și apropiată de cea regională a VAB în industrie (40,5%), (a doua ca mărime în regiune, după județul Prahova). Construcțiile au o pondere de 7.5% (peste media regională). Deține concentrări în următoarele domenii: industrie (22,9 din VAB din industrie la nivel regional), construcții (25,7% din VAB din construcții la nivel regional). În ceea ce privește ponderea VAB realizată în *intermedieri financiare și asigurări și tranzacții imobiliare* județul se clasează pe primul loc în regiune.

- **Călărași:** Cea mai mare pondere din regiune a VAB în agricultură, piscicultură și silvicultură 25,8% în 2013, realizând 18,8% din VAB regional în această activitate. Sectorul Construcții, se remarcă cu ponderi sub media națională și regională, clasându-se pe penultimul loc din cele 7 județe ale regiunii.

- **Dâmbovița:** pondere semnificativă a VAB în industrie (35,3% - locul trei în regiune apropiată media regională și peste media națională), realizând 13,9% din VAB regional în această activitate. Construcțiile dețin 3,6% din VAB, procent sub media regională și cea națională, clasându-se pe ultimul loc din cele 7 județe ale regiunii. Serviciile dețin 51% din VAB (locul trei în regiune, peste media regională și sub media națională). Dintre servicii se remarcă *Comerțul cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor; transport și depozitare; hoteluri și restaurante* (cele mai dezvoltate la nivelul întregii regiuni, peste media regională și națională), realizând 20,7% din VAB regional în această activitate.

Figura 3.2

Sursa: calculat pe baza datelor INS, "Conturi naționale Regionale"

- **Giurgiu:** pondere semnificativă a VAB în agricultură (20,4%, peste media regională și națională). Deține locul I în regiune în ceea ce privește ponderea VAB în servicii (56,6%, peste media regională), ponderea VAB în construcții (10%, peste media regională și națională) și ponderea VAB în tranzacții imobiliare (15,3%, peste media regională și națională).

Ponderea VAB în industrie (12,9%) clasează județul Giurgiu pe ultimul loc în regiune.

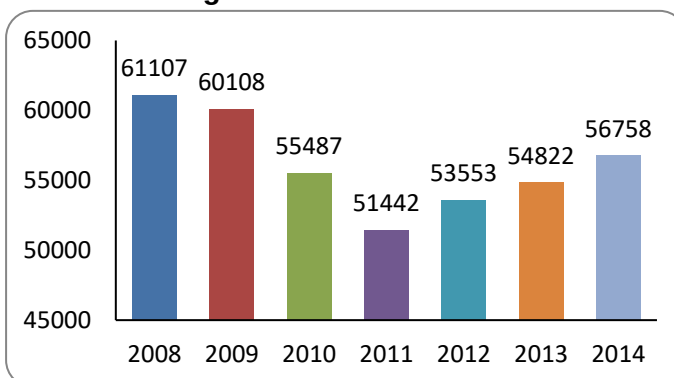
- **Ialomița:** ponderi peste media națională a VAB în agricultură (22,2%) și în tranzacții imobiliare (13%). Pondere semnificativă a VAB (peste media regională) în *Comerțul cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor; transport și depozitare; hoteluri și restaurante* (16%), *tranzacții imobiliare* (13%).

- **Prahova:** ponderi semnificative a VAB în industrie (51,8% - locul I în regiune, peste media națională și regională, realizând 45,4% din VAB regional în această activitate) și în construcții (8,1%, peste media regională și cea națională, realizând 39,6% din VAB regional în această activitate). În ceea ce privește agricultura, județul Prahova ocupă ultimul loc în regiune (ponderea VAB în agricultură - 3%) cu 3.1 puncte procentuale sub media națională și 7.2 puncte procentuale sub media regională.

4.1.2. Dinamica generală a firmelor din Regiune - unități locale active²⁹

În Regiunea Sud Muntenia, în anul 2014 erau înregistrate un număr de 56758 de firme ca unități locale active în industrie, comerț și alte servicii, cu un număr total de 442934 angajați (în scădere cu 14% față de 2000). Datele statistice pentru perioada 2000-2014 evidențiază dinamica întreprinderilor mici și mijlocii (IMM), care pe total au crescut atât ca număr de firme (cu 54%) cât și ca număr de angajați (cu 41%). În schimb a scăzut cu 36% numărul de firme și cu 59% numărul de angajați în clasa întreprinderilor mari (peste 250 salariați). Din categoria IMM, cele mai dinamice s-au dovedit microîntreprinderile (sub 9 salariați), în creștere cu 79% a numărului de angajați. Se remarcă o creștere **continuă a ponderii personalului încadrat în IMM, care în 2014 totalizează 74,1% din numărul de angajați în firmele din regiune.**

Figura 3.3

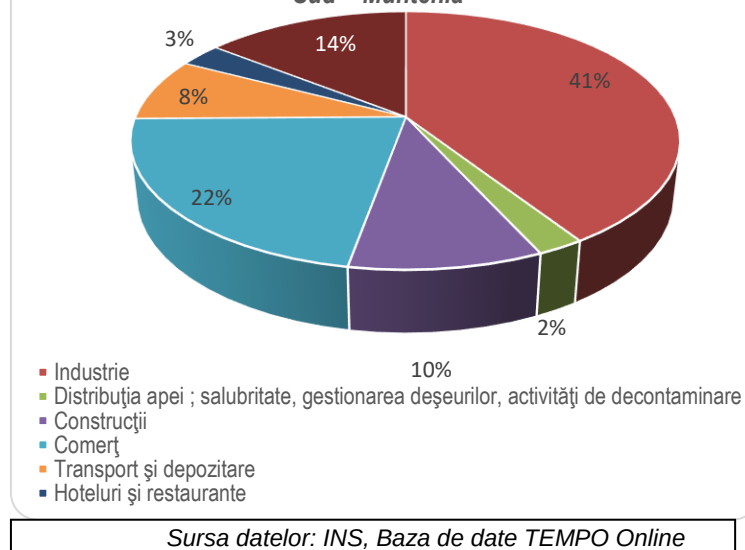

Sursa datelor: INS, Baza de date TEMPO Online

4.1.3. Dinamica generală a firmelor din regiune – investiții³⁰

Figura 3.4

Unitățile locale active, pe activități ale economiei naționale, clase de mărime, în anul 2014, în Regiunea Sud - Muntenia

Sursa datelor: INS, Baza de date TEMPO Online

În anul 2014, cel mai mare număr de întreprinderi (41%) era în ramura industriei, urmată de comerț (22%) și construcții (10%). Implicarea unui număr din ce în ce mai mare de unități locale active în sectorul industrial dovedește ca acest sector se afla în faza de dezvoltare. IMM-urile au cea mai mare concentrare în sectorul industrial (22,6% din totalul unităților locale active), acestea fiind companii mai mari ca dimensiune, datorită complexității sporite a proceselor organizatorice și de producție care reclamă infrastructură, personal mai mult și stabilitate pe piață. În comparație cu acestea, IMM-urile din domeniul serviciilor sunt mai flexibile, predominante fiind microîntreprinderile cu activități de comerț care îndeplinesc funcția de intermediari pe piață, ceea ce se reflectă și în numărul de personal angajat. Prin urmare, acestea sunt caracterizate simplu ca având o volatilitate suplimentară (intră/ies sau se restructurează și reorientează mult mai rapid). Microîntreprinderile (sub 9 salariați) au cea mai mare pondere în Comerț și servicii (10%, respectiv 8% din totalul unităților locale

minante fiind microîntreprinderile cu activități de comerț care îndeplinesc funcția de intermediari pe piață, ceea ce se reflectă și în numărul de personal angajat. Prin urmare, acestea sunt caracterizate simplu ca având o volatilitate suplimentară (intră/ies sau se restructurează și reorientează mult mai rapid). Microîntreprinderile (sub 9 salariați) au cea mai mare pondere în Comerț și servicii (10%, respectiv 8% din totalul unităților locale

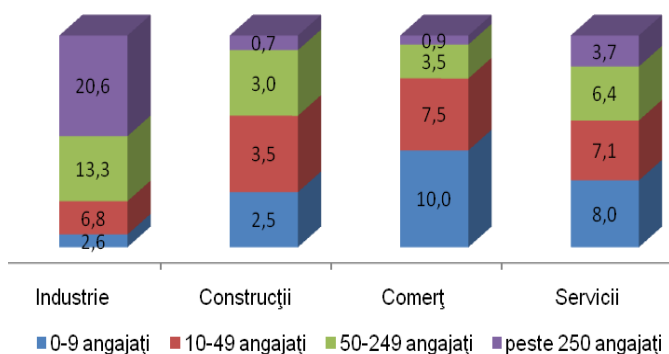
²⁹ Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în anexa [„02 ECONOMIE” – pentru vizualizare clic aici](#)

³⁰ Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în anexa [„03 ECONOMIE” – pentru vizualizare clic aici](#)

active), iar întreprinderile mari (cu peste 250 salariați) în industrie și servicii (20,6% din totalul unităților locale active, respectiv 3,7%).

Figura 3.5

Distribuția unităților locale active, pe activități ale economiei naționale, 2014

Sursa datelor: INS, Baza de date TEMPO Online

Industria extractivă – 49%, **construcții** - 34,5%, **producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apa caldă și aer condiționat** - 23,6% și **comerț** - 19,3%).

Investițiile brute ale unităților locale active din industrie, construcții, comerț și alte servicii

Investițiile brute realizate în unitățile locale active din industrie, construcții, comerț și alte servicii din Regiunea Sud Muntenia în anul 2014 au reprezentat 10,1% din totalul la nivel național, plasând regiunea pe poziția a treia, după regiunile București-Ilfov și Centru.

În anul 2014, pe principalele activități ale economiei regionale, o concentrare mai mare a fondurilor de investiții s-a produs în ramura industriei, incluzând energia electrică și termică, gaze și apă (62,4%) și în comerț (11,6%).

În perioada 2008-2014, soldul investițiilor brute crește în unitățile locale active ale următoarelor activități:

- **distribuția apei; salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare** cu 147,8%;

- **producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apa caldă și aer condiționat** cu 95%

- **sănătate și asistență socială** cu 92,9%

- **învățământ** cu 55,6%.

Cu toată această creștere investițiile brute în învățământ dețin în anul 2014 doar 0,13% din totalul investițiile brute investite în regiunea Sud Muntenia.

Investiții străine directe

- Soldul investițiilor străine directe la sfârșitul anului 2014 a fost în Regiunea Sud Muntenia de 4194 milioane Euro, (7% din totalul la nivel național).

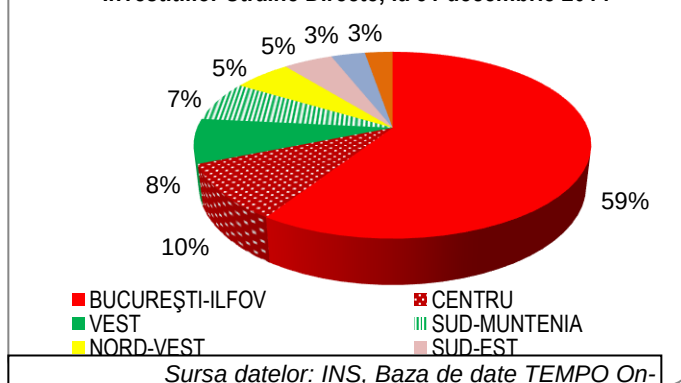
- Regiunea Sud-Muntenia se situează pe poziția a patra, în topul capitalurilor investite, după București-Ilfov (59,2%), Regiunea Centru (9,7%) și Vest (7,7%).

Personalul unităților locale active

În perioada 2008-2014, evoluția personalului din unitățile locale active pe activități ale economiei naționale arată o creștere a personalului în **tranzacții imobiliare** (cu 9,3%), **învățământ** (cu 31,6%) și **sănătate și asistență socială** (cu 50,8%) și scădere în celelalte activități (cele mai mari reduceri de personal s-au înregistrat în **industria extractivă** și **construcții**).

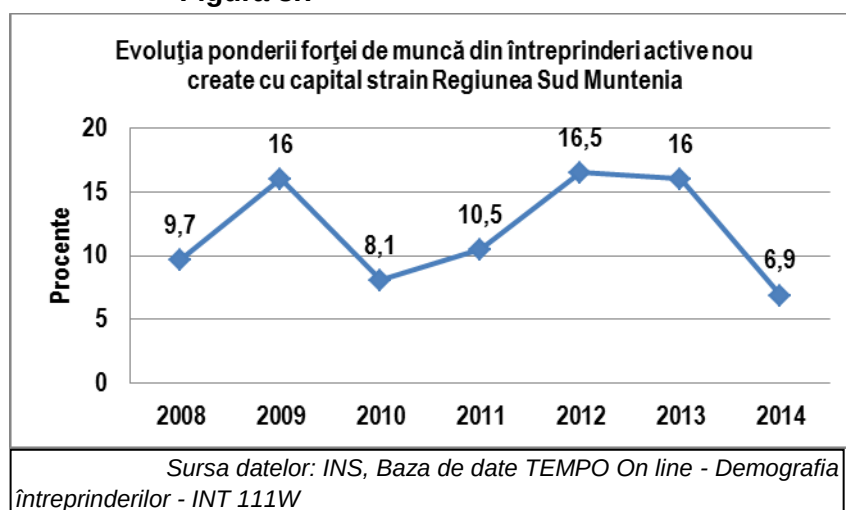
Figura 3.6

Repartizarea pe regiuni de dezvoltare a soldului Investițiilor Străine Directe, la 31 decembrie 2014

Sursa datelor: INS, Baza de date TEMPO On-

• Datele statistice la nivel național arată ca cetățenii străini au fost atrași mai mult de investiții în industrie (48,7% din capitalul total investit), cu precădere în industria prelucrătoare (32,0% din soldul total investiții străine directe). În cadrul acestei industrii cele mai bine reprezentate ramuri sunt: prelucrarea țițeiului, produse chimice, cauciuc și mase plastice (5,7% din soldul total), industria mijloacelor de transport (5,4%), metalurgia (4,5%), industria alimentară, a băuturilor și tutunului (4,0%), ciment, sticlă, ceramică (2,6%) și fabricarea produselor din lemn, inclusiv mobilă (2,5%). Alte activități care au atras investitori străini sunt intermedierea financiară și asigurările (care reprezintă 13,0% din totalul ISD), comerțul cu amănuntul și cu ridicata (11,7%), construcții și tranzacții imobiliare (9,8%), tehnologia informației și comunicații (6,0%).

Figura 3.7

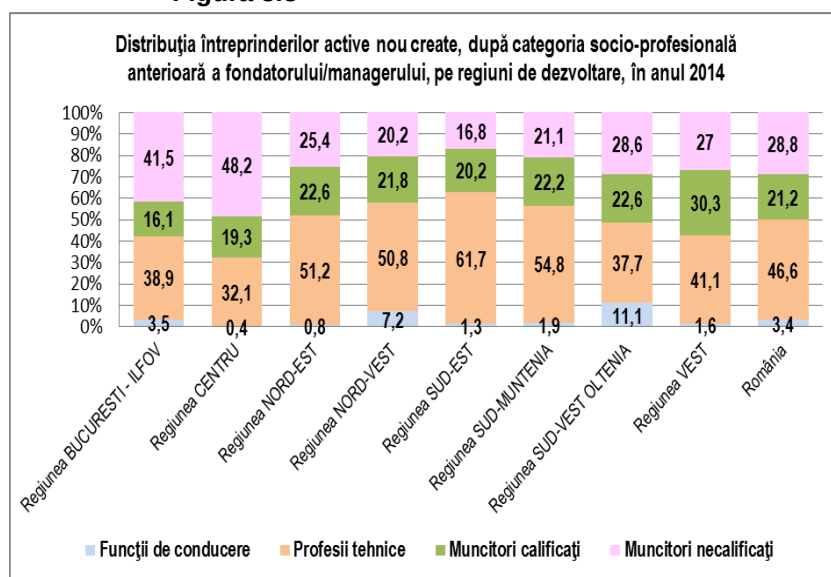
4.1.4. Demografia întreprinderilor – întreprinderi active nou create³¹

În regiunea Sud Muntenia, ponderea forței de muncă din întreprinderile active nou create cu capital străin a fost în anul 2014 de 6,9%, în descreștere cu aproape 10 procente față de anul 2012

(vezi fig. 3.7).

Pe regiuni, acest indicator prezintă nivelul cel mai ridicat în regiunea București - Ilfov, urmată de regiunea Vest, regiunea Sud Muntenia deținând ultimul loc.

În anul 2014, în regiunea Sud Muntenia, distribuția întreprinderilor în funcție de fondul educațional al fondatorului/ managerului, arată că ponderea întreprinderilor nou create de întreprinzători cu nivel educațional primar reprezintă aproximativ 0,3%, nivelul de educație profesional (vocational) reprezentând aproximativ 9,4%, nivelul de educație gimnazial aproximativ 36,6% și nivelul liceal și universitar în jur de 53,7%. Distribuția întreprinderilor active nou create, după categoria socio-profesională anterioară a fondatorului/ managerului, pe regiuni de dezvoltare, în anul 2014, arată că în regiunea Sud Muntenia, ponderea fondatorilor/ managerilor, care au fost în categoria “profesii tehnice” înainte de a crea o nouă întreprindere, a fost de 54,8%,

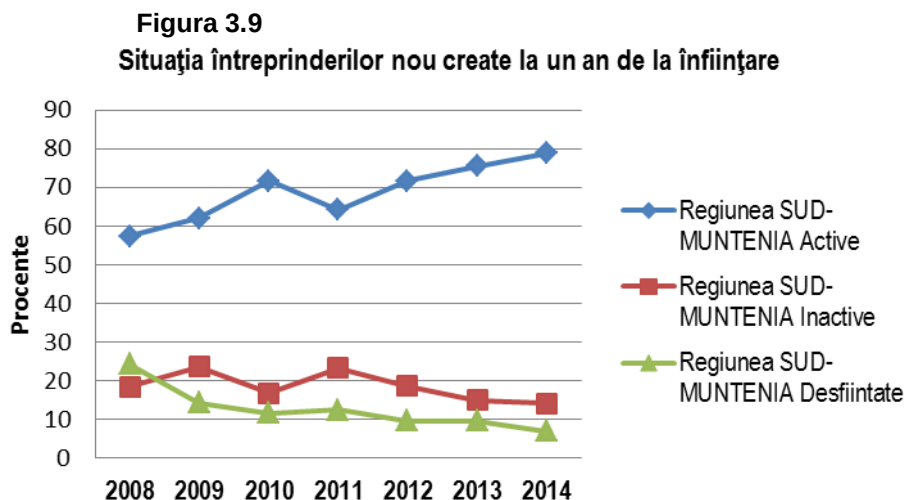
Figura 3.8

³¹ Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în anexa „04 ECONOMIE” – pentru vizualizare clic aici

urmată de ponderea fondatorilor/managerilor care au fost în categoria “muncitori calificați” și “muncitori necalificați” (22,2%, respectiv 21,1%), ponderea cea mai mică deținând-o fondatorii/managerii care înainte de a crea o nouă întreprindere au fost în categoria “funcții de conducere”.

Ponderea întreprinderilor active

În anul 2014, rata întreprinderilor active după un an de la înregistrare a fost de 78,8% (în

Sursa datelor: INS, Baza de date TEMPO On line - Demografia întreprinderilor - INT 111Y

creștere continuă din 2008), proporția celor care și-au încetat definitiv activitatea a fost de 7%, iar ponderea întreprinderilor încă inactive la un an după înființare s-a situat în jurul valorii de 14,2% (Fig. 3.9).

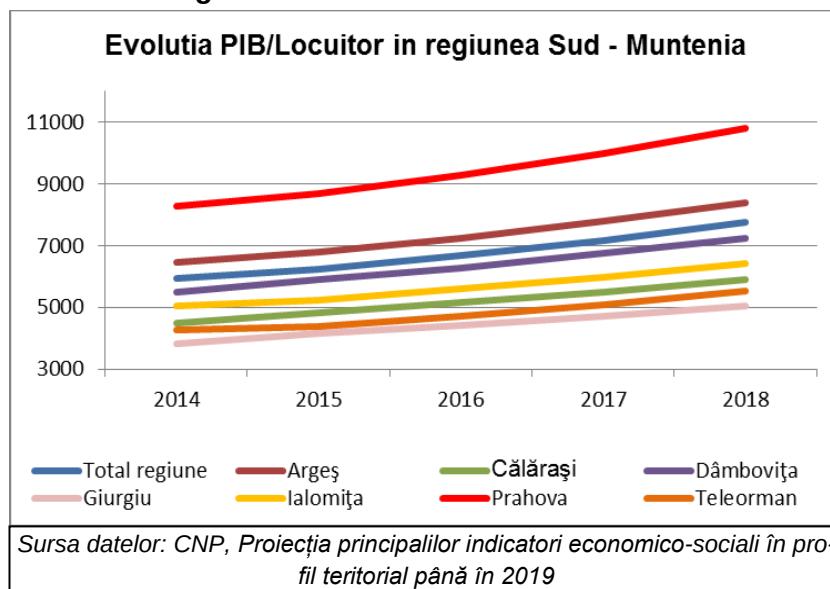
Regiunile București-Ilfov și Centru prezintă cea mai înaltă

rată (87,2%, respectiv 81,8%) a întreprinderilor active după un an de la înființare.

4.2. Proiecția principalilor indicatori economici ³²

Comisia Națională de Prognoză (CNP) elaborează prognoze privind dezvoltarea economico-socială a României pe termen scurt, mediu și lung în corelare cu prevederile Programului de guvernare, a strategiilor naționale, sectoriale și regionale precum și pe baza tendințelor din economia națională și cea mondială. În mai 2016 acest organism a realizat studiul „**Proiecția principalilor indicatori economico-sociali în profil teritorial până în 2019**”.

Figura 3.10

Evoluțiile prognozate prevăd în continuare în perioada 2014-2018 ritmuri susținute de creștere a PIB în regiunea Sud Muntenia. Numai în județele Argeș și Prahova, în perioada 2017-2018, creșterea reală a PIB va depăși media regională și națională, celelalte județe înregistrând o creștere reală a PIB sub media regională. În ceea ce privește proiecția PIB/loc se observă o creștere constantă în județele Călărași, Dâmbovița,

³²Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în anexa „05 Prognoza profil teritorial mai 2016” – pentru vizualizare clic aici

Giurgiu, Ialomița și Teleorman și o creștere semnificativă în județele Argeș și Prahova, județe în care PIB/loc depășește valoarea regională. Analiza comparativă pe cele șapte județe ale regiunii Sud Muntenia a datelor din prognoza realizată de Comisia Națională de Prognoză permite evidențierea atât a evoluțiilor prognozate cât și a disparităților intra-regionale privind valoarea PIB/locuitor .

4.3. Alte informații și informații parțiale

4.3.1. Cercetarea – dezvoltare

Unul dintre factorii ce potențează competitivitatea este dezvoltarea sectorului de cercetare-dezvoltare. Sistemul regional de cercetare - dezvoltare - inovare se confruntă cu problema slabei finanțări a acestui sector ca procent din PIB, slabă dotare cu tehnologii, performanță și remunerație scăzută. Toate acestea au condus la fenomenul de migrație al specialiștilor, în special a celor tineri.

În activitatea de cercetare - dezvoltare, în anul 2014, la nivelul regiunii Sud Muntenia, erau 3826 salariați, mai puțini cu 16,7% față de anul 2013. Din punct de vedere al numărului de salariați, în 2014, regiunea s-a situat pe locul 5 la nivel național, comparativ cu locul 2 ocupat în anul 2013. Cei mai mulți salariați în cercetare -dezvoltare erau în județul Argeș (2.884 salariați, urmat de Călărași cu 373 salariați, pe ultimele locuri situându-se județele Giurgiu – 7 salariați și Ialomița cu niciun salariat, în 2014.

În ceea ce privește evoluția ponderii regiunii în totalul cheltuielilor de cercetare-dezvoltare la nivel național, se observă o creștere a acestora de la 7,70% în 2008, la 11,6% în 2014. În România, sectorul cercetare-dezvoltare este extrem de centralizat, astfel în 2014, 47% din numărul cercetătorilor și 54,6% din fondurile destinate domeniului erau concentrate în capitală.

La nivel regional, activitatea de cercetare - dezvoltare este concentrată în județele Argeș (în 2014, deținea 81,9% din totalul cheltuielilor de cercetare-dezvoltare la nivel regional, respectiv 75,4% din numărul de salariați cercetători la nivel regional.

Conform PDR 2014-2020 al regiunii Sud Muntenia, în regiune există 11 institute de cercetare-dezvoltare, în domeniile agricultură, viticultură, pomicultură, petrol și instalații petroliere și cercetare nucleară. Strategia Europa 2020, recunoscând importanța majoră a inovării în dezvoltarea economică stabilește ca obiectiv: investirea 3% din PIB-ul UE în cercetare-dezvoltare-inovare, până în 2020. România și-a propus atingerea țintei de 2% din PIB.

Măsura 3.2. Susținerea cercetării, dezvoltării inovării ca factor important al competitivității, din PDR 2014-2020 al regiunii Sud Muntenia are următoarele acțiuni indicative:

- ✓ Dezvoltarea culturii inovării (îndeosebi campanii de conștientizare despre rolul și importanța inovării în creșterea competitivității firmei, de conștientizare asupra necesității de cooperare dintre mediul de afaceri și cel de cercetare);
- ✓ Investiții pentru crearea, reabilitarea, extinderea și modernizarea infrastructurii de CDI;
- ✓ Investiții pentru derularea activităților de CDI, în domeniile competitive la nivel regional (industria extractivă, industria prelucrătoare, industria construcțiilor de mașini, domeniul energiei nucleare, agricultură);
- ✓ Investiții pentru derularea de proiecte de CDI complexe;
- ✓ Sprijin pentru obținerea și protejarea drepturilor de proprietate intelectuală.

PDR 2014-2020 al regiunii Sud Muntenia prevede ca în perioada 2014-2020, investițiile să fie îndreptate către: dezvoltarea de centre de transfer de cunoștințe și tehnologie; dezvoltarea de parteneriate între mediul de afaceri și cercetare (în special dezvoltarea de programe comune pentru transferul de cunoștințe și tehnologie); sprijin pentru cercetarea și dezvoltarea firmelor inovative de tip start-up și spin-off; sprijin pentru dez-

voltarea de servicii personalizate pentru aplicarea inovării (transfer de know-how, asistență tehnologică, consultanță pentru inovare); sprijin pentru accesarea serviciilor pentru aplicarea inovării; sprijin pentru investiții în echipamente și tehnologii inovative, de ultimă generație; programe de mobilitate între mediul de afaceri și cercetare.

Măsura 5.2. Dezvoltarea capacității instituționale a sistemului educațional, de cercetare și de formare continuă, din PDR 2014-2020 al regiunii Sud Muntenia are următoarele acțiuni indicative:

- ✓ Programe de formare continuă a specialiștilor și a cercetătorilor;
- ✓ Programe ce vizează modernizarea și creșterea calității educației și cercetării (cu accent pe stimularea creativității, spiritului antreprenorial și inovării);
- ✓ Activități privind creșterea capacității instituțiilor și organizațiilor locale și regionale responsabile pentru dezvoltarea și implementarea politicilor legate de sistemul educațional, de cercetare, formare continuă și mobilitatea lucrătorilor;
- ✓ Crearea și dezvoltarea de parteneriate și rețele de cooperare în educație, cercetare și ocuparea forței de muncă;
- ✓ Programe de informare, educare și conștientizare a populației privind importanța educației.

4.3.2. Industria

Spațial, structura economică a regiunii este caracterizată de dominarea industriei în cele 3 județe (Prahova, Dâmbovița și Argeș) din nordul acesteia și agriculturii în cele 4 județe (Teleorman, Giurgiu, Călărași și Ialomița) din sud. **Industria**, a cărei contribuție la VAB regională a fost la sfârșitul anului 2013 de 38,4%, este reprezentată prin toate ramurile ei, ponderea însă deținând-o industria prelucrătoare.

Industria regiunii este complexă și diversificată, bazându-se pe bogăția și varietatea resurselor naturale existente, cunoscând o mare dezvoltare în zonele unde se extrag și se exploatează petrol, gaze naturale, sare, ape termale sau cărbuni. Aproape o cincime din întreaga regiune este împădurită, asigurând materie primă pentru diferite ramuri ale industriei. Dintre orașele României, **Ploiești** (Județul Prahova) este cel mai mare **producător de petrol**, iar industria petrochimică a regiunii, în plin proces de restructurare, acoperă jumătate din cererea totală a țării. Zonele industriale sunt localizate și aparțin în general comunităților mari, cum sunt municipiile și orașele, ele fiind concentrate în special în cele trei județe din nordul regiunii: Prahova, Dâmbovița și Argeș.

Regiunea Sud Muntenia oferă potențialilor investitori o multitudine de oportunități. Multe dintre companiile puternice, cum ar fi Dacia - Renault (Pitești - Argeș), Fabrica de Combustibil Nuclear Pitești (FCN Pitești), OMV Petrom, rafinăria Petrobrazi și Petrotel - Lukoil Ploiești, Arctic SA Găești se găsesc în această regiune. Conform analizei din Planul de Dezvoltare Regională (PDR) 2014-2020, o caracteristică deosebită a economiei regiunii este că aici sunt reprezentate aproape toate ramurile industriei.

Principalele probleme cu care se confruntă acest sector sunt legate de declinul unor unități industriale din zone monoindustriale, ducând la apariția unor probleme sociale grave în ariile aferente localităților: Mizil, Plopeni, Urlați, Valea Călugărească, Șotânga, Costești, Stoieneni și Câmpulung Muscel – din județele nordice, dar și a unora din județele sudice: Turnu Măgurele, Zimnicea, Alexandria, Videle, Giurgiu, Oltenița, Călărași, Slobozia și Fetești.

De interes pentru oferta IPT din regiune este și dezvoltarea unor parcuri industriale în toate județele regiunii. Parcurile industriale reprezintă una dintre politicile aducătoare de profit ce are efecte pozitive în plan regional, inclusiv prin asigurarea de locuri de muncă personalului disponibilizat din diverse sectoare de activitate, precum și tinerilor rezidenți în aceste zone. În 2013, conform PDR 2014-2020, în regiunea Sud Muntenia existau 20 parcuri industriale (34% din numărul total de parcuri existente în România), Regiunea ocupând astfel locul I la nivel național. Majoritatea parcurilor industriale sunt

situate în județele din nordul regiunii, cel mai reprezentativ fiind județul Prahova, care deținea 12 parcuri, urmat de județul Dâmbovița (5 parcuri industriale). Celelalte parcuri industriale erau situate în județele Giurgiu (2 parcuri) și Ialomița (1 parc industrial).

4.3.3. Infrastructura de transport, tehnică, edilitară, de comunicații și de mediu

Regiunea dispune de o rețea de drumuri publice europene, naționale și județene cu o lungime de 12.935 km (15% din totalul național) și o rețea feroviară de 1251 km (11,6% din rețeaua națională).

În timp ce transportul rutier este în continuă dezvoltare, transportul feroviar înregistrează un declin.

Dunărea, arteră fluvială europeană, înlesnește legăturile acestei regiuni cu principalele orașe din bazinul său hidrografic. În ceea ce privește transportul rutier, regiunea beneficiază de o bună deschidere internă și internațională, asigurată de 5 drumuri europene:

- E60 și E577: comuna Gorgota (Prahova) – Ploiești (Prahova) – Mizil (Prahova) – legătura cu Buzău
 - E70 și E85: Adunații Copăcenii (Giurgiu) – Giurgiu – legătura cu Ruse (Bulgaria);
 - E70: Mihăilești (Giurgiu) – Alexandria (Teleorman) – Roșiorii de Vede (Teleorman) – comuna Măldăeni (Teleorman) – legătura cu Craiova;
 - E81: Pitești (Argeș) – comuna Dădălești (Argeș) – legătura cu Sibiu.
- și de 3 autostrăzi: A1 (București - Pitești), A2 (București – Constanța) și A3 (București – Ploiești- Borș; în lucru).

Legătura cu Bulgaria se face prin intermediul a trei puncte de trecere a frontierei, cel mai important fiind cel de la Giurgiu – Ruse, datorită podului rutier-feroviar existent, prin acest punct realizându-se una din legăturile principale ale Vestului Europei cu Orientul Apropiat.

Autostrăzi în construcție:

- **Autostrada A3 București – Borș**, variantă a culoarului IV Paneuropean de transport rutier împărțită în patru sectoare (București - Ploiești, Ploiești - Comarnic, Comarnic - Brașov, Brașov - Tg. Mureș, Tg. Mureș – Gilău, Gilău – Borș) va avea o lungime de circa 603 kilometri și va face legătura dintre București și ieșirea spre Ungaria prin Borș

Alte proiecte de autostrăzi în România

- **Autostrada Ploiești - Siret** cu ruta Ploiești - Buzău - Focșani - Bacău - Pașcani - Siret
- **Autostrada Sibiu - Pitești** - 118 km
- **Autostrada Craiova – Pitești** - 121 Km
- **Drum expres Alexandria - Craiova** – 125 Km
- **Drum expres Găești-Ploiești-Buzău-Brăila** – 237 Km
- **Drum expres Brașov-Pitești** – 124 Km

Poziționarea orașului București în centrul regiunii, astfel încât nici unul dintre orașele reședința de județ nu se afla la mai mult de 120 de kilometri de capitală, asigură regiunii Sud Muntenia acces rapid la principalul aeroport al țării, Otopeni. Trei dintre cele șapte județe au granița cu Bulgaria, ceea ce ușurează schimburile cu Grecia și Turcia, iar multe dintre rutele comerciale internaționale și posibilitățile de transport sunt asigurate de Dunăre. Accesul se face foarte ușor nu numai către Bulgaria și Serbia, care se întind pe celălalt mal al fluviului, ci și către restul țărilor cu ieșire la Dunăre, cum ar fi Germania sau Ungaria. De altfel, **canalul Dunăre - Marea Neagră** și portul principal al României, Constanța, situează zona aproape de toate piețele internaționale. Avantajul oferit de principală arteră fluvială de navigație europeană, Dunărea, este puțin exploatat ca urmare a reducerii capacităților industriale ale orașelor porturi și lipsei transportului naval de călători.

Conform datelor statistice, în anul 2014, în regiunea Sud Muntenia existau 567 localități (municipii, orașe și comune), dintre care doar 72,66% (412 localități) erau dotate cu instalații de alimentare cu apă potabilă. În mediul urban exista un număr total de 48 localități (municipii și orașe), toate acestea deținând instalații de alimentare cu apă potabilă. În același timp în mediul rural, numai 70,13% din totalul de 519 localități (comune) dețineau instalații de alimentare cu apă potabilă, ponderile cele mai mici fiind înregistrate în județele Giurgiu (29,41%) și Teleorman (36,96%), celelalte județe înregistrând valori mai mari față de media regiunii

În ceea ce privește rețeaua de canalizare, la sfârșitul anului 2014, doar 20,6% (117 localități) din totalul de municipii, orașe și comune ale regiunii Sud Muntenia erau dotate cu instalații de canalizare publică, diferența dintre mediul urban și cel rural fiind ridicată (93,75% în mediul urban față de 13,87% în mediul rural). Județele cu cele mai multe localități conectate la sistemul de canalizare publică erau Prahova (38,46%) și Argeș (27,45%). În mediul rural, județul cu cele mai multe localități conectate la rețeaua de canalizare se găsesc în Județul Prahova (26), iar cele mai puține în Giurgiu (1).

Numărul localităților din Regiunea Sud Muntenia în care se distribuiau gaze naturale a crescut de la 145 localități în 2008, la 167 localități în 2014, atingând o pondere de 29,45%, peste ponderea națională (28,48%).

Ponderea cea mai mare a localităților în care se distribuiau gaze naturale o dețin județele Dâmbovița (52,8%), Prahova (50%) și Argeș (34,3%).

În mediul urban, distribuția gazelor naturale era asigurată în 91,67% din totalul de localități, deficitare fiind județele Ialomița cu o pondere de 71,4% și Călărași cu o pondere de 80% a localităților în care se distribuiau gaze naturale.

Spre deosebire de mediul urban, în mediul rural, în 2014, 23,7% dintre localități beneficiau de acest serviciu, valori peste media națională (23,1%).

În ceea ce privește cantitatea gazelor naturale distribuite, la nivelul regiunii Sud Muntenia, în anul 2014, 54,04% erau folosite pentru uz industrial și 45,96% pentru uz casnic.

4.3.4. Agricultură

Sector important al economiei regionale, **agricultura** este prezentă în toate județele regiunii, ponderea cea mai mare fiind deținută de cele 4 județe din sudul acesteia (Ialomița, Călărași, Giurgiu și Teleorman). În anul 2014, suprafața agricolă a Regiunii Sud Muntenia era de 2433,5 mii ha, reprezentând 70,6% din suprafața totală a regiunii și 16,6% din suprafața totală a țării. Regiunea are un **potențialul agricol** ridicat, poziționându-se pe **primul loc** în cadrul celor 8 regiuni de dezvoltare. Structura suprafeței agricole, care înseamnă 80,9% teren arabil, 16,2% pășuni și fânețe, 2,8% vii și livezi și condițiile naturale favorabile, au determinat dezvoltarea în cadrul regiunii a tuturor ramurilor agriculturii. Producția vegetală are un rol important, fiind orientată în special spre cultura cerealelor pentru boabe, a plantelor uleioase, a plantelor de nutreț și a legumelor. În 2014 peste 94,8% din suprafața agricolă aparține sectorului privat, forța de muncă ocupată în agricultură, silvicultură și pescuit fiind de 35,3%.

Terenurile ocupate cu păduri și vegetație forestieră dețin 19,1% din suprafața regiunii și 10% din suprafața fondului forestier a României și reprezintă o sursă importantă de masă lemnoasă și un mediu propice pentru fauna de interes cinegetic. Județele cu cel mai bogat fond forestier sunt județele Argeș (42% din total regiune), Prahova (22,2% din total regiune) și Dâmbovița (18,1% din total regiune), care dețin 82,4% din suprafața fondului forestier a regiunii. În 2014, producția agricolă a regiunii Sud Muntenia a fost de 13753306 mii lei, reprezentând 18,5% din producția agricolă la nivel național. Această valoare situează regiunea pe primul loc la nivel național. Creșterea animalelor este dezvoltată în toate județele regiunii, în zona montană constituind însă principala activitate agricolă. În anul 2015, județele cu cel mai mare efectiv de bovine sunt Argeș (26,3%, din

total regiune), Dâmbovița (14,5%, din total regiune), Prahova (16,1%, din total regiune) și Teleorman (13,4%, din total regiune).

În ceea ce privește producția animală, regiunea Sud Muntenia deține, în anul 2015, ponderi importante, la nivel național, la principalele produse de origine animală, respectiv: 20,5% din producția de carne (loc 1 la nivel național), 22,64% din producția de ouă (loc 1), 14,6% din producția de miere (loc 4), 11,48% din producția de lapte (loc 4) și 10,08% din producția națională de lână (loc 7).

PDR 2014-2020 al regiunii Sud Muntenia prevede ca în perioada 2014-2020, **PRIORITATEA 7. DEZVOLTAREA RURALĂ ȘI AGRICULTURA**

OBIECTIV: Creșterea rolului așezărilor rurale și a contribuției agriculturii la economia Regiunii Sud Muntenia

Măsura 7.6. Instruire și consultanță în agricultură

Acțiuni indicative

- Cursuri de instruire, specializare și perfecționare în domeniul agricol;
- Sprijin pentru furnizarea de servicii de consultanță în domeniul agricol (consolidarea capacității instituționale pentru desfășurarea de servicii de consultanță pentru micii fermieri);
- Sprijin pentru accesarea serviciilor de consultanță în domeniul agricol.

4.3.5. Turismul

În prezent turismul tinde să devină unul dintre cele mai dinamice sectoare economice cu potențial de dezvoltare pe termen lung, acesta putând contribui substanțial la revigorarea socio-economică a regiunii. Regiunea Sud Muntenia dispune de un potențial considerabil, cu precădere în partea de nord, pentru dezvoltarea turismului și a activităților de recreere, datorită condițiilor naturale favorabile și a tradițiilor culturale și istorice existente.

- Componenta naturală a turismului este reprezentată prin peisaje spectaculoase, rezervații naturale și monumente ale naturii (Parcul Național Piatra Craiului, Parcul Natural Bucegi, Parcul Natural Comana, Muntele de Sare Slănic, ostrovul Mare), relief variat, resurse cu valoare terapeutică (ape cu sulf la Pucioasa și nămol sapropelic la Amara);

- Componenta reprezentată prin vestigii arheologice (ansamblul Curtea Domnească Târgoviște, Cetatea Poenari, ansamblul Palatului Brâncovenesc de la Potlogi), monumente și obiective de artă laică sau religioase (Mănăstirile Comana, Dealu, Sfinții Voievozi, Sinaia, Curtea de Argeș, etc.), muzee și colecții muzeale (Pelișor, Peleș), realizări actuale de prestigiu (barajul Vidraru), monumentele istorice (Curtea Domnească de la Târgoviște, Curtea de Argeș, etc.), de arhitectură și de artă cu o valoare de unicat.

Toate acestea conferă o mare atractivitate a ofertei turistice regionale.

Principalele puncte de atracție turistică pentru practicarea sporturilor de iarnă și a turismului de weekend le constituie **stațiunile montane** de pe **Valea Prahovei - Masivul Bucegi**, acestea dispunând de o rețea hotelieră care acoperă în mare parte necesitățile de cazare. **Turismul balnear** se poate practica în cadrul a **3 stațiuni balneoclimaterice**.

La 31 iulie 2015, rețeaua de cazare turistică a regiunii cuprindea 740 unități, din care 233 hoteluri și moteluri, 2 hanuri turistice, 33 cabane turistice, 10 campinguri, popasuri și căsuțe turistice, 77 vile și bungalouri, 9 tabere pentru elevi și preșcolari, 171 pensiuni turistice, 203 pensiuni agroturistice și 2 spații de cazare pe nave. Comparativ cu zona de nord, zona de sud a regiunii și în special **zona riverana fluviului Dunărea** deține un potențial turistic neexploatat suficient până în prezent, dar care în timp poate deveni prin investiții susținute o alternativă la turismul clasic montan.

O problema cheie pentru dezvoltarea potențialului turistic al regiunii și pentru atragerea unui număr cât mai mare de turiști o constituie **îmbunătățirea serviciilor turistice și dezvoltarea centrelor de informare și promovare turistică**.

Regiunea Sud Muntenia oferă condiții deosebite pentru turismul montan și agroturism, aflându-se pe locul al 4-lea pe țară în ceea ce privește numărul pensiunilor turistice rurale (10,6% din totalul pensiunilor agroturistice la nivel național). Dezvoltarea agroturismului și a turismului rural, în ultimii ani, a determinat apariția unui număr însemnat de pensiuni, număr în continuă creștere. Județele cu cele mai multe pensiuni agroturistice sunt Argeș – 79,6%, Prahova -21,1 % și Dâmbovița – 14%.

Numărul structurilor de primire turistică cu funcțiuni de cazare turistică a crescut în România cu 41%, exprimată în 1 981 de unități, în perioada 2008-2015. Toate regiunile, excepție făcând regiunea Sud-Est urmează aceeași tendință de creștere. Numărul structurilor de primire turistică cu funcțiuni de cazare turistică a crescut, în perioada 2008-2015, în regiunea Sud Muntenia cu 64,8% plasându-se, ca procent de creștere, înaintea regiunilor Nord – Vest, București-Ilfov și Vest, ocupând astfel poziția a 5-a în această ierarhie

4.3.6. Dezvoltarea durabilă

Dezvoltarea durabilă este definită de Comisia Brundtland, încă din 1987, prin „satisfacerea nevoilor prezentului, fără a compromite posibilitățile generațiilor viitoare de a-și satisface nevoile”. Strategia de Dezvoltare Durabilă a Uniunii Europene are ca scop general identificarea și dezvoltarea acțiunilor care permit UE să obțină o îmbunătățire continuă a calității vieții, atât pentru generațiile prezente, cât și pentru cele viitoare, prin crearea de comunități durabile capabile să-și administreze și să folosească eficient resursele, precum și să valorifice potențialul inovator social și ecologic al economiei, asigurarea prosperității, a protecției mediului și coeziunii sociale.

Strategia de Dezvoltare Durabilă a Uniunii Europene identifică 7 provocări cheie: schimbările climatice și energia curată; transportul durabil; consumul și producția durabile; conservarea și managementul resurselor naturale; sănătatea publică; incluziunea socială, demografia și migrația; sărăcia la nivel global și provocările dezvoltării durabile.

Strategia Națională pentru Dezvoltare Durabilă a României Orizonturi 2013–2020–2030

Pentru orizontul de timp **2020**, strategia are ca **Obiectiv național: Atingerea nivelului mediu de performanță al UE în domeniul educației și formării profesionale, cu excepția serviciilor în mediul rural și pentru grupurile dezavantajate, unde țintele sunt cele ale UE pentru 2010.**

Pentru acest orizont de timp se vor avea în vedere, sub rezerva elaborărilor și fundamentării ulterioare, următoarele **direcții strategice de acțiune**:

- Restructurarea ciclurilor de învățământ pe baza profilului de formare specific, și redefinirea programelor de pregătire în funcție de nivelurile de referință agreeate pentru Cadrul Național al Calificărilor, astfel încât să fie asigurate transparența sistemului care sprijină învățarea pe tot parcursul vieții, precum și mobilitatea ocupațională. Operațiunile de restructurare trebuie să ducă la asigurarea accesului și la îmbunătățirea substanțială a calității ofertei de pregătire prin dobândirea de competențe care să susțină dezvoltarea personală, competitivitatea și dezvoltarea durabilă;

- Dezvoltarea capacității și inovației instituționale, având la bază managementul cunoașterii, și crearea rețelelor de cooperare care să includă parteneriatele public-privat, în condițiile descentralizării sistemului de învățământ și al autonomiei universitare;

- Profesionalizarea managementului educațional și școlar prin formarea resurselor umane pentru leadership eficient, pentru promovarea atitudinilor participative,

pro active și anticipative, și prin dezvoltarea competențelor specifice, acordând aceeași prioritate celor sociale și personale;

- *Deschiderea sistemului formal de educație prin recunoașterea achizițiilor de învățare dobândite în contexte non-formale sau informale. Este de așteptat ca, până în 2020, să existe acces real la centre de validare a competențelor dobândite în asemenea contexte, promovând astfel importanța acordată experienței de viață și muncă și relevanța ofertei educaționale, atât pentru aspirațiile celor care învață cât și pentru nevoile de dezvoltare economică și socială;*

- *Dezvoltarea bazei instituționale și logistice a sistemului educațional național, inclusiv în ceea ce privește educația fizică și activitățile sportive și recreative, paralel cu diversificarea ofertei educaționale non-formale și informale. Cuprinderea în sisteme de învățare permanentă, recalificare sau reciclare profesională se va ridica la minimum 15% din grupa de vârstă 25-64 ani;*

- *Creșterea calității procesului de formare a personalului didactic și de conducere din învățământ prin sisteme flexibile, pentru înnoirea stocului de cunoștințe, punând accentul pe promovarea comportamentelor de tip „practician reflexiv”, capabil să transmită abordări interdisciplinare în susținerea dobândirii rezultatelor învățării, în special a celor derivate din exigențele socio-culturale, economice și ambientale ale dezvoltării durabile;*

- *Accentuarea pregătirii tinerilor pentru a se instrui pe tot parcursul vieții, pentru a dobândi inteligența socio-emoțională și capacitatea de a se adapta competitiv pe piața muncii din Uniunea Europeană;*

- *Dezvoltarea unor programe de studiu diferențiate conform specificului regiunilor și nevoilor elevilor/studentilor, acoperirea unui spectru larg și echilibrat de domenii ale cunoașterii pentru înțelegerea în profunzime a legăturilor corelative între aspectele economice, sociale și de mediu, însușirea limbilor străine, valorizarea oportunităților pentru învățare inter-și trans-disciplinară, dobândirea de abilități privind planificarea/cercetarea atât la nivel individual cât și în echipe, implicarea participativă în serviciile pentru comunitate; spiritul de responsabilitate față de problemele globale comune; respect față de valorile universale, multiculturalitate și specificul identitar; dezvoltarea curiozității creatoare și (auto)interogarea continuă.*

- *Extinderea învățământului și formării profesionale de calitate în mediul rural, cultivarea egalității de șanse și atragerea în sistemul educațional a tinerilor din grupurile defavorizate.*

- *Extinderea cooperării internaționale prin inițierea și participarea la programe și proiecte europene, bilaterale, transfrontaliere; lărgirea prezenței școlii românești în organismele reprezentative la nivel european și internațional; încurajarea participării diasporei științifice românești la proiecte educaționale realizate în România, și la evaluarea proiectelor, programelor și politicilor educaționale relevante pentru domeniul dezvoltării durabile*

Pentru orizontul de timp **2030**, Strategia are ca **Obiectiv național: Situat**
area sistemului de învățământ și formare profesională din România la nivelul performanțelor superioare din UE; apropierea semnificativă de nivelul mediu al UE în privința serviciilor educaționale oferite în mediul rural și pentru persoanele provenite din medii dezavantajate sau cu dizabilități.

Direcții strategice de acțiune:

- *Principiile și practicile dezvoltării durabile vor fi încorporate organic în ansamblul politicilor educaționale. În baza direcțiilor strategice care urmează să fie convenite, în linii generale, în anul 2009, se vor realiza exerciții de viziune bazate pe evaluarea comparativă a rezultatelor obținute la fiecare 5 ani, cel relevant pentru orizontul 2030 fiind anul 2019.*

- *Eficiența internă și externă a sistemului de educație, de la educația timpurie la studiile post-doctorale, de la educația formală la cea non-formală, de la formarea profesională inițială și continuă până la accesul echitabil la învățare, în condiții de calitate, va fi în continuare obiectivul principal. Învățarea eficientă va rămâne o prioritate, iar formele și metodele de predare vor fi caracterizate prin diversitate ași flexibilitatea abordărilor pedagogice, și se vor concentra pe formarea deprinderii de a învăța și de acumula cunoștințe utile și a capacității de a aplica aceste deprinderi într-un spectru larg de domenii.*

- *Metodologia de evaluare, certificare și atestare a calității actului educațional, precum și a relevanței acestuia pe piața muncii se va alinia la procedurile de raportare la reperele de performanță adoptate în Uniunea Europeană, și la cele mai bune practici existente pe plan mondial.*

- *Extinderea în continuare a cooperării internaționale.*

4.4. Principalele concluzii din analiza mediului economic. Implicații pentru ÎPT

Regiunea Sud Muntenia este o regiune cu posibilități mari de creștere. În perioada 2005-2014, PIB/ locuitor (exprimat în euro, la paritatea puterii de cumpărare), a avut o evoluție continuă, crescând cu 80,3% peste nivelul anului 2005. În ciuda acestor tendințe care evidențiază un nivel ridicat de dezvoltare economică, PIB-ul regional pe locuitor în anul 2014 reprezenta doar 43,3% din media europeană (UE-28=100).

Valoarea adăugată brută a Regiunii Sud Muntenia în anul 2013 totaliza 68543,4 milioane lei, reprezentând 12,2% din valoarea adăugată brută a României, ceea ce situează regiunea pe locul al 2-lea, la acest indicator, în urma Regiunii București - Ilfov.

În intervalul 2008-2013 s-au produs modificări structurale importante în economia regiunii. Astfel, agricultura, silvicultura și pescuitul și-au mărit contribuția la formarea VAB de la 8,3%, în 2008 la 10,2%, în 2013. Ponderea industriei în formarea VAB regional a crescut de la 34,1% la 38,4%, iar ponderea construcțiilor a scăzut de la 10,1% la 6,9%. Per total, ponderea serviciilor a scăzut între 2008 și 2013 cu 1,5 puncte procentuale, devenind cel mai important sector al economiei regiunii.

Comparativ cu structura VAB la nivel național în 2013, regiunea Sud Muntenia se remarcă prin **ponderea mare a industriei** (cu 9,8 puncte procentuale peste media națională) și a **agriculturii** (cu 4 puncte procentuale peste media națională). Pornind de la aceste date și de la ponderile în VAB, se poate contura profilul economic regional. Regiunea Sud Muntenia este cea mai industrializată regiune a țării, ponderea industriei fiind aici de 38,4% comparativ cu 28,6% la nivel național.

Evoluțiile prognozate de Comisia Națională de Prognoză prevăd în continuare în perioada 2014-2018 ritmuri susținute de creștere a PIB în regiunea Sud Muntenia. Numai în județele Argeș și Prahova, în perioada 2017-2018, creșterea reală a PIB va depăși media regională și națională, celelalte județe înregistrând o creștere reală a PIB sub media regională. În ceea ce privește proiecția PIB/loc se observă o creștere constantă în județele Călărași, Dâmbovița, Giurgiu, Ialomița și Teleorman și o creștere semnificativă în județele Argeș și Prahova, județe în care PIB/loc depășește valoarea regională. Analiza comparativă pe cele șapte județe ale regiunii Sud Muntenia a datelor din prognoza realizată permite evidențierea atât a evoluțiilor prognozate cât și a disparităților intra-regionale privind valoarea PIB/locuitor

Turismul poate contribui substanțial la revigorarea socio-economica a regiunii. Regiunea Sud Muntenia dispune de un potențial considerabil, cu precădere în partea de nord, pentru dezvoltarea turismului și a activităților de recreere, datorita condițiilor naturale favorabile și a tradițiilor culturale și istorice existente. De asemenea, oferă condiții deosebite pentru turismul montan și agroturism, aflându-se pe locul al 4-lea pe țară în

ceea ce privește numărul pensiunilor turistice rurale (10,6% din totalul pensiunilor agroturistice la nivel național). Dezvoltarea agroturismului și a turismului rural, în ultimii ani, a determinat apariția unui număr însemnat de pensiuni, număr în continuă creștere. Județele cu cele mai multe pensiuni agroturistice sunt Argeș – 79,6%, Prahova -21,1 % și Dâmbovița – 14%.

Numărul structurilor de primire turistică cu funcțiuni de cazare turistică a crescut, în perioada 2008-2015, în regiunea Sud Muntenia cu 64,8% plasându-se, ca procent de creștere, înaintea regiunilor Nord – Vest, București-Ilfov și Vest, ocupând astfel poziția a 5-a în această ierarhie

O problema cheie pentru dezvoltarea potențialului turistic al regiunii și pentru atragerea unui număr cât mai mare de turiști o constituie **îmbunătățirea serviciilor turistice și dezvoltarea centrelor de informare și promovare turistică.**

Implicații asupra ofertei IPT:

❖ Planurile de școlarizare trebuie să reflecte, prin structura ofertei - proporțional cu nevoile pieței muncii - ponderea crescută a serviciilor, diversitatea activităților industriale și nevoile de dezvoltare a agriculturii.

❖ Calificări și curriculum:

• Schimbările structurale din economie presupun competențe adecvate și o mobilitate ocupațională sporită (inclusiv intersectorială) a forței de muncă. Se desprind două direcții de acțiune la nivel regional și local:

-Aplicarea riguroasă a standardelor de pregătire profesională

-Adaptări prin curriculum în dezvoltare locală (CDL)

• Ca răspuns la schimbările tehnologice și organizaționale induse de investițiile străine și cerințele de competitivitate, trebuie avute în vedere:

-Creșterea nivelului de calificare

-Importanța competențelor cheie și de bază

-Formarea unor competențe adecvate pentru: noile tehnologii, calitate, design, marketing, tehnici de vânzare

Formarea continuă a profesorilor în parteneriat cu întreprinderile

• Ponderea crescândă a IMM reclamă din partea ÎPT un răspuns adecvat la nevoile specifice IMM, de adaptabilitate crescută a forței de muncă la sarcini de lucru diverse, prin dezvoltarea competențelor cheie, a competențelor antreprenoriale și promovarea învățării pe parcursul întregii vieți.

5. Piața muncii la nivel regional

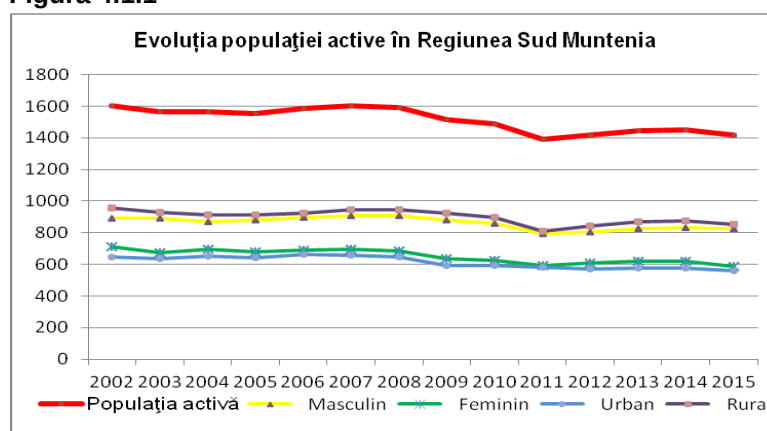
5.1. Evoluții și situația curentă - principalii indicatori ai pieței muncii conform anchetei forței de muncă în gospodării (AMIGO)

5.1.1. Structura populației, după participarea la activitatea economică, pe grupe de vârstă, sexe și medii³³

În 2015, rata de ocupare a populației în vârstă de muncă (15-64 ani) a fost de 59,7%, iar rata șomajului BIM de 10,8%. Nivelul ratei de ocupare a populației în vârstă de muncă se situează la o distanță de 10,3 puncte procentuale față de ținta națională de 70% stabilită pentru anul 2020 (Ținta EU a ratei de ocupare a populației 20-64 ani pentru 2020 stabilită prin Strategia Europa 2020 este de 75%).

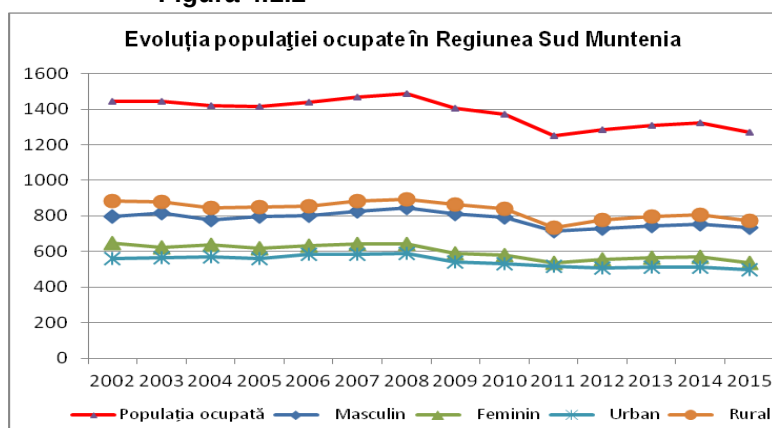
Populația activă totală (peste 15 ani) din regiunea Sud Muntenia număra în 2015, 1416 mii persoane, reprezentând 15,5% din populația activă a țării. În perioada analizată (2002-2015), populația activă a regiunii înregistrează o scădere până în 2005, apoi o creștere până în 2008, după care scade iarăși până în 2011. În perioada 2011 – 2014 rata de ocupare crește, fără a atinge nivelul anului 2002 și scade în anul 2015. Pentru femei, s-a înregistrat reducerea populației active cu 120 mii persoane, în timp ce la bărbați aceasta a scăzut cu 64 mii persoane. Se constată dezechilibre pe medii rezidențiale: în timp ce în mediul urban populația activă a scăzut cu 85 mii persoane, în mediul rural s-a redus cu 99 mii. În cadrul populației active în vârstă de muncă, cea mai dezavantajată grupă este cea a populației tinere (15-24 ani), care are o pondere de 36,4 % în totalul populației, fiind mai ridicată pentru bărbați (44,5%) și mai mică în mediul urban decât în cel rural (27,5% față de 41,5%).

Figura 4.1.1

Sursa datelor: INS Anuare statistice / Cercetarea statistică asupra forței de muncă în gospodării (AMIGO)

Figura 4.1.2

Sursa datelor: INS Anuare statistice / Cercetarea statistică asupra forței de muncă în gospodării (AMIGO)

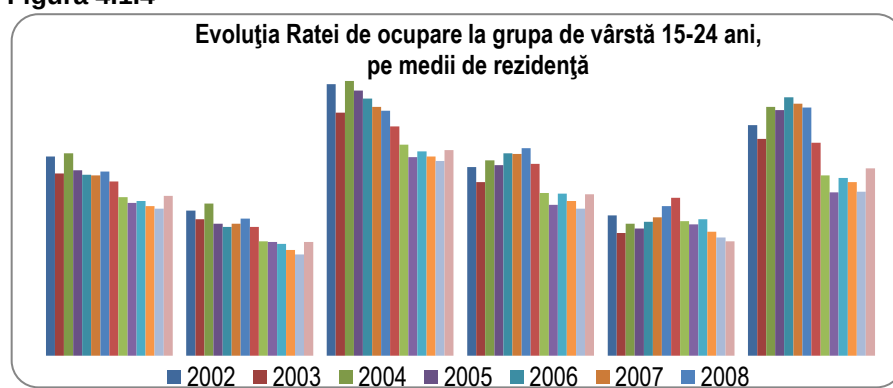
³³ Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în anexa „3 a,b PIATA MUNCII” – pentru vizualizare clic aici

aceasta înregistrează o scădere totală de 1739 mii persoane. Scăderea populației ocupate s-a înregistrat și în rândul femeilor (-111 mii) și în rândul bărbaților (-62 mii persoane). Pe medii rezidențiale se constată o scădere mai accentuată a populației ocupate din mediul rural față de cea din mediul urban (- 111 mii persoane, în mediul rural față de - 62 mii persoane, în mediul urban).

Rata de activitate³⁴ a populației în vârstă de muncă (15-64 ani) din regiunea Sud Muntenia a crescut în intervalul analizat, de la 65,1% în 2002 la 66,9% în 2015 (în scădere cu 1,6% față de 2008). În anul 2015, în regiunea Sud Muntenia, acest indicator se situează peste media națională (66.1%). Cea mai mică rată de activitate a fost înregistrată în anul 2011 (63%), cu o scădere de 210 mii persoane în populația activă, fata de anul 2002. În cazul tinerilor (15-24 ani), rata de activitate înregistrează o scădere cu 3,4% în perioada analizată, fiind mai redusă în mediul urban (27,5% față de 41,5% în mediul rural) și în cazul femeilor (27,5% față de 44,5% pentru masculin).

În 2015, **Rata de ocupare⁷** a forței de muncă din Regiunea Sud Muntenia, pentru persoanele cu vârsta cuprinsă între 15 și 64 de ani, a fost de 59,7 % (sub media națională – 61,4%). În 2008, rata de ocupare a forței de muncă din Regiunea Sud Muntenia a atins un nivel record de 63,7% și a scăzut în mod succesiv până în 2011 când a atins un nivel de 56,4%. Această scădere survenită în contextul crizei financiare și economice mondiale — un total de 7,3 puncte procentuale — a fost urmată din nou de o tendință ascendentă, crescând cu 4,1 puncte procentuale între 2011 și 2014, când rata de ocupare a forței de muncă a fost de 56,4 %, respectiv 61 %. În 2015, rata de ocupare

Figura 4.1.4

Sursa datelor: INS Anuare statistice / Cercetarea statistică asupra forței de muncă în gospodării (AMIGO)

în vârstă de 15-24 ani. În 2015, în regiunea Sud Muntenia, rata de ocupare a bărbaților a atins 68 %, față de 51 % la femei. În cazul tinerilor (15-24 ani), rata de ocupare se situa

a forței de muncă a urmat din nou o tendință descendentă, scăzând cu 0,8 puncte procentuale în raport cu 2014 și ajungând la 59,7 %. Ratele de ocupare a forței de muncă sunt în gene-ral mai scăzute în rândul femeilor, persoanelor rezidente în mediul urban și al lucrătorilor

³⁴ Rata de activitate și rata de ocupare - calculate față de totalul populației în vârstă de muncă (15 - 64 ani)

peste media națională (24,7% față de 24,5%) și erau mai reduse în mediul urban și în cazul femeilor.

Rata șomajului (BIM)³⁵.

Șomerii BIM sunt calculați pe baza datelor obținute din Ancheta asupra forței de muncă în gospodărie (AMIGO).

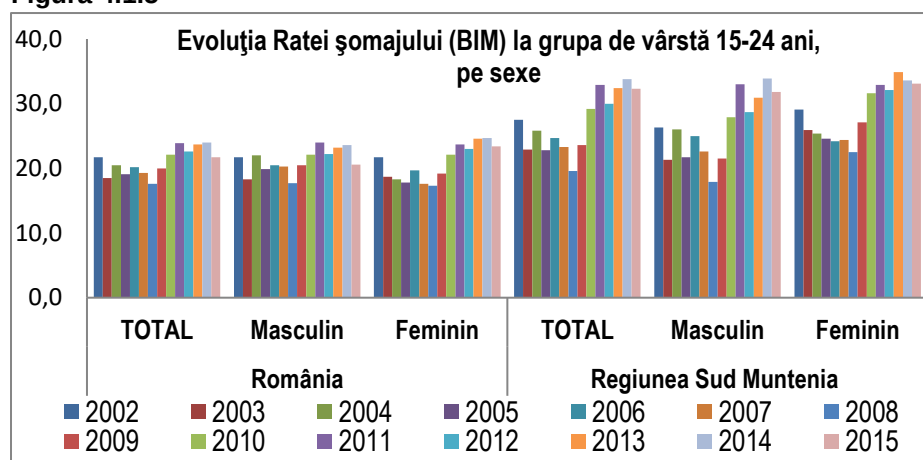
Rata totală a șomajului (raportat la întreaga populație activă, 15-64 ani), a cunoscut o evoluție fluctuantă, cu un minim de 7,0 % în 2008. Datele din AMIGO pentru 2015 evidențiază o rată generală a șomajului în regiune (10,8%) mai ridicată decât cea la nivel național (7%). În ultimul an analizat (2015), se constată o creștere față de anul anterior a ratei șomajului (de la 10 % la 10,80 %). Pe sexe, ecartul dintre cele două rate ale șomajului a fost de 1,6 puncte procentuale (11,4% la bărbați față de 9,8% la femei), iar pe medii de rezidență de 1,1 puncte procentuale (11,4% în urban față de 10,3% în rural).

Somajul tinerilor (BIM)

Din analiza indicatorilor referitori la șomajul tinerilor (BIM) în 2015, se constată

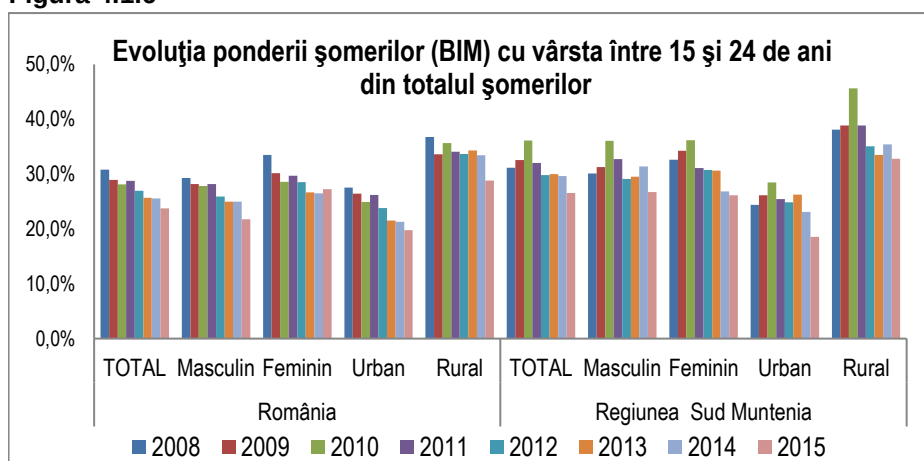
- Rata ridicată a șomajului tinerilor (15-24 ani), raportat la populația activă: 32.3%, mai mare decât cea la nivel național (21.7), în creștere cu 4,8 puncte procentuale față de anul 2002, mai ridicată însă în cazul femeilor (33.1 %) și în mediul urban (36.1%).

Figura 4.1.5

Sursa datelor: INS Anuare statistice / Cercetarea statistică asupra forței de muncă în gospodărie (AMIGO)

Figura 4.1.6

Sursa: INS "Forța de muncă în România: Ocupare și șomaj"

- Raportat la totalul șomerilor BIM, ponderea șomerilor tineri (15-24 de ani) era de 26.5% (cu 2,8 puncte procentuale peste media națională). Șomajul tinerilor BIM este mai accentuat în mediul rural (32.8%) și în rândul bărbaților (26,8%) .

- Ponderea șomerilor tineri în totalul șomerilor BIM a avut o evoluție oscilantă, înregistrând cea mai mare valoare în anul 2010 (36,1%), după care scade cu 9,6 puncte procentuale în anul 2015.

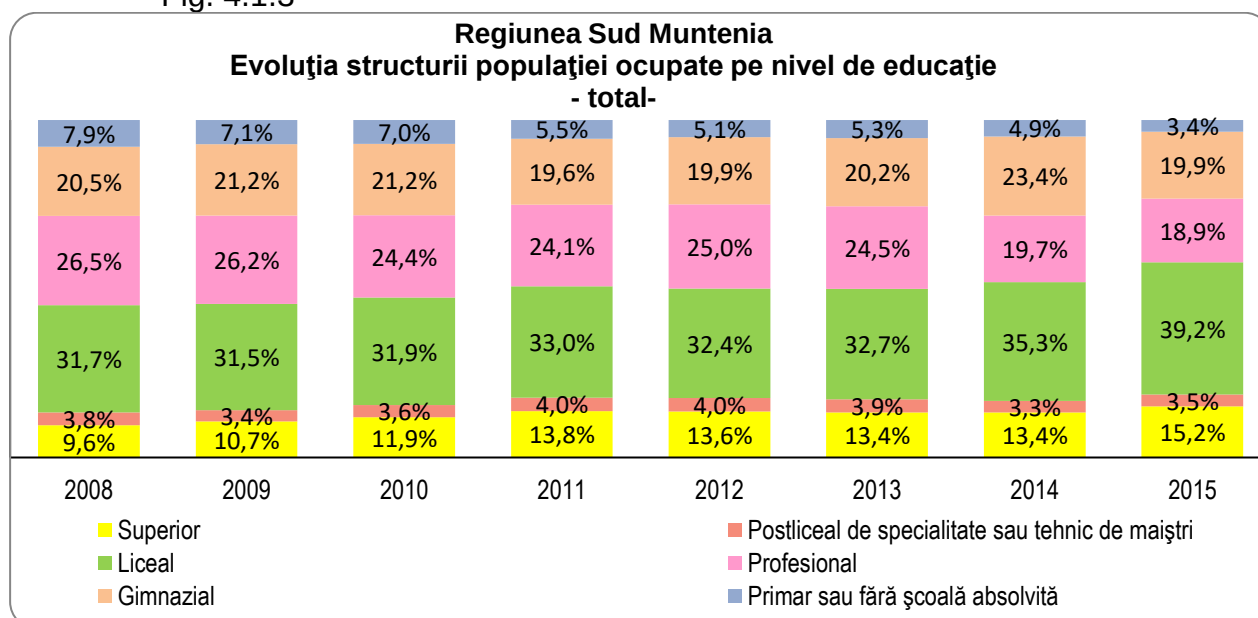
totalul șomerilor BIM a avut o evoluție oscilantă, înregistrând cea mai mare valoare în anul 2010 (36,1%), după care scade cu 9,6 puncte procentuale în anul 2015.

³⁵ Biroul Internațional al Muncii. Ratele de șomaj sunt calculate ca procent din populația activă din grupa de vârstă respectivă.

5.1.2. Structura populației ocupate, după nivelul de educație, pe grupe de vârstă, sexe și medii³⁶

Datele statistice evidențiază că riscul de șomaj crește și șansele de ocupare se reduc cu cât nivelul de educație este mai scăzut. Pe niveluri de educație, tendința de scădere a populației ocupate în vârstă de muncă (15 – 64 ani) se manifestă pentru populația cu studii medii și pentru populația cu nivel de pregătire scăzut, pentru populația cu studii superioare se înregistrează o evoluție pozitivă a ocupării. Această evoluție, contrară tendinței generale de reducere a populației ocupate, a indus modificări importante de structură, ponderea populației ocupate cu studii superioare în total ocupare crescând de la 9.6 % în anul 2002 la 15.2 %, în anul 2015. Această modificare de structură poate fi interpretată ca o tendință de îmbunătățire a calității locurilor de muncă. Având în vedere estimările, în perspectiva anului 2020, cu privire la continuarea tendinței de creare de locuri de muncă care să solicite un nivel de educație ridicat, ponderea populației ocupate cu studii superioare în total populație ocupată trebuie să își continue evoluția ascendentă. Tendința de creștere a numărului de femei cu studii superioare a fost mai pronunțată față de cea corespunzătoare bărbaților, deși nu s-au înregistrat diferențe semnificative în privința ratelor de ocupare.

Fig. 4.1.3

Sursa: INS Anuare statistice. Cercetarea statistică asupra forței de muncă în gospodării (AMIGO)

Structura pe medii rezidențiale a ocupării în 2015 indică diferențe substanțiale între rural și urban:

- doar 6,1 % din populația ocupată din mediul rural are studii superioare (față de 29,2% în urban)
- 61,2% din populația ocupată din mediul rural are un nivel mediu de pregătire (liceal/postliceal/profesional sau de ucenici) - față 62% în urban
- mare parte din populația ocupată din mediul rural (32,6%) are un nivel scăzut de educație (gimnazial/primar sau mai puțin) - față de numai 8,8 % în urban

³⁶ Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în anexa „3 a,b PIATA MUNCII” – [pentru vizualizare clic aici](#)

5.1.3. Șomajul de lungă durată³⁷

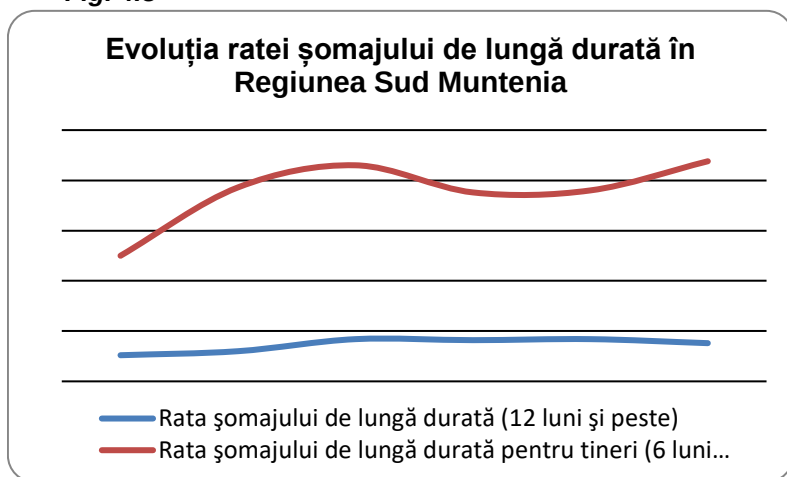
Datele raportate de AJOFM ca șomaj de lungă durată evidențiază șomerii înregistrați care au depășit 12 luni în șomaj (pentru adulți), respectiv 6 luni în cazul tinerilor sub 25 ani. Având în vedere că cei mai mulți dintre șomeri ies din evidențele AJOFM odată cu încetarea perioadei de plată a ajutorului de șomaj (unii dintre ei nereușind să-și prelungească cererea pentru loc de muncă și după această perioadă), datele raportate de AJOFM pentru șomajul de lungă durată apar mai mici decât în realitate (a se vedea comparativ cu datele la nivel național și regional din AMIGO - pct. 4.1.2 de mai sus).

În anul 2014, în regiunea **Sud Muntenia**, **rata șomajului de lungă durată** (în șomaj de un an și peste) a fost de **3,8%**. **Incidența șomajului de lungă durată** (ponderea persoanelor aflate în șomaj de un an și peste în total șomeri) a fost de 42,7%.

Șomajul pe termen lung s-a manifestat mai pregnant în cazul bărbaților, rata șomajului de lungă durată fiind mai mare decât în cazul femeilor (4,3% față de 3,2%) și în mediul urban (5,3% față de 2,9% în mediul rural).

Pentru tineri (15-24 ani), rata șomajului de lungă durată (în șomaj de șase luni și peste) a fost de 21,9%, iar incidența șomajului de lungă durată în rândul tineretului de 64,7%.

Fig. 4.8

Sursa: Sursa: Anuarul Statistic al României, 2015/Cercetarea statistică asupra forței de muncă în gospodării (AMIGO).

Ponderea șomerilor de lungă durată în numărul total de șomeri, în Regiunea Sud Muntenia, înregistra, în 2015, valoarea de 54,4%, valoare peste media națională (43,9%) și europeană - 28 state (48,3%). Regiunea Sud Muntenia înregistra valori peste media națională și în cazul ponderii șomerilor de lungă durată în populația activă: 5,6% din populația activă fiind șomeri de lungă durată, față de 3% la nivel național și 4,5% la nivel eu-

ropean. Regiunea în care indicatorii referitori la șomajul de lungă durată au valorile cele mai mici este București – Ilfov (Rata șomajului de lungă durată- 1,1%, ponderea șomerilor de lungă durată în numărul total de șomeri - 13,9%, ponderea șomerilor de lungă durată în populația activă – 0,7%). urmată În regiunea Sud Muntenia, **rata șomajului de lungă durată** cunoaște o evoluție fluctuantă în perioada 2009-2014, crescând până în 2011 cu 1,6 puncte procentuale. Ulterior de constată o scădere ușoară în 2012 (-0,1 puncte procentuale), urmată de creștere în 2013 (+0,1 puncte procentuale) și din nou scădere în 2014 (-0,4 puncte procentuale). În ceea ce privește evoluția **rata șomajului de lungă durată pentru tineri**, aceasta are o evoluție crescătoare până în 2011, apoi o evoluție descrescătoare în 2012, după care crește până în 2014 (v. fig. 4.8).

³⁷ Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în anexa [„3 h PIATA MUNCII” – pentru vizualizare clic aici](#)

5.2. Evoluții și situația curentă - principalii indicatori ai pieței muncii conform balanței forței de muncă (BFM)

5.2.1. Structura populației după participarea la activitatea economică³⁸

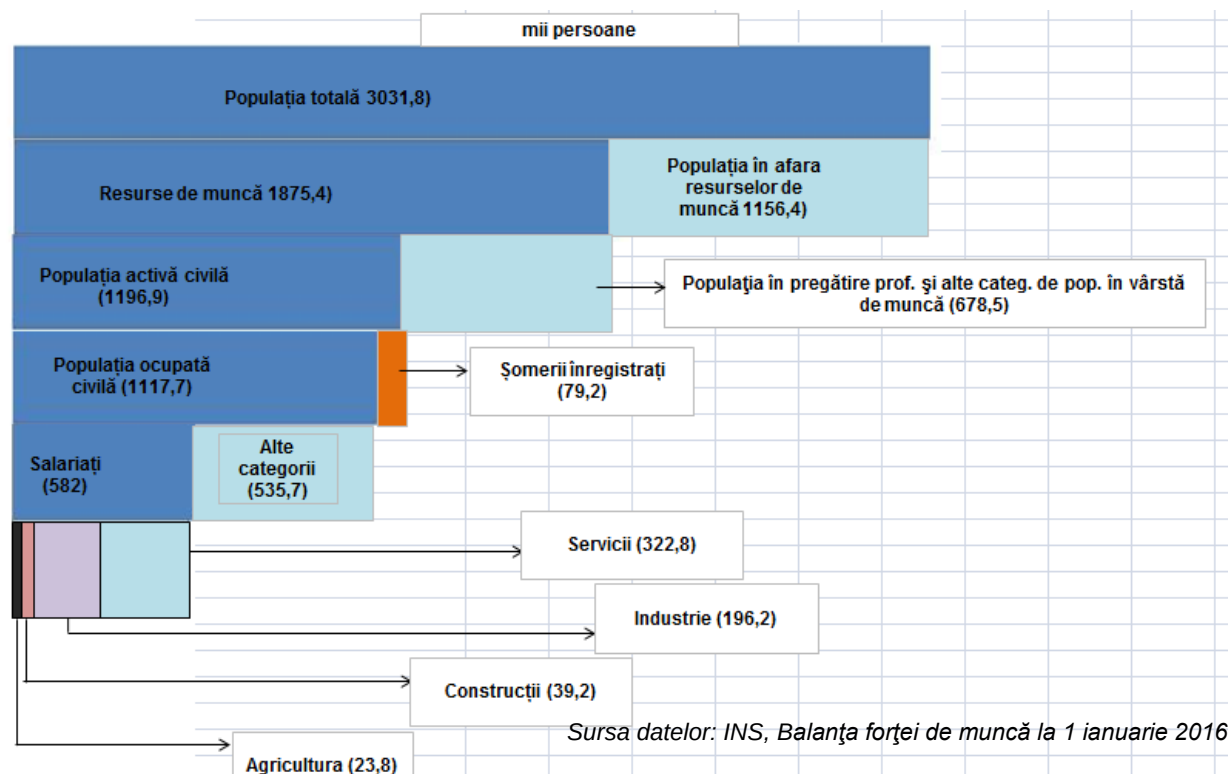

Figura 4.1.4 – Distribuția populației Regiunii Sud Muntenia după participarea la activitatea economică la 1 ianuarie 2016

Principalii indicatori ai Balanței forței de muncă sunt:

Resursele de muncă (reprezintă acea categorie de populației care dispune de ansamblul capacităților fizice și intelectuale care permit să desfășoare o muncă utilă în una din activitățile economiei naționale). La începutul anului 2016, în regiunea Sud Muntenia resursele de muncă³⁹ au fost de 1875,4 mii persoane, reprezentând 61,9% din populația totală⁴⁰ a regiunii. Ponderea majoritară în resursele de muncă au deținut-o bărbații (53%).

Tendențele demografice negative au determinat niveluri scăzute ale participării populației la activitățile economice, astfel că, la 1 ianuarie 2014, în Regiunea Sud Muntenia (Potrivit Balanței Forței de Muncă), resursele de muncă au fost de 1899,4 mii persoane, reprezentând 65,7% din populația totală a regiunii și 15,1% din resursele de muncă la nivel național (în scădere față de anul 2013, când resursele de muncă reprezentau 71,2% din populația totală a regiunii. În anul 2014, populația în vârstă de muncă aptă de lucru deținea o pondere de 99,6% în totalul resurselor de muncă. Proporția bărbaților depășea pe cea a femeilor cu 6,2 puncte procentuale. Persoanele sub și peste vârsta de muncă aflate în activitate reprezentau 4,4% din resursele de muncă; în cadrul acestei categorii, femeile erau majoritare (67,8%).

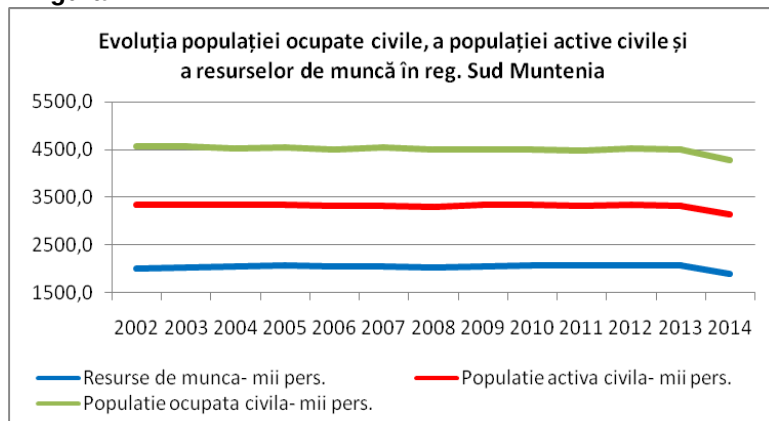
³⁸ Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în anexa „3 c PIATA MUNCII” – [pentru vizualizare clic aici](#)

³⁹ Resursele de muncă au fost estimate pe baza populației rezidente la 1 ianuarie 2016 și datele nu sunt comparabile cu anii anteriori anului 2014.

⁴⁰ Populația rezidentă la 1 ianuarie 2016, date provizorii.

Populația activă civilă cuprinde populația ocupată civilă și șomerii înregistrați la Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă; **Populația activă civilă** era la 1 ianuarie 2016 de 1196,9 mii persoane, reprezentând 39,5% din populația rezidentă a regiunii. În populația activă civilă femeile dețineau o pondere mai scăzută comparativ cu bărbații (45,9% femei față de 54,1% bărbați). Dintre persoanele active de sex feminin 94% erau ocupate și 6% în șomaj. În totalul populației active civile, populația ocupată deținea o pondere de 93,4%.

Figura 4.2

Sursa: INS. "Balanța forței de muncă"

persoanelor active în resursele de muncă) a fost de 63,8%. Rata de activitate pentru bărbați (65,1%) era superioară celei corespunzătoare femeilor (62,3%) cu 2,8 puncte procentuale.

Populația ocupată civilă (cuprinde toate persoanele care au o ocupație aducătoare de venit, pe care o exercită în mod obișnuit în una din activitățile economiei naționale;

La 1 ianuarie 2016 **populația ocupată civilă** a fost de 1117,7 mii persoane.

Rata de ocupare reprezintă proporția populației ocupate civilă în resursele de muncă.

Rata de ocupare a resurselor de muncă la 1 ianuarie 2016 a fost de 59,6%, sub rata la nivel național (66,8%). Rata ocupării la persoanele de sex feminin a fost de 58,6%, mai redusă cu 1,9 puncte procentuale comparativ cu rata ocupării la bărbați (60,5%).

5.2.2. Structura populației ocupate civilă pe principalele activități ale economiei naționale⁴²

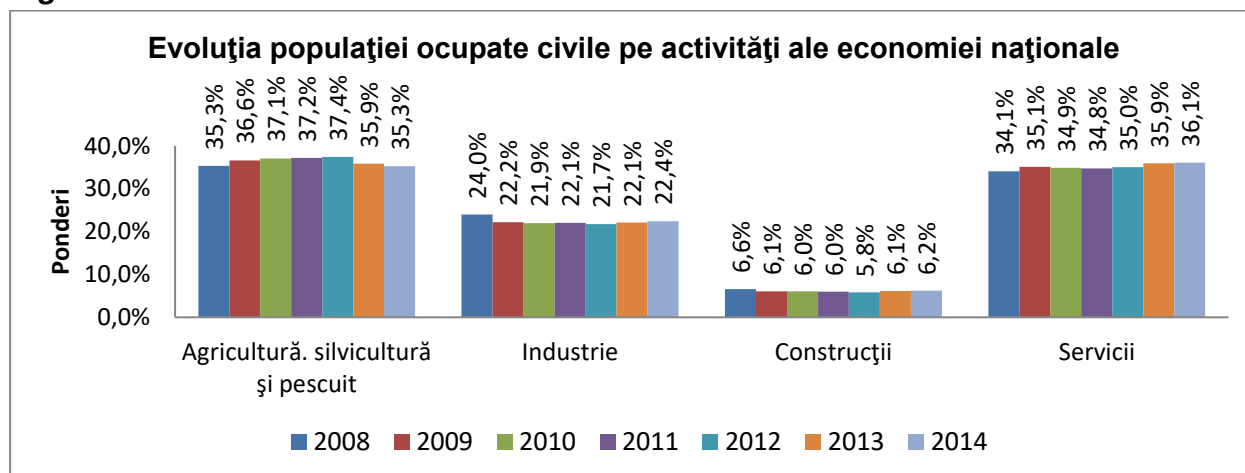
Analizând evoluția populației ocupate civile pe activități ale economiei naționale în perioada 2008 – 2014, se observă o scădere a ponderii populației ocupate în industrie și o creștere a ponderii în servicii. (v. fig. 4.3).

Repartizarea populației ocupate civile pe activități ale economiei naționale evidențiază că la 1 ianuarie 2016, în Regiunea Sud Muntenia, 31,5% din totalul persoanelor ocupate erau concentrate în sectorul agricol, 24,2% în industrie și 6,5% în construcții, iar 37,8% în servicii. În activitățile neagricole erau ocupate 765,8 mii persoane (68,5%), ponderi semnificative în rândul acestora fiind deținute de cele care își desfășurau activitatea în industria prelucrătoare (29,2%), comerț (17,2%) și construcții (9%).

Activitățile cu un pronunțat grad de feminizare a populației ocupate civile, în anul 2016, au fost cele de: sănătate și asistență socială (81%), intermediari financiari și asigurări (75,7%), învățământ (72,9%), administrație publică și apărare (58,6%), activități de spectacole, culturale și recreative (58,5%), hoteluri și restaurante (54,5%) și agricultură, silvicultură și pescuit (52,0%). Bărbații ocupați au predominat în toate celelalte activități economice, deținând proporții covârșitoare în activitățile construcții (86,2%), transport și depozitare (85,3%), și de industrie extractivă (85,3%).

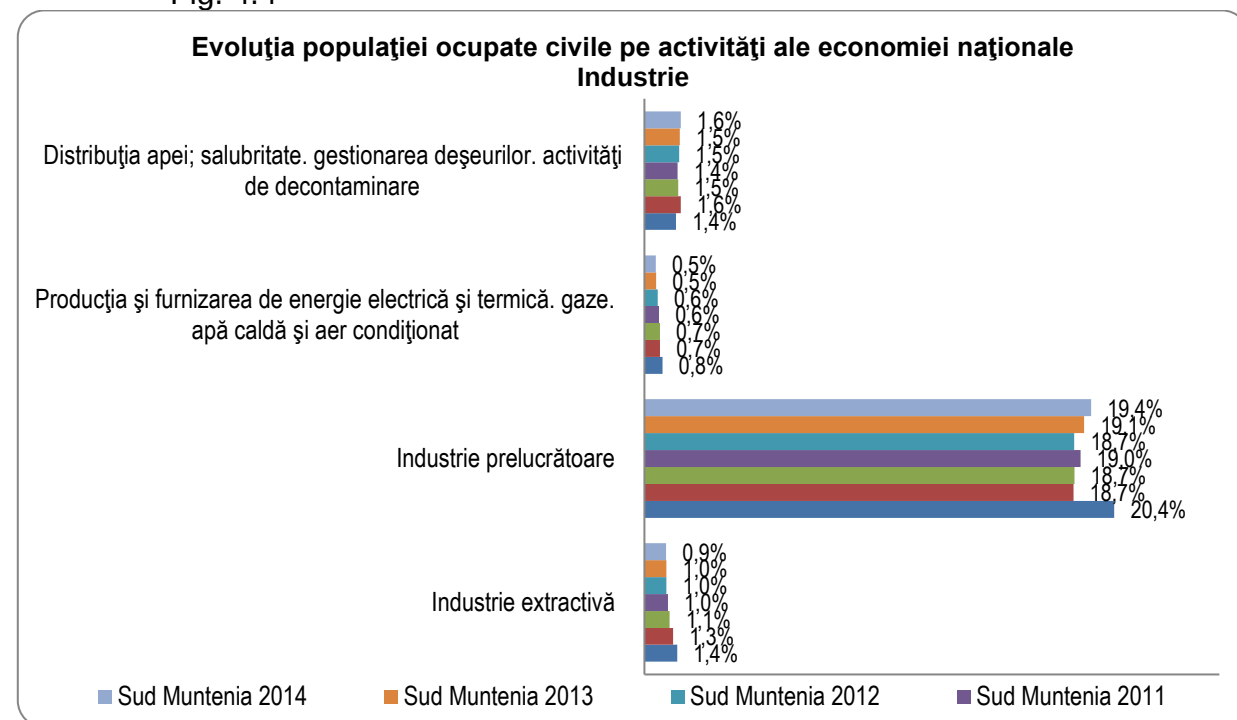
⁴¹ Datele nu sunt comparabile cu anii anteriori anului 2014.

⁴² Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în anexa „3 d PIATA MUNCII” – pentru vizualizare clic aici

Fig. 4.3

Sursa datelor: INS Baza de date TEMPO-Online

Comparativ cu anul 2008, în 2014 a scăzut numărul persoanelor care și-au desfășurat activitatea în *agricultură, silvicultură și pescuit* (-19,9 mii persoane), dar și al celor care au lucrat în *industrie* (-31,1 mii persoane), *construcții* (-8,3 mii persoane), *administrație publică și apărare; asigurări sociale din sistemul public* (-4,8 mii persoane), în *învățământ* (-7,3 mii persoane), *sănătate și asistență socială* (- 3,4 mii persoane), în *intermedieri financiare* (- 1,9 mii persoane fiecare). A crescut însă numărul populației ocupate în *Comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor* (+ 8,1 mii persoane), în *Activități de servicii administrative și activități de servicii suport* (+ 8,9 mii persoane), în *Activități de spectacole culturale și recreative* (+3,8 mii persoane).

Fig. 4.4

Sursa datelor: INS Baza de date TEMPO-Online

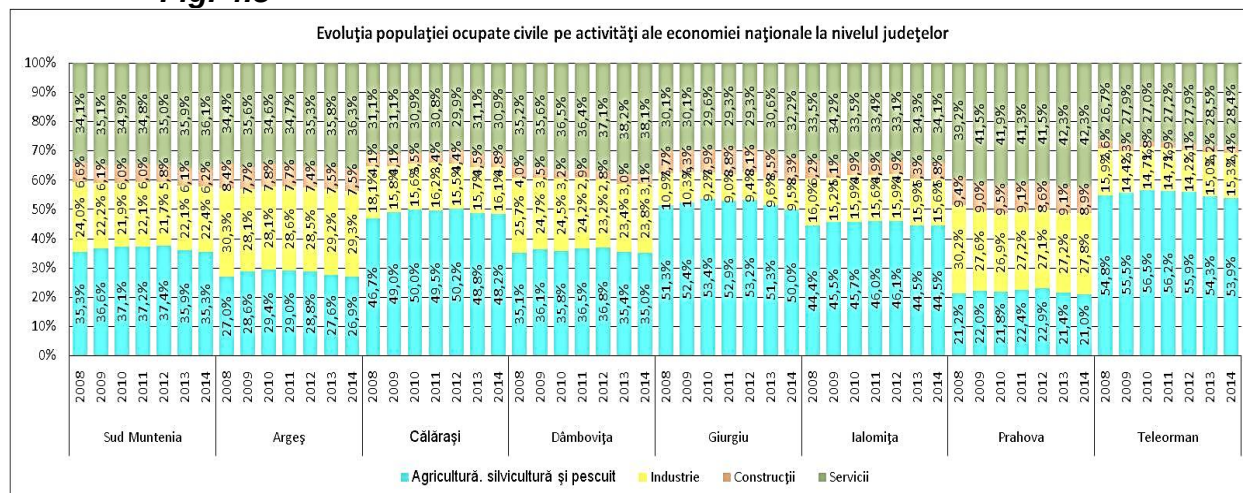
Din analiza evoluției populației ocupate civile în industrie în perioada 2008 și 2014 (v. fig. 4.4), se observă o scădere a populației ocupate atât în cifre absolute cât și ca pondere în toate activitățile din cadrul sectorului industrie, cu excepția activității *Distribuția apei; salubritate. gestionarea deșeurilor. activități de decontaminare*, care a înregistrat o creștere cu 1,7 mii persoane.

Comparativ cu structura ocupării civile la nivel național, la nivelul regiunii Sud Muntenia, în anul 2014, este bine reprezentată industria (cu 1,3 puncte procentuale peste

media națională și agricultura este cu 7,9 puncte procentuale peste ponderea la nivel național. Serviciile (36.1%) se află la o distanță de 8 puncte procentuale sub nivelul național (44,1%). De asemenea construcțiile (6,2%) au pondere mai mică decât media națională (7,4%).

Datele anuale furnizate de INS, pe baza rezultatelor din Balanța forței de munca (BFM) permit analiza comparativă la nivel regional și județean a evoluției în timp a structurii populației ocupate civile pe principalele activități ale economiei naționale.

Fig. 4.5

Sursa datelor: INS Baza de date TEMPO-Online

Structura comparativă pe județe a populației ocupate civile pe activități CAEN este prezentată în fig. 4.5. Analiza comparativă, pe județe evidențiază județele Prahova (70,1%), Argeș (65,6%), și Dâmbovița (61,9%) cu cele mai mari ponderi ale populației ocupate în servicii, industrie, respectiv cele mai mici în agricultură.

Cele mai mari diferențe se constată în privința populației ocupate în agricultură, de la 53,9% cât se înregistrează în județul Teleorman sau 50.0 % în Giurgiu față de 21.0 % pentru județul Prahova, sau 26.9 % pentru Argeș. Privitor la ponderea populației ocupate în industrie, tradiția regiunii se confirmă prin ponderi peste media regională și națională în județele Argeș (29,3%), Prahova (27,8%) și Dâmbovița (23,8). Ponderea populației ocupate în construcții depășește ponderea națională și regională numai în județele Prahova (8,9%), Giurgiu (8,3%) și Argeș (7,5%), ponderea regională fiind sub cea națională. Explicațiile pentru aceste decalaje ale ocupării pentru aceleași sectoare, între județe, pot fi cele ale potențialului turistic al județelor din nordul Regiunii (care au determinat impulsionarea serviciilor de orice tip, în paralel cu dezvoltarea construcțiilor) și procesul de industrializare din anii 1970-1980, care s-a manifestat în special tot pentru aceste zone, în timp ce, județele din sudul regiunii, care au beneficiat de condiții mult mai bune din punct de vedere al pretabilității la agricultură, au continuat acest model tradițional.

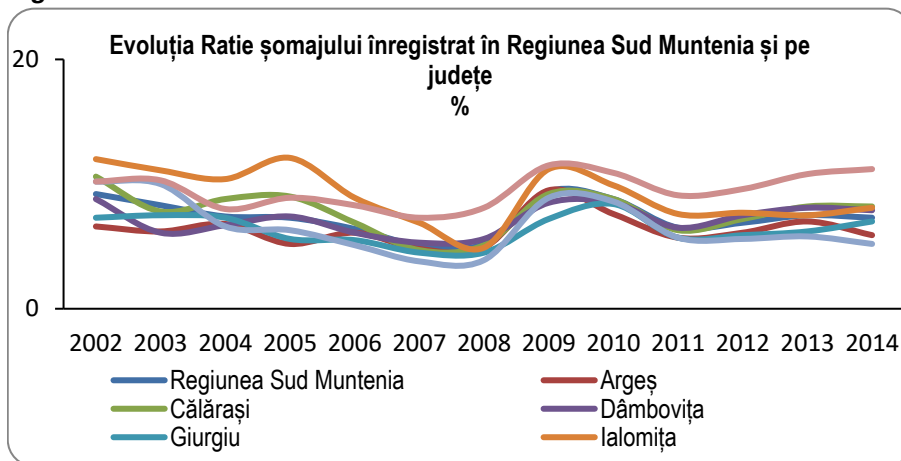
5.3. Evoluții și situația curentă privind șomerii înregistrați⁴³

Măsurarea volumului șomajului în România, ca de altfel și în alte țări europene, se realizează prin doi indicatori: șomajul înregistrat și șomajul definit în accepțiunea BIM (Biroul Internațional al Muncii). Datele privind șomerii înregistrați provin de la Agențiile pentru Ocuparea Forței de Muncă. Această metodă are avantajul că oferă permanent date statistice cu caracter exhaustiv referitoare la numărul persoanelor fără un loc de muncă și dezavantajul că nu toate persoanele care nu lucrează pot fi înregistrate la ANOFM (trebuie să îndeplinească condițiile impuse de legislația națională).

⁴³ Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în anexa „3 e PIATA MUNCII” – pentru vizualizare clic aici

În anul 2014, regiunea Sud – Muntenia deținea 18,8% din numărul total al **șomerilor înregistrați**, urmată de regiunile Nord – Est (17,3%), Sud – Est și Sud – Vest Oltenia (15,2%). Cea mai mică pondere a revenit regiunii București - Ilfov (5,1%). În anul 2015 în evidențele AJOFM-urilor din Regiunea Sud Muntenia erau înregistrați 79,3 mii șomeri, în scădere cu 35,8 % față de anul 2002 (123,6 mii șomeri). Conform BFM, **rata șomajului înregistrat** cunoaște o evoluție fluctuantă în perioada 2002-2014, cu o tendință generală descrescătoare în toate județele în perioada anilor 2002-2007 (când au fost înregistrate cele mai mici niveluri ale șomajului înregistrat, o creștere ușoară în 2008, urmată de o creștere accentuată în anul 2009, apoi o perioadă de descreștere până în anul 2012, urmată de o creștere cu 0.5 procente în 2013 și apoi scădere ușoară în 2014.

Fig. 4.6

Sursa: INS, Balanța Forței de Muncă

În anul 2014, **Rata șomajului regional înregistrat a fost mai ridicată decât cea la nivel național** (7,3%), situație valabilă în toate județele, cu excepția jud. Prahova (5,4%). Cele mai mari rate ale șomajului înregistrat, în Regiune, au fost în județele Teleorman (11,2%), Călărași (2,8), Ialomița (2,7) și Dâmbovița (2,5).

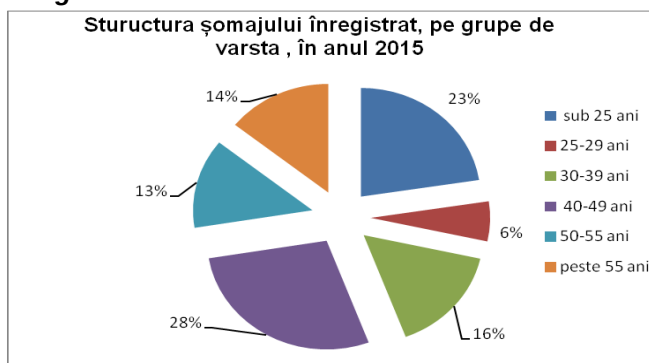
Repartizarea pe sexe relevă că, șomajul a afectat în mai mare măsură bărbații decât femeile, **rata șomajului în rândul populației masculine întrecând rata șomajului feminin** cu 1,5 puncte procentuale (8% pentru bărbați comparativ cu 6,5% în cazul femeilor). În perioada 2009 - 2014, șomajul înregistrat a avut o rată mai mică în cazul femeilor în toate județele regiunii, singura excepție fiind județul Prahova, unde rata șomajului feminin depășește rata șomajului masculin.

Repartizarea pe nivele de educație relevă că, preponderente în numărul total al șomerilor înregistrați, în anul 2015, erau persoanele cu nivel de educație *primar, gimnazial și profesional* (80%) comparativ cu ponderea persoanelor cu nivel de educație liceal și postliceal (16,85%) și cu nivel de educație universitar (3,15%). Ponderea mare a șomerilor cu un nivel de instruire scăzut relevă necesitatea calificării forței de muncă precum și riscul de a intra în șomaj al persoanelor cu un nivel de instruire scăzut.

Structura șomajului înregistrat pe grupe de vârstă. Șomajul tinerilor

În anul 2015, la nivel național, ponderea șomerilor înregistrați, beneficiari de drepturi bănești, sub 25 de ani din totalul șomerilor înregistrați, beneficiari ai drepturilor bănești, era de 22,55%, în creștere față de ponderea din 2014 (19,63%) – v. fig. 4.7. Se observă că cea mai mare aglomerare a șomerilor înregistrați la nivel național este în zona 40-49, urmată de grupa de vârstă sub 25 de ani.

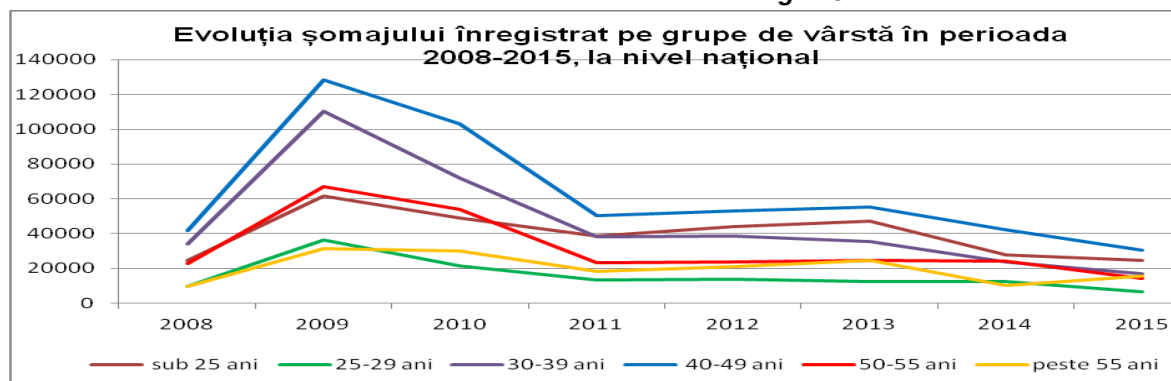
Fig. 4.7

Sursa: INS, Baza de date TEMPO On line - Șomeri înregistrați, beneficiari de drepturi bănești

În perioada 2008-2014, numărul șomerilor sub 25 de ani la nivel național înregistrează o creștere spectaculoasă în anul 2009 (+59,60%), (creștere determinată de fenomenele economice din 2009), după care începe să scadă, în anul 2015, numărul șo-

Fig. 4.8

Sursa: INS, Baza de date TEMPO On line - Șomeri înregistrați, beneficiari de drepturi bănești

merilor înregistrați fiind mai mic cu 1,11% față de 2008. Această situație este similară tuturor grupelor de vârstă.

Populația în pregătire profesională și alte categorii de persoane

Populația în pregătire profesională și alte categorii de persoane neincluse în populația activă au reprezentat, în 2014, 34,9% din totalul resurselor de muncă. În această categorie de populație s-au regăsit 663,1 mii persoane, în scădere față de anul precedent cu 142,1 mii persoane.

5.4. Evoluții și situația curentă privind locurile de muncă vacante

5.4.1. Evoluții și situația curentă privind locurile de muncă vacante pe activități ale economiei naționale⁴⁴

În anul 2015, în regiunea Sud Muntenia, numărul locurilor de muncă vacante a fost de 6527, în creștere cu 2239 locuri de muncă vacante (30%) față de anul anterior. Cele mai ridicate valori s-au înregistrat în **industria prelucrătoare** (30,76% din numărul total al locurilor de muncă vacante), **administrație publică și apărare; asigurări sociale din sistemul public** (22,6% din numărul total al locurilor de muncă vacante) și **sănătate și asistență socială** (17,2% din numărul total al locurilor de muncă vacante). La polul opus, cele mai mici valori în ceea ce privește numărul locurilor de muncă vacante s-au înregistrat în activitățile din **producția și furnizare de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat** (0,02% din numărul total al locurilor de muncă vacante), urmate de **industria extractivă** (0,11% din numărul total al locurilor de muncă vacante).

Prin comparație cu anul 2014, în 2015, în Regiunea Sud Muntenia, în majoritatea activităților economice s-au înregistrat creșteri ale numărului locurilor de muncă vacante (excepție făcând **învățământul** (numărul locurilor de muncă au scăzut cu 87,7%), **producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat** (numărul locurilor de muncă au scăzut cu 85,7%) și **construcții** (numărul locurilor de muncă au scăzut cu 26,1%). Cea mai relevantă creștere a locurilor de muncă vacante s-a regăsit în **industria extractivă** (+2,50 puncte procentuale), **tranzacții imobiliare** (+1,67 puncte procentuale), activitățile de **comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor** (+1,55 puncte procentuale), iar în activitățile de **intermedieri financiare și asigurări** (+ 0,10 puncte procentuale) s-a înregistrat cea mai mică creștere.

⁴⁴Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în anexa [„3 f PIATA MUNCII” – pentru vizualizare clic aici](#)

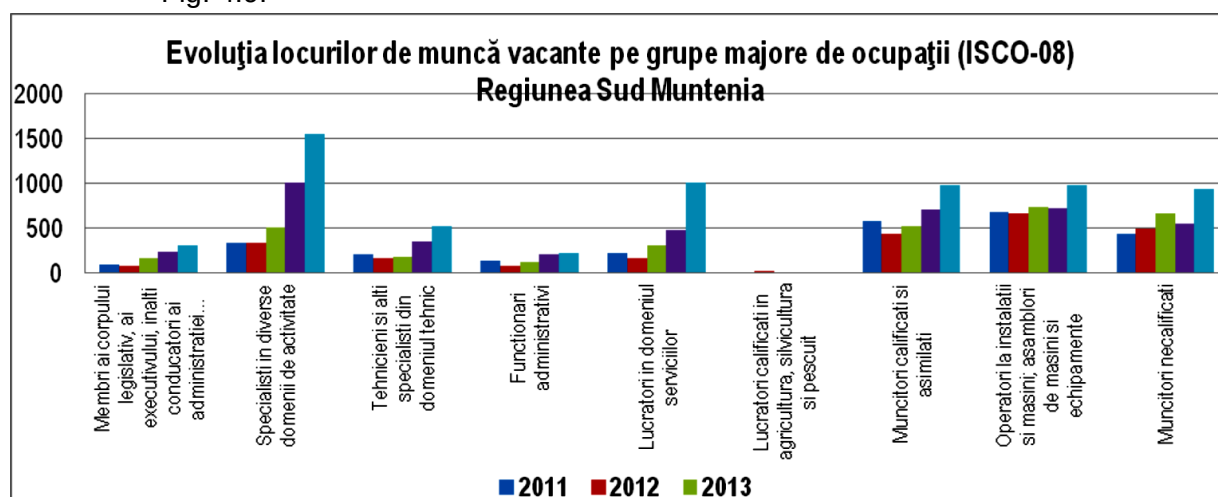
Conform **Eures - Portalul mobilității europene pentru ocuparea forței de muncă**, în regiunea Sud Muntenia, la sfârșitul lunii decembrie 2015 cele mai multe locuri vacante, declarate de către angajatori, au fost înregistrate în următoarele ocupații: *confeționar-asamblor articole din textile; muncitor necalificat în industria confecțiilor; șofer de autoturisme și camionete; agent de securitate; vânzător; lucrător comercial; muncitor necalificat la asamblarea, montarea pieselor; manipulant mărfuri; șofer autocamion/mașină de mare tonaj; muncitor necalificat la ambalarea produselor solide și semisolide*. (Sursa: ANOFM, decembrie 2015). De asemenea, conform aceleași surse, cele mai căutate 10 profesii din regiunea Sud – Muntenia erau: 1. Muncitori necalificați în industria prelucrătoare, neclasificați în grupele de bază anterioare, (ISCO 9329); 2., Șoferi de autocamioane și mașini de mare tonaj, (ISCO 8332); 3., Comercianți, (ISCO 5221); 4., Asistenți vânzare în magazin, (ISCO 5223); 5., Constructori și montatori de structuri metalice, (ISCO 7214); 6., Manipulatori de marfă, (ISCO 9333); 7., Mecanici și reparatori de autovehicule, (ISCO 7231); 8., Sudori și debitorii autogeni, (ISCO 7212); 9., Șoferi de autoturisme și camionete, (ISCO 8322); 10., Funcționari evidența stocurilor, (ISCO 4321)

Conform datelor statistice ale ANOFM, cei mai importanți angajatori din regiune, ca număr de salariați, în 2015, erau: SC Automobile Dacia SA, Lisa Draxlmaier Autopart România, SC Lear Corporation Romania, SC Johnson Controls România, Yazaki România SRL, SC Lidl Discount SRL, SC Arctic SA, Leoni Wiring System⁴⁵.

5.4.2. Evoluții și situația curentă privind locurile de muncă vacante pe grupe majore de ocupații⁴⁶

În anul 2015, cea mai mare cerere de forță de muncă salariată exprimată de angajatori s-a constatat în rândul ocupațiilor de **specialiști în diverse domenii de activitate** - grupa majoră 2 (23,8% din totalul locurilor de muncă vacante, respectiv 1555 locuri vacante), urmate de ocupațiile de **lucrători în domeniul serviciilor** - grupa majoră 5 (15,4% din totalul locurilor de muncă vacante, respectiv 1003 locuri vacante), ocupațiile de **operatori la instalații și mașini; asamblori de mașini și echipamente** - grupa majoră 8 (15,1% din totalul locurilor de muncă vacante, respectiv 987 locuri

Fig. 4.9.

Sursa datelor: INS - Baza de date TEMPO-Online

vacante). La polul opus, cea mai redusă disponibilitate a cererii de forță de muncă salariată s-a constatat pentru ocupațiile de **lucrători calificați în agricultură, silvicultură și**

⁴⁵ Eures - Portalul mobilității europene pentru ocuparea forței de muncă

⁴⁶ Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în anexa „3 f PIATA MUNCII” – pentru vizualizare clic aici

pescuit - grupa majoră 6 (0,05% din totalul locurilor de muncă vacante, respectiv 3 locuri vacante) și de funcționari administrativi - grupa majoră 4 (3,5% din totalul locurilor de muncă vacante, respectiv 229 locuri vacante) și de membrii corpului legislativ, ai executivului, înalți conducători ai administrației publice, conducători și funcționari superiori - grupa majoră 1 (4,7% din totalul locurilor de muncă vacante, respectiv 309 locuri vacante).

Comparativ cu anul 2014, numărul locurilor de muncă vacante a cunoscut cele mai importante creșteri în rândul ocupațiilor de lucrători în domeniul serviciilor – grupa majoră 5 (+1,07 puncte procentuale), respectiv în cele de muncitori necalificați – grupa majoră 9 (+0,68 puncte procentuale).

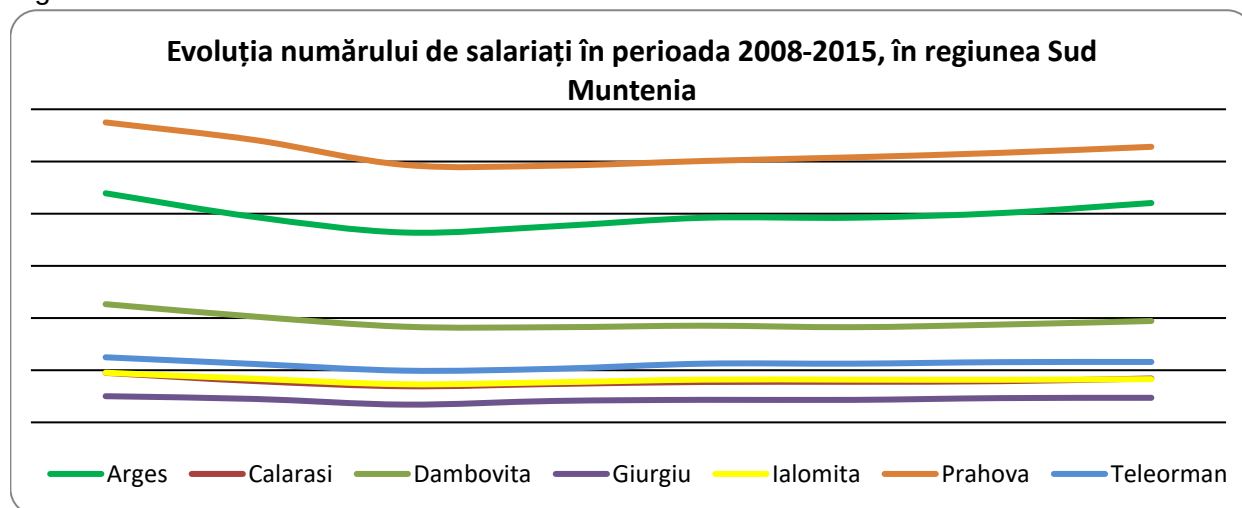
Singura diminuare a numărului locurilor de muncă vacante s-a înregistrat în ocupațiile de lucrători calificați în agricultură, silvicultură și pescuit - grupa majoră 6 (-0,7 puncte procentuale, respectiv 1003 locuri vacante).

În profil teritorial, în anul 2015, angajatorii au prezentat cea mai semnificativă cerere de forță de muncă salariată în regiunile **București - Ilfov** (24,7% din totalul de locuri vacante la nivel național), **Vest** (16,48% din totalul de locuri vacante la nivel național), **Nord-Vest** (16,12% din totalul de locuri vacante la nivel național), **Regiunea Sud Muntenia** situându-se pe locul al IV-lea (13% din totalul de locuri vacante la nivel național). La polul opus, în ceea ce privește numărul locurilor de muncă vacante cele mai scăzute valori le-a cunoscut regiunea Sud-Vest Oltenia (3,14% din totalul de locuri vacante la nivel național), urmată de regiunea Sud-Est (5,53% din totalul de locuri vacante la nivel național).

5.5. Evoluții și situația curentă - efectivul salariaților la sfârșitul anului, pe activități (secțiuni și diviziuni) ale industriei⁴⁷

În regiunea Sud Muntenia, în anul 2015, numărul salariaților era de 581739 persoane, reprezentând 52% din totalul populației civile ocupate, în creștere cu 2,35% față de 2014. Privind evoluția numărului de salariați din figura 4.10, se observă că aceasta are o tendință crescătoare în toate județele regiunii, exceptând perioada 2008-2010 când, a avut loc o scădere a numărului de salariați ca urmare a efectelor negative ale crizei economice și financiare. Județele cu cei mai mulți salariați sunt Prahova (30,7% din nu-

Fig. 4.10.

Sursa datelor: INS - Baza de date TEMPO-Online

⁴⁷ Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în anexa „3 g PIATA MUNCII” – pentru vizualizare clic aici

mărul de salariați din regiune), Argeș (25,1% din numărul de salariați din regiune) și Dâmbovița (13,5% din numărul de salariați din regiune), la polul opus situându-se județele Giurgiu (5,9% din numărul de salariați din regiune), Ialomița (7,7% din numărul de salariați din regiune) și Călărași (7,8% din numărul de salariați din regiune).

Comparativ cu structura numărului de salariați pe activități ale economiei naționale la nivel național în 2015, regiunea Sud Muntenia se remarcă prin **ponderea mare a numărului de salariați din industrie** (cu 5,3 puncte procentuale peste media națională) și în special din **industria prelucrătoare** (cu 4,7 puncte procentuale peste media națională), a numărului de salariați din **agricultură, silvicultură și pescuit** (cu 1,7 puncte procentuale peste media națională). Pornind de la aceste date și de la structura VAB pe activități ale economiei naționale, se poate contura profilul economic regional. Regiunea Sud Muntenia este cea mai industrializată regiune a țării, ponderea numărului de salariați în industrie fiind aici de 33,7% comparativ cu 28,4% la nivel național.

Analizând structura numărului de salariați pe activități ale economiei naționale, în 2015, se observă procentul foarte redus de persoane salariate în agricultură, silvicultură și pescuit – 4,09%. Județele Călărași, Ialomița, Giurgiu cu un profil preponderent agricol, au o pondere foarte mică a numărului de salariați în agricultură, silvicultură și pescuit (9,9%, 11,2%, 6,5%). Corelând aceste date cu structura populației civile ocupate în această activitate economică (la nivel regional 31,5% din total populație era ocupată în agricultură), se confirmă concluzia că, în prezent, în mediul rural se practică o agricultură de subzistență, deci un șomaj deghizat. Analizând evoluția numărului de salariați pe activități ale economiei naționale, la nivel regional, observăm că numărul de salariați înregistrează o tendință crescătoare în agricultură, silvicultură și pescuit, comerț, transport și depozitare, hoteluri și restaurante și o tendință descrescătoare în industria extractivă, industria prelucrătoare, construcții.

Comparând distribuția numărului de salariați pe activități ale economiei naționale de la nivel regional cu cea de la nivel național, în 2015, valori superioare față de cele înregistrate la nivel național s-au înregistrat în următoarele județe:

- Argeș: industria prelucrătoare, administrația publică
- Călărași: construcții, învățământ, sănătate și asistență socială
- Dâmbovița: agricultură, industria extractivă, industria prelucrătoare, administrație publică, învățământ, sănătate și asistență socială
- Giurgiu: industria extractivă, construcții, transport și depozitare, administrație publică, învățământ, sănătate și asistență socială
- Ialomița: agricultură, comerț, transport și depozitare, hoteluri și restaurante, administrație publică, învățământ, sănătate și asistență socială
- Prahova: industria extractivă, industria prelucrătoare, transport și depozitare
- Teleorman: agricultură, industria extractivă, administrație publică, învățământ, sănătate și asistență socială

Se observă că elementul comun al județelor industrializate este procentul ridicat al salariaților în industrie și al celorlalte județe este procentul ridicat al salariaților în administrație publică, învățământ, sănătate și asistență socială (acest fenomen se poate explica prin nivelul crescut al sărăciei în aceste județe, precum și prin ponderile ridicate ale populației școlare și vârstnice – în aceste județe ponderea populației școlare și vârstnice depășește 38% în total populație).

Analiza comparativă pe ocupații a șomajului și locurilor de muncă vacante în perioada 2008-2015

Datele furnizate de INS cu privire la evoluția locurilor de muncă vacante, respectiv a numărului de șomeri înregistrați, la nivelul anului 2015, evidențiază că la nivel regional se înregistrau un număr de 79267 șomeri înregistrați și 6527 locuri de muncă vacante. Dacă numărul de șomeri scade cu 11,8% față de anul 2014, numărul locurilor

de muncă crește cu 52,2%. Cea mai mare pondere în totalul locurilor de muncă vacante o dețin activitățile: industria prelucrătoare (30,8%), administrație publică și apărare; asigurări sociale din sistemul public (22,6%) și sănătate și asistență socială (17,2%).

În 2015, în regiunea Sud Muntenia, statisticile consemnează 89831 de șomeri înregistrați, numărul locurilor de muncă vacante crește continuu, ajungând la 6527 în 2015. De ce un număr atât de mare de șomeri nu pot ocupa câteva mii de posturi vacante? Răspunsurile sunt multiple:

- salariile oferite de angajatorii care anunță posturi vacante sunt prea mici pentru a-i atrage pe potențialii candidați
- obținerea unor venituri fără muncă: veniturile și celelalte facilități obținute de beneficiarii de asistență socială sunt suficiente pentru un minimum de trai fără muncă
- supradimensionarea agriculturii în privința populației ocupate: majoritatea persoanelor ocupate în agricultură, în regiunea Sud Muntenia - 35,3% în anul 2014 - aveau statutul ocupațional de lucrător pe cont propriu (inclusiv lucrător familial neremunerat).
- realocarea pe ramuri și sectoare a lucrătorilor pe cont propriu a înregistrat o deplasare către sectorul de construcții, ceea ce reflectă o precarizare a muncii în acest sector cu tendințe de creștere a segmentării pieței și a dezvoltării dimensiunii muncii la negru
- îmbunătățirea calității locurilor de muncă și slaba calificare profesională a candidaților. Având în vedere estimările, în perspectiva anului 2020, cu privire la continuarea tendinței de creare de locuri de muncă care să solicite un nivel de educație ridicat, ponderea populației ocupate cu studii superioare în total populație ocupată își va continua evoluția ascendentă. Pe niveluri de educație, tendința de scădere a populației ocupate în vârstă de muncă (15 – 64 ani) se manifestă pentru populația cu studii medii și pentru populația cu nivel de pregătire scăzut. În același timp pentru populația cu studii superioare se înregistrează o evoluție pozitivă a ocupării. Specialiștii sunt cei mai căutați. Din punctul de vedere al numărului locurilor de muncă vacante pe grupe majore de ocupații, datele INS arată că, în 2015, cea mai mare cerere de forță de muncă salariată exprimată de angajatori a fost pentru ocupațiile de specialiști în diverse domenii de activitate (23,8% din totalul locurilor de muncă vacante).

• Existența unor joburi pentru care angajatorii găsesc cu greu candidatul potrivit. Posturile din industrie sunt cel mai greu de ocupat. Potrivit INS, în 2015, un număr de 2187 locuri de muncă erau vacante în 2015, în creștere cu 689 față de anul 2014. Industria prelucrătoare concentra 30,76% din numărul total al locurilor de muncă vacante (2008 de posturi neocupate), în timp ce sectorul bugetar însuma peste 40% din numărul total al locurilor de muncă vacante: 1475 în administrația publică, 1120 în sănătate și asistență socială, respectiv 30 în învățământ. Principalele cauze ale neocupării acestor locuri vacante sunt: numărul redus de absolvenți cu competențe tehnice care să-i motiveze pe angajatori, insuficienta experiență în activitatea respectivă, migrația către alte țări, unde salariile pentru aceste activități sunt mai mari.

Profilul **dominant la nivel regional al cererii de forță de muncă** este dat de locurile de muncă ce necesită studii de nivel 3 sau 4, medii și postliceale (Tehnicienii și alți specialiști din domeniul tehnic – 8,12%; Funcționari administrativi – 3,51%; Lucrători în domeniul serviciilor – 15,4%; Muncitori calificați și asimilați – 15%; Operatori la instalații și mașini; asamblori de mașini și echipamente – 15%). Profilele **tehnic** și **servicii** înregistrează evoluții semnificative la nivel regional, atât prin creșterea numărului locurilor de muncă vacante cât și prin evoluția ascendentă a ponderii populației ocupate în industrie și servicii.

În același timp, **profilul resurse naturale și protecția mediului** înregistrează descreșteri a numărului de locuri de muncă vacante Astfel, în 2015, în regiunea Sud

Muntenia existau numai 3 locuri vacante pentru **Lucrători calificați în agricultură, silvicultură și pescuit**.

5.6. Proiecția principalilor indicatori ai pieței muncii (Comisia Națională de Prognoză)

5.6.1. Proiecția numărului mediu de salariați⁴⁸

Conform proiecțiilor Comisiei Naționale de Prognoză, numărul mediu de salariați va crește constant până în anul 2019, atât la nivel național cât și la nivelul Regiunii Sud Muntenia. Proiecțiile arată că numărul mediu de salariați din regiune va atinge valoarea de 603,8 mii persoane în 2019, față de valoarea înregistrată pentru anul 2015 de 581,7 mii persoane (va crește cu 3,8 puncte procentuale).

5.6.2. Proiecția șomerilor înregistrați, la sfârșitul anului⁴⁹

Creșterea economică prognozată și implicit a ocupării, va determina în mod corespunzător scăderea șomajului, atât în cifre absolute dar și relative, respectiv rata șomajului va descrește an de an. Conform prognozelor, numărul de șomeri va descrește pentru Regiunea Sud Muntenia, de la 89 de mii cât înregistra în 2014, la 79 mii persoane în 2019, rămânând regiunea cu cel mai mare număr de șomeri integrați la nivel național.

5.6.3. Proiecția ratei șomajului înregistrat⁵⁰

Și rata șomajului înregistrat va descrește pentru Regiunea Sud Muntenia, de la 7,3% cât înregistra în 2014, la 6% în 2019, rămânând mai mare decât la nivel național. În toate județele regiunii se încadrează în aceeași tendință descrescătoare

5.7. Prognoze privind cererea și oferta de locuri de muncă

5.7.1. Prognoza cererii și ofertei de locuri de muncă pe termen mediu și lung din Studii previzionale la nivel European – CEDEFOP

Prognozele CEDEFOP oferă o perspectivă despre posibilitățile de angajare între 2015 și 2025. Totalul de locuri de muncă reprezintă suma de locuri de muncă nou create - cerere expandată - și de locuri de muncă care rezultă din necesitatea de a înlocui oameni care fie ocupă alte locuri de muncă, fie ies de pe piața muncii, de exemplu, ca urmare a pensionării - cerere de înlocuire. De multe ori, cererea de înlocuire oferă mai multe oportunități de angajare decât cererea expandată, ceea ce înseamnă că vor fi în continuare oportunități de angajare, chiar dacă nivelul global al ocupării forței de muncă scade.

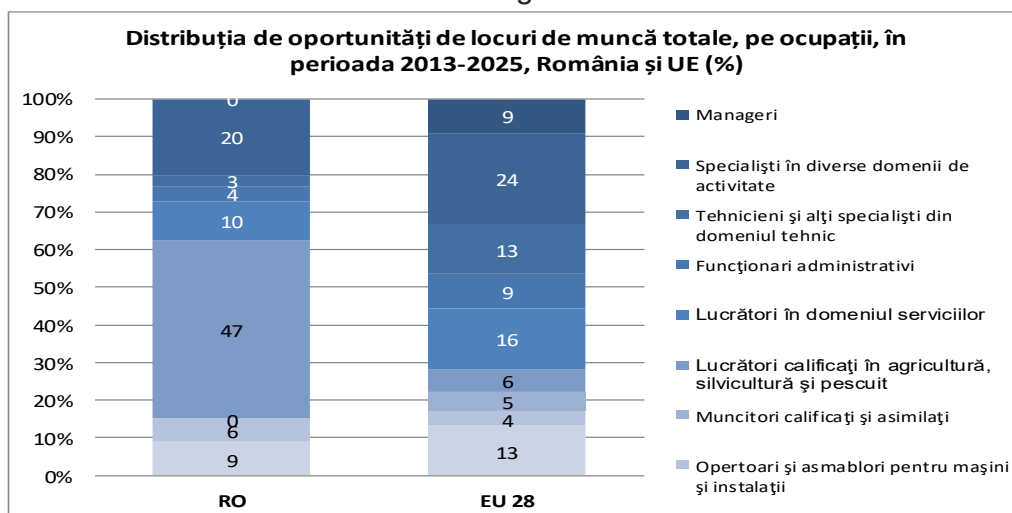
În România, ca urmare a **cererii de înlocuire ridicate**, cele mai multe posibilități de angajare, în jurul valorii de 47%, vor fi pentru calificări în agricultură, silvicultură și pescuit, de aproape opt ori mai mare decât prognoza de 6% pentru aceste ocupații pentru statele Uniunii Europene. În schimb, oportunitățile de angajare pentru muncitori calificați și asimilați, în România, în jurul valorii de 0%, este semnificativ sub prognoza de 5% pentru Uniunea Europeană în ansamblul său.

⁴⁸ Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în anexa [„3i Prognoza profil teritorial mai 2016” – pentru vizualizare clic aici](#)

⁴⁹ Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în anexa [„3i Prognoza profil teritorial mai 2016” – pentru vizualizare clic aici](#)

⁵⁰ Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în anexa [„3i Prognoza profil teritorial mai 2016” – pentru vizualizare clic aici](#)

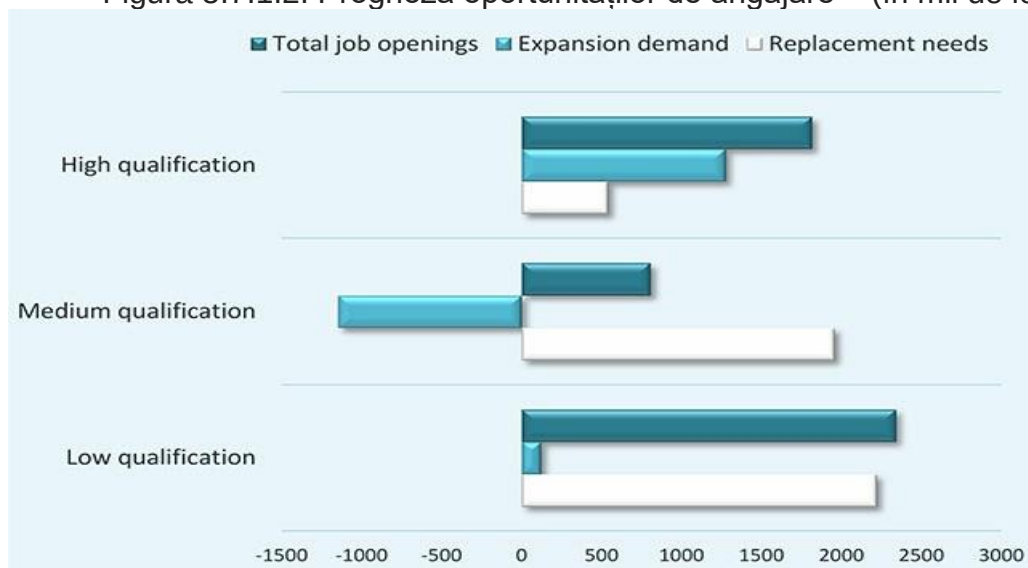
Figura 5.7.1.1.

Sursa datelor: CEDEFOP - Romania Country forecasts - Skill supply and demand up to 2025

Cele mai multe oportunități de angajare în România vor necesita calificări de nivel inferior, adică ISCED 97 niveluri 1 și 2. Cu toate acestea, va exista și un număr semnificativ de oportunități de angajare care necesită calificări de nivel înalt, adică ISCED 97 niveluri 5 și 6.

Figura 5.7.1.2. Prognoza oportunităților de angajare – (în mii de locuri)

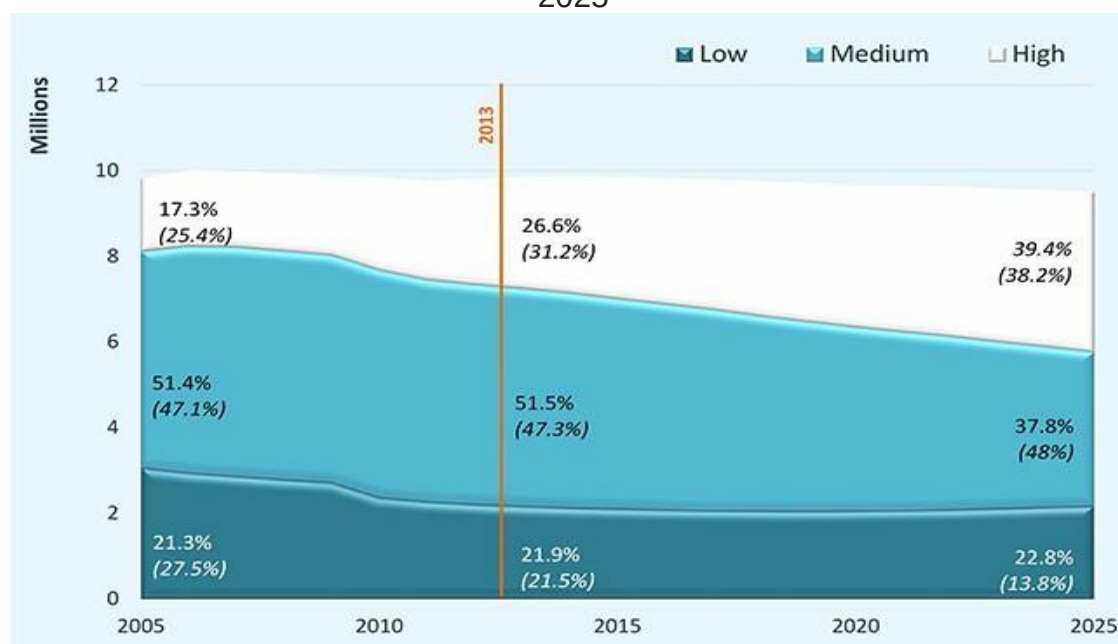

Sursa datelor: Cedefop - Romania Country forecasts - Skill supply and demand up to 2025

Forța de muncă din România este din ce în ce mai înalt calificată. Aceasta se explică prin faptul că mai multe persoane în vârstă, mai puțin calificate, părăsesc piața forței de muncă și mai mulți oameni tineri, cu studii superioare, intră pe piața forței de muncă.

Până în 2025, ponderea forței de muncă din România cu nivel înalt de calificare ar trebui să crească până la 39,4%, comparativ cu 26,6% în 2013 și 17,3% în 2005. Persoanele cu nivel mediu de calificare în 2025 vor reprezenta 37,8% din forța de muncă, comparativ cu 51,5 % în 2013. Ponderea celor cu nivel scăzut sau fără calificări este previzionat să rămână la aproximativ 22% în anul 2025. Conform previziunilor CEDEFOP, până în 2020, în România, în jur de 50% din forța de muncă cu vârsta cuprinsă între 30 și 34 de ani va avea calificări înalte, valoare superioară țintei UE 28 de 40%. Pe baza tendințelor actuale în jur de 60% din forța de muncă cu vârsta cuprinsă între 30 și 34 de ani în România va avea calificări de nivel înalt, până în 2025.

Figura 5.7.1.3.. Cerea și oferta de calificări – prognoza de țară, pentru România, pentru 2025

Sursa datelor: CEDEFOP - Romania Country forecasts - Skill supply and demand up to 2025

5.7.2. Prognoza cererii și ofertei de locuri de muncă pe termen mediu și lung din Studii previzionale naționale

În 2011, Institutul Național de Cercetare Științifică în domeniul Muncii și Protecției Sociale (INCSMPS) a realizat, **Studiu previzional privind cererea de formare profesională la orizontul 2013 și în perspectiva 2020. Studiul a fost realizat de către INCSMPS** în calitate de partener în cadrul Proiectului strategic cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007 – 2013 „Corelarea ofertei educaționale a învățământului profesional și tehnic cu cerințele pieței muncii”, proiect al cărui lider de parteneriat a fost Centrul Național de Dezvoltare a Învățământului Profesional și Tehnic.

Proiecția cererii de forță de muncă și a cererii de formare profesională pe termen mediu și lung a fost realizată utilizând o metodologie similară cu cea utilizată de Universitatea Cambridge în modelul de prognoză utilizat de CEDEFOP, dar prezintă unele abordări inovative generate de gradul mult mai mare de detaliere a informațiilor dorite.

Astfel, s-a realizat o proiecție a **cererii potențiale** de forță de muncă (definită ca cererea de forță de muncă rezultată din dinamica economică - descrisă prin indicatori ai investițiilor brute interne și extreme și ai valorii adăugate brute) de-a lungul orizontului de prognoză. Cererea potențială reprezintă nivelul estimat **ca necesar**, în termeni de populație ocupată, conform previziunilor economice. Acest nivel va fi satisfăcut când numărul persoanelor **efectiv** ocupate este egal cu nivelul **estimat ca necesar** de populație ocupată; în celelalte cazuri vom avea un deficit sau un excedent fata de necesarul de populație ocupată. Cererea potențială nu trebuie considerată ca cerere efectivă. De asemenea, nu trebuie confundată cu populația ocupată (deși are valori aparent identice sau apropiate față de aceasta). Cererea potențială estimează necesarul de populație ocupată, însă evoluția populației efectiv ocupate depinde nu numai de evoluțiile economiei ci de o multitudine de alți factori, în primul rând demografici, migrație etc. Pentru estimarea ei s-a utilizat o tehnică de modelare econometrică.

A fost estimată și **cererea înlocuită** (definită ca număr de locuri de muncă rezultate din retragerea participanților la activitatea economică ca urmare a pensionării lor). Este de menționat că cererea înlocuită este o variabilă intermediară, astfel încât valorile ei nu descriu decât evoluții ale unor structuri economice trecute. Mai mult, lipsa unor informații detaliate cu privire la structura pe vârste a populației ocupate a făcut ca estimarea să fie făcută pe grupe de vârstă și în ipoteze care induc un anumit grad de eroare al estimării. Prin urmare, aceste estimări trebuie privite cu rezerve.

Utilizând cele două variabile (cererea potențială și cererea înlocuită) s-a estimat **cererea agregată** de forță de muncă pentru anul 2013 și s-a extins prognoza pentru orizontul 2020.

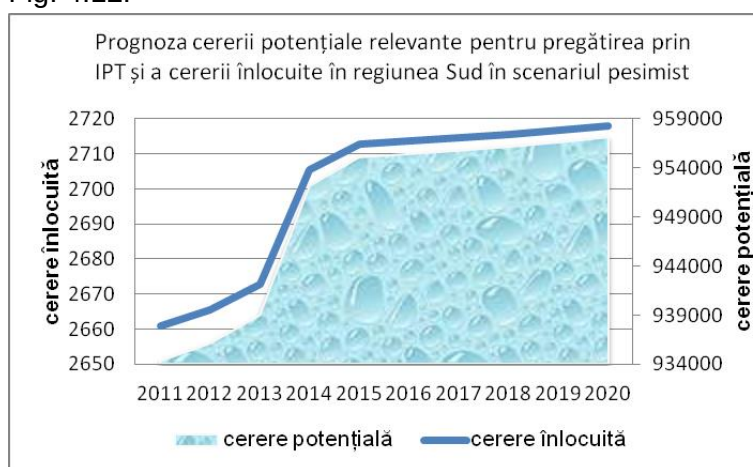
Prognoza cererii potențiale și a cererii înlocuite

În cazul regiunii Sud Muntenia, pe toate cele trei scenarii de prognoză se manifestă o tendință ușor ascendentă pentru orizontul 2011-2020. Astfel, potrivit scenariului optimist, cererea potențială crește cu aproximativ 2% în 2020 față de perioada 2011. Pentru scenariul moderat, este de așteptat că cererea potențială să crească în 2020 față de anul 2011 tot cu 2%, iar în cazul scenariului pesimist este previzibilă o creștere ușoară a cererii potențiale de-a lungul orizontului 2012-2020.

În **scenariul pesimist** (v. fig. 4.12), cererea potențială are tendințe de creștere până în anul 2015, urmând ca ulterior să se stabilizeze în jurul valorii de 955000. În ceea ce privește cererea înlocuită, aceasta crește în perioada 2011-2020 cu aproximativ 2%.

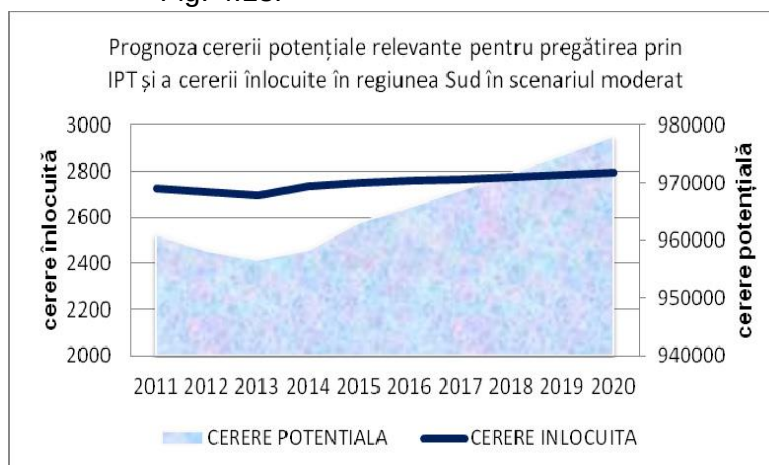
În **scenariul moderat** (v. fig. 4.13), cererea potențială manifestă un trend ascendent, astfel că dacă până în anul 2013 se întrevide o ușoară scădere a cererii potențiale, începând cu anul 2013 această scădere se prevede a se recupera, ajungând ca la finele intervalului de prognoză să fie cu 1,8% mai mare decât la începutul lui. În schimb variațiile prognozate pentru cererea înlocuită sunt mai reduse și la nivelul anului 2020 aceasta se estimează a fi mai mare cu 2,5% față de anul 2010.

Fig. 4.12.

Sursa datelor: INS - Studiul previzional privind cererea de formare profesională la orizontul 2013 și în perspectiva 2020

Fig. 4.13.

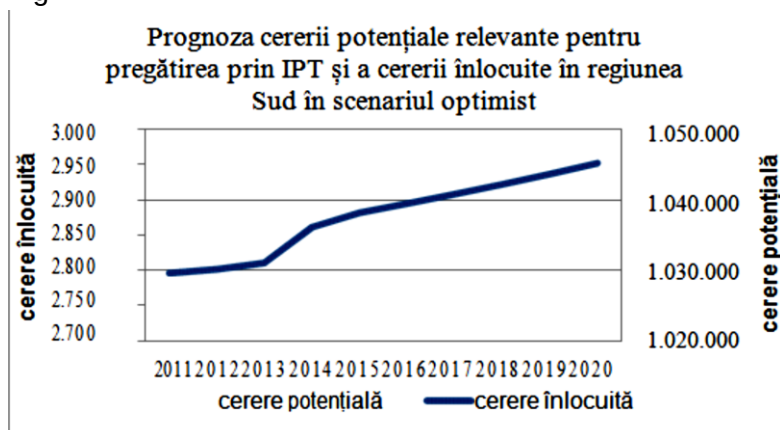

Sursa datelor: INS - Studiul previzional privind cererea de formare profesională la orizontul 2013 și în perspectiva 2020

Și în cadrul **scenariului optimist** (v. fig. 4.14), se observă o tendință de creștere atât a cererii potențiale, cât și a celei agregate, cu aproximativ 2%, respectiv cu 5,6% în 2020 față de 2011.

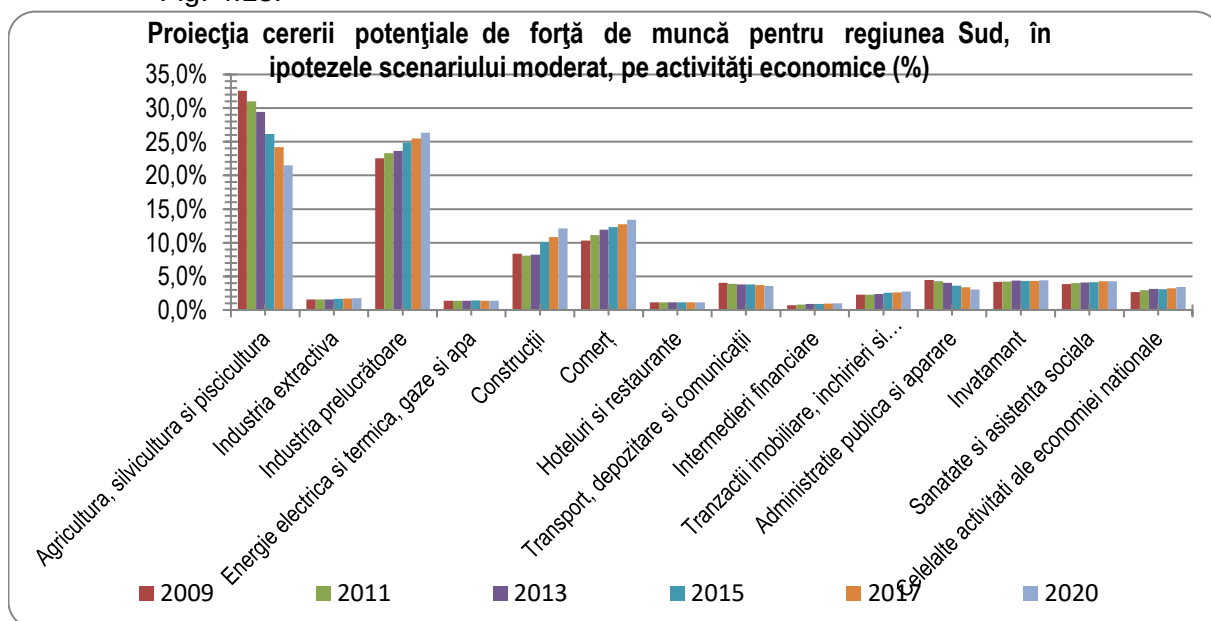
Pe activități economice, în regiunea Sud Muntenia în ipotezele scenariului moderat, la orizontul anului 2020 (v. fig. 4.15), se estimează creșteri ale cererii potențiale de forță de muncă în *industria prelucrătoare, construcții, comerț, sănătate și asistență socială, intermediari financiare, tranzacții imobiliare, închirieri și alte servicii*. Scăderi mai importante ale cererii potențiale observăm în sectorul *agricultura, transporturi, depozitare și comunicații* și în *administrație publică și apărare* (v. fig 4.15).

Fig. 4.14.

Sursa datelor: INS - Studiul previzional privind cererea de formare profesională la orizontul 2013 și în perspectiva 2020

Fig. 4.15.

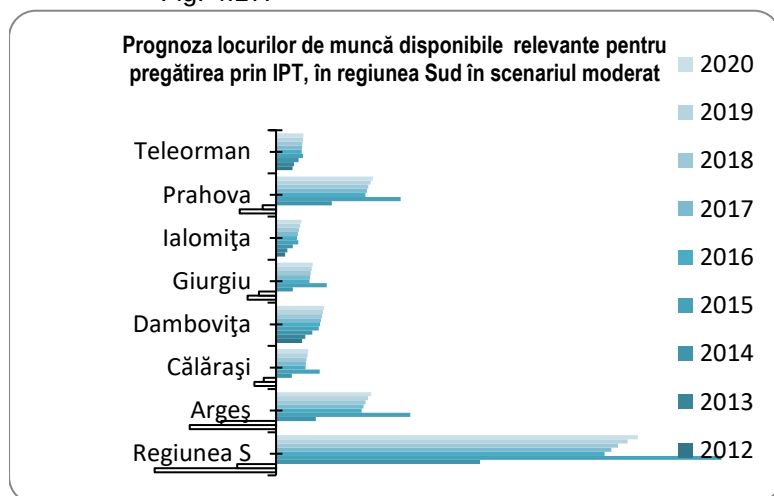

Sursa datelor: INS - Studiul previzional privind cererea de formare profesională la orizontul 2013 și în perspectiva 2020

Proгноza locurilor de muncă disponibile

Analizând datele **scenariului pesimist** în ceea ce privește locurile de muncă disponibile în regiunea Sud se remarcă o tendință de creștere a locurilor de muncă disponibile, cu un vârf în anul 2014.

Fig. 4.17.

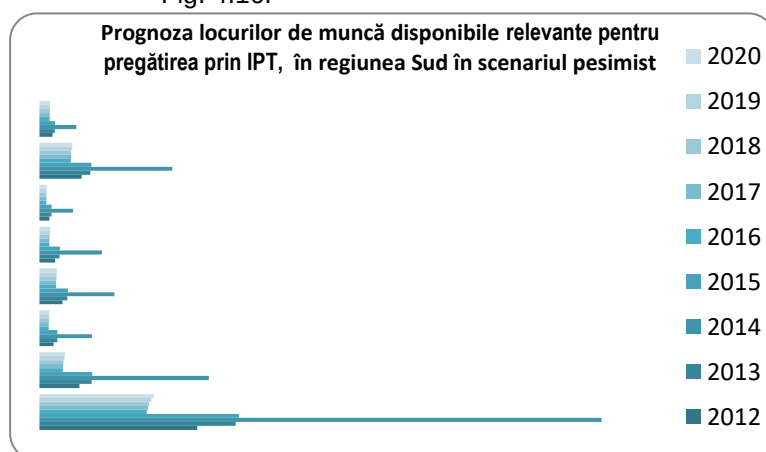
Sursa datelor: INS - Studiul previzional privind cererea de formare profesională la orizontul 2013 și în perspectiva 2020

sunt estimate creșteri constante ale locurilor de muncă disponibile pe parcursul întregii perioade 2012-2020.

În cazul **scenariului optimist**, prognoza indică o tendință generală de creștere a locurilor de muncă disponibile la nivelul regiunii și al județelor Argeș, Dâmbovița, Giurgiu, Ialomița și Teleorman. În județele Călărași și Prahova este estimată o pierdere de locuri de muncă între 2012-2012, urmată de apariția de locuri de muncă disponibile.

În ceea ce privește analiza locurilor de muncă disponibile în funcție de principalele ocupații pe **scenariul pesimist** se poate constata faptul că pentru toate sub-grupele ocupaționale sunt previzibile creșteri ale locurilor de muncă disponibile, mai ales pentru *Agricultori și muncitori calificați în agricultură, Meseriași și lucrători calificați în metalurgie, construcții metalice și asimilați și Conducători de vehicule și operatori la instalații mobile.*

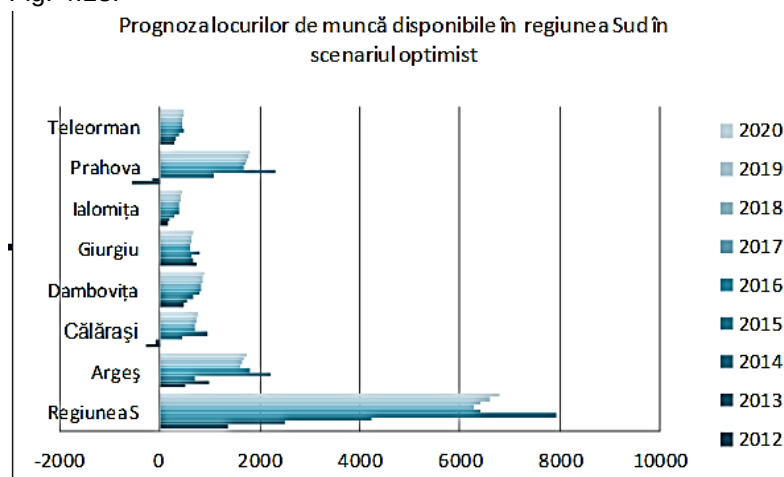
Fig. 4.16.

Sursa datelor: INS - Studiul previzional privind cererea de formare profesională la orizontul 2013 și în perspectiva 2020

Analizând evoluția locurilor de muncă disponibile în funcție de principalele ocupații în cazul **scenariului moderat** de-a lungul perioadei 2012-2020, se poate observa faptul că cele mai multe locuri de muncă disponibile se înregistrează pentru **Agricultori și lucrători calificați în agricultură, (în special din anul 2015), Meseriași și muncitori calificați în metalurgie, construcții metalice și asimilați, Conducători de vehicule și operatori la instalații mobile, Meseriași și muncitori calificați în industria extractivă și construcții, Alte ocupații asimilate tehnicienilor, Modele, manechine și vânzători în magazine și piețe, Lucrători în servicii personale și de protecție și, Operatori la mașini, utilaje și asamblori de mașini, echipamente și alte produse, Meseriași și muncitori calificați în industria alimentară și alte meseri artisanale.**

Fig. 4.18.

Sursa datelor: INS - Studiul previzional privind cererea de formare profesională la orizontul 2013 și în perspectiva 2020

În cazul **scenariului optimist**, de-a lungul perioadei 2012-2020, se poate observa faptul că cele mai multe locuri de muncă disponibile se estimează pentru **Agricultori și lucrători calificați în agricultură, Meseriași și muncitori calificați în metalurgie, construcții metalice și asimilați, Conducători de vehicule și operatori la instalații mobile, Alte ocupații asimilate tehnicienilor, Meseriași și muncitori calificați în industria extractivă și construcții, Modele, manechine și vânzători în magazine și piețe, Lucrători în servicii personale și de protecție și, Operatori la mașini, utilaje și asamblori de mașini, echipamente și alte produse, Meseriași și muncitori calificați în industria alimentară și alte meseri artisanale.**

În cazul **scenariului optimist**, de-a lungul perioadei 2012-2020, se poate observa faptul că cele mai multe locuri de muncă disponibile se estimează pentru **Agricultori și lucrători calificați în agricultură, Meseriași și muncitori calificați în metalurgie, construcții metalice și asimilați, Conducători de vehicule și operatori la instalații mobile, Alte ocupații asimilate tehnicienilor, Meseriași și muncitori calificați în industria extractivă și construcții, Modele, manechine și vânzători în magazine și piețe, Lucrători în servicii personale și de protecție.**

În **regiunea Sud**, în ipotezele scenariului moderat, dintre toate domeniile de pregătire profesională, domeniul **Agricultura** ocupă un loc mai semnificativ față de alte regiuni (cu excepția regiunilor Sud-Vest, Sud-Est și Nord-Est. Și domeniile **Chimie industrială și Construcții instalații și lucrări publice** ocupă ponderi mai importante în cadrul cererii potențiale față de alte regiuni. De asemenea, domeniul **Electric** este mai bine reprezentat față de majoritatea regiunilor.

5.8. Principalele concluzii din analiza pieței muncii. Implicații pentru ÎPT

Principalele constatări desprinse din informațiile din AMIGO la nivel regional:

❖ **Populația activă, populația ocupată:**

- Populația activă și a populația ocupată înregistrează la nivel regional o tendință de scădere în perioada 2002-2005, urmată de o creștere în perioada 2006-2008, scădere până în 2011, creștere în perioada 2011-2014 (fără a atinge nivelul anului 2002) și scădere în 2015, cu **diferențe majore pe sexe și medii rezidențiale;**

- Reducerea populației active și a populației ocupate: mult mai mare în cazul femeilor decât în cazul bărbaților.

- Populația activă și populația ocupată înregistrează scăderi mai mari în mediul rural față de mediul urban.

❖ **Rata de activitate și rata de ocupare:**

- În intervalul 2002-2015, rata de activitate a crescut de la 65,1% în 2002 la 66,9% în 2015 (în scădere cu 1,6% față de 2008). În anul 2015, în regiunea Sud Muntenia, acest indicator se situează peste media națională (66,1%) În cazul tinerilor (15-24 ani), rata de activitate înregistrează o scădere și mai mare în perioada analizată (- 3,4%),

fiind mai redusă în mediul urban (27,5% față de 41,5% în mediul rural) și în cazul femeilor (27,5% față de 44,5% pentru masculin). Acelasi trend se observa și în cazul ratei de ocupare.

- Decalajul *ratei de ocupare față de ținta UE pentru 2020:*

✚ **Conform datelor furnizate de INS, în Regiunea Sud Muntenia, rata de ocupare a populației în vârstă de muncă (15-64 ani), a fost de 59,7 %, cu 1,7 puncte procentuale sub media națională și cu 5,9 puncte procentuale sub media europeană (UE-28), în timp ce rata șomajului BIM a fost de 10,8%. Rata de ocupare a populației în vârstă de 20-64 ani a fost de 64, 3%, așadar cu 5,7 puncte procentuale mai mică față de ținta națională de 70% stabilită în contextul Strategiei Europa 2020.**

❖ **Șomajul (BIM), în 2015:**

- Rata șomajului BIM pentru 2015 în regiune (10,8%) mai ridicată decât cea la nivel național (7%).

• Creșterea în 2015 față de anul 2014 a ratei șomajului (de la 10 % la 10,80 %).

- Șomajul BIM este mai mare în cazul bărbaților (11,4% la bărbați față de 9,8% la femei) și în mediul urban (11,4% în urban față de 10,3% în rural)

• Rata ridicată a șomajului tinerilor (raportat la populația activă, 15-24 ani) - 26,5% (cu 2,8 puncte procentuale peste media națională), mai accentuat în mediul rural (32,8%) și în rândul bărbaților (26,8%)

❖ **Ocuparea și șomajul pe niveluri de educație - 2015**

- ***Riscul de șomaj crește și șansele de ocupare se reduc cu cât nivelul de educație este mai scăzut.***

• ***Tendința de creștere a ponderii în ocupare a populației cu studii superioare și de scădere a ponderii cu nivel de scăzut de pregătire și cu studii medii .***

• Repartizarea populației ocupate de 15 ani și peste după **nivelul de educație** relevă că peste jumătate (61,6%) avea nivel *mediu* de educație, în timp ce persoanele cu nivel *scăzut* de educație reprezentau 23,3% din totalul populației de 15 ani și peste, iar cele cu *studii superioare* dețineau o pondere de 15,2%.

• Nivelul cel mai ridicat al ratei de ocupare pentru persoanele în vârstă de muncă s-a înregistrat în rândul absolvenților învățământului superior (99,1%). Pe măsură ce scade nivelul de educație, scade și gradul de ocupare. Astfel, erau ocupate 97,6% dintre persoanele cu nivel mediu de educație și numai 85,8% dintre cele cu nivel scăzut de educație.

• Un **nivel general de pregătire mai ridicat în cazul femeilor în structura pe sexe a ocupării** (pentru nivelurile liceal, postliceal și superior), în paralel cu o mai bună reprezentare a bărbaților cu nivel de pregătire profesional și de ucenici - constatări care mențin următoarele afirmații:

• Șansele de angajare ale femeilor cresc odată cu creșterea nivelului de pregătire: se impune luarea unor măsuri în sprijinul creșterii nivelului de calificare al femeilor

• ***Disparități majore între rural și urban, privind nivelul de educație al populației ocupate***

Concluzii din analiza principalilor indicatori din Balanța Forței de Muncă

(BFM):

❖ **Rata de ocupare a resurselor de muncă (conf. BFM) - 2014**

• Evoluții fluctuante ale ratei de activitate și a ratei de ocupare a populației civile în perioada anilor 2002-2014, trendul fiind de descreștere în 2014 față de 2002. . Dupa cum am amintit, ratele de activitate , respectiv ocupare determinate în sens AMIGO, cunosc pentru, o tendinta inversă, de creștere sensibilă. Ratele de activitate și de ocupare a populației civile sunt mai reduse la nivel regional decât cele agregate la nivel național,

În toate județele regiunii, cu excepția județului Teleorman, unde rata de ocupare a fost la 1 ianuarie 2016 de 68,3%, iar rata de activitate de 77,4%.

- Rată de ocupare mai redusă pentru populația feminină față de cea masculină.

❖ **Somerii înregistrați în evidențele AJOFM- 2014:**

- Rata șomajului (șomeri înregistrați) este peste media națională, situație valabilă în toate județele, cu excepția jud. Prahova (5.4%)
- Rata șomajului înregistrat cunoaște o evoluție fluctuantă în perioada 2002-2014, cu o tendință generală descrescătoare în toate județele în perioada anilor 2002-2007 (când au fost înregistrate cele mai mici niveluri ale șomajului înregistrat), o creștere ușoară în 2008, urmată de o creștere accentuată în anul 2009, apoi o perioadă de descrescere până în anul 2012, urmată de o creștere cu 0.5 procente în 2013 și apoi scădere ușoară în 2014.

Concluzii din analiza structurii populației ocupate civile – 2008-2015:

- Se constată în ultimii ani tendința de **scădere a numărului și ponderii populației ocupate (civile) în agricultură, industrie, construcții și, în paralel cu creșterea în servicii** (Comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor (+ 8,1 mii persoane), în Activități de servicii administrative și activități de servicii suport (+ 8,9 mii persoane), în Activități de spectacole culturale și recreative (+3,8 mii persoane).

- Ierarhia **sectoarelor economice** din punct de vedere al ocupării forței de muncă civile la 1 ianuarie 2016: **serviciile 37,89%, agricultura 31,48%, industria 24.1%, construcțiile 6.5%**

Agricultura:

- Creștere până în 2012, după care scădere constantă în ultimii ani. Ponderea ocupării în agricultură **mai mare la nivel regional** decât la nivel național; cu diferențieri mari între județe (mult peste media națională în Teleorman, Giurgiu, Ialomița și Călărași).

Serviciile

- Creștere constantă în ultimii ani atât în cifre absolute cât și ca pondere a ocupării în toate activitățile din cadrul sectorului.
- Creștere semnificativă a **Activităților de spectacole culturale și recreative** (cu 90,7%), a **Activităților de servicii administrative și activități de servicii suport** (cu 48,2%), a activităților de **Informații și comunicații** (cu 36,7%), **transport și depozitare** (cu 9%), și de **comerț** (cu 6.1%)
- Pondere mai mică decât media națională atât pe ansamblu, cât și în fiecare din toate celelalte activități ale sectorului.

Industria:

- Pondere mai mare decât media națională pe toată perioada analizată, atât pe ansamblu cât și pentru industria extractivă și industria prelucrătoare
- Privitor la ponderea populației ocupate în industrie, tradiția regiunii se confirmă prin ponderi **peste media regională și națională în județele Argeș (29,3%), Prahova (27,8%) și Dâmbovița (23,8).**

Construcțiile:

- Pondere mai mare decât media națională pe toată perioada analizată
- Tendință de descrescere în perioada 2008-2012, urmată de creștere până în 2015
- Ponderea populației ocupate în construcții depășește ponderea națională și regională numai în județele Prahova (8,9%), Giurgiu (8,3%) și Argeș (7,5%)

Concluzii din analiza comparativă pe ocupații a șomajului și locurilor de muncă vacante înregistrate la AJOFM

Învățământ profesional și liceal tehnologic:

Profilul **dominant la nivel regional al cererii de forță de muncă** este dat de locurile de muncă ce necesită studii de nivel 3 sau 4, medii și postliceale (Tehnicienii și alți specialiști din domeniul tehnic – 8,12%; Funcționari administrativi – 3,51%; Lucrători în domeniul serviciilor – 15,4%; Muncitori calificați și asimilați – 15%; Operatori la instalații și mașini; asamblori de mașini și echipamente – 15%). Profilele **tehnic** și **servicii** înregistrează evoluții semnificative la nivel regional, atât prin creșterea numărului locurilor de muncă vacante cât și prin evoluția ascendentă a ponderii populației ocupate în industrie și servicii.

În același timp, **profilul resurse naturale și protecția mediului** înregistrează descreșteri a numărului de locuri de muncă vacante. Astfel, în 2015, în regiunea Sud Muntenia existau numai 3 locuri vacante pentru **Lucrători calificați în agricultură, silvicultură și pescuit**.

Învățământ postliceal și superior

Populația cu studii superioare se înregistrează o evoluție pozitivă a ocupării. Specialiștii sunt cei mai căutați pe piața forței de muncă. Din punctul de vedere al numărului locurilor de muncă vacante pe grupe majore de ocupații, datele INS arată că, în 2015, cea mai mare cerere de forță de muncă salariată exprimată de angajatori a fost pentru ocupațiile de specialiști în diverse domenii de activitate (23,8% din totalul locurilor de muncă vacante).

Concluzii de ordin general

Strategia Europa 2020, a agreeat ca țintă generală pentru anul 2020 creșterea ratei ocupării forței de muncă până la nivelul de 75%, pentru populația cu vârsta în intervalul 20-64 de ani. Astfel, fiecare dintre cele 27 de state membre ale Uniunii Europene și-a stabilit propriile obiective naționale. Ținta României este aceea de a ajunge, în 2020, la un grad de ocupare a forței de muncă de 70% față de 63,9 %, cât a fost stabilit pentru anul 2011. Pentru a fi îndeplinit acest obiectiv este imperios necesar să se adopte un set de măsuri axat, pe de o parte, pe sprijinirea persoanelor aflate în căutarea unei surse certe de trai, iar pe de altă parte, pe consolidarea cadrului legal referitor la sistemul asigurărilor de șomaj și promovarea ocupării forței de muncă.

Conform datelor furnizate de INS, în Regiunea Sud Muntenia, rata de ocupare a populației în vârstă de muncă (15-64 ani), a fost de 59,7 %, în timp ce rata șomajului BIM a fost de 10,8%. Rata de ocupare a populației în vârstă de 20-64 ani a fost de 64,3%, așadar cu 5,7 puncte procentuale mai mică față de ținta națională de 70% stabilită în contextul Strategiei Europa 2020.

Cele mai importante tendințe demografice cu impact major asupra ocupării în România conturate de Strategia Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă 2014-2020 sunt:

a. Scăderea continuă a populației totale caracterizată prin tendința de îmbătrânire demografică și creșterea ponderii populației în vârstă de muncă (15-64 de ani) în total populație, concomitent cu scăderea raportului de dependență demografică.

b. Creșterea explozivă a numărului de migranți pentru muncă după aderarea la Uniunea Europeană, care a dezechilibrat piața muncii (fenomenul fiind greu de gestionat, astfel încât să poată fi elaborate politici adecvate de echilibrare a concordanței dintre cerere și ofertă) și a sporit riscul pierderii de productivitate.

c. Modelul României de creștere economică, din perioada 2000 – 2010, bazat mai mult pe consum intern și nu pe ocupare, a fost unul nesustenabil. Chiar dacă în perioada 2000 – 2008 s-au înregistrat ritmuri de creștere economică mari, ocuparea forței de muncă nu a fost influențată semnificativ de acest context favorabil. Astfel, în perioada 2009-2015 Sud Muntenia a pierdut 2,3 puncte procentuale din rata totală de ocupare a populației în vârstă de muncă (15 – 64 de ani) și 4,7 puncte procentuale din rata de ocupare a forței de muncă tinere (15 – 24 de ani).

d. În prezent, România, cu toate eforturile depuse, se află încă mult în urma mediei europene, în ceea ce privește nivelul dezvoltării economico-sociale, în general și al productivității muncii la nivel național. În primul rând, în ceea ce privește distribuția forței de muncă pe cele trei mari sectoare din economiei discrepanțele față de media europeană devin vizibile prin compararea situației din România cu nivelurile medii europene. Repartiția populației ocupate pe activități ale economiei naționale în anul 2015 arată că, în Regiunea Sud Muntenia, 31,5% din totalul persoanelor ocupate erau concentrate în sectorul agricol, 30,6% în industrie și construcții, iar 37,9% în servicii. Dacă în cazul industriei, ponderea ocupării este peste media națională și europeană, discrepanțele majore sunt în cazul agriculturii și respectiv al serviciilor. Agricultură este supra-dimensionată în cazul României și mai ales în cazul regiunii Sud Muntenia, în privința populației ocupate pe care o deține, în detrimentul altor sectoare economice. Aceasta, în condițiile în care, într-o economie modernă, agricultura își restrânge considerabil proporția populației ocupate în raport cu celelalte ramuri.

e. Scăderea numărului de persoane ocupate în agricultură cu 83,3 mii persoane (de la 1201 mii persoane în anul 2008 la 1117,7 mii persoane în anul 2015), reprezintă o mutație importantă a structurii ocupaționale a ocupării forței de muncă în regiunea Sud Muntenia. Aproape integral această populație ocupată pierdută din agricultură avea statutul ocupațional de lucrător pe cont propriu (inclusiv lucrător familial nere-munerat). Realocarea pe ramuri și sectoare a lucrătorilor pe cont propriu a înregistrat o deplasare către sectorul de construcții, ceea ce reflectă o precarizare a muncii în acest sector cu tendințe de creștere a segmentării pieței și a dezvoltării dimensiunii muncii la negru⁵¹. Tendința de reducere a ocupării nesalariale a fost însoțită de o scădere a numărului de salariați, cu 39,8 mii persoane (în anul 2015 față de anul 2008). Activitățile care au înregistrat creștere a numărului de salariați sunt: *activități de servicii administrative și activități de servicii suport* cu 10,5 mii persoane, *hoteluri și restaurante* cu 2, 5 mii persoane, *distributia apei; salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare* cu 2,2 mii persoane, *agricultura , silvicultura și pescuit* cu 1,9 mii persoane *transport și depozitare* cu 1,1 mii persoane.

f. Tendința de scădere a populației ocupate în vârstă de muncă (15 – 64 ani), se manifestă pentru populația cu studii medii și pentru populația cu nivel de pregătire scăzut. În același timp pentru populația cu studii superioare se înregistrează o evoluție pozitivă a ocupării. Astfel, în regiunea Sud Muntenia, ponderea populației ocupate cu studii superioare în total ocupare a crescut de la 9.6 % în anul 2002 la 15.2%, în anul 2015. Potrivit Strategiei EUROPA 2020, până în 2020, 16 milioane de locuri de muncă vor necesita un nivel înalt de calificare, în timp ce numărul locurilor de muncă pentru care se vor cere competențe reduse va scădea cu 12 milioane. Din punctul de vedere al numărului locurilor de muncă vacante pe grupe majore de ocupații, datele INS arată că, în 2015, în Regiunea Sud Muntenia, cea mai mare cerere de forță de muncă salariată exprimată de angajatori a fost pentru ocupațiile de specialiști în diverse domenii de activitate (23,8% din totalul locurilor de muncă vacante), urmate de ocupațiile de **lucrători în domeniul serviciilor** (15,4% din totalul locurilor de muncă vacante).

g. Rata șomajului BIM pentru 2015 în regiune (10,8%) este mai ridicată decât cea la nivel național (7%) și în creștere față de anul 2014 (de la 10 % la 10,80 %). Șomajul BIM este mai mare în cazul bărbaților (11,4% la bărbați față de 9,8% la femei) și în mediul urban (11,4% în urban față de 10,3% în rural). Rata ridicată a șomajului tinerilor (raportat la populația activă, 15-24 ani) - 26,5% (cu 2,8 puncte procentuale peste media națională), mai accentuat în mediul rural (32,8%) și în rândul bărbaților (26,8%)

h. Conform Eurostat (vezi anexa *somajul de lungă durată la nivel european, național și regional*), rata șomajului de lungă durată în anul 2015 la nivel regional a fost

⁵¹ Strategia Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă 2014 - 2020

de 5,6% peste media națională (3%) și europeană (4,5%). Pentru tineri tineri (15 – 29 ani), rata șomajului de lungă durată a fost de 11,9% la nivel regional, 6,1% la nivel național și 5,9% la nivel EU 28.

i. Riscul de șomaj crește și șansele de ocupare se reduc cu cât nivelul de educație este mai scăzut.

j. Un factor îngrijorător este reprezentat de creșterea numărului de tineri NEETs⁵² fapt care indică dificultăți în tranziția de la sistemul de educație la piața muncii și reprezintă una dintre categoriile cărora ar trebui să li se acorde o atenție deosebită în perioada următoare. Conform Eurostat (vezi anexa *NEETs la nivel european, național și regional*), în 2015, în regiunea Sud Muntenia, 23,5% din tinerii cu vârste cuprinse între 15 și 24 de ani nici nu învață și nici nu lucrează, iar nivelul acestui indicator este foarte mare prin comparație cu cel național și european (18,1% la nivel național și 12% la nivel EU 28). Pentru tinerii cu vârste cuprinse între 18 și 24 de ani care nici nu învață și nici nu lucrează situația este și mai îngrijorătoare (aceștia reprezintă 29,2% din totalul tinerilor cu vârste cuprinse între 18 și 24 de ani la nivel regional, 22,6% la nivel național și 15,8 la nivel EU 28).

IMPLICAȚIILE PENTRU ÎPT:

Fluctuația ratei de ocupare, decalajul până la atingerea obiectivului stabilit prin Strategia Europa 2020, rata șomajului și al șomajul de lungă durată peste media la nivel național, șomajul ridicat al tinerilor - directionează sistemul de ÎPT către:

- anticiparea nevoilor de calificare și adaptarea ofertei la nevoile pieței muncii
- acțiuni sistematice de informare, orientare și consiliere a elevilor
- abordarea integrată a formării profesionale inițiale și continue, din perspectiva învățării pe parcursul întregii vieți
- implicarea în programele de măsuri active pentru ocuparea forței de muncă, în special în cele privind oferirea unei noi calificări tinerilor care nu și-au găsit un loc de muncă după absolvirea școlii.
- parteneriate active cu agenții economici, cu Agențiile de Ocupare a Forței de Muncă, autorități și alte organizații care pot contribui la integrarea socio-profesională a absolvenților – prioritate permanentă a managementului școlar.

➤ **Participarea scăzută a forței de muncă în programe de formare continuă** - în contrast cu nevoile de formare în creștere (pentru întreprinderi, salariați, șomeri), decurgând din mobilitatea ocupațională accentuată de procesele de restructurare a economiei, nevoile de actualizare și adecvare a competențelor la cerințele în schimbare la locul de muncă, etc. - oferă școlilor oportunitatea unei implicări active ca furnizori de formare profesională pentru adulți, având în vedere:

- creșterea nivelului de calificare a capitalului uman și formarea de noi competențe pentru adaptarea la schimbările tehnologice și organizaționale din întreprinderi
- adecvarea calificării cu locul de muncă
- reconversia profesională în funcție de nevoile pieței muncii
- recunoașterea și valorificarea experienței profesionale și a competențelor dobândite pe cale formală și informală
- diversificarea ofertei de formare și adaptarea la nevoile grupurilor țintă, exemple : programe de formare la distanță, consultanță, etc.

➤ **Evoluțiile sectoriale în plan ocupațional, analizele și prognozele privind evoluția cererii și ofertei de forță de muncă** - trebuie avute în vedere pentru:

- Planificarea strategică pe termen lung a ofertei de calificare, corelată la toate nivelurile decizionale: regional (PRAI), județean (PLAI), unitate școlară (PAS)⁵³

⁵² Not in employment, education or training - tineri cu varste cuprinse între 15 și 24 ani care nu sunt activi pe piața muncii, nu sunt implicați în educație sau în alte programe de formare.

⁵³ PRAI – Plan regional de acțiune pentru învățământul profesional și tehnic

- Identificarea și eliminarea unor dezechilibre între planurile de școlarizare și nevoile de calificare
- Planurile de școlarizare trebuie să reflecte ponderea crescută a profilurilor **tehnic și servicii**, precum și diversificarea și modernizarea ocupațiilor din aceste domenii (cu accent pe creșterea nivelului de calificare și noile tehnologii), dar și prioritățile strategice sectoriale pentru agricultură și dezvoltare rurală.

➤ **Prioritățile strategice sectoriale pentru agricultură și dezvoltarea rurală** vizează modernizarea agriculturii și diversificarea activităților economice în mediul rural și implică din partea școlilor, în parteneriat cu toți factorii interesați:

- Pregătirea tinerilor pentru exploatarea eficientă a potențialului agricol – creșterea nivelului de calificare (nivel 3, competențe integrate pentru exploatarea și managementul fermei, procesarea primară a produselor agro-alimentare)

- Diversificarea ofertei de calificare având în vedere: agricultura ecologică, promovarea agroturismului, a meșteșugurilor tradiționale, valorificarea resurselor locale prin mica industrie și dezvoltarea serviciilor

- Implicarea în programe de formare continuă pe două componente:
 - formarea competențelor necesare unei agriculturi competitive
 - reconversia excedentului de forță de muncă din agricultură spre alte activități

➤ **Decalajele privind nivelul de educație în mediul rural față de urban** - obligă la:

- Măsuri sistemice pentru creșterea generală a calității învățământului rural
- Asigurarea accesului egal la educație în condiții de calitate
- Măsuri de sprijin pentru continuarea studiilor de către elevii din mediul rural și din categorii defavorizate economic și social

➤ **Pentru facilitarea inserției absolvenților TVET pe piața muncii**, școala trebuie să se axeze la aceștia pe **creșterea nivelului competențelor „cheie”** cât și pe **dezvoltarea de abilități** precum:

- disponibilitate la schimbare și la mobilitate profesională;
- capacitate de adaptare a competențelor la cerințele angajatorilor ;
- capacitate de comunicare ;
- disponibilitate la mobilitate geografică ;
- capacitate de adaptare la transformările micro și macroeconomice;
- abilități antreprenoriale;
- abilități de stabilire a scopurilor și priorităților, de a-și valorifica inițiativa proprie

➤ **Învățământul universitar are rezultate mai bune în ceea ce privește creșterea șanselor de angajare după absolvire.** Totuși angajatorii întâmpină dificultăți majore în găsirea competențelor adecvate în piața muncii, inclusiv pentru ocupații care necesită calificări înalte. Pentru înlăturarea acestor dificultăți este nevoie de cooperare și comunicare între mediul economic și universități în vederea îmbunătățirii competențelor și a valorii adăugate a tinerilor.

6. Învățământul profesional și tehnic din regiune

6.1. Indicatori de intrare în IPT

6.1.1. Populația școlară pe nivele de educație, sexe, medii de rezidență⁵⁴

Populația școlară din sistemul regional de educație (vezi anexa **Populația școlară - INS**) a fost în anul școlar/universitar 2015-2016 de 471,6 mii copii, elevi, studenți, cursanți, reprezentând 63,7% din populația de vârstă școlară. Cele mai importante valori ale distribuției populației școlare pe niveluri educaționale s-au înregistrat în învățământul primar și gimnazial (54,2%), regiunea Sud-Muntenia având cea mai ridicată pondere pentru învățământul primar și gimnazial față de toate regiunile. În ceea ce privește învățământul liceal și profesional, în regiunea Sud Muntenia, acesta reprezintă 22,37% din totalul populației școlare, regiunea situându-se pe locul al doilea pe țară, după regiunea Sud - Vest Oltenia.

Analizând structura învățământului liceal și profesional din regiunea Sud Muntenia, în anul școlar 2015 – 2016, se pot desprinde următoarele concluzii:

- Ponderea IPT⁵⁵ în numărul total al elevilor cuprinși în învățământul liceal și profesional a fost de 50,7%, în scădere cu aproximativ 10 procente față de anul școlar 2009 - 2010. Județele cu cea mai mică pondere sunt Dâmbovița (45%) și Teleorman (43,3%), iar județele cu cea mai mare pondere a elevilor cuprinși în IPT sunt Călărași (56,9%) și Prahova (53,6%)

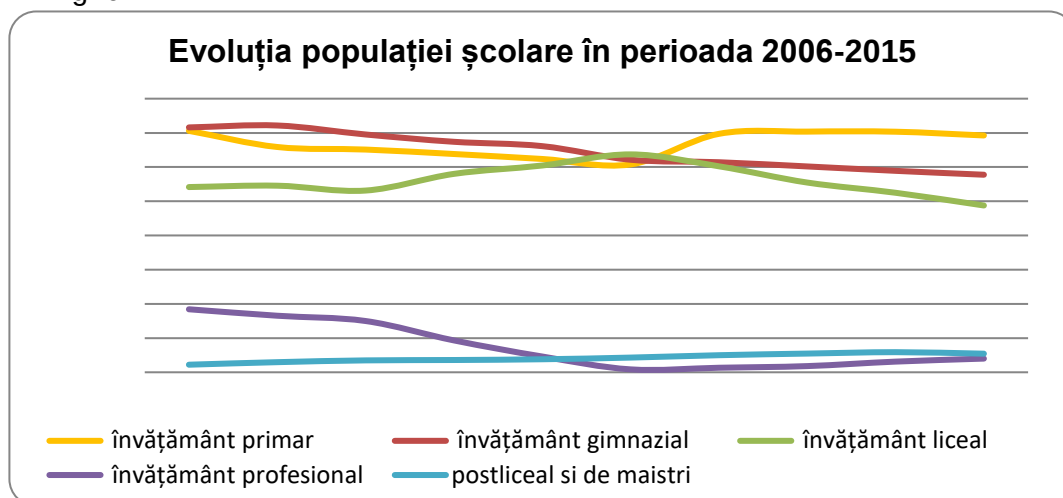
- Ponderea învățământului profesional în numărul total al elevilor cuprinși în învățământul liceal și profesional a fost de 7,5%, în scădere cu 14,5 procente față de anul școlar 2008 – 2009, cu 1,8 procente sub media națională. Județele cu cea mai mică pondere sunt Teleorman (2,8%) și Giurgiu (3,6%) și, iar județele cu cea mai mare pondere a elevilor cuprinși în IPT sunt Ialomița (12,5%) și Călărași (10%). Măsurile de revigorare a învățământului profesional prin introducerea învățământului profesional cu durata de 3 ani, după finalizarea clasei a VIII-a, au determinat orientarea mai multor elevi către această filieră de studiu. Astfel, în anul școlar 2015-2016, în învățământul profesional au fost înscriși, cu 200% mai mulți față de anul școlar 2012-2013.

⁵⁴ Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în anexa „01 Populația școlară (INS)” – [pentru vizualizare clic aici](#)

⁵⁵ Învățământul liceal, filiera tehnologică și învățământul profesional

Dinamica populației școlare la nivel regional în perioada 2006 – 2015 (vezi fig. 6.1.), indică o scădere importantă a efectivului cu 16,16%. Scăderea populației din

Fig. 6.1.

Sursa datelor: INS - Populația școlară pe niveluri de educație, forme de învățământ, macroregiuni, regiuni de dezvoltare și județe

învățământul primar (-1,92%) și gimnazial (-19,33%) va influența pe viitor populația școlară din învățământul liceal și profesional .

Deși efectivele de elevi din învățământul liceal au crescut în perioada 2006-2011 (+17,6%), acestea au înregistrat o scădere de 23,4% în perioada 2011-2015, datorată reducerii semnificative a populației școlare din învățământul gimnazial, dar și re-introducerii învățământ profesional.

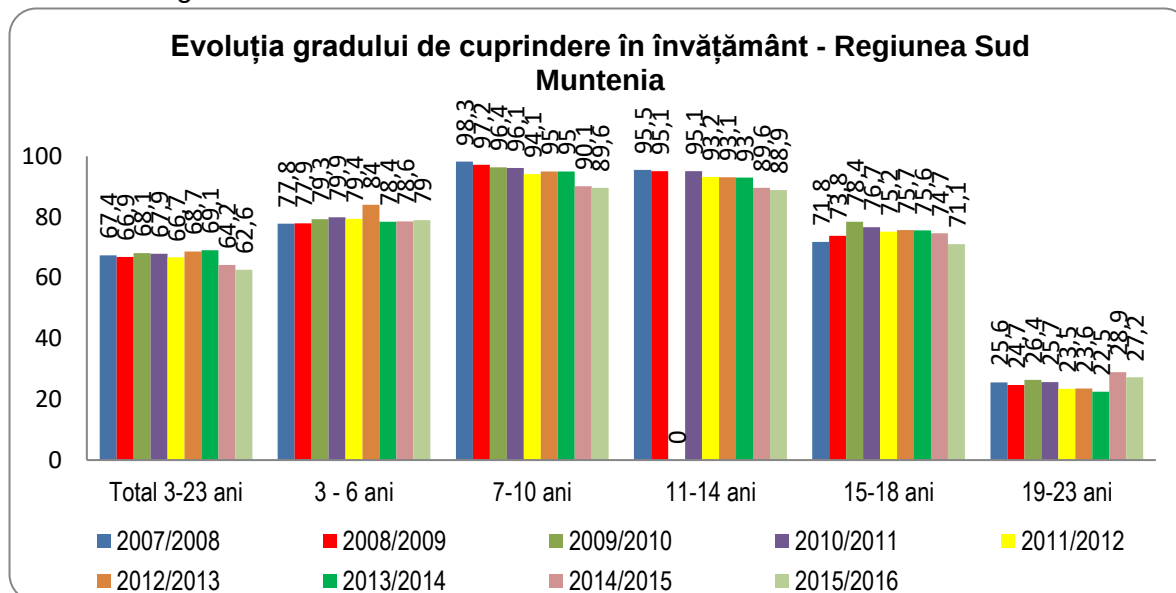
Învățământul profesional înregistrează o scădere dramatică în perioada 2009 – 2011, datorată Hotărârii de Guvern din 8 februarie 2009, când nu au mai fost alocate locuri pentru școlile de arte și meserii, urmată de o creștere ușoară în perioada 2011-2016 (după instituirea stagiilor de pregătire practică și a învățământului profesional cu durată de 3 ani).

Învățământul postliceal și de maistri este singura formă de învățământ care în perioada 2006-2015 are o evoluție crescătoare (+ 45,95%).

6.1.2. Grad de cuprindere în învățământ (Rata specifică de cuprindere școlară pe vârste)⁵⁶

Gradul de cuprindere școlară pe vârste/grupe de vârstă – reprezintă numărul total al elevilor de o anumită vârstă/grupă de vârstă, indiferent de nivelul de educație în

Fig. 6.1.2.

Sursa datelor: INS - Caiete statistice

care sunt cuprinși, ca raport procentual din totalul populației de aceeași vârstă/grupă de vârstă.

Ca și alți indicatori, ratele specifice de cuprindere școlară pe vârste au prezentat tendințe oscilante în ultimii ani, influențate mai ales de schimbările de structură ale sistemului de învățământ. Analizând evoluția indicatorului gradul de cuprindere în învățământ în perioada 2007/2015 pentru grupa de vârstă (3 - 23 ani) se constată o evoluție oscilantă, cu creșteri și scăderi de sub un procent până în anul școlar 2013-2014, după care scade cu 6,5 procente în următorii 2 ani școlari. Pentru grupa de vârstă 3-6 ani gradul de cuprindere în învățământ crește de la 77,8% în anul școlar 2007-2008 la 84% în 2012-2013, după care scade cu 5 procente în următorii 3 ani școlari. Grupa de vârstă 7 - 10 ani înregistrează o scădere ușoară și continuă cu 1,6 procente în perioada 2007-2011, urmată de o scădere cu 5,4 procente în perioada 2013-2015. Grupa 15 - 18 ani are o evoluție ascendentă de la 71,8% la nivelul anului școlar 2007- 2008 până la 78,4% în anul școlar 2009- 2010, după care scade cu 7,3 procente până în anul școlar 2015-2016.

Conform datelor statistice (INS), gradul de cuprindere în educație în Regiunea Sud Muntenia se situează sub cele calculate la nivel național, pentru toate grupele de vârstă, cu excepția grupei de vârstă 7-10 ani și 11-14 ani. Pentru grupa 15-18 ani și 19 - 23 ani gradul de cuprindere este mai scăzut decât la nivel național pe ansamblul regiunii și în județele Călărași, Giurgiu, Dâmbovița, Ialomița și Teleorman (județe cu pondere a populației rurale peste media națională), fiind mai mare decât la nivel național în județele cu grad de urbanizare mai ridicat Argeș și Prahova – ceea ce confirmă decalajele mari

⁵⁶Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în anexa „02 Gradul de cuprindere (INS)” – [pentru vizualizare clic aici](#)

pe medii de rezidență privind gradul de cuprindere în educație (N.B. datele statistice disponibile cu privire la gradul de cuprindere pe medii rezidență se bazează pe locația școlii - nu pe mediul de proveniență al elevilor).

6.1.3. Rata netă de cuprindere în sistemul de educație și formare profesională⁵⁷

Rata netă de cuprindere reprezintă numărul copiilor/elevilor/studentilor în grupa de vârstă oficială de educație (3-23 ani), cuprinși în aceste niveluri de educație, ca raport procentual din populația totală din aceeași grupă oficială de vârstă.

Conform datelor statistice (v anexa **Rata neta de cuprindere - INS**), *ratele nete de cuprindere în educație în Regiunea Sud Muntenia se situează sub cele calculate ca medie la nivel național, la nivelurile de educație învățământ secundar superior (elevi 15-18 ani), învățământ secundar superior (elevi 15-16 ani), învățământ secundar superior (elevi 17-18 ani), și peste media la nivel național la nivelurile de educație învățământ primar, învățământ gimnazial și învățământ obligatoriu, în perioada 2007-2014. După aceea ratele nete de cuprindere înregistrează valori sub media națională.*

În perioada 2007-2013 rata netă de cuprindere în învățământul obligatoriu a cunoscut o mișcare oscilatorie la nivel regional (90,3 în 2007 și 90,1 în 2013), după care scade continuu până în anul școlar 2015-2016 (de la 90,1 la 83,3). În schimb, *rata de cuprindere în clasele IX-X (15-16 ani)* a avut o evoluție oscilantă, înregistrând o *scădere ușoară* în perioada 2007/2012 (de la 72,8 la 70,4) urmată de o scădere semnificativă în perioada 2012-2015 - v. mai jos, fig. 6.1.3.

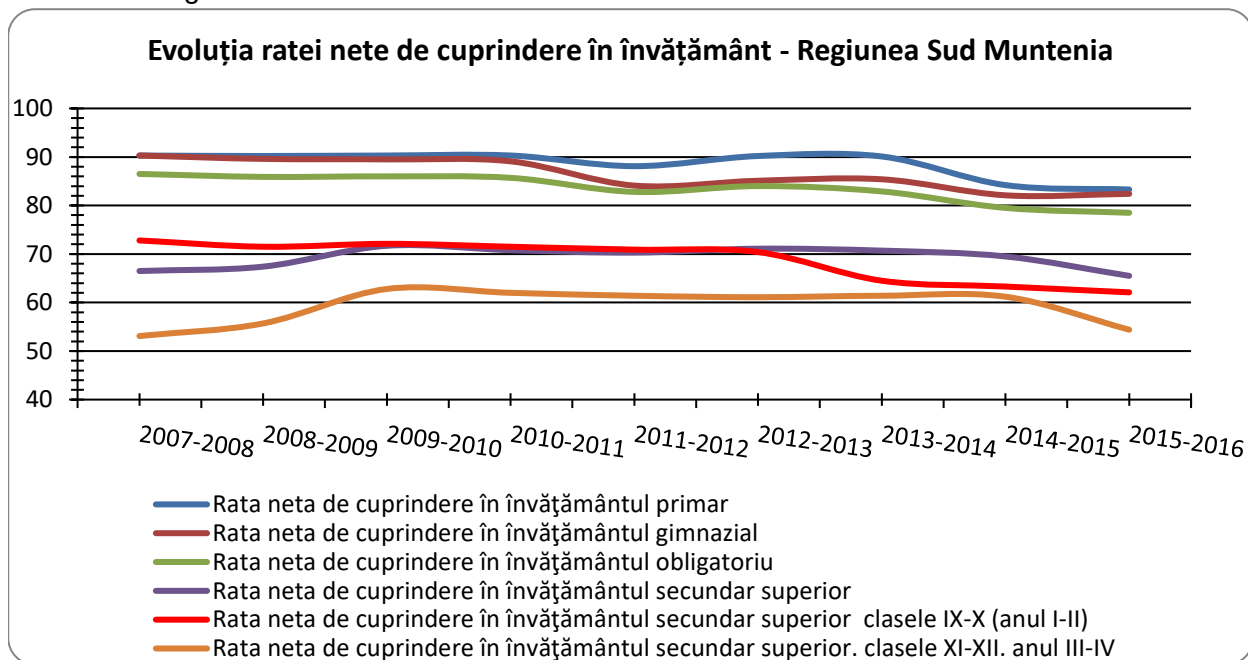
Deși se constată o tendință de *creștere*, în perioada 2007-2009, *a gradului de cuprindere în învățământul secundar superior*, începând cu anul școlar 2009/2010, pe fondul măsurii de intrare în lichidare a SAM-urilor, rata de cuprindere în învățământul secundar superior a înregistrat o scădere ușoară de la un an la altul. Acest trend se menține și după reintroducerea, începând cu anul școlar 2012/2013, a învățământului profesional, ajungând în anul școlar 2015-2016 la 65,5%.

Comparând ratele de cuprindere pe niveluri de educație se constată că cele mai mari pierderi se înregistrează în gimnaziu și mai ales după clasa a VIII-a.

⁵⁷Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în anexa „03 Rata neta de cuprindere (INS)” – [pentru vizualizare clic aici](#)

Analiza pe sexe evidențiază *rate nete de cuprindere mai mari în cazul fetelor, comparativ cu băieții în învățământul secundar superior și secundar superior, clasele XI-XI.*

Fig. 6.1.3.

Informațiile statistice disponibile cu privire la rata de cuprindere pe medii rezidență se bazează pe locația școlii (nu pe mediul de proveniență al elevilor). Din acest punct de vedere indicatorul nu este relevant decât cel mult până la clasa a VIII-a. Totuși, decalajele mari cu privire la ratele de cuprindere în învățământul primar și gimnazial din cele două medii de rezidență, corelate cu informațiile parțiale din sistem, evidențiază *un grad de cuprindere în educație sensibil mai mic în mediul rural și/sau începerea școlii mai târziu în mediul rural.*

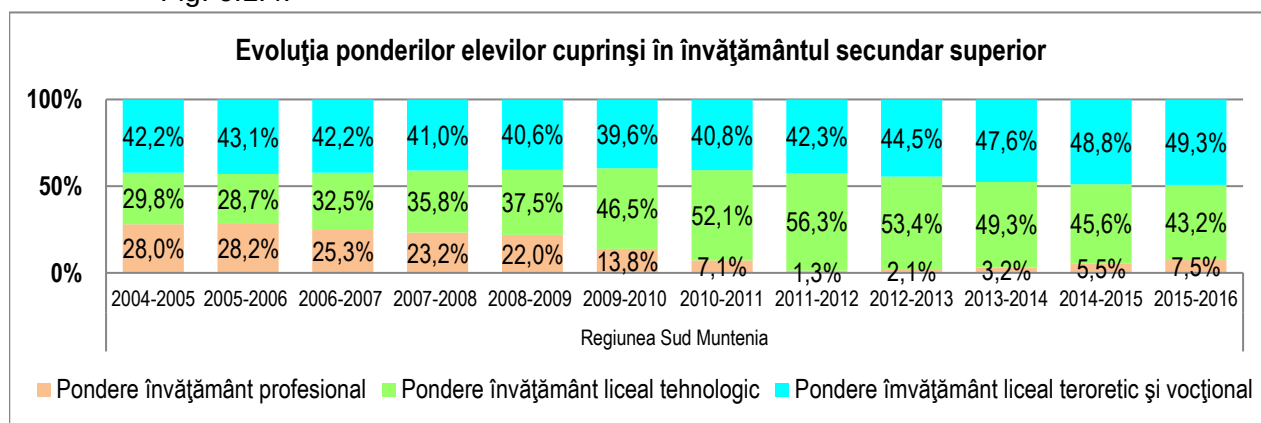
6.1.4. Oferta unităților școlare din ÎPT - Evoluția elevilor cuprinși în învățământul liceal tehnologic și învățământul profesional⁵⁸

Pentru a înțelege contextul demografic specific învățământului secundar superior, trebuie remarcat faptul că, în ultimii 10 ani, conform datelor INS, efectivele de elevi cuprinse în sistemul românesc de învățământ preuniversitar au fost în scădere de la un an la altul. Această stare de fapt constituie un efect direct al evoluțiilor demografice: reducerea ratei natalității, a sporului natural (implicit a ratei negative de creștere a populației) și a migrației externe a populației de cetățenie română.

În perioada 2005-2016, în regiunea Sud Muntenia, se observă o creștere a ponderii elevilor înscriși în învățământul liceal tehnologic, până în anul școlar 2011-2012 (de la 29,8% până la 56,3%), concomitent cu scăderea ponderii elevilor cuprinși în învățământul profesional (de la 28% până la 1,3%). După 2012-2013 și până în prezent, ponderea elevilor înscriși în învățământul liceal tehnologic scade, iar cea din învățământul profesional crește. Ponderea elevilor cuprinși în învățământul liceal teoretic și vocațional înregistrează, începând cu anul școlar 2009-2010, un trend crescător, ajungând în 2015-2016 la valoarea de 49,3%.

⁵⁸ Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în anexa „04 Evoluția elevilor IPT(INS)” – [pentru vizualizare clic aici](#) și în anexa „05 Evoluția elevilor IPT liceu, sc prof (INS)” – [pentru vizualizare clic aici](#)

Fig. 6.1.4.

Sursa datelor: INS - Caiete statistice

Județele cu cea mai mică pondere a elevilor cuprinși în învățământul profesional și tehnic sunt Dâmbovița (45%) și Teleorman (43,3%), iar județele cu cea mai mare pondere a elevilor cuprinși în IPT sunt Călărași (56,9%) și Prahova (53,6%).

În ceea ce privește învățământul profesional, ponderea a fost de 7,5%, în scădere cu 14,5 procente față de anul școlar 2008 – 2009, cu 1,8 procente sub media națională. Județele cu cea mai mică pondere sunt Teleorman (2,8%) și Giurgiu (3,6%) și, iar județele cu cea mai mare pondere a elevilor cuprinși în IPT sunt Ialomița (12,5%) și Călărași (10%).

6.1.5. Oferta unităților școlare din ÎPT - Evoluția elevilor cuprinși în învățământul postliceal⁵⁹

În perioada 2005-2015, în regiunea Sud Muntenia, ca și la nivel național, se înregistrează o tendință creștere a numărului elevilor înscriși în învățământul postliceal (cu 120%). În anul școlar 2015-2016, numărul elevilor înscriși în învățământul postliceal scade cu 8 puncte procentuale. Această situație se întâlnește și la nivel județean, excepție făcând județul Argeș, unde tendința este crescătoare pe toată perioada analizată.

6.1.6. Oferta unităților școlare din ÎPT – Cuprinderea elevilor în învățământul liceal tehnologic și învățământul profesional în anul școlar 2016-2017⁶⁰

Analizând structura ofertei de școlarizare la liceul tehnologic pe domenii de formare, în regiunea Sud Muntenia, în anul 2016-2017, se constată că există domenii care dețin ponderi foarte mari, atât la nivel regional cât și la nivel județean:

- Economic (17,4% - clasa a IX-a; 20,1% - clasa a X-a; 16,8% - clasa a XI-a; 18,5% - clasa a XII-a).
- Mecanică (17,2% - clasa a IX-a; 19,2% - clasa a X-a; 20% - clasa a XI-a; 16,7% - clasa a XII-a).
- Turism și alimentație (11,9% - clasa a IX-a; 9,9% - clasa a X-a; 11,5% - clasa a XI-a; 9,9% - clasa a XII-a).
- Protecția mediului (8% - clasa a IX-a; 9,5% - clasa a X-a; 8,8% - clasa a XI-a; 8,8% - clasa a XII-a).

⁵⁹ Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în anexa „06 Evoluția elevilor Înv. postliceal(INS)” – pentru vizualizare [clac aici](#)

⁶⁰ Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în anexa „07 Oferta IPT Înv. liceal zi 2016-2017” – pentru vizualizare [clac aici](#) și în anexa „08 Oferta IPT Înv. prof 2016-2017” – pentru vizualizare [clac aici](#)

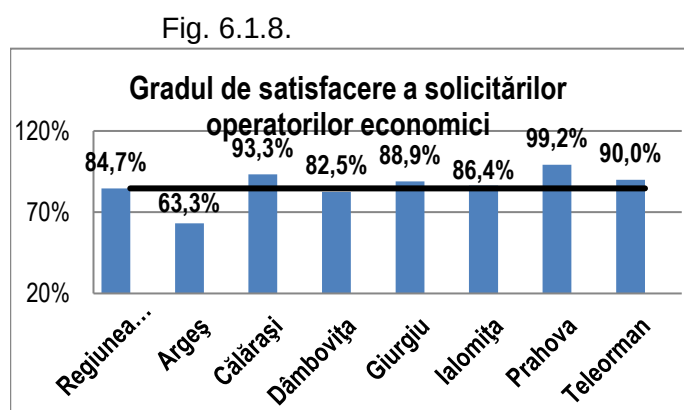
Structura ofertei la învățământul profesional pe domenii de formare relevă că domeniul cel mai atractiv a fost domeniul mecanică (47%- clasa a IX-a; 48%- clasa a X-a; 49% - clasa a XI-a), urmat de domeniile Turism și alimentație (13%- clasa a IX-a; 9%- clasa a X-a; 9% - clasa a XI-a), Industrie textilă și pielărie (6%- clasa a IX-a; 6%- clasa a X-a; 8% - clasa a XI-a), Agricultură (7%- clasa a IX-a; 5%- clasa a X-a; 4% - clasa a XI-a),

Sistemul de repartizare computerizat și fluctuațiile conjuncturale îngreunează desprinderea unor concluzii ferme din această analiză. *Se recomandă, în paralel cu planificarea judicioasă a ofertei, măsuri sistematice de orientare și consiliere a elevilor de gimnaziu cu privire la finalitățile posibile, oportunitățile de angajare și/sau de continuare a studiilor, pe fiecare traseu de pregătire.*

6.1.7. Oferta unităților școlare din ÎPT – Cuprinderea elevilor în învățământul postliceal în anul școlar 2016-2017⁶¹

În ceea ce privește structura ofertei la învățământul postliceal pe domenii de formare, se poate concluziona că domeniile cele mai reprezentate sunt: Sănătate și asistență pedagogică (4,7 %- anul II; 4,4% - anul I), Industrie alimentară Industrie alimentară și Turism și alimentație (3,7 %- anul II; 4,2% - anul I).

6.1.8. Oferta unităților școlare din ÎPT - Gradul de satisfacere a solicitărilor operatorilor economici pentru școlarizarea în învățământul profesional⁶²

Sursa datelor: ISJ - Proiectul planului de școlarizare pentru anul școlar 2016-2017

În anul școlar 2016 – 2017, gradul de satisfacere a solicitărilor operatorilor economici pentru școlarizarea prin învățământul profesional, la nivel regional este de 84,7%. Domeniile la care ponderea de răspuns la solicitările operatorilor economici este scăzută sunt: Fabricarea produselor din lemn (65,9%); Comerț (74,3%); Mecanică (79,6%). Domeniul de formare cu ponderea de răspuns de 100% la solicitările operatorilor economici sunt domeniile: Chimie industrială, Electronică, automatizări, Estetica și igiena cor-

pului omenesc și Silvicultură.

Analizând gradul de satisfacere a solicitărilor operatorilor economici pentru școlarizarea prin învățământul profesional, la nivel de județe se constată că județul cu **cea mai mică pondere de răspuns** este județul **Argeș** (63,3%), iar județul cu cea mai mare pondere de răspuns este județul **Prahova** (99,2%).

6.1.9. Parteneriatul cu operatorii economici⁶³

În anul școlar 2016-2017, Sud Muntenia deținea 8 % din numărul operatorilor economici care au solicitat școlarizare în învățământul profesional cu durata de 3 ani la

⁶¹ Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în anexa „09 Oferta IPT inv. postliceal 2016-2017” – pentru vizualizare [clic aici](#)

⁶² Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în anexa „10 Gradul de satisfacere a solicitărilor operatorilor economici” – pentru vizualizare [clic aici](#)

⁶³ Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în anexa „11 Parteneriatul cu operatori economici” – pentru vizualizare [clic aici](#)

nivel național, ocupând locul al cincilea după regiunile: Centru (25%), Nord Vest (23%), Nord Este (18%) și Sud Est (12%).

Analizând distribuția operatorilor economici care au solicitat școlarizare, în anul școlar 2016-2017, în învățământul profesional cu durată de 3 ani, pe domenii de formare, în regiunea Sud Muntenia putem concluziona următoarele:

- domeniul cu cel mai mare număr de operatori economici este domeniul **Mecanică** (51.6% din numărul total de contracte încheiate). Este urmat de domeniile:
 - **Turism și alimentație** (11.6% din numărul total de contracte încheiate).
 - **Industrie alimentară** (6.3% din numărul total de contracte încheiate).
 - **Industrie textilă și pielărie** (6.1% din numărul total de contracte încheiate).

6.1.10. Rețeaua unităților școlare IPT⁶⁴

În anul școlar 2016-2017, în Regiunea Sud Muntenia existau 166 unități de învățământ profesional și tehnic de stat și particular (inclusiv învățământ postliceal prin școli postliceale și școli de maiștri). Acestea erau repartizate pe județe astfel: Argeș (33 unități), Călărași (16 unități), Dâmbovița (21 unități), Giurgiu (12 unități), Ialomița (20 unități), Prahova (49 unități) și Teleorman (15 unități). Majoritatea școlilor sunt concentrate în centrele urbane, cu potențial economic relevant, și unde școlile pot dezvolta parteneriate pentru instruirea practică cu șanse de angajare viitoare. Unitățile școlare, din mediul rural și orașe mici, au posibilități foarte reduse de a oferi o paletă de calificări atractive și diversificate pentru populația locală; de regulă oferta se reduce la 1-2 calificări, fără diversificare de la un an la altul. De-a lungul anilor, elevii au o singură opțiune, dată de calificarea pentru care școala este acreditată, de aceea și gradul de atractivitate redus în cazul acestor școli.

6.1.11. Ierarhizarea unităților IPT funcție de număr de elevi înscriși în anul școlar 2016-2017 la învățământul liceal tehnologic și învățământul profesional, curs de zi⁶⁵

Analiza ierarhizării unităților de învățământ în funcție de numărul de elevi școlarizați, în anul școlar 2016-2017, în învățământul profesional și tehnic, pe domenii de formare profesională, relevă următoarele concluzii:

Colegiul Economic "VIRGIL MADGEARU" Ploiești deține locul I (numărul cel mai mare de elevi școlarizați) în domeniile **economic** (577 elevi) și **Comerț** (291 elevi). Domeniul economic este școlarizat în 113 unități școlare din regiune, iar domeniul comerț în 90 unități școlare din toate județele regiunii.

Pe locul al II-lea se află Colegiul Tehnic „Costin D. Nenițescu” Pitești, fruntaș în două domenii de școlarizare: **protecția mediului** (234 elevi) și **chimie industrială** (214 elevi). Un număr de 76 unități școlare din toate județele regiunii școlarizează în domeniul protecția mediului și 16 unități de învățământ din județele industrializate ale regiunii (Prahova, Argeș, Dâmbovița) și din județul Ialomița școlarizează în domeniul chimie industrială.

Colegiul Tehnic „Armand Călinescu” Pitești deține cel mai mare număr de elevi în domeniile **electronică automatizări** (214 elevi) și **industrie textilă și pielărie** (188 elevi). Domeniul electronică automatizări este școlarizat în 86 unități școlare din regiune, iar domeniul industrie textilă și pielărie în 62 unități școlare din toate județele regiunii.

Colegiul Tehnic „Lazăr Edeleanu” Ploiești deține cel mai mare număr de elevi în domeniile **industrie alimentară** (111 elevi) și **materiale de construcții** (18 elevi). Domeniul industrie alimentară este școlarizat în 87 unități școlare din toate județele regiunii,

⁶⁴ Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în anexa [„12 Unități IPT 2016-2017” – pentru vizualizare clic aici](#)

⁶⁵ Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în anexa [„13 Ierarhizare școli” – pentru vizualizare clic aici](#)

iar domeniul materiale de construcții în 4 unități școlare din județele Prahova și Dâmbovița.

Un număr de 395 unități școlare din toate județele regiunii școlarizează în domeniul **mecanică**, numărul cel mai mare de elevi fiind la Liceul Tehnologic "Dimitrie Bolintineanu" Bolintin Vale și la Liceul Tehnologic de Transporturi Ploiești (253 elevi).

Domeniul **agricultură** se școlarizează în 88 unități școlare din regiune, numărul cel mai mare de elevi fiind la Liceul Tehnologic „Nicolae Bălcescu” Alexandria, Teleorman (96 elevi).

Un număr de 180 unități școlare din toate județele regiunii școlarizează în domeniul **turism și alimentație**, numărul cel mai mare de elevi fiind la Liceul Tehnologic "A.I.CUZA" Slobozia (178 elevi). Domeniul **electric** se școlarizează în 107 unități școlare din regiune, numărul cel mai mare de elevi fiind la Liceul Tehnologic "Ferdinand I., Curtea de Argeș (107 elevi), iar domeniul **construcții, instalații și lucrări publice** se școlarizează în 57 unități școlare din regiune, numărul cel mai mare de elevi fiind la Colegiul Tehnic "Toma N. Socolescu" Ploiești (173 elevi).

Liceul Tehnologic „Dacia” Pitești deține locul fruntaș în școlarizarea domeniului **electromecanică** (164 elevi), iar Liceul Tehnologic Forestier, Câmpina deține locul fruntaș în școlarizarea domeniului **silvicultură** (145 elevi). Domeniul electromecanică se școlarizează în 50 unități școlare, iar silvicultură în 15.

Domeniul **estetica și igiena corpului omenesc** se școlarizează în 28 unități școlare din regiune (numărul cel mai mare de elevi fiind la Liceul Tehnologic de Servicii "Sfântul Apostol Andrei" Ploiești - 122 elevi), iar domeniul **fabricarea produselor din lemn** se școlarizează în 45 unități școlare din județele Prahova, Argeș și Dâmbovița (numărul cel mai mare de elevi fiind la Colegiul Tehnic Forestier Câmpina - 122 elevi).

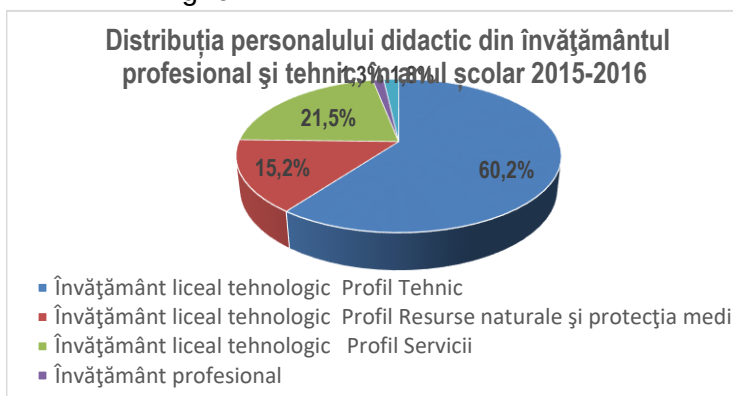
Liceul Tehnologic "Iordache Golescu" Găești deține locul fruntaș în școlarizarea domeniului **producție media** (107 elevi), acest domeniu fiind școlarizat în 8 unități școlare din județele Prahova, Călărași și Dâmbovița.

6.1.12. Resursele umane din ÎPT⁶⁶

În perioada 2011-2016, în România, **numărul personalului didactic din învățământul profesional și tehnic, a înregistrat o tendință de scădere continuă**, de la **32439** în anul școlar 2011-2012, la **27205** în anul școlar 2015-2016 (în scădere cu 5234 persoane).

În anul școlar 2015-2016, din totalul personalului din învățământul **profesional și tehnic, 96,9% funcționează în învățământul liceal tehnologic** (60,2% profil Tehnic, 15,2% profil Resurse naturale și protecția mediului și 21,5% profil Servicii), 1,3% în învățământul profesional și 1,8% în cel postliceal și de maiștri. Scăderea sau creșterea efectivelor de personal se corelează, în mod firesc, cu tendințele efectivelor de elevi. Numărul personalului didactic din învățământul liceal tehnologic înregistrează o tendință de descreștere în perioada 2011-2016, în timp ce numărul personalului didactic din învățământul profesional crește (în cifre absolute) de la 64 persoane la 353 persoane, ca urmare a revigorării acestei forme de învățământ.

Fig. 6.1.12.

Sursa datelor: INS

⁶⁶ Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în anexa „14 Resurse umane” – [pentru vizualizare clic aici](#)

Numărul de personal din învățământul postliceal și de maiștri, care a devenit o rută din ce în ce mai solicitată de absolvenții de liceu fără bacalaureat, înregistrează creștere până în anul școlar 2013-2014, după care descrește.

Învățământul liceal înregistrează în perioada analizată o tendință descrescătoare, atât la nivel național cât și la nivelul regiunii Sud Muntenia. Această tendință se înregistrează și la nivelul județelor regiunii.

În anul școlar 2015/2016, în **învățământul profesional și tehnic, ponderea personalului didactic calificat a fost de 98,3%**. În **învățământul liceal tehnologic, ponderea personalului didactic calificat a fost de 98,5%**, în creștere ușoară față de anul școlar precedent (98,4%). Pe fondul unei ușoare creșteri a numărului total de personal didactic, a scăzut ușor ponderea cadrelor didactice calificate din **învățământul profesional și tehnic**. Datele referitoare la personalul calificat din sistemul de învățământ evidențiază nevoia identificării posturilor dificil de acoperit cu personal calificat, precum și evaluarea oportunității dezvoltării unor programe prin care să fie stimulată atragerea personalului calificat în școli.

Analiza **pe medii de rezidență** a numărului cadrelor didactice relevă faptul că rețeaua școlară este inegal dezvoltată în cazul învățământului liceal, postliceal, cât și al celui profesional (în defavoarea mediului rural).

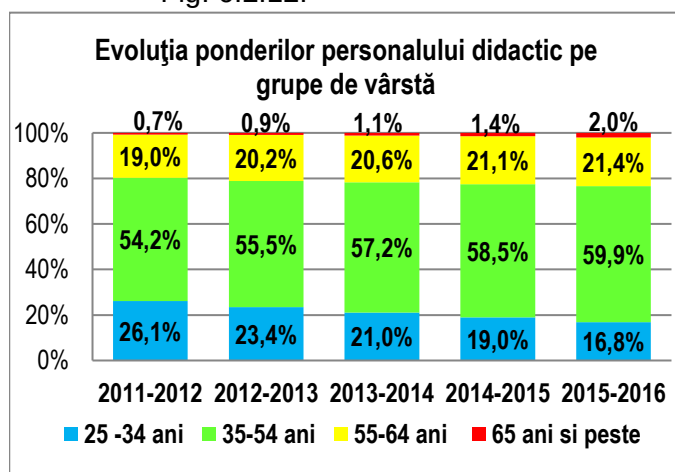
Analizând distribuția personalului didactic pe sexe, se observă ponderea preponderentă a personalului didactic feminin. În anul școlar 2015-2016, în comparație cu anul precedent, ponderea personalului feminin a crescut ușor în la nivelul **învățământului profesional și tehnic, cadrele didactice de sex feminin reprezentând 69,8% din totalul personalului didactic**.

Ponderea cea mai scăzută se înregistrează în învățământul profesional (62,3%). În cazul învățământului postliceal observăm o ușoară creștere a ponderii personalului feminin, până la valoarea de 65,9%.

Analiza evoluției personalului didactic din **învățământul profesional și tehnic**, pe grupe de vârstă, relevă o scădere a ponderii cadrelor didactice tinere (cu vârste cuprinse între 25-35 ani) concomitent

cu creșterea ponderii celorlalte grupe de vârstă. Ponderea cea mai mare o înregistrează cadrele didactice cu vârste între 35-54 ani (aproximativ 60% din numărul total al cadrelor didactice).

Fig. 6.2.12.

Sursa datelor: INS

6.1.13. Infrastructura unităților școlare din IPT⁶⁷

Cele 166 unități de învățământ profesional și tehnic existente la nivelul regiunii Sud Muntenia dețineau în anul școlar 2015-2016 un număr de 1105 laboratoare școlare, 545 ateliere școlare și 15498 PC-uri, 94% fiind conectate la Internet.

O mare parte a școlilor au beneficiat de dotare prin programele Phare VET, Banca Mondială, programe guvernamentale.

⁶⁷ Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în anexa „15 Baza materială” – pentru vizualizare clic aici

6.1.14. Cheltuieli publice pentru educație⁶⁸

Potrivit datelor de la Institutul Național de Statistică (INS), în 2014 în sistemul public de învățământ au ajuns bani echivalent cu doar 2,75% din PIB, în creștere ușoară față de 2012 (2,64%). Cu toate că normele legislative prevăd ca un prag de 6% din PIB să meargă de la bugetul de stat către educație, România continuă să se plaseze în coada clasamentului lumii la capitolul cheltuieli cu învățământul, fiind devansată de toate țările UE. Alocarea unui volum redus de resurse învățământului ca procent din PIB, asociată cu dificultăți economice majore, a afectat întreaga structură a cheltuielilor cu educația: pe tipuri de cheltuieli, niveluri de învățământ, medii de rezidență etc. Cele mai afectate categorii de cheltuieli au fost cele care afectează direct calitatea învățământului, infrastructura școlară și gradul de cuprindere în sistem. Deși o mare parte din statele europene au ales să investească în educație ca reacție la criza financiară, datorită beneficiilor pe termen lung pe care aceasta le produce la nivelul societății, România a preferat să înceapă lista tăierilor investițiilor publice cu domeniul educației. Concluzii: în România nu există o strategie coerentă și sustenabilă privind dezvoltarea sistemului educațional; educație nu este o prioritate națională.

6.2. Indicatori de proces

6.2.1. Mecanisme decizionale și descentralizarea funcțională în ÎPT

Strategia de descentralizare a învățământului preuniversitar vizează transferul de autoritate, responsabilitate și resurse în privința luării deciziilor și a managementului general și financiar către unitățile de învățământ și comunitatea locală.

Descentralizarea funcțională implică și antrenarea sporită în mecanismele decizionale a partenerilor sociali, pentru a garanta apropierea deciziei de beneficiarii serviciului public de educație.

Modelul de planificare strategică a ofertei de formare profesională prin IPT prevede descentralizarea deciziei și distribuirea acesteia pe mai multe niveluri decizionale, respectiv național, regional, județean și local; exercițiu participativ bazat pe acțiunea colectivă a partenerilor economici și sociali multipli (Consortii Regionale, Comitete Locale de Dezvoltare a Parteneriatului Social, Partenerii unității de învățământ); combinarea fluxului decizional de sus în jos cu cel de jos în sus; utilizarea instrumentelor de planificare strategică PRAI, PLAI, PAS

La nivelul unităților școlare, principalul instrument de planificare strategică pe baza analizei mediului intern (autoevaluare) și extern este concretizat prin **Planul de acțiune al școlii (PAS)**

Având în vedere mecanismele de finanțare în vigoare și autonomia comunității locale, este esențială antrenarea autorităților locale în procesul de planificare strategică pe termen lung în ÎPT.

Principalele probleme identificate în cadrul acestui proces sunt referitoare la:

- slaba legătură și controlul redus între nivelul regional de planificare și nivelul decizional în învățământ (inspectoratele școlare județene și școlile, autoritățile locale)
- finanțarea învățământului preponderent centrată pe activitățile curente / pe termen scurt și foarte puțin pe nevoile și prioritățile pe termen lung
- antrenarea insuficientă a agenților economici în efortul de planificare pe termen lung în ÎPT
- neimplicarea sau implicarea formală a partenerilor din Consiliile de Administrație ale Școlilor în procesul de planificare pe termen lung la nivelul școlii

⁶⁸ Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în anexa [„16 Cheltuieli pentru educație” - pentru vizualizare clic aici](#)

Un alt domeniu al descentralizării funcționale este **curriculum în dezvoltare locală** (CDL - componentă a Curriculumului Național, care cuprinde orele alocate pentru dezvoltarea ofertei curriculare specifice fiecărei unități de învățământ, ofertă realizată în parteneriat cu agenții economici. Din păcate, în practică se constată de multe ori o **an-trenare redusă sau formală a agenților economici în elaborarea CDL**.

Un alt aspect de importanță strategică și practică pentru validarea rezultatelor procesului de ÎPT este în legătură cu **organizarea și derularea examenelor de absol-vire**, care conform metodologiilor în vigoare implică obligatoriu **cooptarea agenților eco-nomici** ca membri ai comisiilor de examinare.

6.2.2. Asigurarea calității în ÎPT

Asigurarea calității în învățământul profesional și tehnic se realizează atât la nivel de sistem, cât și la nivel de furnizor și se bazează pe Cadrul Național de Asigurare a Calității (CNAC). CNAC este dezvoltat în conformitate cu Cadrul Comun European de Asigurare a Calității (CCAC) pentru educație și formare profesională și implică desfășu-rarea următoarelor procese: autoevaluarea (pe baza Manualului de Autoevaluare), mo-nitorizarea internă, monitorizarea externă și inspecția de validare a raportului de autoe-valuare (pe baza Manualului de Inspecție pentru validarea externă a autoevaluării). La nivel național, activitățile privind asigurarea calității în sistemul național de învățământ sunt coordonate de către cele două agenții – ARACIP (pentru învățământul preuniversi-tar), respectiv ARACIS (pentru învățământul superior).

Introducerea **sistemului de asigurare a calității în ÎPT** furnizează, pentru procesul de planificare strategică la toate nivelurile (planurile regionale și locale, planurile de acțiune la nivelul școlii), **un set de indicatori standard (benchmark)** care să faciliteze decidenților comparațiile în cadrul sistemului și compatibilizarea între cerere și ofertă. Conducând la **creșterea transparenței față de beneficiari**, mecanismele de asigurare a calității au un impact decisiv în motivarea și **implicarea partenerilor sociali în planifi-carea ofertei și a strategiilor de îmbunătățire**.

6.2.3. Situația școlară a elevilor din IPT la sfârșitul anului școlar⁶⁹

Potrivit datelor INS, în anul școlar 2014-2015, **procentul de promovabilitate a învățământului liceal**, în regiunea Sud Muntenia, a fost de 95,7%, mai mic decât cel la nivel național - 96,3%. Județul cu cel mai mare procent de promovabilitate, peste media națională a fost județul Argeș (97,5%), iar județul cu cel mai mic procent de promovabili-tate a fost județul Călărași (93,4%)

Clasele cu cel mai mare procent de repetenție sunt clasele a IX-a (procentul de promovabilitate la nivel regional - 92,8%). Cel mai mic procent de promovabilitate a fost înregistrat în județul Giurgiu – clasa a IX-a (85,6).

Procentul de promovabilitate a învățământului profesional este mai scă-zut decât cel liceal. Astfel, în anul școlar 2014-2015, procentul de promovabilitate a în-vățământului profesional, în regiunea Sud Muntenia, a fost de 88,2%, mai mic decât cel la nivel național - 90,1%. Județele cu cel mai mare procent de promovabilitate, peste media națională au fost Prahova (90,5%) și Teleorman (90,8%), iar județul cu cel mai mic procent de promovabilitate a fost Giurgiu (76,1%). Procentul de promovabilitate a fost mai mare la școlile în mediul urban, în majoritatea județelor (excepție făcând județele Călă-rași, Dâmbovița, Ialomița unde procentul de promovabilitate a fost mai mare în mediul rural decât în mediul urban)

⁶⁹ Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în anexa „17 Liceal sf de an 2014 2015” – [pentru vizualizare clic aici](#) ; „18 Profesional sf de an 2014 2015” – [pentru vizualizare clic aici](#) ; „19 Postliceal sf de an 2014 2015” – [pentru vizualizare clic aici](#)

Procentul de promovabilitate a învățământului postliceal, în anul școlar 2014-2015, în regiunea Sud Muntenia, a fost de 94,3%, mai mic decât cel la nivel național - 96,4%. Județul cu cel mai mare procent de promovabilitate, peste media națională au fost Prahova (96,9%), iar județul cu cel mai mic procent de promovabilitate a fost Dâmbovița (89,0%). Procentul de promovabilitate a fost mai mare în rândul elevilor de sex feminin.

6.2.4. Serviciile de orientare și consiliere

Serviciile de orientare școlară și profesională, precum și cele de consiliere și asistență psihopedagogică la nivelul regiunii Sud Muntenia au funcționat în continuare, în numeroase unități de învățământ profesional și tehnic. În mod specific, ele au fost corelate, ținând cont de prevederile legislative OMECTS nr. 5555/2011, cu numărul de elevi din școală și cu necesitățile de consiliere și asistență psihopedagogică din teren. Tematica orelor de consiliere a urmărit autocunoașterea și dezvoltarea personală a elevilor (identificarea aptitudinilor, intereselor, valorilor; cunoașterea stilului de învățare etc.), investigarea lumii profesiilor, etapele procesului decizional, pregătirea pentru angajare (studiarea ofertelor de muncă disponibile pe piață, discuții cu angajatori, conceperea CV-ului și a scrisorii de intenție); vizite la fața locului, la diverse firme și operatori economici pentru o mai bună înțelegere a mediului profesional. Din punctul de vedere al dotărilor, cabinetele dispun de materiale tipărite (profile ocupaționale, broșuri informative) și de softuri electronice de investigare a trăsăturilor de personalitate ale elevilor și de consilierea carierei (BTPAC, CAS, Interoption, CCP online etc.) obținute prin programe guvernamentale, achiziții realizate de școli și proiecte din fonduri europene (proiecte POSDRU). Chiar dacă numărul profesorilor consilieri școlari care lucrează în învățământ profesional și tehnic a mai crescut în ultimul timp, numărul de elevi pe un consilier școlar rămâne mare.

6.3. Indicatori de ieșire

6.3.1. Absolvenți pe niveluri de educație⁷⁰

În perioada 2009 – 2014, în regiunea Sud Muntenia, numărul absolvenților de liceu tehnologic a înregistrat o tendință fluctuantă: scade în anul școlar 2010 – 2011, apoi crește în anul școlar 2011-2012, când atinge cele mai mari valori (17728 absolvenți), scade brusc în anul școlar 2012-2013 cu 43,9% și apoi crește cu 0,7% în anul școlar următor. Această tendință se înregistrează și la nivel național.

Numărul absolvenților din colegiile și liceele teoretice scade în perioada 2009-2012, după care crește, ajungând în anul școlar 2013-2014 la 12755 absolvenți.

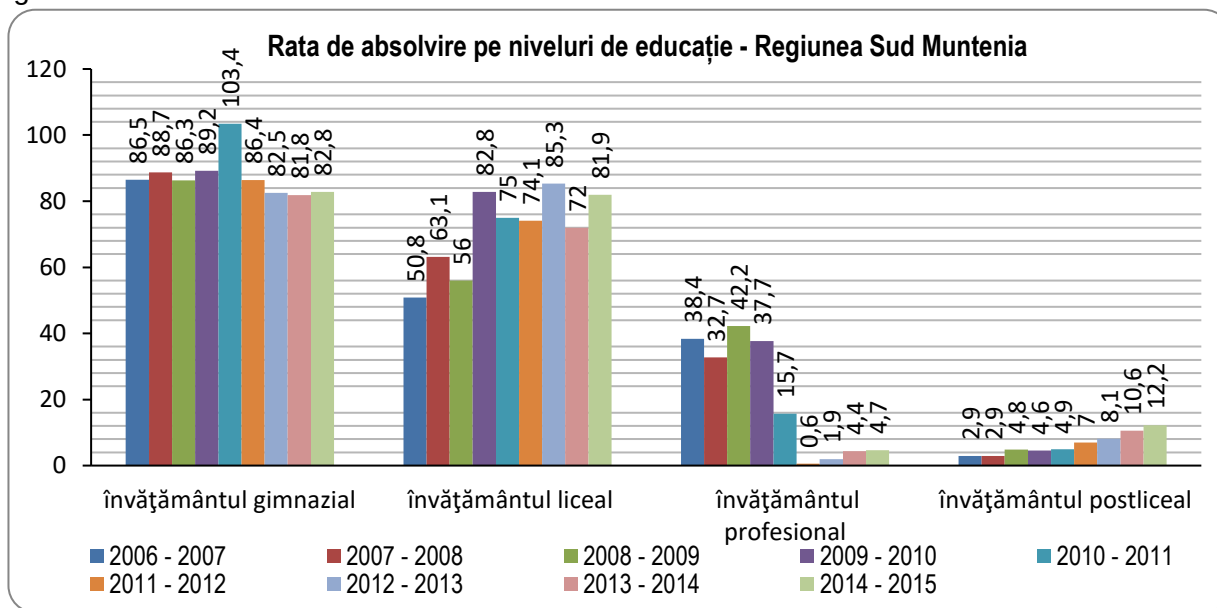
Numărul absolvenților din liceele vocaționale înregistrează un trend ascendent în toată perioada analizată.

⁷⁰ Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în anexa [„20 Absolvenți IPT” - pentru vizualizare clic aici](#)

6.3.2. Rata de absolvire, pe niveluri de educație ISCED⁷¹

Rata de absolvire se definește ca fiind procentul absolvenților unui anumit nivel

Fig. 6.3.2.

de educație din totalul populației în vârstă teoretică de absolvire specifică nivelului respectiv de educație.

Potrivit datelor INS, se constată că **rata de absolvire a învățământului gimnazial** din Regiunea Sud Muntenia, înregistrează în perioada 2006-2014 valori cuprinse între 81,8% și 103,4%, cel mai ridicat nivel atingând în anul școlar 2010-2011 (an în care au finalizat clasa a VIII-a două cohorte de elevi ce au avut debutul școlar la 6 ani și 7 ani simultan), iar cel mai mic nivel în anul 2013-2014.

Pe medii de rezidență, rata de absolvire este constant mai ridicată în mediul urban în comparație cu ruralul. Acest fapt este determinat în primul rând de situațiile de abandon școlar mai frecvente în rural, dar și de alte aspecte, precum migrarea unora dintre elevii din rural la școli din urban, către finalul gimnaziului (ca o opțiune pentru o educație de o calitate mai ridicată, ce poate asigura continuarea educației în învățământul liceal).

Diferențele pe sexe sunt relativ nesemnificative, fetele prezentând însă un ușor avantaj în raport cu băieții (vezi anexa **Rata de absolvire -INS**).

Rata de absolvire a învățământului liceal, cu și fără examen de bacalaureat (calculată prin raportare la populația în vârstă teoretică de absolvire - 18 ani) din Regiunea Sud Muntenia, înregistrează în perioada 2006-2014 valori cuprinse între 50,8% și 85,3%. Referitor la analiza acestui indicator, trebuie precizat faptul că nu toți elevii finalizează învățământul liceal la vârsta de 18 ani, dată fiind varietatea vârstelor de debut, precum și faptul că anumite forme și filiere de formare au durate diferite.

La nivelul anului școlar 2012/2013 se ating cele mai mari valori ale ratei de absolvire a liceului: total – 85,3%; fete – 84,6%; băieți – 85,9%.

Ratele de absolvire la învățământul profesional sunt cele mai scăzute comparativ cu celelalte niveluri de școlarizare, dar ele au început să crească ușor de la cea mai mică valoare în această perioadă (0,6% în 2011-2012) la 4,7 % în 2014-2015, după

⁷¹ Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în anexa [„21Rata de absolvire \(INS\)” – pentru vizualizare clic aici](#)

instituirea stagiilor de pregătire practică și a învățământului profesional cu durată de 3 ani.

Analiza pe sexe relevă faptul că rata de absolvire este mai mare în rândul populației masculine comparativ cu cea feminină și media pe regiune. O cauză ar fi numărul mai mare de elevi de sex masculin cuprinși în învățământul profesional.

În ultimii patru ani, **rata de absolvire a învățământului postliceal și de maiștri** a înregistrat o tendință ascendentă, dar sub media națională. În anul școlar 2014/2015, indicatorul a avut valoarea de 12,2% (față de 8,1%, cât era în 2012/2013), raportat la populația în vârstă de 21 de ani (vârsta teoretică de absolvire a acestui nivel de educație).

Această rată relativ redusă de absolvire se datorează faptului că cea mai mare parte a persoanelor care frecventează această formă de învățământ au 21 de ani și peste și absolvă mai târziu decât vârsta teoretică folosită la calcularea indicatorului.

În ceea ce privește distribuția valorilor indicatorului după criteriul sex, se observă un net avantaj al populației feminine, scorurile acestora fiind aproape duble față de ale populației masculine; această situație se înregistrează pe tot intervalul de timp analizat.

Județele cu rata de absolvire peste media pe țară, în anul școlar 2014-2015 sunt :

- pentru învățământul liceal: Călărași (92,7% față de 89,1%) și Prahova (97,7% față de 89,1%).
- pentru învățământul profesional: Argeș (5,5% față de 5,4%), Prahova (5,9% față de 5,4%) și Ialomița (12,5% față de 5,4%).
- pentru învățământul postliceal: Prahova (19,5% față de 16,3%)

Și în cazul acestui indicator, datele INS detaliate pe medii de rezidență par să se bazeze pe locația școlilor (nu pe mediul de proveniență al elevilor).

6.3.3. Rata de tranziție la următorul nivel de educație⁷²

Un indicator foarte relevant din perspectiva participării la educația de nivel post-gimnazial este **rata de tranziție de la clasa a VIII-a la învățământul liceal și profesional**. Acesta evidențiază nivelul accesului la învățământul secundar superior, precum și capacitatea de care dispune sistemul educațional de cuprindere a elevilor la acest nivel de studiu.

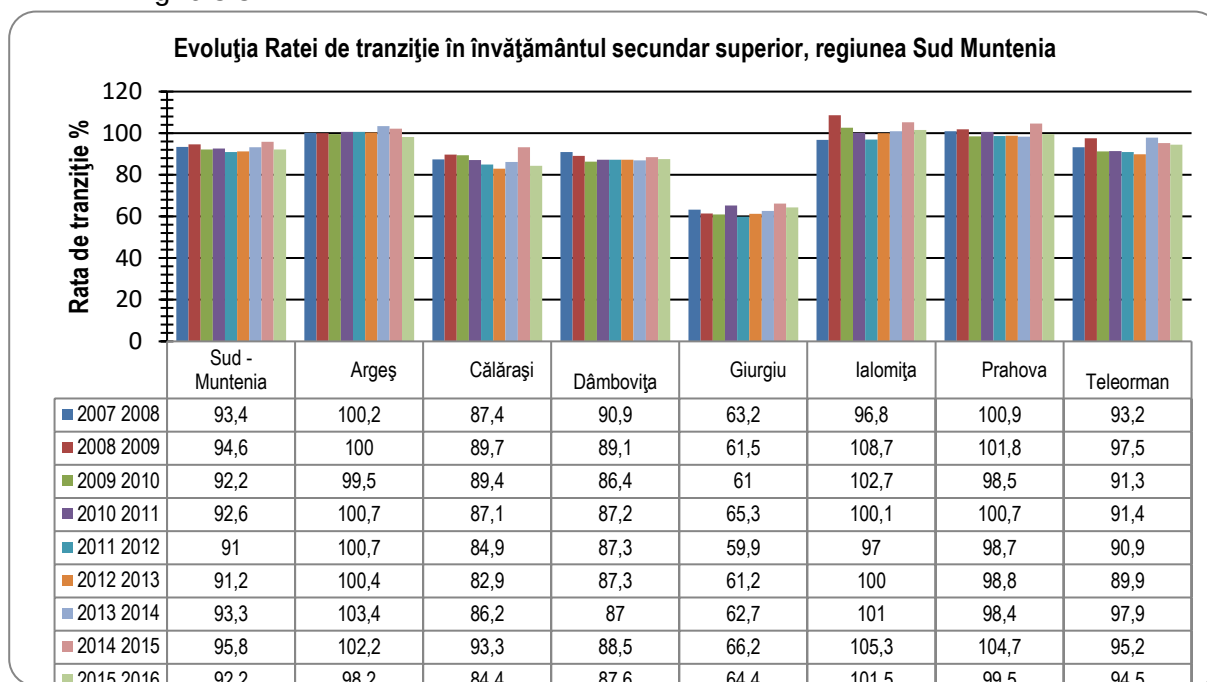
În perioada 2007-2015, rata de tranziție în învățământul secundar superior a înregistrat o evoluție oscilantă (vezi anexa **Rata tranziție- INS** și fig. 6.3.3), ajungând, în anul școlar 2015/2016, ca o pondere de 92,2% dintre elevii înscriși cu un an în urmă în clasa a VIII-a să –și continue studiile la liceu sau în învățământul profesional (sub media la nivel național – 96,7%).

Populația masculină înregistrează un ușor avantaj față de cea feminină.

⁷² Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în anexa [„22 Rata tranziție \(INS\)” – pentru vizualizare clic aici](#)

Conform datelor INS, la nivel regional, **rata de tranziție de la învățământul gimnazial la cel liceal și profesional** în 2015/2016 variază între 64,4% (Giurgiu) și 101,5% (Ialomița). Și în cazul acestui indicator, valorile cele mai mici se înregistrează în județele cu pondere mare a populației rurale (Giurgiu 64,4, Călărași 84,4, Dâmbovița

Fig. 6.3.3

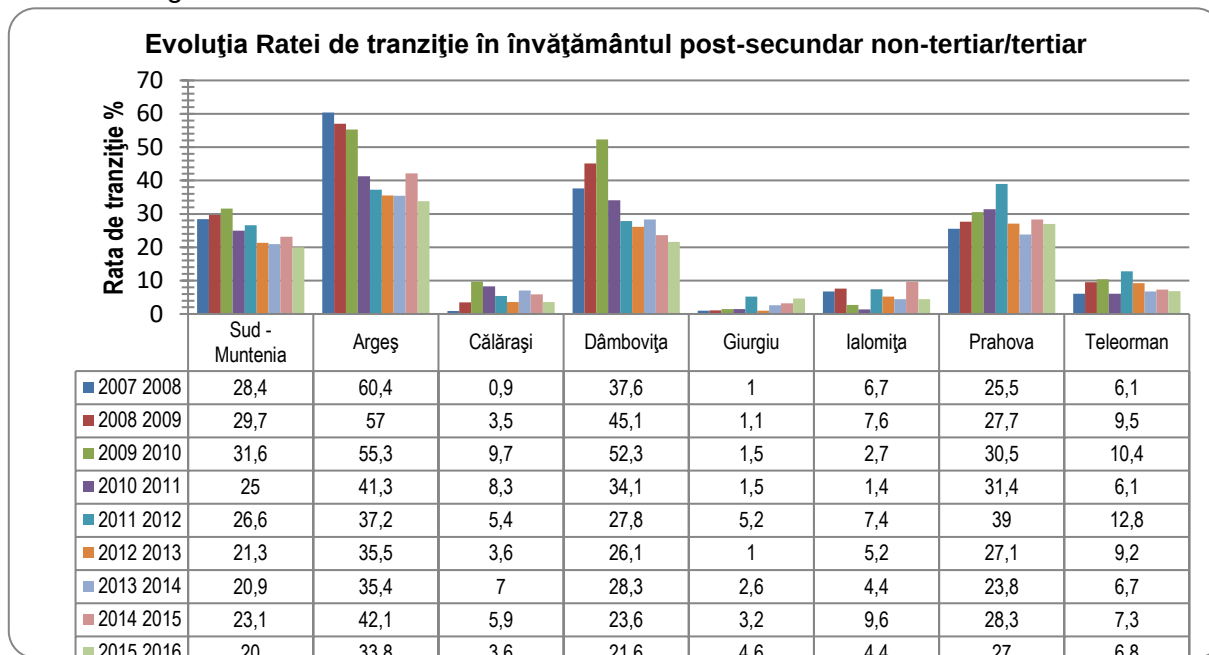
Sursa datelor: INS - Caiete statistice

87,6).

Rata de tranziție în învățământul post-secundar non-terțiar/terțiar (Rata de tranziție de la învățământul liceal la învățământul postliceal și superior), în perioada 2007-2015, conform datelor INS înregistrează o evoluție fluctuantă în regiunea Sud Muntenia, de la 31,6% în 2009/2010, la 20% în 2015/2016, menținându-se sub media națională vezi fig.6.3.3.1.

După cum se observă, în anul școlar 2015-2016 rata de tranziție de la învățământul liceal la învățământul postliceal și superior a înregistrat cea mai mică valoare din perioada analizată: 20% la nivel regional, față de 57% la nivel național.

Fig. 6.3.3.1

Sursa datelor: INS - Caiete statistice

În ceea ce privește distribuția valorilor indicatorului după criteriul sex, se observă un net avantaj al populației feminine; această situație se înregistrează pe tot intervalul de timp analizat.

Județele cu rata de tranziție de la învățământul liceal la învățământul postliceal și superior peste media regională, în anul școlar 2015-2016 sunt Argeș (33,8%), Prahova (27%) și Dâmbovița (21,6%), iar cele cu o rată de tranziție foarte mică sunt Călărași (3,6%), Ialomița (4,4%), Giurgiu (4,6%) și Teleorman (6,8%).

6.3.4. Rata abandonului școlar, pe niveluri de educație ISCED⁷³

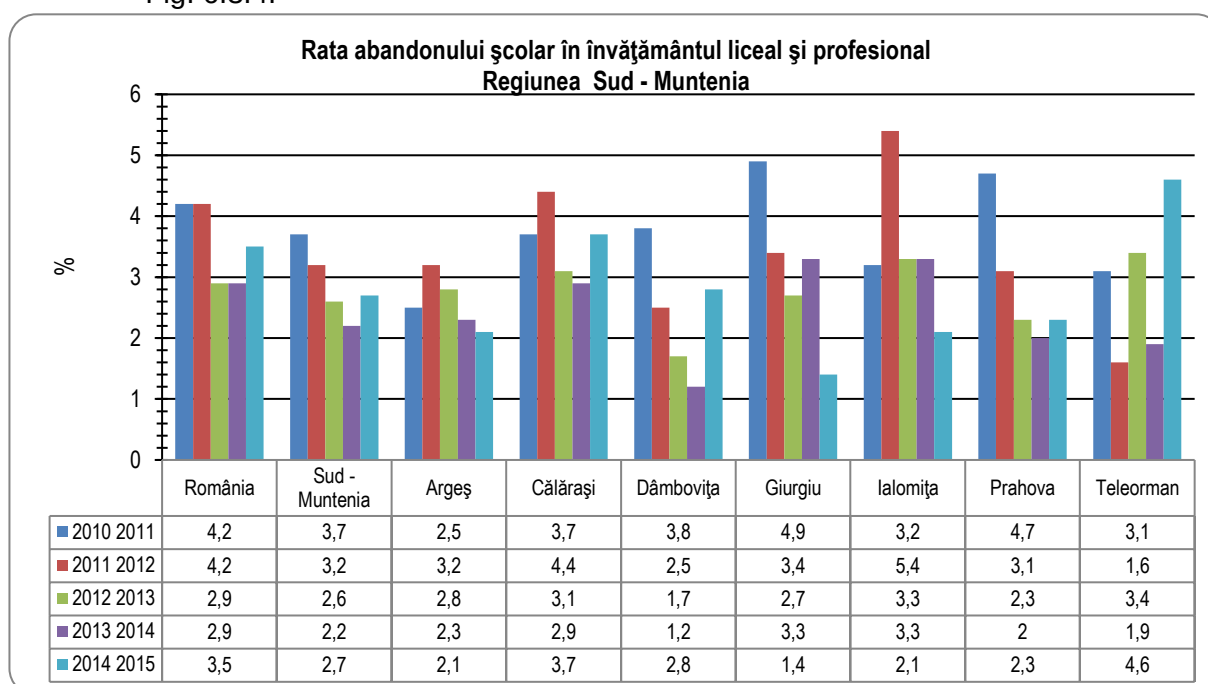
Rata abandonului școlar este un indicator important în cadrul politicilor de coeziune economică și socială, în strânsă legătură cu accesul la educație și pentru evaluarea gradului de retenție a tinerilor în educație pe fiecare nivel ISCED.

Pe ansamblul **învățământului primar și gimnazial**, rata abandonului școlar (indicator calculat pe baza metodei „intrare-ieșire”), în anul școlar 2014/2015, în regiunea Sud Muntenia, a fost de 2%, egală cu cea de la nivel național. Județele cu cea mai mică rată a abandonului școlar sunt: Argeș, Prahova (cu excepția anului școlar 2014-2015) și Dâmbovița. În comparație cu anul anterior, situația s-a înrăutățit semnificativ, valoarea indicatorului fiind, la nivel regional, cu 0,5 puncte procentuale mai mare. În ceea ce privește abandonul pe sexe, se observă că pe toată perioada analizată (2006-2014) mai mulți băieți abandonează școala, comparativ cu fetele. Pe medii de rezidență, cu excepția anului școlar 2014-2015, rata abandonului școlar este mai mare în mediul rural, decât în mediul urban (vezi anexa **Rata abandonului - INS**).

⁷³ Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în anexa „23 Rata abandonului (INS)” – [pentru vizualizare clic aici](#)

În învățământul liceal și profesional, rata abandonului, în anul școlar

Fig. 6.3.4.

Sursa datelor: INS - Caiete statistice

2014/2015, în regiunea Sud Muntenia, a fost de 2,7%, mai mică cu 0,8 procente decât cea de la nivel național (regiunea Sud Muntenia are cea mai mică rată a abandonului față de celelalte regiuni ale țării). Județele cu cea mai mică rată a abandonului școlar, în anul 2014-2015, sunt: Giurgiu (1,4%), Ialomița (2,1%) și Călărași (2,1%). În comparație cu anul anterior, situația s-a înrăutățit semnificativ, valoarea indicatorului fiind, la nivel regional, cu 0,5 puncte procentuale mai mare. Se constată o pondere mai mică a abandonului în cazul populației feminine (2,5% față de 2,9% în anul școlar 2014/2015). Pe medii de rezidență, rata abandonului școlar este mai mare în mediul rural, decât în mediul urban (vezi anexa **Rata abandonului - INS**).

Cea mai mare valoare a ratei abandonului s-a înregistrat în învățământul postliceal, de 8,9%, în 2014-2015.

Abandonul școlar reprezintă una dintre cele mai acute probleme cu care se confruntă învățământul din țara noastră, care generează efecte negative la nivel de individ și asupra întregii societăți. Motivația abandonului școlar, potrivit cercetărilor statistice în domeniu, o reprezintă, cel mai frecvent, situația economică precară, mediul familial dezorganizat, exodul părinților în străinătate și lipsa locurilor de muncă atractive pentru tineri⁷⁴. Alți factori includ furnizarea și accesul insuficient la educație de calitate, servicii de asistență insuficiente sau atitudini discriminatorii în special față de romi, elevi cu dizabilități sau copii cu nevoi educaționale speciale. Copiii cu nevoi educaționale speciale și copiii cu dizabilități reprezintă unul dintre grupurile cele mai susceptibile de a nu frecventa școala, în special în zonele rurale. Datele de la recensământul din 2011 au arătat că unul din trei copii cu vârsta cuprinsă între 7 și 14 ani având o invaliditate totală sau parțială nu au fost înscriși niciodată la școală sau au abandonat școala (Banca Mondială 2014). Având în vedere evoluția oscilantă a indicatorului și valorile destul de mari înregistrate pe parcursul intervalului, *abandonul continuă să reprezinte motiv de îngrijorare*. De aceea unul din obiectivele Strategiei Educației și Formării Profesionale din România pentru perioada 2016-2020 este:

⁷⁴ Pliant al Institutului Național de Statistică (INS) publicat pe pagina sa de Facebook

Obiectivul strategic 3: Îmbunătățirea calității formării profesionale, având ca țintă strategică:

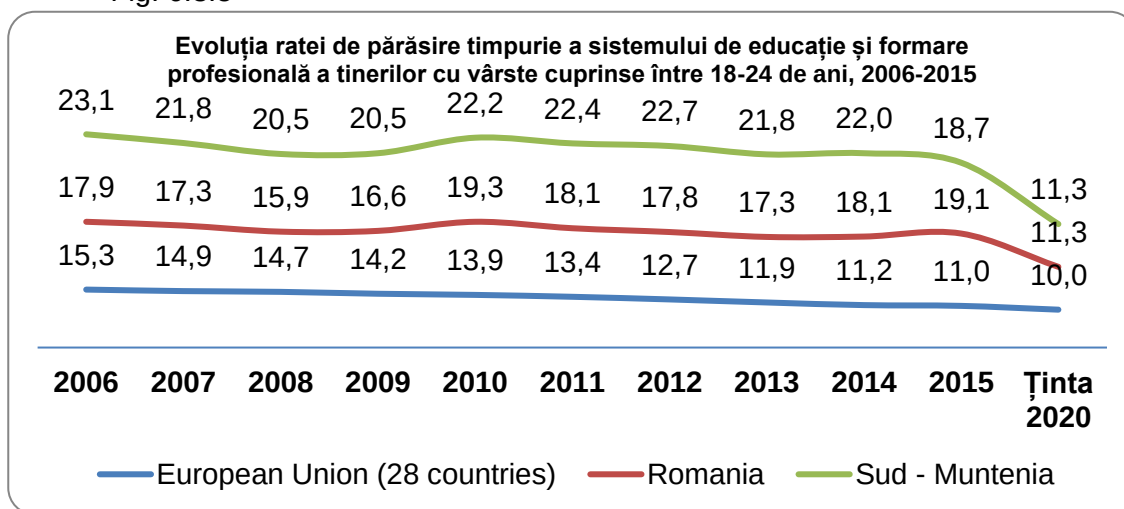
a) *Reducerea ratei abandonului școlar la învățământul liceal tehnologic și la învățământul profesional la 2% în 2020, de la 4,2% în 2014*⁷⁵

6.3.5. Rata de părăsire timpurie a sistemului de educație⁷⁶

Părăsirea timpurie a școlii (PTȘ) este definită în România ca procentul tinerilor cu vârste între 18-24 de ani care au finalizat cel mult ciclul secundar inferior (echivalentul clasei a opta) și care nu mai urmează nici-o altă formă de școlarizare/formare profesională⁷⁷

Conform definiției Eurostat, indicatorul se referă la Proporția populației de 18-

Fig. 6.3.5

Sursa datelor: Eurostat, 2016

24 ani cu nivel de educație elementar (scăzut) care nu urmează nici-o formă de instruire în ultimele patru săptămâni precedente interviului, în total populație de 18-24 ani.

În România (vezi figura.6.3.5), în 2015, abandonul școlar timpuriu a fost de 19.1%, mai mare decât media europeană (UE-28 – 11%). România se situează **printre primele 4 țări europene cu ratele cele mai ridicate:** după Turcia (36.4%), Spania (20%), Malta (19.8%). La polul opus este situația din Croația (2,8%), Slovenia (5%), Elveția (5,1) și Polonia (5,3%).

În regiunea Sud Muntenia, conform Eurostat, rata de părăsire timpurie a sistemului de educație fost în 2015 de 18,7%.

În perioada 2006-2009, rata PTȘ a urmat o scădere constantă, atât la nivel național cât și regional. Din păcate, în 2010, ca efect al crizei financiare globale din 2008-2009, rata PTȘ a crescut, anulând progresul anilor anteriori. În plus, există alți doi factori care au influențat creșterea bruscă din 2010: integrarea datelor în sistemul EUROSTAT, care a determinat o colectare mai exactă a datelor și decizia de a nu se mai școlariza elevi în cadrul Școlilor de Arte și Meserii. În perioada 2011-2013, rata de părăsire timpurie a școlii, la nivel național înregistrează un trend descrescător pentru ca apoi să crească

⁷⁵ Date interne Centrul Național de Dezvoltare a Învățământului Profesional și Tehnic

⁷⁶ Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în anexa „24 Rata de părăsire timpurie – EUROSTAT” – [pentru vizualizare clic aici](#)

⁷⁷ Cei care au finalizat învățământul obligatoriu, clasa a zecea conform legislației românești, nu vor fi incluși în măsurile privind PTȘ, chiar dacă nu au finalizat învățământul secundar superior (clasa a 12-a).

până 2015 (de la 17,3% în 2013 până la 19,1% în 2015), în timp ce media europeană a scăzut până la 11,0%. La nivel regional, în 2015, rata de părăsire timpurie a școlii înregistrează cea mai mică valoare din perioada analizată – 18,7%

Părăsirea timpurie a școlii are implicații sociale și economice importante. PTȘ este un factor major care contribuie la excluziunea socială ulterioară a individului. Estimările legate de competențele necesare ocupării unui loc de muncă în Europa sugerează că, pe viitor, doar 1 din 10 locuri de muncă va putea fi accesat de o persoană care a părăsit timpuriu școala⁷⁸. Conform datelor Eurostat, unul din 10 tineri români, care au abandonat timpuriu școala, nu lucrează (vezi fig. 6.3.4.1). Tinerii care părăsesc prematur școala sunt mai predispuși să suporte riscul de a deveni șomeri sau de a câștiga mai puțin, odată ce găsesc un loc de muncă. Iar această problemă generează o serie de

Fig. 6.3.4.1

Distribuția tinerilor cu vârste cuprinse între 18 și 24 de ani care au abandonat timpuriu școala, după statutul ocupațional în 2015 (% din totalul populației din această grupă de vârstă)

Tară	Total din care (1 și 2)	1. Angajați	2. Fără loc de muncă, din care (A și B)	A. Și-ar dori să lucreze	B. Nu și-ar dori să lucreze	Tară	Total din care (1 și 2)	1. Angajați	2. Fără loc de muncă, din care (A și B)	A. Și-ar dori să lucreze	B. Nu și-ar dori să lucreze
Spania	20,0	7,8	12,1	9,9	2,2	Olanda	8,2	5	3,2	2	1,2
Malta	19,8	13,9	5,9	4,1	1,9	Grecia	7,9	3	4,9	3,4	1,5
România	19,1	9,3	9,7	4,4	5,3	Danemarca	7,8	3,8	4	2,1	1,9
Italia	14,7	4,7	10	8	2	Austria	7,3	3,5	3,8	2,5	1,3
Portugalia	13,7	7,4	6,3	5,2	1,1	Suedia	7,0	3,9	3,1	2	1,1
Bulgaria	13,4	2,9	10,5	4,4	6,1	Irlanda	6,9	1,8	5,1	2,8	2,3
Ungaria	11,6	4,7	6,9	4	2,9	Slovacia	6,9	1,6	5,3	3,2	2,1
Estonia	11,2	6,2	5	2,5	2,4	Cehia	6,2	2,2	4	1,7	2,3
Marea Britanie	10,8	5,5	5,3	3,2	2,1	Lituania	5,5	2,1	3,4	:	1,9
Belgia	10,1	3,7	6,4	4,3	2,1	Cipru	5,3	2,3	2,9	2,1	0,8
Germania	10,1	4,5	5,6	3,5	2,1	Polonia	5,3	2	3,3	1,8	1,5
Letonia	9,9	6,2	3,8	2,3	1,4	Slovenia	5,0	1,7	3,3	2,1	1,2
Franta	9,3	3,1	6,2	4,3	1,9	Croatia	2,8	0,5	2,3	1,6	0,7
Luxemburg	9,3	5,6	3,7	2,9	N/A	Media UE	11	4,6	6,4	4,3	2,1
Finlanda	9,2	3,5	5,7	3,2	2,4						

SURSA: Eurostat

costuri publice și sociale suplimentare, sub forma unor costuri mai ridicate pentru serviciile publice, cum sunt cele din sănătate, justiție și plata prestațiilor sociale, venituri individuale și o creștere economică mai mici, precum și venituri fiscale mai reduse.

Ținta UE pentru 2020 este de reducerea procentului celor care părăsesc timpuriu școala la mai puțin de 10%, țintă care nu va fi atinsă urmărind tendințele actuale. Țintele naționale au stabilit o rată mai realistă, de 11,3% a procentului celor care părăsesc timpuriu școala, țintă care să fie atinsă până în 2020, dar chiar și această țintă pare o provocare.

Comisia Europeană a sprijinit și sprijină îmbunătățirea sistemului educațional românesc cu ajutorul diferitelor programe de finanțare:

- Proiecte POSDRU privind PTȘ, implementate din 2007 până în 2013 de MECȘ (OI POSDRU). În perioada de programare anterioară (2007-2013), problema părăsirii timpurii a școlii a fost abordată de Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane (POSDRU) în

cadrul Domeniului Major de Intervenție 2.2: „Prevenirea și Corectarea Părăsirii Timpurii a Școlii”, pe baza unei abordări integrate, care a inclus atât acțiuni de prevenire, cât și remediale. Astfel de acțiuni au inclus asigurarea serviciilor de consiliere și orientare,

⁷⁸ „Reducerea părăsirii timpurii a școlii în UE”, Parlamentul European, Comitetul pentru Educație și Cultură, 2011.

educație remedială și programe A Doua Șansă, campanii de conștientizare, sprijin financiar individual.

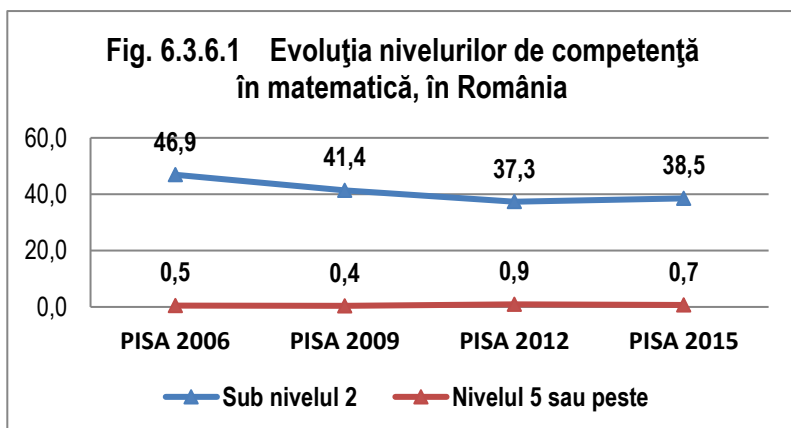
- Programul Operațional Capital Uman (POCU) 2014-2020, axa prioritară 6: Educație și competențe:

- OS 6.3: Reducerea părăsirii timpurii a școlii prin măsuri integrate de prevenire și de asigurare a oportunităților egale pentru elevii aparținând grupurilor vulnerabile, cu accent pe elevii aparținând minorității roma și elevii din mediul rural/ comunitățile dezavantajate socio-economic

- OS 6.4: Creșterea numărului de tineri care au abandonat școala și de adulți care nu și-au finalizat educația obligatorie care se reîntorc în sistemul de educație și formare, inclusiv prin programe de tip a doua șansă și programe de formare profesională

Strategia privind reducerea părăsirii timpurii a școlii în România își propune ca obiectiv pe termen mediu: *Până în 2020, reducerea la maximum 11,3%, a ratei de tineri între 18-24 de ani care au finalizat cel mult ciclul de învățământ secundar inferior și care nu sunt înscriși în nicio formă de continuare a studiilor sau formare profesională. Pentru atingerea acestui obiectiv propune programe și măsuri clare, grupate în patru piloni strategici.*

6.3.6. Procentul elevilor cu nivel scăzut al competențelor (PISA)⁷⁹

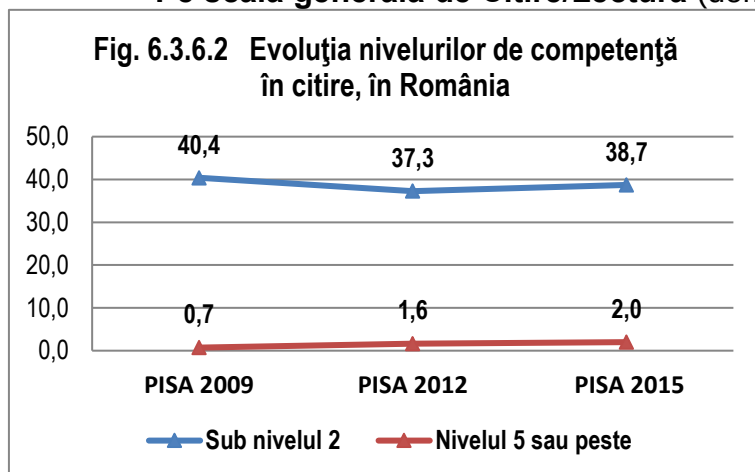
Raportul internațional publicat în 5 decembrie 2016, de OECD, „*Excellence and Equity in Education*” (vol. I), include informații referitoare la performanțele sistemului educațional românesc în cadrul Programului OECD-PISA 2015 (*Programul Internațional OECD pentru Evaluarea Elevilor*).

Astfel, pe scala generală de Științe (domeniu principal în PISA 2015), **România a înregistrat un scor mediu de 435 puncte**, ocupând poziția 48 din 70 țări/economii cu baze de date validate. Din acest punct de vedere, România face parte din grupul de 11 țări (între care Columbia, Israel, Portugalia și Qatar) a căror performanță medie la **Științe** s-a îmbunătățit semnificativ între 2006 și 2015.

Scorul mediu la științe al țărilor OECD este de 493 puncte. Pe primele locuri se poziționează Singapore (556 puncte), Japonia (538 puncte), Estonia (534 puncte), Taipei-China (532 puncte), Finlanda (531 puncte) și Canada (528 puncte). Din această perspectivă, rezultatele României pot fi comparate cu cele obținute de state/economii precum Emiratele Arabe Unite, Uruguay, Cipru, Moldova, Albania și Turcia.

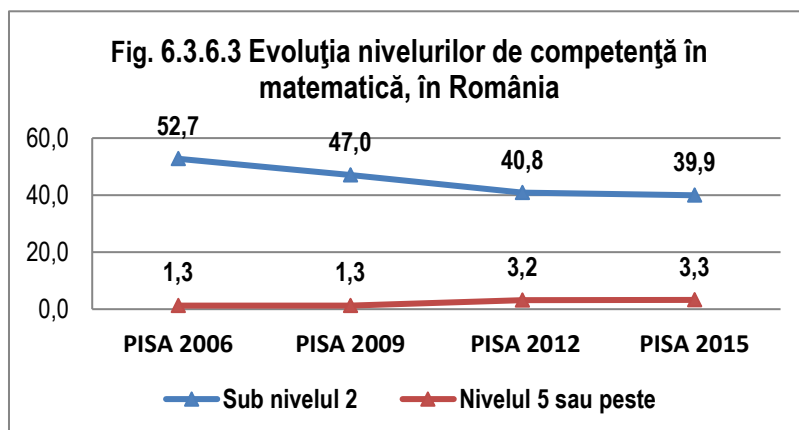
⁷⁹ Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în anexa „25 PISA” – [pentru vizualizare clic aici](#)

Pe scala generală de Citire/Lectură (domeniu secundar în PISA 2015), România a înregistrat scorul mediu de 434 puncte (în creștere față de 2009 - 424 puncte), având performanțe similare cu Uruguay, Bulgaria sau Trinidad-Tobago și superioare față de Mexic și Thailanda. Alături de Rusia și Macao (China), România a înregistrat o rată accelerată de creștere a performanțelor de la o administrare la alta. Îmbunătățirea performanței medii s-a realizat prin creșterea ponderii elevilor cu performanțe de vârf (nivelurile 5 și 6 pe scala PISA), fără înregistrarea, concomitentă, a reducerii ponderii elevilor cu performanțe scăzute (nivelul 2 și sub nivelul 2 pe scala PISA).

rii elevilor cu performanțe de vârf (nivelurile 5 și 6 pe scala PISA), fără înregistrarea, concomitentă, a reducerii ponderii elevilor cu performanțe scăzute (nivelul 2 și sub nivelul 2 pe scala PISA).

Pe scala generală de Matematică, de asemenea domeniu secundar în PISA

2015, **România a înregistrat scorul mediu de 444 puncte** (445 puncte în 2012, când Matematica a fost domeniu principal), având performanțe similare unor țări precum Grecia, Bulgaria, Cipru sau Argentina și peste Turcia, comparativ cu administrarea din 2012.

Pe scala performanțelor PISA 2015, la Științe au fost definite șapte niveluri

de proficiență. Nivelul 2 este considerat nivelul de bază necesar a fi atins de către un tânăr de 15 ani până la finalizarea învățământului obligatoriu, pentru a putea funcționa eficient în societatea cunoașterii. La PISA 2015, 35% dintre elevii români se situează la nivelul 2. Sub nivelul 2, adică la nivelurile 1a, 1b și sub nivelul 1b se situează 38,6% dintre elevi. Cumulat, la nivelurile superioare - 3, 4 și 5 - se plasează 27,5% dintre elevii români.

Pentru perioada 2006-2012 se remarcă o tendință de ușoară scădere a procentului elevilor cu performanțe sub nivelul 2: 2006 - 46,9%, 2009 - 44,4% și 2012 - 37,3%. Pentru aceeași perioadă procentele elevilor cu performanțe de vârf, adică la nivelul 5 sau peste acest nivel au fluctuat astfel: 2006 - 0,5%, 2009 - 0,4%, 2012 - 0,9% și 2015 - 0,7%.

6.3.7. Ponderea populației cu vârste cuprinse între 20-24 de ani care nu urmează un program de educație și formare și nici nu au un loc de munca (NEET)⁸⁰

Un factor îngrijorător este reprezentat de creșterea numărului de tineri NEETs fapt care indică dificultăți în tranziția de la sistemul de educație la piața muncii și reprezintă una dintre categoriile cărora ar trebui să li se acorde o atenție deosebită în perioada următoare. Conform Eurostat, în 2015, în regiunea Sud Muntenia, 23,5% din tinerii cu vârste cuprinse între 15 și 24 de ani nici nu învață și nici nu lucrează, iar nivelul

⁸⁰ Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în anexa „26 Tineri NEET” – pentru vizualizare clic aici

acestui indicator este foarte mare prin comparație cu cel național și european (18,1% la nivel național și 12% la nivel EU 28). Pentru tinerii cu vârste cuprinse între 18 și 24 de ani care nici nu învață și nici nu lucrează situația este și mai îngrijorătoare (aceștia reprezintă 29,2% din totalul tinerilor cu vârste cuprinse între 18 și 24 de ani la nivel regional, 22,6% la nivel național și 15,8 la nivel EU 28).

6.3.8. Rata de participare în formarea continuă a populației adulte (25-64 ani)⁸¹

În 2016 (conf. Eurostat), **rata de participare în formarea continuă a populației adulte din România a fost de numai 1,2% (!)** în comparație cu media în Uniunea Europeană (UE-28) unde a înregistrat valoarea de 10,8%. Se constată un decalaj considerabil la nivel național față de ținta strategică pentru 2020 pentru România care prevede Creșterea participării adulților, grupa de vârstă 25-64 de ani, la educație și formare până la nivelul de minim 12%. De asemenea îngrijorător este că acest indicator a înregistrat în perioada 2014 -2016 un trend descrescător (de la 1,5% la 1,2%). La nivelul regiunii Sud Muntenia acest indicator are valori peste media națională (aflându-se pe locul al doilea după regiunea Vest) și a înregistrat în perioada 2014 -2016 un trend descrescător (de la 2,5% la 1,5%).

Școlile din ÎPT sunt chemate să contribuie la ameliorarea acestui indicator, prin implicarea activă în formarea adulților, prin programe acreditate

6.4. Indicatori de impact

6.4.1. Impactul sistemului de învățământ profesional și tehnic asupra șomajului

Ar putea fi evaluat prin stabilirea unor corelații în timp între rata de inserție profesională, respectiv rata șomajului absolvenților și rata totală a șomajului. În acest moment, în **lipsa unui sistem unitar de monitorizare a inserției profesionale a absolvenților**, școlile raportează propriile evaluări. Aceste evaluări sunt însă parțiale (bazate în general pe feedback-ul obținut de la absolvenții care vin să-și ridice diplomele, de obicei într-un interval scurt de la absolvire) și sunt dificil de validat. Totuși, rata ridicată a șomajului tinerilor din grupa de vârstă 15-24 de ani, și ponderea ridicată a acestora în numărul total al șomerilor (v. cap. 4), sugerează o **problemă serioasă a sistemului de pregătire în raport cu finalitățile obținute în plan ocupațional**. Din acest motiv, se reține ca un prim indicator de impact, care poate fi măsurat pe baza datelor statistice disponibile, **șomajul tinerilor din grupa de vârstă 15-24 de ani**, cu rezerva că acesta nu este diferențiat pentru absolvenții ÎPT. Agențiile de Ocupare a Forței de Muncă (AJOFM) pot oferi date anuale valoroase despre absolvenții înregistrați în baza de date ca șomeri, dar acestea nu sunt diferențiate în acord cu noua structură pe niveluri de pregătire și finalitățile din ÎPT. *Se recomandă colaborarea între ministere în vederea structurării (unitare la nivel național) a bazei de date a AJOFM pentru evidențierea diferențiată a absolvenților de ÎPT pe calificări și niveluri de calificare, adaptat noilor trasee și finalități ale sistemului de educație și formare profesională.*

Pentru monitorizarea inserției socio-profesionale a absolvenților se recomandă realizarea anuală a unor sondaje pe baza unor metodologii pilotate prin programe europene.

6.4.2 Inserția profesională a absolvenților IPT la 6/12 luni de la absolvire, pe niveluri de educație

Indicatorul nu este disponibil din surse statistice. Dificultățile sunt similare cu cele menționate la 6.4.1. Totuși, având în vedere șomajul de lungă durată (peste 6 luni)

⁸¹ Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în anexa [„27 Formare continua” – pentru vizualizare clic aici](#)

care afectează circa 42,7 % din absolvenții înregistrați în șomaj (conform informațiilor prezentate în **cap. 4.2,2**), se deduce ca **prioritară furnizarea unor măsuri active de ocupare adecvate, în sprijinul tinerilor care după 6 luni de la absolvire nu se integrează pe piața muncii.**

6.5. Concluzii din analiza ÎPT

Contextul european de politici în educație și formare profesională; implicații pentru ÎPT regional

- Asigurarea unor resurse umane competente pe piața muncii, atât prin formarea lor inițială de calitate, prin sistemul educațional, până la intrarea pe piața muncii, cât și prin valorificarea potențialului fiecărui individ prin ocupare, respectiv prin asigurarea oportunităților de dezvoltare profesională, de actualizare a cunoștințelor, de perfecționare și îmbunătățire a competențelor, pentru a face dinamicii sociale, economice și tehnologice
- Creșterea implicării școlilor din ÎPT în programe și proiecte active pentru ocuparea forței de muncă.
- Creșterea nivelului de pregătire, prin sisteme mai bune de educație și formare și promovarea culturii antreprenoriale.
- Pentru o mai bună potrivire cu nevoile curente și viitoare ale pieței muncii, este necesară o îmbunătățire a nivelului cunoștințelor, deprinderilor și competențelor.
- Promovarea prioritară a calificărilor/competențelor care contribuie la economia bazată pe cunoaștere.
- Aplicarea de către IPT a propunerilor „Agendei pentru noi competențe și locuri de muncă”, cum ar fi dezvoltarea parteneriatelor între sectorul educației și lumea muncii, în special prin implicarea partenerilor sociali în planificarea ofertei de educație și formare profesională; implementarea Cadrului European al Calificărilor (EQF); Cadrul Național al Calificărilor corelat cu EQF; asigurarea dobândirii și recunoașterii, prin învățământul general, profesional și superior și prin formarea adulților, a competențelor cerute pentru angajare în formarea continuă și pe piața muncii.
- Pentru a putea adapta continuu competențele indivizilor la nevoile și dinamica pieței muncii, sunt esențiale competențe de bază, transversale, dobândite încă din educația și formarea inițială, ce îi permit adultului să acumuleze, să se actualizeze continuu, prin învățare pe parcursul întregii vieți.
- Adoptarea la toate nivelurile de planificare a unor ținte și măsuri adecvate pentru apropierea de indicatorii de referință UE (Benchmarks), măsurarea sistematică a progresului în îndeplinirea indicatorilor propuși.

Contextul educațional

- Creșterea atractivității sistemului ÎPT.
- Creșterea gradului de adecvare a procesului de formare și evaluare în raport cu SPP.
- Dezvoltarea de sisteme educaționale și de formare moderne care să asigure competențe-cheie și excelență.
- Susținerea unei dezvoltări puternice a învățării transnaționale și a mobilității profesionale pentru tineri.
- Rute de formare mai flexibile pentru a permite cu ușurință valorificarea achizițiilor unui anumit parcurs de formare, respectiv sprijinirea pentru a trece dintr-o rută de formare în alta.
- Dezvoltarea unor scheme flexibile de transfer între calificări, dar și a unor scheme funcționale de tranziție de la școală la locul de muncă pentru absolvenții de ÎPT

Contextul demografic:

- Măsuri compensatorii pentru scăderile demografice: asigurarea cuprinderii fiecărui copil și tânăr de vârstă școlară într-o formă de învățământ și dezvoltarea unor programe educaționale individualizate adresate adulților care nu au beneficiat de prima șansă oferită de educație pentru dobândirea competențelor cheie, pentru a putea participa activ pe piața muncii

Cheltuielile publice/elev:

- Nevoia creșterii resurselor alocate pentru dotarea și infrastructura ÎPT, în particular la învățământul profesional

- Nevoia diversificării surselor de finanțare prin identificarea și atragerea de resurse suplimentare, extrabugetare

Resurse umane din ÎPT:

- Actualizarea competențelor de specialitate cu accent pe noile tehnologii și schimbările organizaționale din mediul economic.

- Dezvoltarea competențelor metodice și a cele aferente noilor calificări cerute pe piața muncii.

- Introducerea unor măsuri specifice de susținere și motivare, întărirea intrărilor în sistem, autonomie instituțională completă în definirea normei didactice și de cercetare, facilitarea și impulsionearea procesului de perfecționare de-a lungul carierei profesionale.

- Elaborarea unui program la nivel național care să includă măsuri la toate nivelurile: administrativ- managerial, al formării și dezvoltării profesionale, al promovării, al condițiilor și relațiilor de muncă, al profesionalizării carierei didactice.

- Participarea în mai multe proiecte cu finanțare europeană a multor cadre didactice din IPT

Resurse materiale și condiții de învățare:

- Modernizarea permanentă a infrastructurii educaționale și de formare, inclusiv prin dotarea cu echipamente școlare și tehnologia informației și comunicațiilor (TIC).

- Identificarea unităților școlare viabile ce necesită dezvoltarea infrastructurii și a dotărilor și elaborarea de noi programe de reabilitare și modernizare a infrastructurii și de programe de dotare cu echipamente didactice pentru pregătirea de specialitate.

- investiții în resurse materiale și umane pentru a transforma școlile în adevărate centre comunitare de învățare,

Mecanismele decizionale și descentralizarea funcțională în IPT

- Întărirea capacității manageriale la nivelul școlilor și al autorităților locale, deoarece fără o pregătire adecvată a autorităților și dezvoltarea unor departamente bine pregătite pentru problematica educațională, nu putem vorbi de o bună funcționare în sistemul descentralizat.

- Consolidarea autonomiei unităților de învățământ, prin accelerarea procesului de descentralizare, cu stabilirea unor competențe clare legate de managementul integrat al resurselor umane, precum și de managementul financiar.

- Întărirea capacității instituționale și a competențelor structurilor parteneriale create la nivel local și regional, precum și identificarea unor soluții de susținere a activității acestor structuri.

Serviciile de orientare și consiliere:

- Necesitatea unor măsuri vizând creșterea gradului de acoperire și a calității serviciilor de orientare și consiliere, cu privire la numărul de ore de consiliere/elev, numărul de elevi testați aptitudinal și consiliați pentru o decizie informată în alegerea carierei, respectiv a traseului de pregătire.

- Adoptarea unui sistem unitar de raportare și a unor indicatori calitativi de evaluare a activității serviciilor de orientare și consiliere.

Rata netă de cuprindere în educație și Gradul de cuprindere în educație:

- Adoptarea unor măsuri de creștere a accesului la educație pentru elevii din mediul rural, categorii dezavantajate
- Dezvoltarea serviciilor de orientare și consiliere
- Dezvoltarea și implementarea unei strategii de promovare și conștientizare a beneficiilor învățământului profesional și tehnic asupra dezvoltării carierei.

Ratele de tranziție în învățământul liceal și profesional:

- Asigurarea accesului și a participării la educație/servicii educaționale de calitate pentru toți în special pentru elevii din mediul rural și pentru cei proveniți din medii dezavantajate.
- Stabilirea unor ținte măsurabile privind ratele de tranziție la următorul nivel de calificare în perspectiva 2020.

Abandonul școlar:

- Monitorizarea atentă a indicatorului (abandon școlar)
- Eforturi conjugate pentru prevenirea abandonului în mod deosebit la învățământul profesional și în special în mediul rural, comunitățile etnice dezavantajate, zonele afectate de migrarea populației etc.
- Dezvoltarea unor instrumente financiare de sprijin care să permită participarea grupurilor vulnerabile la educație și formare

Rata de părăsire timpurie a sistemului de educație:

- Asigurarea accesului la formarea inițială de nivel cât mai înalt, prin acordarea unor facilități de menținere în sistemul de formare profesională inițială a tinerilor proveniți din mediul rural sau din grupuri vulnerabile și flexibilizarea rutelor de reintrare în sistemul educațional.

Nivel scăzut al competențelor cheie:

- Învățarea centrată pe elev, urmărirea și încurajarea progresului individual
- Programe remediale pentru elevii cu dificultăți de învățare (în special cei din categorii defavorizate)
- Facilitarea unor trasee individualizate de formare.

Rata de participare în formarea continuă a populației adulte (25-64 ani):

- Diversificarea sistemului de ofertare pentru asigurarea celei de-a doua șansă la educație, a educației de bază a adulților.
- Extinderea rețelei de servicii educaționale pentru adulți.

Indicatorii de impact:

- Necesitatea adoptării unui sistem unitar de monitorizare a inserției absolvenților prin încheierea de protocoale de colaborare între ISJ-uri și AJOFM-uri, monitorizarea administrativă a inserției absolvenților prin parteneriatul ISJ/AJOFM.
- Realizarea de proiecte privind inserția absolvenților, inclusiv de către CJRAE de la nivelul județului, compatibilizarea datelor din șomaj cu noile trasee și finalități ale sistemului de educație și formare profesională.
- Realizarea periodică a unor sondaje în rândul absolvenților și al angajatorilor care să vizeze inserția profesională, gradul de utilizare a competențelor și alte informații utile privind finalitățile sistemului de educație și formare profesională

Concluzii din analiza ofertei IPT curente:

- Acoperirea rațională a nevoilor de calificare în teritoriu
- Eliminarea unor paralelisme nejustificate în scopul lărgirii gamei de calificări pentru care poate opta elevul în zonă
- Utilizarea optimă a resurselor materiale și umane cu impact în creșterea eficienței și calității serviciilor
- Asigurarea accesului la educație și continuării studiilor la nivelul următor de calificare, în condiții de șanse egale (acces, calitate, varietate de opțiuni)
- Evaluarea sistematică a planurilor de școlarizare la nivel local și regional, din perspectiva relevanței pentru cerințele și tendințele de pe piața muncii.

- Restructurarea rețelei școlare.

6.5.1. Ținte pe termen mediu pentru oferta IPT pe niveluri de formare profesională și domenii de pregătire

Structura proiecției cererii potențiale pe domenii de pregătire în Regiunea Sud Muntenia %

Domeniul de educație și formare profesională	Ponderi previzionate ale cererii de formare profesională pentru 2013-2020 (%)
Agricultură	4,0%
Chimie industrială	1,5%
Comerț	6,0%
Construcții, instalații și lucrări publice	12,0%
Economic	7,0%
Electric	6,0%
Electromecanică	3,0%
Electronică automatizări	4,0%
Estetica și igiena corpului omenesec	2,5%
Fabricarea produselor din lemn	2,0%
Industrie alimentară	4,0%
Industrie textilă și pielărie	4,0%
Materiale de construcții	0,5%
Mecanică	27,0%
Producție media	0,5%
Protecția mediului	5,0%
Silvicultură	1,0%
Turism și alimentație	10,0%

Structura ofertei educaționale pe niveluri de calificare la nivelul regiunii

PROGNOZE ALE CERERII AGREGATE - REGIUNEA SUD MUNTENIA	Ponderea din cererea pieței muncii pentru calificări de nivel 3 și 4 în 2017	Pondere nivel 3 pentru continuarea studiilor în învățământ superior în 2017 (asigurarea benchmark european)	Ponderi nivel 3 și 4 în oferta educațională a IPT - ieșiri în 2017
Calificări specifice nivelului 3 de calificare	16%	27%	43%
Calificări specifice nivelului 2 de calificare	84%		57%

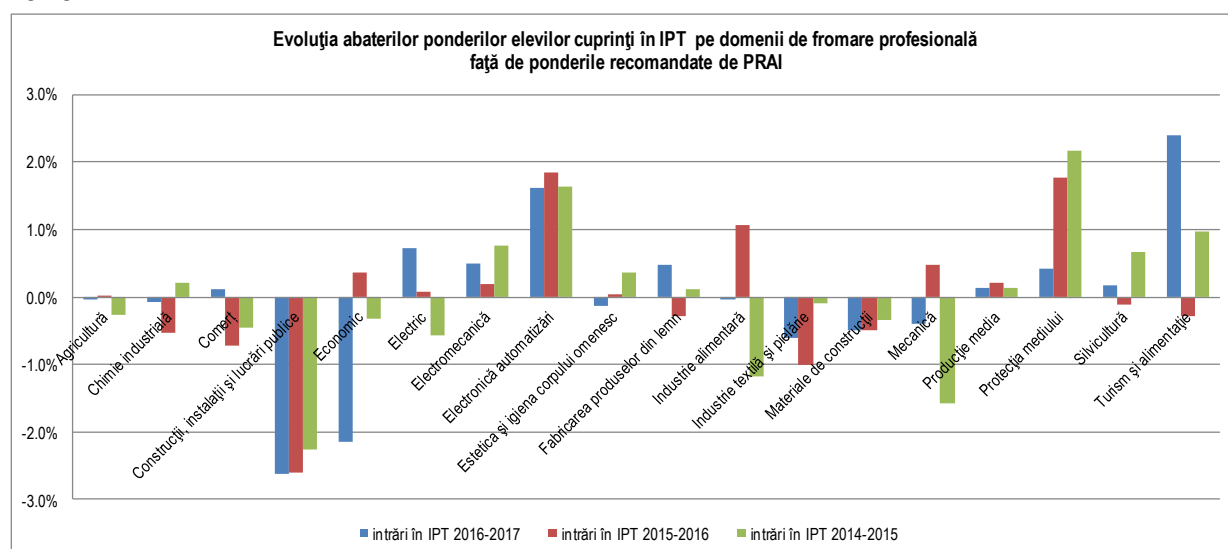
Notă: Ponderea de 27% a nivelului 3 pentru continuarea studiilor în învățământ superior în 2017 este conform țintei asumate de România prin PNR privind ponderea absolvenților de învățământ terțiar în 2020.

Se recomandă ca ponderea IPT din totalul ofertei educaționale să fie aproximativ 60%. În cadrul ofertei educaționale a IPT aproximativ 40% se recomandă să fie pentru calificări de nivel 4 iar 60% pentru calificări de nivel 3.

6.5.2. Adaptarea ofertei IPT la țintele pe termen mediu (eșalonare anuală)

Analiza ofertei de educație și formare profesională inițială la învățământului liceal tehnologic și profesional pe domenii de formare profesională în raport cu țintele PRAI evidențiază o aliniere în general bună la țintele specifice și tendințele desprinse din **PRAI**.

Ponderile recomandate PRAI s-au calculat ținând cont de ponderile recomandate în Studiul previzional privind cererea de formare profesională la orizontul 2013 și în perspectiva 2020, componenta Proiecția cererii de forță de muncă și a cererii de formare profesională pe termen mediu și lung, care au fost ajustate în cadrul PRAI 2011-2013, dar și în PLAI –urile județelor din regiune, care au fost revizuite anual, inclusiv în anul 2016.

Graficul de mai sus, arată date statistice relevante, privind evoluția abaterilor ponderilor elevilor cuprinși în IPT, pe domenii de formare profesională, față de ponderile recomandate în PRAI, având ca referință intrările în anii școlari 2014/2015, 2015/2016 și 2016/2017, respectiv clasele a IX-a, a X-a, a XI-a în anul școlar 2016/2017.

Analiza realizată pe fiecare domeniu de formare profesională în parte ne oferă o imagine mai în detaliu care permite formularea unor concluzii și recomandări, pertinente pentru fiecare domeniu.

La nivel regional, structura pe domenii de formare profesională a planului de școlarizare propus pentru anul 2014-2015, la învățământului liceal tehnologic și profesional se încadrează în limitele PRAI cu următoarele excepții:

- Deficit în raport cu ținta prevăzută în PRAI pentru domeniile:
 - Construcții, instalații și lucrări publice (2,7 % în planul de școlarizare comparativ cu ținta prevăzută în PRAI de 12%)
 - Mecanică (25,4 % în planul de școlarizare comparativ cu ținta prevăzută în PRAI de 27%)
- Depășirea ponderii alocate domeniilor:
 - Economic (13,7% în planul de școlarizare, comparativ cu limita maximă de 7% prevăzută în PRAI)

Protecția mediului (7,2% în planul de școlarizare, comparativ cu limita maximă de 5% prevăzută de PRAI).

În anul școlar 2015-2016, la nivel regional, structura pe domenii de formare profesională a planului de școlarizare propus pentru, la învățământului liceal tehnologic și profesional se încadrează în limitele PRAI cu următoarele excepții:

- Deficit în raport cu ținta prevăzută în PRAI pentru domeniul:
 - Construcții, instalații și lucrări publice (2,4 % în planul de școlarizare comparativ cu ținta prevăzută în PRAI de 12%)
- Depășirea ponderii alocate domeniului:
 - Economic (14,4% în planul de școlarizare, comparativ cu limita maximă de 7% prevăzută în PRAI)

În anul școlar 2016-2017, la nivel regional, structura pe domenii de formare profesională a planului de școlarizare propus pentru învățământului liceal tehnologic și profesional se încadrează în limitele PRAI cu următoarele excepții:

- Deficit în raport cu ținta prevăzută în PRAI pentru domeniul:
 - Construcții, instalații și lucrări publice (2,4 % în planul de școlarizare comparativ cu ținta prevăzută în PRAI de 12%)
- Depășirea ponderii alocate domeniului:
 - Economic (11,8% în planul de școlarizare, comparativ cu limita maximă de 7% prevăzută în PRAI)

Din analiza proiectelor planurilor de școlarizare pentru anul școlar 2017-2018, clasa a IX-a, învățământ liceal, pe domenii de formare profesională, la nivel județean, **în raport cu PLAI**, s-au desprins următoarele concluzii:

- se constată o aliniere în general bună în toate județele regiunii la țintele specifice și tendințele desprinse din PLAI cu unele excepții:
 - În județul Giurgiu, creșterea nejustificată a ofertei de școlarizare la învățământul profesional și tehnic, clasa a IX-a, liceu-zi pentru domeniul protecția mediului (de la 1 clasă în anul școlar 2016-2017, la 3 clase în anul școlar 2017-2018) și scăderea cu 3 clase a ofertei de școlarizare la învățământul profesional și tehnic, clasa a IX-a, liceu-zi pentru domeniul mecanică (de la 6 clase în anul școlar 2016-2017, la 3 clase în anul școlar 2017-2018)
 - În județul Teleorman, la clasa a IX a liceu se constată faptul că există 10 domenii pentru care nu s-a alocat cifră de școlarizare, deși, conform **INS, "Conturile naționale regionale, 2009 - 2013 , ediția 2016, există și alte activități economice care au o pondere semnificativă în realizarea VAB Teleorman (Valorii adăugate brute a județului Teleorman): Agricultură, silvicultură și pescuit, Construcții, Industria prelucrătoare**

7. Monitorizarea implementării PRAI

7.1. Procesul de monitorizare

Implementarea PRAI depinde în cea mai mare măsură de procesul de planificare bazat pe prioritizarea nevoilor regionale și locale și vor avea în vedere resursele materiale și umane disponibile.

Finanțarea activităților se va putea realiza din următoarele surse:

- bugetul de stat;
- bugetele locale;
- fonduri externe rambursabile și nerambursabile, în condițiile legii;
- alte surse de finanțare în conformitate cu legislația în vigoare (de ex: donații, sponsorizări, alte contribuții).

Vor fi încurajate proiectele dezvoltate în parteneriat, pe baza relațiilor anterior stabilite, însă nu vor fi neglijate și noi parteneriate, având în vedere că soluțiile la problemele

identificate nu pot fi generate de o singură instituție sau organizație, ci implică o serie de măsuri succesive și complementare.

În aceste condiții, monitorizarea va avea drept scop atât aprecierea gradului de realizare al activităților propuse prin planul de acțiuni, per ansamblu, cât și fundamentarea eventualelor revizui și modificări ale obiectivelor și acțiunilor. Monitorizarea rezultatelor este, de asemenea, importantă pentru evaluarea gradului de atingere a obiectivelor propuse prin planificare.

Monitorizarea planului de acțiuni va viza, implicit, implementarea PRAI la etapa respectivă, va fi analizat gradul de îndeplinire al indicatorilor, vor fi identificate cauzele eventualelor insuccese, precum și necesitatea unor acțiuni corective pentru îmbunătățirea performanței operaționale. Procesul de monitorizare va permite și analiza impactului acțiunilor și redefinirea priorităților, în funcție de realitățile decelate și evoluția nevoilor.

Evaluarea modului de implementare al PRAI presupune 2 modalități de lucru:

- **autoevaluare** - în funcție de modul de realizare a rezultatelor și în funcție de indicatorii de performanță stabiliți;

- **evaluare externă** - va fi realizată de o organizație externă care va asigura imparțialitatea și obiectivitatea procesului.

Rezultatele evaluării vor asigura continuitate în privința conturării și evidențierii în perspectivă a obiectivelor și acțiunilor, determinând elaborarea unui plan fezabil și viabil.

Monitorizarea urmărește și înregistrează informațiile și asigură, în același timp, controlul de calitate.

Monitorizarea implementării PRAI este un proces permanent dar frecvența de realizare a rapoartelor de monitorizare este stabilită a fi anual ținând cont de principalul scop al acestora, respectiv furnizarea de feedback .

7.2. Evaluarea progresului în implementarea PRAI

Procesul de evaluare a implementării PRAI se va realiza anual, în principiu în lunile martie-aprilie, prin monitorizarea acțiunilor incluse în plan. Prima etapă va fi aceea de autoevaluare, iar în etapa următoare va fi de evaluare externă. Concluziile și recomandările din procesul de monitorizare-evaluare vor fi utilizate la revizuirea planului de acțiuni odată cu actualizarea documentului.

8. Analiza SWOT a corelării ofertei de formare profesională cu cererea

Analiza SWOT este realizată pe baza concluziilor capitolelor anterioare privind situația actuală și previziunile din capitolele Demografie, Economie, Piața muncii și Educație și pune în evidență ca puncte tari și puncte slabe elementele din analiza capitolului de educație pentru sistemul de învățământ profesional și tehnic din regiune (mediul intern).

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
1. Creșterea ponderii învățământului profesional . 2. Existența documentelor de planificare strategică pe termen lung a ofertei de calificare corelată la toate nivelurile decizionale: regional (PRAI), județean (PLAI), unitate școlară (PAS). 3. Existența unor parteneriate active cu agenții economici, Agențiile de Ocupare a Forței de Muncă,	1. În regiunea Sud Muntenia, conform Eurostat, rata de părăsire timpurie a sistemului de educație a fost în 2015 de 18,7%, mai mare decât media europeană (11%), departe de ținta care prevede o rata medie de abandon școlar timpuriu de maxim 10%, până în 2020.

autorități și alte organizații care pot contribui la integrarea socio-profesională a absolvenților – prioritate permanentă a managementului școlar. 4. Instrumentele de asigurare a calității s-au generalizat în toate școlile IPT. 5. Număr mare de unități de învățământ IPT la nivelul regiunii au beneficiat de: ✓ reabilitare și dotare cu echipamente didactice și de birotică din finanțările Phare TVET; ✓ formarea personalului didactic și managerial prin proiecte POSDRU. 6. Existența unui număr mare de furnizori autorizați de formare profesională continuă. 7. Oferta de învățământ superior permite accesul absolvenților de liceu din toate județele regiunii. 8. Rețea școlară de învățământ obligatoriu acoperă întreg teritoriul regiunii 9. Identificarea și eliminarea unor dezechilibre între planurile de școlarizare și nevoile de calificare 10. În anul școlar 2016-2017, la nivel regional, structura pe domenii de formare profesională a planului de școlarizare propus pentru, învățământul liceal tehnologic și profesional s-a încadrat în limitele PRAI cu două excepții: Construcții, instalații și lucrări publice (2,4 % în planul de școlarizare comparativ cu ținta prevăzută în PRAI de 12%) și Economic (11,8% în planul de școlarizare, comparativ cu limita maximă de 7% prevăzută în PRAI). 11. Proiectul planului de școlarizare pentru anul școlar 2017-2018 aliniază domeniile de formare cu țintele PRAI. Excepții - județul Giurgiu, creșterea nejustificată a ofertei de școlarizare pentru domeniul protecția mediului și scăderea cu 3 clase a ofertei de școlarizare pentru domeniul mecanică - județul Teleorman, 10 domenii pentru care nu s-a alocat cifră de școlarizare, deși, există și alte activități economice care au o pondere semnificativă în realizarea VAB Teleorman: Agricultură, silvicultură și pescuit, Construcții, Industria prelucrătoare) 12. Creșterea ponderii personalului calificat din liceul tehnologic 13. În învățământul liceal și profesional, rata abandonului, în anul școlar 2014/2015, în regiunea Sud Muntenia, a fost de 2,7%, mai mică cu 0,8 procente decât cea de la nivel național (regiunea Sud Muntenia are cea mai mică rată a abandonului față de celelalte regiuni ale țării)	2. Procentul elevilor cu nivel scăzut al competențelor de citire/lectură (PISA) rămâne ridicat față de media înregistrată la nivel european. 3. În 2016 (conf. Eurostat), rata de participare în formarea continuă a populației adulte din regiunea Sud Muntenia a fost de numai 1,5% în comparație cu media în Uniunea Europeană (10,8%). Se constată un decalaj considerabil la nivel național față de ținta (Benchmark) pentru 2020, de cel puțin 12% din populația adultă (25-64 ani). 4. Rata de absolvire a învățământului profesional mai mici decât la ce liceal 5. Procentul de promovabilitate a învățământului liceal, în regiunea Sud Muntenia, a fost de 95,7%, mai mic decât cel la nivel național - 96,3%. 6. Ratele nete de cuprindere în educație în Regiunea Sud Muntenia se situează sub cele calculate ca medie la nivel național, la nivelurile de educație învățământ secundar superior. 7. Creșterea ponderii învățământul liceal teoretic și vocațional în detrimentul învățământului profesional și tehnic 8. Rata de tranziție de la învățământul liceal la învățământul postliceal și superior, în perioada 2007-2015, în regiunea Sud Muntenia sub media națională. 9. Mai sunt calificări cerute pe piața muncii pentru care nu se școlarizează încă, în toate județele, așa cum ar fi cele din domeniul „Estetica și igiena corpului omenesc”. 10. Creșterea numărului de tineri NE-ETs. Conform Eurostat, în 2015, în regiunea Sud Muntenia, 23,5% din tinerii cu vârste cuprinse între 15 și 24 de ani nici nu învață și nici nu lucrează, iar nivelul acestui indicator este foarte mare prin comparație cu cel național și european (18,1% la nivel național și 12% la nivel EU 28). Pentru tinerii cu vârste cuprinse între 18 și 24 de ani care nici nu învață și nici nu lucrează situația este și mai îngrijorătoare (aceștia reprezintă 29,2% din totalul tinerilor cu vârste cuprinse între 18 și 24 de ani la nivel regional, 22,6% la nivel național și 15,8 la nivel EU 28). 11. Număr insuficient de cabinete de orientare școlară și profesională și de consilieri școlari, acest fapt ducând la opțiunea elevilor cu predilecție către liceul teoretic, iar după terminarea acestuia, intrarea lor în șomaj. 12. Nivel scăzut al competențelor cheie, constatat încă de la intrarea în sistemul de ÎPT, în special în ceea ce privește elevii din învățământul profesional. 13. Oferta școlară se armonizează parțial cu piața muncii, generând dezechilibre între cerere și ofertă
--	--

	14. În planul de școlarizare realizat pentru clasa a IX-a pentru anul școlar 2016-2017 au fost domenii nealiniate la cererea pieței muncii, conform țințelor stabilite prin PRAI, cum ar fi: Construcții, instalații și lucrări publice (2,4 % în planul de școlarizare comparativ cu țința prevăzută în PRAI de 12%) și Economic (11,8% în planul de școlarizare, comparativ cu limita maximă de 7% prevăzută în PRAI).
OPORTUNITĂȚI 1. Regiunea Sud Muntenia este cea mai industrializată regiune a țării, ponderea industriei fiind aici de 38,4% comparativ cu 28,6% la nivel național. 2. Potențialul agricol ridicat al regiunii, poziționând-o pe primul loc în cadrul celor 8 regiuni de dezvoltare 3. Îmbunătățirea serviciilor turistice și dezvoltarea centrelor de informare și promovare turistică. Regiunea Sud Muntenia oferă condiții deosebite pentru turismul montan și agroturism, aflându-se pe locul al 4-lea pe țară în ceea ce privește numărul pensiunilor turistice rurale 4. Problematika stringentă și complexă a ruralului montan din perspectiva socio-economică a localităților și gospodăriilor țărănești, a mediului și dezvoltării durabile implică atenție deosebită pentru IPT. 5. Posibilitatea realizării de proiecte finanțate prin fondurile structurale pentru îmbunătățirea infrastructurii școlare (POR); 6. Posibilitatea accesării (POCU) pentru dezvoltarea resurselor umane în concordanță cu cerințele pieței muncii; 7. Existența finanțărilor europene pentru organizarea stagiilor de practică a elevilor în state membre ale Uniunii Europene 8. Atractivitatea pentru investitorii străini în sectoarele economice și crearea de noi locuri de muncă (Investițiile brute realizate în unitățile locale active din industrie, construcții, comerț și alte servicii din Regiunea Sud Muntenia în anul 2014 au reprezentat 10,1% din totalul la nivel național, plasând regiunea pe poziția a treia, după regiunile București-Ilfov și Centru).	AMENINȚĂRI 1. Scăderea numărului populației la nivelul întregii regiuni, ritmul cel mai alert de descreștere înregistrând populația de vârstă școlară 2. Se preconizează în următorii ani creșterea populației din grupa de vârstă de peste 65 de ani și o pondere mai mică a populației în vârstă de muncă din mediul rural. 3. Populația școlară la nivel regional a scăzut cu 16,16%, în perioada 2006–2015. Populația de vârstă școlară, 7-14 ani și populația de vârstă școlară 15-24 ani, care pot continua procesul de învățământ în licee, școli profesionale, colegii și universități se vor reduce în perioada 2011-2060 cu câte 49,4%. 4. Migrația în creștere în afara regiunii și a țării având ca efect reducerea numărului de elevi și diminuarea posibilității planificării corecte a cifrei de școlarizare 5. Numărul scăzut al populației tinere ocupate. 6. Ponderea mare a șomerilor tineri (15-24 ani), indiferent de sex sau mediul de viață al acestora. 7. Participarea scăzută a forței de muncă în programe de formare continuă - în contrast cu nevoile de formare în creștere. 8. Rata de tranziție în învățământul secundar superior scăzută, în rândul populației școlare din mediul rural. 9. Alocarea pentru învățământ a unui volum redus de resurse ca procent din PIB

9. Rezumatul principalelor concluzii și recomandări pentru planul de măsuri

PRAI cuprinde o analiză a mediului demografic și economic, a pieței muncii și a ofertei școlilor IPT, analiză în urma căreia au fost formulate concluzii și recomandări structurate astfel:

• Demografie

Concluzii	Recomandări pentru învățământul IPT
Scăderea numărului populației la nivelul întregii regiuni, ritmul cel mai	➤ Restructurarea rețelei școlare pentru raționalizarea ofertei în raport cu nevoile de calificare și acoperirea teritorială prin:

alert de descreștere înregistrând populația de vârstă școlară	eliminarea suprapunerii ofertelor de școlarizare ale școlilor teritorial apropiate concentrarea resurselor în școli cu perspective reale de dezvoltare ➤ Dezvoltarea de programe pentru menținerea elevilor în educație și prevenirea părăsirii timpurii a școlii; ➤ Dezvoltarea unor pachete integrate pentru creșterea participării la învățământul IPT a persoanelor care provin din grupuri vulnerabile (populația de etnie rromă, familii cu venituri scăzute etc.): „școala după școală”, învățarea asistată și educația remedială, „educația de a doua șansă” ➤ Crearea și dezvoltarea rețelelor de școli pe domenii de interes cum ar fi: formarea adulților care ar putea acoperi nișa creată în formarea profesională inițială. ➤ Asigurarea accesului resurselor umane din IPT la procesul de formare profesională continuă în vederea adaptării la schimbările intervenite pe piața muncii
Scăderea populației urbane pe fondul dominării populației rurale	➤ Asigurarea accesului la educație și formare profesională a populației de vârstă școlară din mediul rural prin: extinderea învățământului IPT în școlile din mediul rural dezvoltarea infrastructurii școlilor aflate în zone defavorizate (transport deficitar, venituri reduse ale populației)
Îmbătrânirea populației la nivelul întregii regiuni	➤ Creșterea școlarizării pentru domeniile de calificare: turism și alimentație, estetica și igiena corpului omenesc, în scopul dezvoltării serviciilor medicale, sociale și turistice pentru vârsta a III-a. ➤ Dezvoltarea unor programe de formare profesională continuă în scopul păstrării resurselor umane pe piața muncii pe o perioadă cât mai lungă (bătrânețe activă) prin retragerea din activitate mai târziu și progresiv.
Ponderea populației de etnie rromă în totalul populației regiunii depășește ponderea acesteia la nivel național	Înființarea de clase pentru învățământul IPT în localitățile cu populație preponderent de etnie rromă și inițierea unor acțiuni pentru școlarizarea acestora.

• Economie

Concluzii	Recomandări pentru învățământul IPT
Industria deține cea mai importantă pondere în economia județelor din nordul regiunii (Argeș, Prahova, Dâmbovița). Se caracterizează prin: oferă potențialilor investitori o multitudine de oportunități. Existența unor companii puternice: Dacia - Renault (Pitești - Argeș), Fabrica de Combustibil Nuclear Pitești (FCN Pitești), OMV Petrom, rafinăria Petrobrazi și Petrotel - Lukoil Ploiești, Arctic SA Găești sunt reprezentate aproape toate ramurile industriei.	Menținerea calificărilor din domeniile industriei prelucrătoare care atrag cu precădere investițiile străine (metalurgie, alimente, băuturi și tutun, chimică, construcții de mașini și echipamente) Școlarizarea pentru domeniile de calificare din industria prelucrătoare, electronica, automatizari, informatica, prelucrari neconventionale în scopul adaptării competențelor la tendințele de tehnologizare avansată din aceste domenii Reducerea ofertei de școlarizare pentru calificări din industria textilă și pielărie care presupun utilizarea lohn-ului intensiv
Construcțiile reprezintă un domeniu în descreștere, caracterizat prin nivel scăzut de calificare al lucrătorilor. Realocarea pe ramuri și sectoare a lucrătorilor pe cont propriu a înregistrat o deplasare a acestora către sectorul de construcții, ceea ce reflectă o precarizare a muncii în acest sector cu tendințe de creștere a segmentării pieței și a dezvoltării dimensiunii muncii la negru	Creșterea școlarizării pentru calificările de nivel 3 și 4 în scopul ridicării nivelului de competențe al lucrătorilor din construcții în utilizarea materialelor și tehnologiilor neconvenționale precum și a echipamentelor performante. Dezvoltarea unor calificări de nivel superior în domeniul materialelor de construcții (sector conex al domeniului construcții), în scopul creșterii productivității muncii și folosirii unor tehnologii și materiale noi.
Sectorul serviciilor este în creștere, cu accent pe: tranzacții imobiliare-închirieri - servicii, transport, depozitare și comunicații, turism (în special servicii agroturistice) .	➤ Dezvoltarea ofertei de școlarizare pentru calificări din domeniul serviciilor prin: - diversificarea calificărilor - școlarizarea pentru calificări de nivel 4 în domeniul bancar, tranzacții financiare, asigurări, transporturi și infrastructură - creșterea cifrei de școlarizare - creșterea nivelului competențelor profesionale - extinderea rețelei școlare
Suprafața agricolă mare, reprezentând 71,1% din suprafața totală a regiunii și 16,5% din suprafața totală a țării, determină pe de o parte caracterul agrar al regiunii și potențialul agricol ridicat al acesteia, iar pe de alta parte poziționarea pe primul loc în cadrul celor 8 regiuni de dezvoltare. Creșterea producției agricole ca urmare a sporirii randamentelor (introducerea de echipamente performante, utilizarea automatizărilor, extinderea și modernizarea sistemelor de irigații), va necesita o redimensionare a nivelului de pregătire a forței de muncă în acest domeniu. Problematica stringentă și complexă a ruralului montan din perspectiva socio-economică a localităților și gospodăriilor țărănești, a mediului și dezvoltării durabile implică atenție deosebită pentru IPT. Existența condițiilor pentru realizarea agriculturii ecologice, reclamă competențe noi pentru personalul calificat Extinderea și modernizarea infrastructurii de protecție a mediului; Reconstrucția ecologică a zonelor degradate și protejarea patrimoniului natural;	➤ Restructurarea ofertei de școlarizare pentru calificări din agricultură prin: - creșterea ponderii nivelului 4 de pregătire, care va asigura un nivel ridicat de competențe pentru personalul calificat - introducerea/extinderea calificărilor specifice agriculturii montane ecologice. - creșterea ponderii calificărilor din domeniul protecției mediului ➤ Dezvoltarea parteneriatului școală – agenți economici ➤ Adaptarea învățământului din zona montană la cerințele specifice acesteia (economie rurală, agricultură, agroturism); ➤ Consolidarea parteneriatului social prin antrenarea în procesul decizional și de planificare strategică a IPT a reprezentanților instituțiilor și organizațiilor relevante pentru ruralul montan ➤ Inițierea/dezvoltarea unor școli pilot cu profil agromontan cu facilități de tip campus ➤ Completarea/adaptarea pregătirii elevilor de la nivelul gimnazial din zonele montane cu noțiuni generale privind economia ruralului montan (prin orele de educație tehnologică / componenta CDS)

Piața muncii

Concluzii	Recomandări pentru învățământul IPT
➤ Populația activă și a populația ocupată înregistrează la nivel regional o tendință de scădere în perioada 2002-2005, urmată de o creștere în perioada 2006-2008, scădere până în 2011, creștere în perioada 2011-2014 (fără a atinge nivelul anului 2002) și scădere în 2015. ➤ Reducerea populației active și a populației ocupate: mult mai mare în cazul femeilor decât în cazul bărbaților. ➤ Populația activă și populația ocupată înregistrează scăderi mai mari în mediul rural față de mediul urban. ➤ În Regiunea Sud Muntenia, rata de ocupare a populației în vârstă de muncă (15-64 ani), a fost de 59,7 %, cu 1,7 puncte procentuale sub media națională și cu 5,9 puncte procentuale sub media europeană (UE-28), în timp ce rata șomajului BIM a fost de 10,8%. Rata de ocupare a populației în vârstă de 20-64 ani a fost de 64, 3%, așadar cu 5,7 puncte procentuale mai mică față de ținta națională de 70% stabilită în contextul Strategiei Europa 2020. ➤ Rata șomajului BIM pentru 2015 în regiune (10,8%) mai ridicată decât cea la nivel național (7%) și în creștere față de anul 2014. ➤ Riscul de șomaj crește și șansele de ocupare se reduc cu cât nivelul de educație este mai scăzut. ➤ Tendința de creștere a ponderii în populația ocupată a populației cu studii superioare și de scădere a ponderii a celor cu nivel de scăzut de pregătire și cu studii medii (Nivelul cel mai ridicat al ratei de ocupare s-a înregistrat în rândul absolvenților învățământului superior -99,1%, iar cel mai scăzut în rândul celor cu un nivel scăzut de educație (Astfel, erau ocupate 97,6% dintre persoanele cu nivel mediu de educație și numai 85,8% dintre cele cu nivel scăzut de educație). ➤ Se constată în ultimii ani tendința de scădere a numărului și ponderii populației ocupate (civile) în agricultură, industrie, construcții și, în paralel cu creșterea în servicii (Comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor (+ 8,1 mii persoane), în Activități de servicii administrative și activități de servicii suport (+ 8,9 mii persoane), în Activități de spectacole culturale și recreative (+3,8 mii persoane). ➤ Ierarhia sectoarelor economice din punct de vedere al ocupării forței de muncă civile la 1 ianuarie 2016: serviciile 37,89%, agricultura 31,48%, industria 24.1%, construcțiile 6.5% ➤ Numărul populației tinere ocupate este extrem de scăzut. ➤ În ultimul an analizat (2007), se constată o scădere Potrivit Strategiei EUROPA 2020, până în 2020, 16 milioane de locuri de muncă vor necesita un nivel înalt de calificare, în timp ce numărul locurilor de muncă pentru care se vor cere competențe reduse va scădea cu 12 milioane. ➤ În anul 2015, în regiunea Sud Muntenia, numărul locurilor de muncă vacante a crescut cu 30% față de anul anterior. Cele mai ridicate valori s-au înregistrat în industria prelucrătoare (30,76% din numărul total al locurilor de muncă vacante), administrație publică și apărare; asigurări sociale din sistemul public (22,6% din numărul total al	➤ Anticiparea nevoilor de calificare și adaptarea ofertei la nevoile pieței muncii ➤ Acțiuni sistematice de informare, orientare și consiliere a elevilor ➤ Autorizarea școlilor ca furnizori de formare profesională continuă și implicarea în programe de formare continuă pentru adulți ➤ Autorizarea școlilor ca centre de evaluare-validare a competențelor profesionale obținute în sistem nonformal ➤ Diversificarea ofertei de formare și adaptarea la nevoile grupurilor țintă, exemple : programe de formare la distanță, consultanță etc. ➤ Implicarea în programele de măsuri active pentru ocuparea forței de muncă, în special în cele privind oferirea unei noi calificări tinerilor care nu și-au găsit un loc de muncă după absolvirea școlii. ➤ Dezvoltarea parteneriatelor școlilor cu agenții economici, Agențiile de Ocupare a Forței de Muncă, autorități și alte organizații care pot contribui la integrarea socio-profesională a absolvenților – prioritate permanentă a managementului școlar. ➤ Asigurarea accesului la educație și formare profesională a populației de vârstă școlară din mediul rural și din categorii defavorizate din punct de vedere economic și social. ➤ Măsuri sistematice pentru creșterea generală a calității învățământului rural ➤ Creșterea ofertei de calificări înalte și stimularea elevilor de a dobândi un nivel de pregătire profesională cât mai ridicat pentru a fi competitivi pe piața muncii . ➤ Înzestrarea forței de muncă cu competențe tehnologice complexe și informaționale ➤ Asigurarea unei mobilități profesionale ridicate a absolvenților de învățământ preuniversitar ce vor intra în următorii ani pe piața muncii. ➤ Dobândirea de competențe antreprenoriale de către absolvenții învățământului IPT în vederea creșterii șanselor lor de ocupare. ➤ Facilitarea inserției absolvenților IPT pe piața muncii prin dezvoltarea competențelor „cheie” și a unor abilități, precum: ▪ disponibilitate la schimbare și la mobilitate profesională; ▪ capacitate de adaptare a competențelor la cerințele angajatorilor ; ▪ capacitate de comunicare ; ▪ disponibilitate la mobilitate geografică ; ▪ capacitate de adaptare la transformările micro și macroeconomice;

locurilor de muncă vacante) și sănătate și asistență socială (17,2% din numărul total al locurilor de muncă vacante). ➤ În 2015, în regiunea Sud Muntenia, statisticile consemnează 89831 de șomeri înregistrați, în timp ce numărul locurilor de muncă vacante crește continuu, ajungând la 6527 în 2015. De ce un număr atât de mare de șomeri nu pot ocupa câteva mii de posturi vacante? Răspunsurile sunt multiple: - salariile oferite de angajatorii care anunță posturi vacante sunt prea mici pentru a-i atrage pe potențialii candidați - obținerea unor venituri fără muncă: veniturile și celelalte facilități obținute de beneficiarii de asistență socială sunt suficiente pentru un minimum de trai fără muncă - supradimensionarea agriculturii în privința populației ocupate: majoritatea persoanelor ocupate în agricultură, în regiunea Sud Muntenia - 35,3% în anul 2014 - aveau statutul ocupațional de lucrător pe cont propriu (inclusiv lucrător familial neremunerat). - realocarea pe ramuri și sectoare a lucrătorilor pe cont propriu a înregistrat o deplasare către sectorul de construcții, ceea ce reflectă o precarizare a muncii în acest sector cu tendințe de creștere a segmentării pieței și a dezvoltării dimensiunii muncii la negru - îmbunătățirea calității locurilor de muncă și slaba calificare profesională a candidaților. - Existența unor joburi pentru care angajatorii găsesc cu greu candidatul potrivit. Principalele cauze ale neocupării acestor locuri vacante sunt: numărul redus de absolvenți cu competențe tehnice care să-i motiveze pe angajatori, insuficienta experiență în activitatea respectivă, migrația către alte țări, unde salariile pentru aceste activități sunt mai mari. ➤ Participarea foarte scăzută a forței de muncă în programe de formare continuă	▪ abilități antreprenoriale; ▪ abilități de stabilire a scopurilor și priorităților, de a-și valorifica inițiativa proprie
--	---

• **Oferta școlilor pentru învățământul profesional și tehnic (IPT)**

Concluzii	Recomandări pentru învățământul IPT
➤ Populația școlară la nivel regional a scăzut cu 16,16%, în perioada 2006–2015. ➤ Populația de vârstă școlară, 7-14 ani și populația de vârstă școlară 15-24 ani, care pot continua procesul de învățământ în licee, școli profesionale, colegii și universități se vor reduce în perioada 2011-2060 cu câte 49,4% ➤ În regiunea Sud Muntenia, conform Eurostat, rata de părăsire timpurie a sistemului de educație a fost în 2015 de 18,7%, mai mare decât media europeană (11%), departe de ținta care prevede o rată medie de abandon școlar timpuriu de maxim 10%, până în 2020. ➤ Procentul elevilor cu nivel scăzut al competențelor de citire/lectură (PISA) rămâne ridicat față de media înregistrată la nivel european. ➤ În 2016 (conf. Eurostat), rata de participare în formarea continuă a populației adulte din regiunea Sud Muntenia a fost de numai 1,5% în comparație cu media în Uniunea Europeană (10,8%). Se constată un decalaj considerabil la nivel național față de ținta (Benchmark) pentru 2020, de cel puțin 12% din populația adultă (25-64 ani).	➤ Restructurarea rețelei școlare IPT ➤ Asigurarea internă a calității în activitatea furnizorilor de educație și formare profesională. ➤ Evitarea de către școlile IPT a suprarăspunsului cât și subrăspunsului la exigențele formulate de economie, piața forței de muncă, dezvoltare profesională și personală. ➤ Asigurarea accesului la formare profesională continuă a cadrelor didactice din IPT prin stagii de formare metodică, activități de mentorat, stagii de formare specializată la agenții economice etc. ➤ Asigurarea școlilor IPT cu personal didactic calificat pentru toate specializările. ➤ Necesitatea unei politici coerente de reabilitare, modernizare și dotare a spațiilor educaționale pentru IPT.

➤ Rata de absolvire a învățământului profesional mai mici decât la ce liceal ➤ Procentul de promovabilitate a învățământului liceal, în regiunea Sud Muntenia, a fost de 95,7%, mai mic decât cel la nivel național - 96,3%. ➤ Ratele nete de cuprindere în educație în Regiunea Sud Muntenia se situează sub cele calculate ca medie la nivel național, la nivelurile de educație învățământ secundar superior. ➤ Creșterea ponderii învățământul liceal teoretic și vocațional în detrimentul învățământului profesional și tehnic ➤ Rata de tranziție de la învățământul liceal la învățământul postliceal și superior, în perioada 2007-2015, în regiunea Sud Muntenia sub media națională. ➤ Mai sunt calificări cerute pe piața muncii pentru care nu se școlarizează încă, în toate județele, așa cum ar fi cele din domeniul „Estetica și igiena corpului omenesc”. ➤ Creșterea numărului de tineri NEETs. Conform Eurostat, în 2015, în regiunea Sud Muntenia, 23,5% din tinerii cu vârste cuprinse între 15 și 24 de ani nici nu învață și nici nu lucrează, iar nivelul acestui indicator este foarte mare prin comparație cu cel național și european (18,1% la nivel național și 12% la nivel EU 28). Pentru tinerii cu vârste cuprinse între 18 și 24 de ani situația este și mai îngrijorătoare (aceștia reprezintă 29,2% din totalul tinerilor cu vârste cuprinse între 18 și 24 de ani la nivel regional, 22,6% la nivel național și 15,8 la nivel EU 28). ➤ Număr insuficient de cabinete de orientare școlară și profesională și de consilieri școlari, acest fapt ducând la opțiunea elevilor cu predilecție către liceul teoretic, iar după terminarea acestuia, intrarea lor în șomaj. ➤ Nivel scăzut al competențelor cheie, constatat încă de la intrarea în sistemul de ÎPT, în special în ceea ce privește elevii din învățământul profesional. ➤ Oferta școlară se armonizează parțial cu piața muncii, generând dezechilibre între cerere și ofertă ➤ În planul de școlarizare realizat pentru clasa a IX-a pentru anul școlar 2016-2017 au fost domenii nealiniat la cererea pieței muncii, conform țințelor stabilite prin PRAI, cum ar fi: Construcții, instalații și lucrări publice (2,4 % în planul de școlarizare comparativ cu ținta prevăzută în PRAI de 12%) și Economic (11,8% în planul de școlarizare, comparativ cu limita maximă de 7% prevăzută în PRAI).	➤ Adoptarea unor măsuri de creștere a accesului la educație pentru elevii din mediul rural, categorii dezavantajate ➤ Dezvoltarea serviciilor de orientare și consiliere ➤ Dezvoltarea și implementarea unei strategii de promovare și și conștientizare a beneficiilor învățământului profesional și tehnic asupra dezvoltării carierei. ➤ Eforturi conjugate pentru prevenirea abandonului în mod deosebit la învățământul profesional și în special în mediul rural, comunitățile etnice dezavantajate, zonele afectate de migrația populației etc. ➤ Dezvoltarea unor instrumente financiare de sprijin care să permită participarea grupurilor vulnerabile la educație și formare ➤ Învățarea centrată pe elev, urmărirea și încurajarea progresului individual ➤ Programe remediale pentru elevii cu dificultăți de învățare (în special cei din categorii defavorizate) ➤ Facilitarea unor trasee individualizate de formare. ➤ Evaluarea sistematică a planurilor de școlarizare la nivel local și regional, din perspectiva relevanței pentru cerințele și tendințele de pe piața muncii.
--	--

10. Planul de măsuri

PRIORITATEA 1 : ARMONIZAREA OFERTEI IPT CU PIAȚA MUNCII			
Obiective Corelarea ofertei școlilor IPT din regiune cu nevoile de calificare, în condițiile de calitate a procesului de educație și formare profesională, în scopul facilitării tranziției de la școală la viața activă și continuării învățării pe tot parcursul întregii vieți.			
Indicatori de impact: - Adaptarea ofertei la țintele PRAI stabilite în concordanță cu cererea previzionată a pieței muncii - Creșterea ratei ocupării pentru persoanele cu vârsta între 20-64 ani la 70% până în 2020. - Asigurarea continuării studiilor, după învățământul obligatoriu, pentru cel puțin 85% din populația de vârstă școlară a regiunii cuprinsă în învățământul IPT			
Acțiuni – Activități	Rezultate	Termene	Instituții responsabile
1. Monitorizarea inserției pe piața muncii a tinerilor absolvenți de învățământ secundar și superior	Baze de date privind absolvenții IPT ale ISJ și AJOFM compatibilizate Proiecte finanțate din FSE prin POS DRU	Anual	Consortiul regional AJOFM-uri ISJ-uri
2. Actualizarea anuală a PRAI, PLAI, PAS pe baza informațiilor privind cerințele pieței muncii	PRAI, PLAI, PAS actualizate	Anual	Consortiul regional, ISJ-uri, CLDPS-uri, Grupul de lucru pentru învățământul universitar
3. Proiectarea planurilor de școlarizare ale școlilor IPT din regiune luând în considerare concluziile și recomandările din PRAI/PLAI	Plan de școlarizare adaptat nevoilor pieței muncii	Anual	Școli IPT, CLDPS
4. Dezvoltarea de noi calificări și competențe, în conformitate cu nevoile de calificare identificate la nivel local, județean, regional.	Plan de școlarizare adaptat nevoilor pieței muncii	Anual	Școli IPT, CLDPS

PRIORITATEA 2 : ASIGURAREA DE ȘANSE EGALE PRIN SISTEMUL IPT PRIVIND ACCESUL LA EDUCAȚIE AL TINERILOR DIN REGIUNE.			
Obiective Creșterea adaptării școlare, medierea succesului și integrarea profesională a tuturor elevilor, indiferent de nevoile lor, prin asigurarea accesului la educație.			
Indicatori de impact: - Prevenirea și reducerea ratei de părăsire timpurie a școlii la 11,3 % până în anul 2020			
Acțiuni – Activități	Rezultate	Termene	Instituții responsabile
1. Identificarea cauzelor care conduc la fenomenul de părăsire timpurie a școlii	Studii realizate de CJRAE-urile din regiune	Anual	ISJ CJRAE
2. Dezvoltarea de programe și proiecte pentru menținerea elevilor în educație și prevenirea părăsirii timpurii a școlii;	Nr. programe derulate Rata de tranziție Rata abandonului școlar Proiecte finanțate din FSE prin POS DRU	Anual	CJRAE ISJ școli IPT
3. Dezvoltarea unor pachete integrate pentru creșterea participării la învățământul IPT a persoanelor care provin din grupuri vulnerabile (populația din zonele rurale, minorități etnice, elevi cu CES): „școala după școală”, învățarea asistată și educația remedială, „educația de a doua șansă”, programe de sprijin material	Rata de școlarizare pentru populația care provine din grupuri vulnerabile.	Anual	ISJ CLDPS
Dotarea școlilor cu mijloace moderne de învățământ, cu rețele de informare și comunicare, dotarea corespunzătoare a bibliotecilor școlare.	Nr. școli dotate	Anual	ISJ CLDPS
Furnizarea serviciilor de consiliere și orientare școlară și profesională în scopul formării tinerilor în spiritul educației permanente.	Nr. elevi consiliați	Anual	CJRAE școli
Asigurarea calității serviciilor de sprijin educațional personalizat pentru copiii cu CES, orientare școlară și consiliere profesională	Nr. cadrelor didactice formate pentru a asigura servicii de orientare școlară și de consiliere pentru elevi	Anual	ISJ Casa Corpului Didactic CJRAE școli

- formarea cadrelor didactice pentru asigurarea unui bun parteneriat in vederea intervenției in echipă, in cadrul sprijinului acordat copiilor cu CES integrați in învățământul de masă; - formarea diriginților pentru a asigura servicii de orientare școlară și de consiliere pentru elevi; - creerea unor cursuri si traininguri pentru cadrele didactice in vederea imbunatatirii metodelor de predare invatare , si totodata a atitudinii fata de elevi; - imbunatatirea metodelor de predare prin introducerea unora mult mai interactive si atractive pentru elevi ; - conturarea unei personalitati independente si responsabile a elevului prin implicarea sa in activitati educative de grup care sa ii stimuleze abilitatile : sociale, emotionale si cognitive; - imbunătățirea relatiei de colaborare dintre parinti si scoala; - responsabilizarea parintilor prin implicarea in activitatile scolare astfel incat dezinteresul unor parinti sa fie diminuat ; - crearea in cadrul institutiilor de invatamant a programelor de tip “ scoala dupa scoala” de care sa poata beneficia elevii ai caror parinti nu acorda atentia necesara timpului alocat pentru efectuarea temelor si petrecerea timpului liber cu copiii ;	Nr. activități educative și de grup în care au fost implicați elevii Nr. părinți care și-au schimbat atitudinea față de școală Nr. programe școală după școală derulate		
Relansarea educației in învățământul rural - asigurarea școlilor din mediul rural cu cadre didactice calificate - investiții in infrastructură și in dotarea unităților de învățământ din mediul rural; - redimensionarea rețelei școlare conform hărții școlare și realizarea unor centre școlare puternice in centrele de comună, eliminand astfel, pe cat posibil, învățământul simultan și diminuand numărul cadrelor didactice necalificate; - constituirea unei rețele de transport școlar adecvate nevoilor locale de educație	Rata de creștere a ponderii cadror didactice calificate în mediul rural Valoarea investițiilor în infrastructura școlilor	Anual	Consilii locale, Consilii Județene ISJ școli

PRIORITATEA 3 : DEZVOLTAREA BAZEI DIDACTICO-MATERIALE A ȘCOLILOR IPT DIN REGIUNE ÎN PARTENERIAT CU ALTE ORGANIZAȚII.			
Obiectiv Reabilitarea și dotarea cu echipamente didactice a școlilor IPT din regiune în concordanță cu cerințele domeniilor de pregătire profesională.			
Indicatori de impact: - Reabilitarea a 20% din numărul școlilor IPT ale regiunii, până în 2020. - Toate școlile IPT să aibă dotare minimală conform domeniilor de calificare și 50% dintre acestea să aibă dotare în concordanță cu evoluțiile tehnologice ale domeniilor de pregătire.			
Acțiuni – Activități	Rezultate	Termene	Instituții responsabile
1. Igienizarea școlilor IPT și asigurarea condițiilor pentru ca acestea să primească autorizație de funcționare.	Nr. școli autorizate care au primit autorizație de funcționare	Anual	Consilii locale, Consilii Județene, Școli IPT, ISJ
2. Elaborarea proiectelor de reabilitare și de dotare cu echipamente didactice a școlilor IPT din regiune	Proiecte de reabilitare a școlilor	Anual	Consilii locale, Consilii Județene, Școli IPT, ISJ
3. Reabilitarea și dotarea cu echipamente didactice a școlilor IPT din regiune	Numarul școlilor cu dotare conform SPP Nr. școli reabilite	Anual	Consilii locale, Consilii Județene, ISJ
4. Transferul bazei materiale neutilizate, la nivelul regiunii și utilizarea optimă a unor echipamente didactice în cadrul rețelelor tematice.	Nr. de echipamente didactice repuse în funcțiune	Anual	Consilii locale, Consilii Județene, Școli IPT, ISJ

PRIORITATEA 4 : EFICIENTIZAREA RELAȚIILOR PARTENERIALE EXISTENTE ȘI DEZVOLTAREA DE NOI PARTENERIATE PENTRU IPT			
Obiectiv			
Dezvoltarea parteneriatului social activ pentru formarea profesională, în scopul planificării strategice a IPT la nivel regional			
Indicatori de impact:			
- Cel puțin un parteneriat pentru formarea profesională în fiecare școală IPT pentru fiecare domeniu de pregătire..			
Acțiuni – Activități	Rezultate	Termene	Instituții responsabile
1. Dezvoltarea de parteneriate între școlile IPT, universități și întreprinderi pentru organizarea, implementarea, monitorizarea și evaluarea stagiilor de pregătire practică a studenților și pentru desfășurarea practicii elevilor din învățământul profesional de 3 ani.	Nr. de parteneriate Acțiuni de orientare și consiliere profesională a elevilor Nr. de contracte de angajare a absolvenților Nr. de burse școlare acordate de agenții economici	Anual	Școli IPT, Universități, agenți economici
2. Autorizarea școlilor IPT ca furnizori de formare profesională continuă și furnizarea de programe de FPC.	Nr. de școli autorizate Nr. de programe FPC furnizate Nr. persoane participante la programele de formare	Anual	Școli IPT ISJ
3. Autorizarea școlilor IPT ca centre de evaluare și validare a competențelor profesionale achiziționate în sistem non-formal.	Nr. de școli autorizate ca centre de testare Nr. persoane ale căroror competențe au fost evaluate și validate	2018	Scoli IPT, ISJ, AJO FM prin Centre F.P.C.
4. Monitorizarea parteneriatului social la nivelul școlilor IPT prin actualizarea anuală a hărții parteneriatului.	Nr. parteneriate active	Anual	Școli IPT
5. Dezvoltarea de proiecte finanțate din FSE pentru creșterea capacității instituționale a Consorțiului Regional.	Nr. proiecte	2018	Consorțiul regional

PRIORITATEA 5 : FORMAREA PROFESIONALĂ CONTINUĂ A RESURSELOR UMANE DIN ȘCOLILE IPT ALE REGIUNII			
Obiectiv			
Asigurarea accesului la formare profesională continuă a cadrelor didactice din IPT			
Indicatori de impact:			
- Participarea cadrelor didactice din IPT la cel puțin un curs de formare profesională continuă, anual.			
Acțiuni – Activități	Rezultate	Termene	Instituții responsabile
1. Identificarea nevoilor de formare profesională a resurselor umane din școlile IPT și asigurarea accesului acestora la programe de formare profesională continuă.	Baza de date privind necesarul de formare profesională continuă pentru cadrele didactice din IPT	Anual	ISJ Școli IPT
2. Promovarea de programe pentru formarea profesională continuă a cadrelor didactice - actualizarea și dezvoltarea, prin programe de formare/perfecționare periodică, a competențelor în domeniul/domeniile de specializare corespunzător funcțiilor didactice obținute prin formarea inițială - dezvoltarea competențelor pentru evoluția în cariera didactică, prin sistemul de pregătire și obținere a gradelor didactice - dobândirea sau dezvoltarea competențelor de conducere, îndrumare, control, evaluare în structurile și organizațiile din sistemul de educație; - dobândirea de noi competențe, prin programe de reconversie/readaptare a calificării pentru noi specializări sau/si noi funcții didactice, altele decât cele obținute prin formarea inițială; - dobândirea unor competențe complementare sau de extensie care largesc gama activităților și funcțiilor ce pot fi prestate de personalul didactic, respectiv predarea în sistemul E-learning, predarea în limbi străine, consiliere educațională și orientare în cariera, educația adulților s.a.;	Nr. programe derulate Nr. de cadre didactice participante la programe de formare profesională continuă prin proiecte POCU, alte proiecte europene și programe Nr. cadre didactice care și-au dezvoltat competențele în domeniul/domeniile de specializare Nr. cadre didactice care și-au dezvoltat competențele de conducere, îndrumare, control, evaluare	Anual	ISJ Școli IPT
3. Promovarea de parteneriate pentru asigurarea participării cadrelor didactice din IPT la stagii de formare în întreprinderi	Nr. de parteneriate Nr. de cadre didactice participante la stagii de formare	2013	CR CLDPS Școli IPT

PRIORITATEA 5 : EFICIENTIZAREA ȘI DEZVOLTAREA SERVICIILOR DE ORIENTARE ȘI CONSILIERE PROFESIONALĂ A ELEVILOR DIN IPT			
Obiectiv Dezvoltarea orientării și consilierii profesionale în scopul creșterii performanțelor educaționale și ratelor de tranziție către nivele superioare de educație			
Indicatori de impact: - Asigurarea serviciilor de orientare și consiliere profesională pentru toți elevii din învățământul IPT, până în 2020.			
Acțiuni – Activități	Rezultate	Termene	Instituții responsabile
1. Asigurarea unui cabinet de orientare și consiliere profesională, cu dotare minimală, în fiecare unitate școlară IPT.	Nr. de cabinete de orientare și consiliere profesională	2020	ISJ Consilii locale
2. Creșterea numărului de posturi didactice pentru consilieri școlari. Îmbunătățirea normării posturilor de consilieri școlari prin micșorarea numărului de elevi/consilier școlar	Nr. de posturi didactice pentru consilieri școlari la nivel de regiune	2020	ISJ
3. Dezvoltarea de programe de orientare și consiliere profesională prin acțiuni comune ale școlilor IPT, AJOFM, alte ONG-uri și firme specializate	Nr de programe de orientare și consiliere dezvoltare anual	Anual	Scoli IPT, AJOFM
4. Promovarea de proiecte finanțate prin POCU pentru furnizarea de servicii de orientare și consiliere profesională a elevilor din IPT.	Nr. de proiecte derulate	2020	Scoli IPT, Consiliile județene (CJRAE)

11. Contribuția învățământului superior la dezvoltarea regională

1. ASPECTE DEMOGRAFICE (secțiunea învățământ superior)

Schimbările demografice din regiunea Sud Muntenia necesită o corelare între politicile publice din educație și economie. În condițiile scăderii semnificative a numărului de locuitori (față de anul 2008, a scăzut cu aproape 250.000 de persoane), se remarcă o pondere ridicată a îmbătrânirii demografice, peste care se suprapune o rată destul de ridicată a emigrației spre țări central și vest-europene.

Din punct de vedere al învățământului superior, relevantă este analiza detaliată a grupei de vârstă 15-19 ani.

Structura pe grupe de vârstă

Populația din grupa de vârstă 15-19 ani cuprinde 173.338 persoane, adică 5,30% din totalul populației regiunii, cu diferențieri ușoare pe județe (ponderi peste medie în Ialomița 5,73%, Giurgiu 5,68%, Călărași 5,65%, Dâmbovița 5,57% și sub medie în Teleorman 5,23%, Argeș 5,16%, Prahova 4,85%).

Având în vedere situația comparativă 2008–2015, se remarcă, în regiunea Sud Muntenia, o reducere constantă a numărului populației din această grupă de vârstă, de la 211.290 la 173.338 persoane, cu 17,96%. Pe județe, cele mai mari diminuări se observă în Prahova (21,72%), Argeș (19,88%) și Dâmbovița (19,23%) – de altfel cele mai populate județe, față de Teleorman (16,11%), Călărași (14,06%), Giurgiu (13,88%), Ialomița (12,04%).

Distribuția pe medii rezidențiale

În funcție de mediul de reședință (urban/rural), la nivelul regiunii, în prezent domină semnificativ persoanele cu domiciliul în mediul rural (62,9%), față de cele din mediul urban (37,1%). Pe județe, se află la polii opuși Prahova (44,2%), Ialomița (43,4%) și Argeș (42,3), cu cele mai mari ponderi ale populației urbane, comparativ cu Dâmbovița (73,5%) și Giurgiu (71%), cu cele mai mari ponderi ale populației rurale.

Din punct de vedere al evoluției în perioada 2008-2015, dacă la nivel numeric s-a redus mai mult numărul celor din mediul urban (cu 29.755 persoane) față de cei din mediul rural (cu 18.420 persoane), la nivelul ponderilor din totalul grupei de vârstă situația este oarecum diferită (reducere de 5,4% în mediul urban și creștere egală a mediului rural).

Distribuția pe sexe

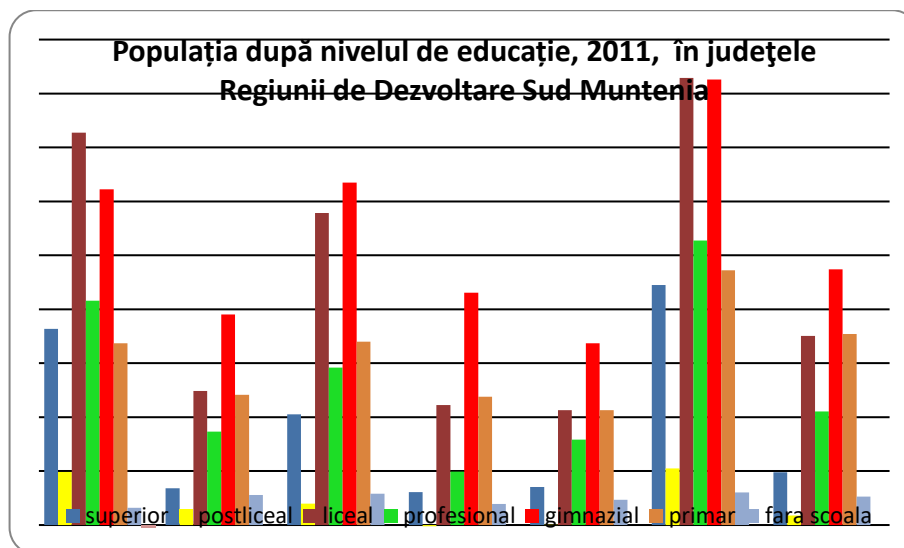
Având în vedere distribuția actuală masculin/feminin, în regiunea Sud-Muntenia, ca de altfel în întreaga țară, predomină băieții (89.134, adică 51,4%) comparativ cu fetele (84.204, adică 48,6%). Pe județe, ponderile se mențin în jurul mediei regiunii, remarcându-se doar Teleorman, unde populația masculină deține 52,1%, iar cea feminină doar 47,9%.

În timp, în perioada 2008-2015, numărul persoanelor de sex masculin și feminin s-au redus constant cu circa 24.000 fiecare, sensibil mai mult în favoarea fetelor. În cadrul regiunii, sunt județe în care s-a redus mai mult numărul băieților (Dâmbovița și Ialomița) ori județe în care numărul fetelor s-a diminuat mai mult (Călărași, Prahova și Giurgiu).

Structura etnică

Dacă în total, regiunea Sud-Muntenia respectă oarecum distribuția realizată la nivel național, apare destul de interesantă repartitia populației după nivelul de instruire și structura etnică.

Astfel, cea mai mare parte a populației a absolvit învățământul secundar (65,8%), urmat de învățământul primar (16,8%) și cel superior (10,5%), în timp ce fără școală absolvită sunt 3,7%, iar persoanele analfabete reprezintă 2% din totalul populației.

Sursa: INS, Recensământul populației și locuințelor, 2011

În ceea ce privește absolvenții de învățământ superior, dintre etniile semnificativ reprezentate se remarcă maghiarii (18,2%), peste medie, în timp ce bulgarii (4,9%), dar mai ales romii (0,7%) sunt sub media regiunii. Românii se găsesc ușor peste medie (10,8%).

Absolvenții de învățământ secundar cunosc o situație diferită: doar românii (66,7%) sunt peste media regiunii, în timp ce toate celelalte etnii sunt sub medie – bulgarii (64,3%), maghiarii (60,9%), turcii (52,8%) și romii (49,2%).

Ponderile se schimbă însă la absolvenții de învățământ primar, unde românii sunt aproximativ de medie, în timp ce maghiarii (9,2%) sunt sub medie, iar celelalte etnii sunt peste medie – bulgarii (23%), turcii (23,5%) și romii (31,8%).

În ceea ce privește persoanele analfabete, se detașează ponderea ridicată în rândul romilor (13%) și mai puțin a turcilor (8,7%), în timp ce românii (1,6%) sunt singurii sub medie.

Mișcarea migratorie

Un factor important al modificării structurii demografice la nivelul regiunii **Sud Muntenia** este *emigrația (definitivă și temporară)*.

Astfel, din grupa de vârstă 15-19 ani, se remarcă un număr de 1284 persoane care și-au schimbat definitiv domiciliul (prin mutarea în alte județe, în special cele limitrofe), în perioada 1992-2014. Dintre județe, valori mai mari cunosc Prahova (354 persoane) și Teleorman (236 persoane), în timp ce valorile cele mai mici apar în Giurgiu și Ialomița (câte 79 persoane).

În ceea ce privește emigrația temporară, doar în perioada 2012-2014, pentru aceeași grupă de vârstă, un număr de 4657 persoane au părăsit temporar județele de domiciliu. Pe județe, cele mai multe plecări temporare s-au înregistrat în Prahova (1141 persoane), la polul opus fiind Călărași, Ialomița și Giurgiu (circa 450 persoane).

Nivelul de trai

Deși rata sărăciei din regiunea Sud-Muntenia a scăzut continuu și semnificativ în perioada 2007–2014, se observă totuși valori mari ai indicatorilor cu semnificație.

Rata deprivării materiale severe a scăzut de la 42%, în 2007, la 33%, în 2010, și 26,5% în 2014, datorită creșterii protecției sociale și a cheltuielilor cu asigurările.

O treime dintre copii (34%) trăiesc în sărăcie relativă, procentul fiind într-o ușoară creștere începând din anul 2008. Mai mult, în timp ce rata sărăciei pentru populația totală a scăzut (deși doar ușor) în acești ultimi ani, rata sărăciei în rândul copiilor a crescut cu aproximativ 1 punct procentual.

În ceea ce privește *rata riscului de sărăcie și excluziune socială*, în regiune valorile au scăzut de la 50,3% în 2008, la 42,7% în 2010, în prezent fiind egală cu media la nivel național (40,2%).

De asemenea, sărăcia afectează în mod acut anumite grupuri demografice, care includ minorități etnice. Cei mai defavorizați sunt romii; o mare parte din comunitățile rome se confruntă cu probleme grave de venituri, iar aproape un sfert din acestea nu sunt, în prezent, racordate la rețelele de electricitate și/sau apă curentă. Nu este surprinzător faptul că această situație afectează oportunitățile sociale și economice disponibile copiilor romi.

Proiecții demografice la orizontul anului 2060

În analiza proiecțiilor demografice se iau în considerare câțiva factori principali: *fertilitatea, mortalitatea și migrația*.

După anul 1989, criza demografică a început să se manifeste latent. Din păcate, diminuarea segmentului de populație fertilă și a fertilității au o contribuție decisivă la instalarea și perpetuarea declinului demografic. Generațiile mici, născute după 1989 vor ajunge, după anul 2025, să domine populația de vârstă fertilă și numărul de copii pe care îi vor aduce pe lume va fi corespunzător dimensiunii lor. Datele extrase din prognoza demografică realizată de Institutul Național de Statistică pentru anul 2060 indică o tendință acută de îmbătrânire demografică.

La nivel național, *grupa de vârstă 0-14 ani* va cunoaște cea mai accentuată scădere, cu 36.6 % (-770 mii persoane până în 2030 și respectiv -1570 mii persoane până în 2060). Corespunzător și ponderea tinerilor în totalul populației se va diminua de la 15,9% (2011) la 12,1%-12,5% (2060). Numărul băieților va continua să fie mai mare decât al fetelor, procentul lor în totalul populației tinere se va menține, la fel ca în 2011, la 51,4% (2060).

În perioada 2011-2060, populația de vârstă (15-24 ani) corespunzătoare universităților se va reduce constant cu circa 1,3 milioane persoane (-48%). Numărul tinerilor în vârstă de 15-24 ani va fi de 2,2 milioane persoane în 2030 și 1,4 milioane persoane în 2060.

2. PROFILUL ECONOMIC REGIONAL

(secțiunea învățământ superior)

Alte informații și informații parțiale

Cercetarea - dezvoltarea

În regiunea Sud-Muntenia există 11 *institute de cercetare-dezvoltare*, ce-și desfășoară activitatea în domeniile următoare: viticultură, pomicultură, piscicultură, petrol și instalații petroliere, cercetare nucleară.

De asemenea, există 2 *centre de informate tehnologică*: CIT Casa Dunării – Fundația pentru Democrație, Cultură și Libertate – filiala Călărași (domenii: energie eoliană și solară, co-generare, hidraulică, internet, comunicații, transporturi, cultură, turism) și CIT-CCIA Ialomița, Slobozia (domenii: industrie alimentară, agricultură, protecția mediului).

Însă, toate aceste unități resimt aceleași restrictivități valabile pentru toată țara: subfinanțare, dotarea redusă cu tehnologie performantă, remunerația scăzută a angajaților, neatractivitate pentru tineri; legătura foarte slabă cu mediul de afaceri.

În anul 2014, în activitatea de cercetare-dezvoltare erau implicați 3826 angajați, în scădere cu circa 13% față de perioada 2007-2008, dar în creștere cu 41% față de anul 2011. Din punct de vedere al numărului de salariați, regiunea s-a situat pe locul al treilea la nivel național.

Cei mai mulți salariați în cercetare-dezvoltare erau în județul Argeș (2884 persoane), urmat de Călărași (373 persoane), Prahova (302 persoane) și Dâmbovița (232 persoane), în timp ce pe ultimele locuri s-au situat județele Teleorman (32 persoane), Giurgiu (3 persoane) și Ialomița (nici o persoană).

Din numărul total al salariaților, 56,5% erau cercetători, 10,4% tehnicieni și asimilați, iar 33,2% alte categorii de salariați. În anul 2014, în regiunea Sud-Muntenia, la 10.000 persoane ocupate civile, 33,4 erau salariați în activitatea de cercetare-dezvoltare (locul 5 la nivel național), cei mai mulți fiind în județele Argeș (118,3) și Călărași (38,9).

Cheltuielile totale de cercetare-dezvoltare au fost, în 2014, de 296.549 mii lei (locul 2 la nivel național), din care 97% reprezintă cheltuieli curente și numai 3% cheltuieli de capital. Repartiția pe județe arată o discrepanță majoră: Argeș deține 81,9%, Prahova 9,4%, Dâmbovița 5,9%, Călărași 2,5% și Teleorman 0,3%.

În ceea ce privește inovarea, în anul 2012, exista un număr de 520 întreprinderi inovatoare (locul 6 la nivel național). Cele mai multe operau în industrie (385), iar restul în servicii (135).

De asemenea, în anul 2013, la nivelul regiunii Sud-Muntenia exista un număr de 20 de **parcuri industriale** (locul 1 la nivel național), peste jumătate fiind localizate în mediul rural. Ca repartiție spațială, marea majoritate sunt situate în nordul regiunii (Prahova 12, Dâmbovița 5, Argeș 1) și numai 2 în județul Giurgiu. Județele Călărași, Ialomița și Teleorman nu au nici un parc industrial.

Obiectivele vizate de parcurile industriale sunt legate de dezvoltarea spiritului antreprenorial în rândul elevilor și studenților, promovarea dezvoltării economice durabile în mediul de afaceri.

În plus, există 2 **incubatoare de afaceri** – Incubatorul Tehnologic și de Afaceri ITAF Ploiești (în cadrul Universității de Petrol-Gaze Ploiești) și Incubatorul de Afaceri din cadrul Universității Pitești.

Funcționează și un **cluster inovativ** Dacia Renault Cluster Pole – Pitești, o asociație compusă din 150 societăți comerciale de mărimi diferite care desfășoară activități în industria de automobile.

Însă, la nivelul regiunii Sud-Muntenia se remarcă un grad destul de scăzut al capacității financiare a mediului de afaceri regional de a investi în cercetare-inovare, dar și o cooperare scăzută cu mediul științific (universități, institute de cercetări). Există și o excepție: o serie de investiții realizate în infrastructuri CDI extrem de moderne și performante (infrastructura de cercetare din cadrul Universității VALAHIA din Târgoviște fiind un exemplu în acest sens).

Din punct de vedere al domeniilor economice, este semnificativă o analiză detaliată a universităților din regiunea Sud-Muntenia.

Universitatea din Pitești are ca scop formarea de specialiști în domeniile de învățământ universitar tradițional (tehnic, economic, juridic și administrativ etc.). În domeniul cercetării experiența universității este probată prin contracte de cercetare pe domenii precum ingineria automobilului, tehnologii și materiale avansate, viticultura, biotehnologii, materiale compozite, matematică, electronică, mecanică etc.

Universitatea “Petrol-Gaze” din Ploiești este o instituție de stat cu atribuții în domeniul învățământului superior și al cercetării științifice. Misiunea cercetării științifice este de a contribui la inovarea în domeniul cercetării, dezvoltării tehnologice și transferului de cunoștințe și la formarea și dezvoltarea resurselor umane implicate în cercetare. Activitatea de cercetare este centrată în special pe domenii precum analizele fizico-chimice pentru apă și sol, procesele de coroziune, procesele catalitice, produse petroliere, procese și instalații de epurare, procese de transfer de căldură ș.a. Experiența în activitatea de cercetare este redată de contractele de cercetare încheiate atât în calitate de partener cât și de coordonator.

Universitatea "Valahia" din Târgoviște este o instituție de învățământ superior de stat înființată în anul 1992 prin HG 288 și este acreditată instituțional din anul 1999. Misiunea declarată și susținută a UVT este didactică și de cercetare științifică. Conform raportului asupra activității de cercetare în perioada anilor 2009-2013 Universitatea a câștigat un număr de 145 de contracte de cercetare prin competiție națională la care se adaugă un număr de 22 de contracte de cercetare finanțate din fonduri private (terți). Dintre domeniile de cercetare abordate: ingineria electrică, electronică și tehnologia informației, energie-mediu, nanomateriale, biotehnologii etc.

Universitatea "Constantin Brâncoveanu" din Pitești a obținut rezultate pozitive în ceea ce privește cercetarea științifică pe bază de contracte, prin participarea la programe cu finanțare națională și externă sau prin executarea unor lucrări de cercetare științifică și consultanță pentru diverse instituții și agenți economici din Pitești, Brăila și Râmnicu Vâlcea; experiența este probată prin contractele de cercetare desfășurate, indiferent de sursa de finanțare, având diverse tematici de cercetare ce acoperă domenii precum agricultura, științele economice și sociale etc.

Dezvoltarea durabilă

Evoluțiile demografice au constituit un factor important din punct de vedere statistic privind situația actuală în domeniul **educației și formării profesionale**.

În învățământul universitar, din punct de vedere cantitativ, rata de participare a absolvenților de învățământ secundar la învățământul superior a crescut constant cu circa 50% față de situația din anul 2000, însă faptul ca doar 10-12% din adulții din grupa de vârstă între 25 și 64 de ani sunt absolvenți de învățământ terțiar/superior (față de 27,7% în SUA, 16,4% în Marea Britanie sau 15,4% în Franța) plasează România într-o situație dezavantajoasă față de cerințele racordării la societatea bazată pe cunoaștere.

O îmbunătățire substanțială a calității în *învățământul universitar și postuniversitar* se preconizează prin introducerea aplicării Cadrlui Național al Calificărilor din Învățământul Superior – ce presupune criterii și practici transparente pentru definirea calificărilor și procedurilor de validare, dezvoltarea unor soluții informatice pentru managementul acestui proces, formarea unui contingent de evaluatori de calitate a proceselor didactice și a finalității acestuia în învățământul superior.

Legat de acest lucru, pentru creșterea relevanței învățământului superior pentru piața muncii este necesară o ajustare permanentă a programelor existente sau elaborarea, după caz, a unor noi programe de licență și masterat. În acest scop se va întări interacțiunea dintre universități, comunitatea de afaceri și sectorul cercetare-dezvoltare-inovare sub forma unor parteneriate consolidate, inclusiv prin constituirea unor formațiuni interdisciplinare complexe de tip cluster.

Se impune imperios promovarea principiului educației permanente prin *învățarea pe tot parcursul vieții*, dată fiind serioasa rămânere în urmă în privința participării la diferite forme de calificare, recalificare, specializare sau perfecționare profesională (de peste 5 ori sub media UE), ca și de dezvoltare socială și personală. Preocupările în acest domeniu sunt esențiale pentru dezvoltarea personală, civică și socială, precum și din perspectiva șanselor de obținere a unui loc de muncă mai bine remunerat prin valorificarea rezultatelor învățării dobândite, de la educația timpurie până la studiile post-universitare și alte forme de educație a adulților în contexte formale cât și non-formale sau informale.

Inițierea de către instituțiile publice centrale, județene și orășenești, în cooperare cu patronatele, camerele de comerț și industrie, universități și institute de cercetare, a unor acțiuni de *conștientizare și responsabilizare socială* cu privire la problemele consumului și producției durabile. Aceasta se poate realiza prin: acțiuni publicitare privind cele mai bune practici (inclusiv pe Internet); schimburi directe de experiență (vizite și ateliere de lucru); diseminarea oportunităților de afaceri în domeniul consultanței, pregătirii

și realizării de proiecte, achiziționarea și verificarea performanțelor echipamentelor pentru protecția mediului și tehnologiilor ecologice.

3. PROFILUL DE PIAȚA MUNCII (secțiunea învățământ superior)

Analiza evoluțiilor și prognozelor privind piața muncii

Transformările socio-economice suferite de regiunea Sud-Muntenia în ultimii 10 ani au influențat în mod major evoluțiile pe piața muncii, în sensul scăderii ratei de ocupare a tinerilor (pe domeniile de specializare ale acestora) care urmează sau au absolvit studii universitare.

Din punct de vedere al învățământului superior, relevantă este analiza detaliată a grupei de vârstă 15-24 ani.

Structura populației ocupate

Exprimată ca pondere a populației active din grupa de vârstă 15-24 ani în populația totală din aceeași grupă de vârstă, **rata de activitate** în regiunea Sud-Muntenia (care depășește cu 5% media națională) a cunoscut o ușoară tendință de scădere în perioada 2002-2015, înregistrând o diminuare totală de 3,4%. Pe sexe, scădere mai accentuată s-a remarcat în rândul femeilor, cu 5,3%, comparativ cu bărbații, unde reducerea este de circa 2,0%. În această perioadă, se remarcă o tendință de menținere oarecum constantă a numărului persoanelor active (aprox. 39%) până în anul 2008, după care numărul celor activi se diminuează la 36,4% în anul 2015. Există un decalaj între populația activă feminină (care a început să se diminueze începând din anul 2007) și cea activă masculină (care a resimțit scăderea începând cu anul 2009).

Pe medii de rezidență, rata de activitate a tinerilor păstrează aceeași tendință de la nivel regional, fiind mai redusă în mediul urban (de la 32,4% în anul 2002, la 27,5% în anul 2015) față de mediul rural (de la 46,2% în anul 2002, la 41,5% în anul 2015).

Rata de ocupare pentru grupa de vârstă 15-24 ani, în regiunea Sud-Muntenia, a fost de 24,7% (sensibil egală cu media națională – 24,5%) în anul 2015. În timp, rata a cunoscut o oarecare stagnare în perioada 2002-2005 (în jurul a 28,6%), după care a înregistrat o ușoară creștere în perioada 2006-2009 (cu un maxim de 31,8% în anul 2008), iar în continuare a suferit o descreștere bruscă de 4-5%, urmată de o stabilizare pe acest nivel redus. În anul 2015, rata de ocupare a tinerilor a urmat din nou o tendință ascendentă, depășind cu 1,7% valoarea din anul 2014.

Ratele de ocupare sunt în general mai ridicate în rândul bărbaților (30,4% în anul 2015, ușor peste media națională de 29,4%) decât în rândul femeilor (18,4% în anul 2015, ușor sub media națională de 19,3%). De asemenea, valori mai ridicate apar în cazul persoanelor rezidente în mediul rural (28,7% în anul 2015, cu aproape 3% sub media națională) comparative cu mediul urban (17,5% în anul 2015, egală cu media națională).

Având în vedere **nivelul de educație (învățământ superior absolvit)**, în regiunea Sud-Muntenia, se remarcă o creștere relativ constantă a ponderii populației totale ocupate de la 9,6% (în 2008) la 15,2% (în 2015). Se menține totuși un decalaj între populația feminină (17,9%) și cea masculină (13,2%), precum și între persoanele din mediul urban (29,2%) și cel rural (6,1%).

Din totalul populației ocupate cu studii superioare, tinerii absolvenți de studii superioare reprezintă 3%, cu menținerea acelorași diferențieri între femei (4,1%) și bărbați (1,9%), însă cu schimbarea ponderii între mediul urban (2,6%) și rural (4,2%).

Rata șomajului

Pentru grupa de vârstă 15-24 ani, **rata șomajului** a cunoscut o evoluție fluctuantă în perioada 2002-2008, pentru ca apoi să înceapă să crească continuu (de la 19,6% în anul 2008 la 32,3% în anul 2015), menținându-se cu mult peste media națională (21,7% în anul 2015). Pe sexe, valori mai mari apar în cazul femeilor (33,1%) comparativ cu bărbații (31,8%), iar pe medii de rezidență, valori mai mari apar în mediul urban

(36,1%) față de cel rural (30,8%). În ceea ce privește ponderea în totalul șomerilor pe regiune, se remarcă faptul că peste un sfert (26,5%) sunt tineri, mai accentuată în mediul rural (32,8%) față de cel urban (18,5%).

Incidența șomajului de lungă durată pentru tineri (6 luni și peste) înregistrează valori deosebit de mari (regiunea Sud-Muntenia ocupă penultimul loc din țară), de circa 60% (64,7% în anul 2014). De asemenea, se remarcă diferențieri semnificative – în anul 2014 - între populația masculină (66,9%) și cea feminină (60,7%), precum și între mediul urban (66,5%) și mediul rural (63,7%).

În ceea ce privește **nivelul de educație (învățământ superior absolvit)** al populației totale șomere, pentru regiunea Sud-Muntenia, în perioada 2007-2015 se remarcă o tendință asemănătoare cu cea la nivel național. Astfel, dacă în anul 2007 s-au înregistrat 1805 șomeri cu studii superioare, în anii următori numărul acestora a crescut până la un maxim de 6212 în anul 2010, pentru ca apoi numărul acestora să scadă continuu, la 4584 persoane în anul 2012, 3424 persoane în anul 2014 și la 2500 persoane în anul 2015.

Din punct de vedere al ponderii persoanelor șomere cu studii superioare în totalul șomerilor, se observă că regiunea Sud-Muntenia a înregistrat cele mai mici valori din țară (cu circa 2% mai mici decât media la nivel național): de la 2,8% în anul 2007, la 6,3% în anul 2011 și la 3,2% în anul 2015.

Repartiția pe județe a numărului persoanelor șomere cu studii universitare oferă elemente semnificative, legate însă de numărul total al populației și de prezența unor centre universitare în regiune sau în apropiere. Astfel, toate județele au menținut aceeași tendință de creștere a numărului persoanelor șomere începând din anul 2007 până în anul 2009-2010, după care a urmat o perioadă de scădere până în anul 2015.

În anul 2015, cel mai mare număr de șomeri cu studii universitare s-a înregistrat în județele Prahova (841 persoane), Argeș (556 persoane) și Dâmbovița (395 persoane), județe care au și universități proprii, în timp ce în celelalte județe s-au consemnat valori mult mai mici (Teleorman 279 persoane, Ialomița 146 persoane, Giurgiu 143 persoane, Călărași 140 persoane). În perioada de maxim, 2009-2010, numărul șomerilor înregistrați a fost de 2,3-3 ori mai mare decât în anul 2015.

Ca pondere în totalul populației județului, șomerii cu studii universitare au înregistrat valori mai mari decât media regiunii (3,2%) în județele Prahova (6,7%) și Argeș (4,3%), în timp ce valori mai mici sunt specifice județelor Dâmbovița (2,8%), Giurgiu (2,5%), Ialomița (1,9%), Călărași (1,9%) și Teleorman (1,5%).

Locuri de muncă vacante

Rezultat al evoluțiilor economiei naționale și regionale, locurile de muncă vacante oferite persoanelor cu studii superioare au înregistrat o creștere continuă în perioada 2011-2015, în regiunea Sud-Muntenia manifestându-se tendința generală de la nivel național. Însă, ponderea locurilor de muncă ce solicită studii universitare în regiunea Sud-Muntenia sunt cu 5-13% mai reduse față de media la nivel național, pentru întreaga perioadă analizată.

Din totalul locurilor de muncă vacante, pe grupe majore de ocupații, cele care solicită studii nivel 6-8 (universitar) au înregistrat o creștere de la 423 locuri (în anul 2011), la 661 locuri (în anul 2013) și la 1864 locuri (în anul 2015), respectiv 15,7% din totalul locurilor vacante în anul 2011, la 20,5% în anul 2013 și la 28,6% în anul 2015.

Dintre acestea, se remarcă două mari categorii de locuri de muncă vacante:

(a) membri ai corpului legislativ, ai executivului, înalți conducători ai administrației publice, conducători și funcționari superiori (20%) – a căror număr de locuri disponibile a crescut de la 89 (în 2011), la 159 (în 2013) și la 309 (în 2015);

(b) Specialiști în diverse domenii de activitate (80%) - a căror număr de locuri disponibile a crescut de la 334 (în 2011), la 502 (în 2013) și la 1555 (în 2015).

Implicațiile evoluțiilor pieței muncii

Numărul de **absolvenți** ai învățământului superior din regiunea Sud-Muntenia a înregistrat o creștere semnificativă până în anul universitar 2007/2008, după care a început să scadă treptat până în prezent (6442 persoane în anul 2014). Pe grupe de specializări, se remarcă domeniile: universitar-pedagogic (litere, comunicare, istorie, geografie, matematică, fizică, chimie, biologie, pedagogie, educație fizică, științe politice, știința mediului, arte, teologie) – 28% din absolvenți; tehnic (industrie, transporturi și telecomunicații) – 24% din absolvenți; economic (contabilitate, finanțe, management, marketing, administrarea afacerilor) – 23% din absolvenți; juridic (drept) – 11% din absolvenți.

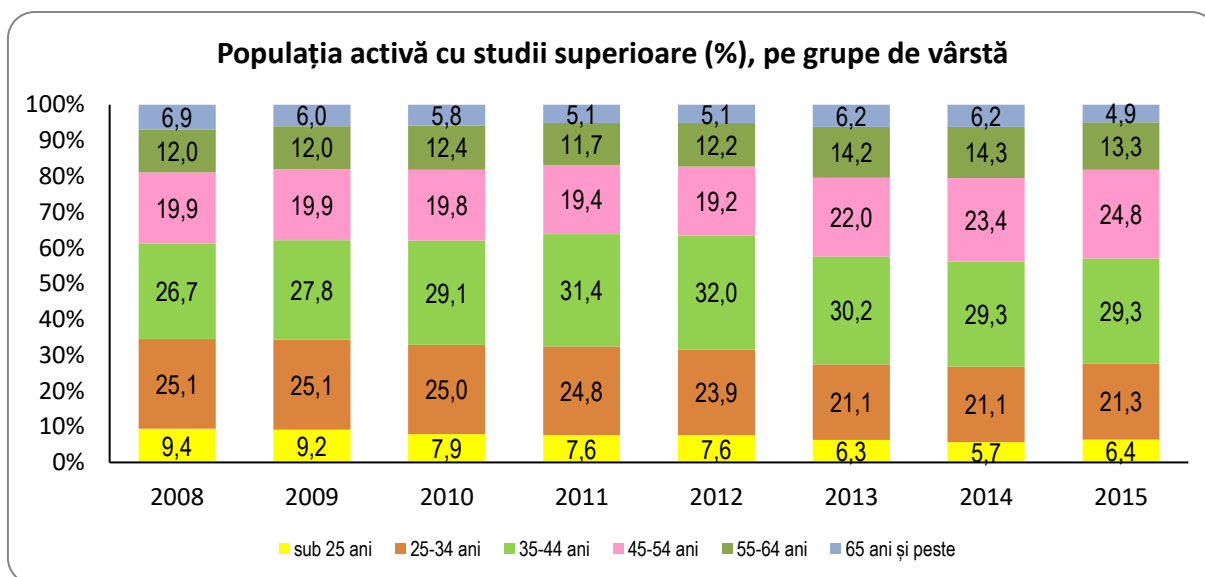
Însă, începând din anul 2011, s-a redus treptat numărul absolvenților de liceu cu diplomă de bacalaureat, în timp ce cifra de școlarizare aprobată pentru înmatriculările în anul I de licență a rămas oarecum constantă. Astfel, proporția locurilor bugetate în învățământul superior (raport între locurile de la licență fără taxă și absolvenții de liceu cu bacalaureat) a depășit 50-55% în perioada 2011-2014.

În plus, gradul de cuprindere în învățământ a populației cu vârsta de 19-23 ani și peste a suferit o diminuare continuă începând din anul 2008 (circa 75%) până în 2013 (circa 54%), pentru ca în anul 2014 să se înregistreze o creștere semnificativă la circa 65%. De asemenea, există o diferențiere pregnantă între populația feminină, care cunoaște un grad de cuprindere cu circa 10-15% mai ridicat decât cea masculină.

Pe de altă parte, structura pe grupe de vârstă a **populației ocupate (cu studii superioare finalizate)** s-a modificat foarte mult în perioada 2008-2015: pe de o parte, datorită intrărilor în sistem a absolvenților de studii universitare ce au acoperit acumulările, iar pe de altă parte, datorită ieșirilor din sistem a persoanelor cu studii superioare.

Se observă că s-a diminuat constant proporția populației active cu vârsta sub 35 ani, de la 34,5% (în anul 2008) la numai 27,7% (în anul 2015), fapt care poate fi asociat și cu o emigrare semnificativă a tinerilor cu calificare superioară. În schimb, a crescut proporția populației active cu vârsta cuprinsă între 45 și 64 ani, de la 31,9% (în anul 2008) la 38,1% (în anul 2015).

Acest lucru poate avea efecte diferențiate: detensionarea pieței forței de muncă, dar și destructurarea pieței respective. Rezultatele sunt îngrijorătoare pentru unele domenii de activitate, care au început să resimtă din ce în ce mai acut deficitul forței de muncă înalt calificate.

De un real interes este și analiza tendințelor pieței muncii după anul 2009, când se observă acea diminuare a numărului de absolvenți de studii superioare. Este

interesant de urmărit, în paralel, comportamentul populației cu vârsta de muncă, atât activă, cât și inactivă, deoarece se remarcă unele schimbări care ar putea fi de durată.

Populația activă cu studii superioare a crescut în perioada 2009-2012 cu 29 mii persoane, urmată de o ușoară scădere în 2013-2014, după care a apărut o nouă creștere în anul 2015 (cu încă 10 mii persoane). O creștere continuă au înregistrat grupele de vârstă 35-44 ani (25 mii persoane) și de 45-54 ani (12 mii persoane), chiar și 55-64 ani (5700 persoane). Grupa de vârstă 25-34 ani a cunoscut o creștere până în anul 2012 (14 mii persoane), după care a apărut o diminuare bruscă, ajungând în 2015 la valorile din anul 2009. Populația activă sub 25 de ani a cunoscut o scădere continuă (4000 persoane), ceea ce înseamnă că absolvenții recentți de studii superioare din această grupă de vârstă nu a reușit să suplinească numărul de persoane cu studii superioare care a trecut în grupa de vârstă 25-34 ani, a cărei creștere s-a datorat absolvenților care și-au finalizat studiile universitare după vârsta de 25 ani.

În anul 2015, diferențieri semnificative se remarcă în ceea ce privește persoanele active cu studii superioare distribuite pe sexe: ponderea femeilor este mai mare în grupele de vârstă 15-24 ani (cu circa 1100 persoane mai mult) și 35-44 ani (cu circa 4500 persoane mai mult), în timp ce bărbații domină în grupele de vârstă 25-34 ani (cu circa 2500 persoane) și mai ales 55-64 ani (cu circa 5700 persoane). De asemenea, după mediul de rezidență, decalajul dintre mediul urban și cel rural este foarte mare (de 3 ori mai multe persoane cu studii superioare în mediul urban), el accentuându-se pe măsura înaintării în vârstă a persoanelor (de la 1,9 ori pentru grupa de vârstă 15-24 ani, la 2,3 ori pentru grupa de vârstă 25-34 ani, până la 4 ori în cazul grupei de vârstă 35-54 ani).

Populația inactivă cu studii superioare a crescut aproape constant în perioada 2009-2014, în principal datorită intrării în inactivitate a populației cu vârsta sub 25 ani (explicațiile ar viza continuarea studiilor sau amânarea intrării în activitate) și a celei cu vârsta de 35-44 ani (posibil situația pe piața muncii să aibă o importanță mare), astfel că întreaga investiție în pregătirea universitară rămâne fără finalitate economică..

Se poate stabili totuși o legătură directă între nivelul de dezvoltare economică a regiunii și trendul numărului șomerilor cu studii superioare. Dacă în anul 2010 (an de criză economică), numărul șomerilor cu studii superioare era de 6212 persoane, după anul 2013 (an de creștere economică), acesta a început să scadă până la 2500 persoane în 2015. În cea mai mare parte, creșterea s-a datorat șomajului populației din grupa de vârstă 25-44 ani.

Mai mult, rata șomajului în rândul populației tinere (sub 25 ani) se menține pe un trend ascendent (depășind chiar 25%), exprimând un simptom al saturației relative a pieței forței de muncă. Se reliefează, de altfel, și unele modificări structurale, în sensul creșterii șomajului în rândul populației care nu a lucrat niciodată (circa 50%) și a creșterii șomajului de lungă durată, ceea ce exprimă schimbări în structura cererii de forță de muncă, fapt care se va reflecta în sporirea dificultăților de integrare sau reintegrare în muncă.

Se poate discuta de o **inadecvare a învățământului superior la evoluția pieței muncii** sau eventual și de aspecte de natură economico-socială.

Apelând la datele furnizate de două studii „*Absolvenții recentți de învățământ superior și integrarea lor pe piața muncii*” (proiect Strategia DOCIS) și „*Studiul național de monitorizare a inserției pe piața muncii a absolvenților de învățământ superior*” (UEFISCDI), se remarcă faptul că 32% dintre absolvenți aveau locuri de muncă care aveau legătură parțială cu domeniul studiat (de ex. absolvenții de științe economice și arte), 39% lucrau în domenii diferite (de ex. absolvenții de științe umaniste, științe ale naturii și educație fizică și sport) și numai 35% lucrau în domeniile studiate (de ex. absolvenții de arhitectură, medicină umană și medicină veterinară). Cel mai des motiv invocat legat de ocuparea unui loc de muncă într-o specializare diferită de cea absolvită este legat de lipsa de disponibilitate a unui post în domeniul specializării.

Absolvenții de învățământ superior prestează muncile pe care le găsesc, specializându-se (învață meserie) la locul de muncă. Acest fapt apare datorită diferențelor dintre cunoștințele și abilitățile dobândite de studenți la absolvirea studiilor universitare și cele necesare locului de muncă.

Practic, oferta de școlarizare a universităților (care se realizează în principal în funcție de opțiunile de înscriere și înmatriculare ale absolvenților de liceu, neluându-se în discuție informații concrete cu privire la situația de pe piața muncii) nu prea se corelează cu cererea de pe piața forței de muncă. În fond, universitățile sunt interesate mai mult de asigurarea surselor de finanțare (pornind de la numărul de locuri bugetate) și aproape deloc de inserția absolvenților pe piața muncii. Cu alte cuvinte, universitățile (implicit ministerul de resort) finanțează prioritar domeniile de specializare și specializările care primesc o alocare bugetară mai bună per student și nu domeniile de specializare și specializările care au perspective de dezvoltare pe piața muncii.

Același studiu „*Absolvenții recenți de învățământ superior și integrarea lor pe piața muncii*” (proiect DOCIS) arată o concluzie care pare surprinzătoare: mai mult de jumătate (55%) din cunoștințele și abilitățile de care au nevoie la locul de muncă au fost dobândite chiar la locul de muncă, aproximativ o treime (32%) au fost desprinse în facultate, iar 14% au fost dobândite în alte împrejurări. Aceeași concluzie reiese și din „*Starea calității în învățământul superior din România – Barometrul calității*” (proiect ARACIS), din care rezultă că angajatorii sunt foarte rezervați (72% încredere scăzută și moderată) în ceea ce privește pregătirea studenților în învățământul superior pentru piața muncii. Cu toate acestea, cadrele didactice universitare au o părere diametral opusă (61% au încredere multă și foarte multă).

Învățământul superior este orientat preponderent spre pregătirea teoretică a absolvenților și mai puțin pe formarea abilităților practice cerute de piața muncii. Așa se ajunge ca aproape trei sferturi dintre absolvenți să fie nevoiți ulterior să urmeze alte cursuri de pregătire profesională/specializare.

În universități trebuie să se pună mai mult accent și pe pregătirea practică a studenților, utilizând o serie de metode de predare activă, consolidând relațiile cu diferiți parteneri din domeniile de specializare, pentru asigurarea unei practici eficiente, organizând activități proprii în care studenții pot fi angajați, încurajând angajarea studenților part-time sau pe proiecte acolo unde este posibil.

O soluție pentru implicarea universităților ar putea fi **învățarea continuă pe tot parcursul vieții**, întrucât angajatorii/întreprinderile sunt cel mai puțin interesate în investiții pentru pregătirea profesională continuă a propriilor angajați. Astfel, universitățile ar contribui la adaptarea ofertelor educaționale la cerințele pieței muncii, prin consolidarea unor relații de colaborare cu beneficiarii/firmele angajatoare, pe de o parte, iar pe de altă parte, universitățile și-ar suplini parțial acel deficit de studenți înscriși și înmatriculați în învățământul formal clasic, de licență și masterat.

11. ÎNVĂȚĂMÂNTUL SUPERIOR DIN REGIUNEA SUD-MUNTENIA

Evoluția ofertei învățământului superior din regiune

În regiunea Sud-Muntenia, învățământul superior cuprinde universități de stat și particulare, fiind concentrat în principal în trei municipii reședințe de județ – Pitești, Ploiești și Târgoviște -, precum și în alte patru municipii, unde există extensii ale altor universități – Alexandria, Slobozia, Călărași și Câmpulung Muscel.

Dacă universitățile din Pitești și Ploiești s-au înființat prin transformarea instituțiilor de învățământ superior existente înainte de 1989, în schimb universitățile Valahia din Târgoviște și Constantin Brâncoveanu din Pitești (particulară) s-au înființat după 1990.

Universitatea din Pitești este o instituție de învățământ superior de stat, care cuprinde 11 facultăți (Științe; Litere; Mecanică și Tehnologie; Electronică, Comunicații și Calculatoare; Științe Economice; Drept și Științe Administrative; Educație Fizică și Sport; Matematică-Informatică; Științe Socio-Umane; Teologie Ortodoxă; Științe ale Educației), 40 de domenii de licență, 19 domenii de masterat și 8 domenii de doctorat.

Universitatea “Petrol-Gaze” din Ploiești este o instituție de învățământ superior de stat, care cuprinde 5 facultăți (Inginerie Mecanică și Electrică; Ingineria Petrolului și Gazelor; Tehnologia Petrolului și Petrochimie; Științe Economice; Litere și Științe), 20 de domenii de licență, 16 domenii de masterat și 6 domenii de doctorat.

Universitatea “Valahia” din Târgoviște este o instituție de învățământ superior de stat, care cuprinde 9 facultăți (Științe Economice; Drept și Științe Administrative; Științe Politice, Litere și Comunicare; Științe Umaniste; Științe și Arte; Teologie Ortodoxă și Științele Educației; Inginerie Electrică, Electronică și Tehnologia Informației; Ingineria Materialelor și Mecanică; Ingineria Mediului și Știința Alimentelor), 30 de domenii de licență, 24 domenii de masterat și 6 domenii de doctorat.

Universitatea “Constantin Brâncoveanu” din Pitești este o instituție privată de învățământ superior, care cuprinde 3 facultăți (Management, Marketing în Afaceri Economice; Finanțe-Contabilitate; Științe Juridice, Administrative și ale Comunicării), cu 7 domenii de licență.

La **Alexandria** există: o extensie a *Universității “Valahia” din Târgoviște*, unde funcționează o facultate (Științe și Inginerie), cu 3 domenii de licență; o extensie a *Universității din Pitești*, unde funcționează o specializare (Pedagogia învățământului primar și preșcolar); o extensie a *Universității “Bioterra” din București*, unde funcționează 2 facultăți (Management Agroturistic; Controlul și Expertiza Produselor Alimentare), cu 2 domenii de licență.

La **Călărași** funcționează o extensie a *Universității de Științe Agronomice și Medicină Veterinară din București*, cu o facultate (Management, Inginerie Economică în Agricultură și Dezvoltare Rurală), cu un domeniu de licență.

La **Slobozia** există: o extensie a *Universității de Științe Agronomice și Medicină Veterinară din București*, unde funcționează o facultate (Management, Inginerie Economică în Agricultură și Dezvoltare Rurală), cu un domeniu de licență; o extensie a *Universității “Bioterra” din București*, unde funcționează 2 facultăți (Management Agroturistic; Controlul și Expertiza Produselor Alimentare), cu 2 domenii de licență.

La **Câmpulung Muscel** există: o extensie a *Universității din Pitești*, unde funcționează o specializare (Pedagogia învățământului primar și preșcolar); o extensie a *Universității “Spiru Haret” din București*, unde funcționează o facultate (Științe Economice), cu 2 domenii de licență.

De asemenea, la **Ploiești**, mai funcționează o extensie a *Universității “George Barițiu” din Brașov*, cu 2 facultăți (Finanțe și Bănci; Drept și Științe Administrative) și 3 domenii de licență.

În anul 2015, la universitățile din regiune, erau înscriși 23.562 studenți, distribuiți diferențiat pe cele cicluri de formare (76% la licență, 22% la master, 2% la

doctorat). Pe județe, se remarcă o concentrare a numărului de studenți în cele trei centre universitare principale (Argeș - 9745 studenți; Prahova – 7594 studenți; Dâmbovița – 5080 studenți), care reprezintă 95% din numărul total de studenți. Restul se înregistrează în județele care dețin extensii ale altor universități: Teleorman – 623 studenți; Călărași – 341 studenți; Ialomița – 179 studenți. Dacă marea majoritate a studenților sunt înmatriculați la studii cu frecvență (zi), există și o proporție destul de însemnată (7,8%, adică 1842 studenți) a celor care frecventează cursurile cu frecvență redusă sau învățământ la distanță. De asemenea, se mai remarcă faptul că 1010 studenți (4,3% din total) frecventează cursurile unor universități private (în județele Argeș, Ialomița, Teleorman și Prahova).

Doar în cele 3 centre universitare de stat (Universitatea din Pitești, Universitatea “Petrol-Gaze” din Ploiești și Universitatea “Valahia” din Târgoviște) se organizează studii de masterat și doctorat. Astfel, la studii de masterat, în anul 2015, erau înmatriculați 5172 studenți (Argeș - 2629 studenți, Prahova – 1342 studenți, Dâmbovița – 1201 studenți), în timp ce la studii doctorale erau 488 studenți (Dâmbovița – 269 studenți, Argeș - 137 studenți, Prahova – 82 studenți).

Repartiția studenților pe sexe, relevă date semnificative, cu diferențieri pe ciclurile de studii. La studii de licență, se remarcă o împărțire oarecum egală (cu o ușoară predominare a femeilor, 50,4%), dar cu diferențe pe județe: Teleorman 64,7%, Argeș 54,8%, comparativ cu Prahova 46%, Călărași 42,2% (ponderile mai mari ale populației feminine arată o predominare a specializărilor din domeniul Științelor sociale, în timp ce valorile mai reduse se datorează existenței unor specializări din domeniul Științelor ingineresti). La studii de masterat, proporția femeilor crește (57,2%), în timp ce la studii de doctorat, această proporție scade la 43,2% (chiar 28% la Universitatea “Petrol-Gaze” din Ploiești).

În perioada 2011-2015, numărul de studenți înmatriculați a scăzut constant în universitățile din regiune, în special în ciclul licență. Astfel, dacă în anul 2011 erau 26.110 studenți, în 2013 numărul s-a redus la 20.532 studenți, pentru ca în 2015 să scadă până la 17.902 studenți (o reducere cu 31,5% în 5 ani). Pe județe, se observă o diminuare peste medie în Ialomița (cu 54%) și Dâmbovița (cu 44%), dar și o ușoară creștere a numărului de studenți în Teleorman (cu 18%). Această situație are toate premisele de a se înrăutăți în viitor, având în vedere scăderea continuă a populației de vârstă școlară din regiune, dar și creșterii costurilor totale de studii comparativ cu puterea de cumpărare a populației. În majoritatea cazurilor, diversificarea ofertei educaționale la nivel licență este o soluție pentru menținerea numărului de studenți.

După cum s-a precizat, structura universităților din regiunea Sud Muntenia este foarte diversă, cuprinzând domeniile tehnice, economice, litere și științe, arte, etc.

În plan teritorial, profilele cel mai bine reprezentate sunt:

- științe economice (administrarea afacerilor, finanțe, contabilitate, management, marketing) - în centrele universitare Pitești, Ploiești și Târgoviște, dar și la Alexandria, Câmpulung;
- științe socio-umane (drept, științe administrative, științe ale comunicării, științe ale educației, educație fizică și sport) - la universitățile din Pitești, Ploiești și Târgoviște, dar și la extensiile din Alexandria și Câmpulung;
- matematică, informatică și științe ale naturii (matematică, informatică, chimie, inginerie chimică, geografie) – doar la universitățile din Pitești, Ploiești și Târgoviște;
- științe umaniste și arte (filologie, istorie, muzică, teologie) – la universitățile din Pitești, Ploiești și Târgoviște;
- științe ingineresti (domeniile: electric, electronic și telecomunicații; mine, petrol și gaze; transporturi; sisteme, calculatoare și tehnologia informației; mecanic) - la cele 3 universități de stat din Pitești, Ploiești și Târgoviște.

Analizând prin comparație oferta generală pentru studii de licență existentă la nivel național cu oferta universităților din regiunea Sud – Muntenia, remarcăm că la nivelul regiunii nu sunt acoperite toate domeniile de licență. Spre exemplu, lipsește cu desăvârșire domeniul Științelor biomedicale (medicină umană și veterinară, farmacie, bichimie) și domeniul Arhitectură și urbanism.

La o analiză sumară a ofertelor educaționale, pe domenii de licență, se poate spune că cei mai mulți studenți s-au înscris la specializări din domeniul Științe economice (44%), Științe socio-umane (30%), Științe inginerești (16%), Științe umaniste și arte (7%).

Cercetare-dezvoltare și inovație

Toate universitățile din regiune, în special Universitatea din Pitești, Universitatea "Petrol-Gaze" din Ploiești și Universitatea "Valahia" din Târgoviște, și-au declarat o misiune *didactică* și de *cercetare științifică*, deoarece un proces de învățare bazat pe generarea de noi cunoștințe are o valoare mult mai mare și este mult mai competitiv. Cercetarea-dezvoltarea și inovația dețin o importanță deosebită în cadrul activităților academice, determinând aprecierea performanței și prestigiului profesional al personalului academic.

Planul strategic de dezvoltare al fiecărei universități stabilește domeniile prioritare de cercetare (ce includ direcții și/sau tematici de cercetare).

Activitatea de cercetare-dezvoltare și creație universitară se desfășoară în **centrele de cercetare** din universități, care au recunoaștere instituțională. Finanțarea cercetării este asigurată prin: granturi; programe naționale (PN, POS, POR); programe internaționale sau acorduri bilaterale; contracte cu agenți economici; alte surse (programe doctorale și postdoctorale, venituri proprii, microproducție, etc).

În *Universitatea "Valahia" din Târgoviște* există **Institutul de Cercetare Științifică și Tehnologică Multidisciplinară** (ICSTM), care prin cele 14 centre de cercetare, are ca scop activitatea de cercetare științifică, dezvoltare experimentală, inovare și transfer tehnologic: cercetări aplicative pentru realizarea de noi produse și tehnologii (în domenii privind: energia; nanomaterialele; protecția mediului și gestionarea durabilă a resurselor; recuperarea, reciclarea și valorificarea subproduselor; prototipare și microproducție pentru inovare; validarea, măsurarea, încercarea și certificarea calității produselor destinate omologării și microproducției sau transferului tehnologic), cercetări fundamentale de bază și orientate (pentru aprofundarea cunoștințelor în domeniile energiei, științelor aplicate și inginerești, modelării operațiilor unitare, economic, etc.) și cercetări analitice.

În *Universitatea din Pitești*, întreaga activitate de cercetare este coordonată de **Institutul de cercetare** (ICUPit) și se desfășoară în cadrul a 18 centre de cercetare, alături de *Incubatorul de afaceri și transfer tehnologic* (www.ic.upit.ro). Direcțiile urmărite vizează: activitatea de incubare (dezvoltare afaceri - start-up-uri - de către studenți și absolvenți); activitatea de transfer tehnologic (dezvoltarea unui sistem intern de relații cu scopul identificării cercetării științifice cu potențial de piață; dezvoltarea unui sistem extern de relații cu mediul de afaceri prin care să se disemineze rezultatele cercetării științifice).

În *Universitatea "Petrol-Gaze" din Ploiești*, activitatea de cercetare este gestionată de **Departamentul de cercetare**, care coordonează cele 13 centre de cercetare, grupate în general în jurul unor departamente, dintre care se remarcă cele specific domeniilor de exploatare și prelucrare a produselor petroliere: Ingineria zăcămintelor de hidrocarburi; Tehnologii moderne și ecologice în foraj-extracție; Materiale și tehnologii de fabricație a echipamentelor petroliere; Rezistența, stabilitatea, dinamica și durabilitatea structurilor din utilajul petrolier și petrochimic; Automatizarea evoluată a proceselor chimice; Prelucrarea petrolului și petrochimie.

În *Universitatea "Constantin Brâncoveanu" din Pitești*, cercetarea științifică fundamentală și aplicativă se desfășoară prin cele 4 centre de cercetare: Centrul de Con-

sultanță în Managementul Afacerilor Economice Interne și Internaționale; Centrul de Studii Regionale și Internaționale; Centrul de Cercetări Financiar-Contabile; Centrul de Cercetări Juridice și Administrative.

De asemenea, **școlile doctorale** asigură o resursă importantă în activitatea de cercetare științifică, prin formarea unei noi generații de cercetători, prin crearea capacităților creative, constructive și competitive în rândul acestora.

Universitatea din Pitești organizează studii de doctorat în 8 domenii (Inginerie mecanică; Ingineria autovehiculelor; interdisciplinar în Inginerie industrială - Știința și ingineria materialelor – Inginerie electronic și telecomunicații; Matematică; Informatică; Biologie; Educație fizică și sport; Filologie), Universitatea "Petrol-Gaze" din Ploiești în 6 domenii (Mine, petrol și gaze; Inginerie chimică; Chimie; Inginerie mecanică; Ingineria sistemelor; Inginerie industrială), iar Universitatea "Valahia" din Târgoviște în 6 domenii (Contabilitate; Management; Istorie; Inginerie electric; Ingineria Materialelor; Inginerie mecanică).

În perioada 2012-2015, o situație centralizată a activității doctorale se prezintă astfel: *Universitatea din Pitești* – în anul 2012, 30 conducători de doctorat, 85 doctoranzi, 57 teze de doctorat finalizate; în anul 2015, 36 conducători de doctorat, 127 doctoranzi, 20 teze de doctorat finalizate; *Universitatea "Petrol-Gaze" din Ploiești* - în anul 2012, 25 conducători de doctorat, 8 doctoranzi, 21 teze de doctorat finalizate; în anul 2015, 25 conducători de doctorat, 26 doctoranzi, 15 teze de doctorat finalizate; *Universitatea "Valahia" din Târgoviște* - în anul 2012, 30 conducători de doctorat, 56 doctoranzi, 52 teze de doctorat finalizate; în anul 2015, 30 conducători de doctorat, 83 doctoranzi, 48 teze de doctorat finalizate;

În conformitate cu misiunea, rolul și funcțiile Autorității Naționale pentru Cercetare Științifică și Inovare (ANCS) și Consiliului Național al Cercetării Științifice (ANCS), ce vizează stimularea excelenței în cercetare științifică, întreaga *activitate de cercetare-dezvoltare-inovare urmărește:*

- **Implementarea unor soluții și mecanisme eficiente care corespund unor bune practici naționale și internaționale**, prin colaborarea cu cercetătorii din țară și străinătate, în general prin proiecte comune de cercetare științifică.

Universitatea "Valahia" din Târgoviște a încheiat acorduri de colaborare, în domeniul cercetării, cu diferite instituții: Institutul Național de Cercetări Economice "Costin Kirițescu" al Academiei Române; Centrul de Economie Montană CEMONT; Institutul de Cercetare Dezvoltare Delta Dunării (INCDDD); Protocol de colaborare privind constituirea Clusterului pentru energii regenerabile la Marea Neagră și Dunăre (CERMAND); Parteneriat în domeniul cercetării științifice cu Le Conservatoire botanique national de Brest.

În urma acordului de colaborare dintre Universitatea din Pitești și IUT Saint Die de Voges au desfășurat stagii, la Pitești, 6 studenți francezi, îndrumați de mentori, cadre didactice din universitate, în perioada 04-07.2016, pe domenii interdisciplinare.

- **Creșterea performanței resurselor umane pe planul cercetării științifice pentru asigurarea vizibilității științifice internaționale**, prin: - creșterea numărului de cercetători; - participarea cadrelor didactice/cercetătorilor la stagii de specializare, workshop-uri, școli de vară, manifestări științifice naționale și internaționale și prin acces la literatura de specialitate; - acordarea unor burse de performanță studenților cu rezultate deosebite în cercetarea științifică; - organizarea unor workshop-uri sau mese rotunde cu personalul de cercetare din diverse domenii; - publicarea rezultatelor în reviste de specialitate de prestigiu, aflate în baze de date internaționale.

Se remarcă o creștere a interesului cadrelor didactice de a publica articole în reviste cu indexare ISI și proceedings ISI (de ex. se remarcă o creștere a numărului de articole ISI de la 32 în anul 2012 la 51 în anul 2015, în cazul Universității din Pitești, ori de la 55 de articole în anul 2013 la 68 articole în anul 2015, în cazul Universității "Petrol-Gaze" din Ploiești).

Doctoranzii Universității "Valahia" din Târgoviște au participat la târguri naționale și internaționale de invenții și inovații, unde au fost premiați (medalii de aur – Salonul Internațional de Invenții, Geneva, 2011; Salonul Internațional de Inventică, ARCA-Croația, 2011; Salonul Internațional de Invenții, IWIS – Polonia, 2011; Salonul Internațional de Invenții de la Geneva, 2012; Salonul Internațional de Invenții de la Bruxelles, 2012; PRO INVENT, ediția a XIV-a, Cluj-Napoca, 2016; medalii de argint - Salonul Internațional de Invenții de la Geneva, 2012; Salonul Internațional de Invenții, Geneva, 2016; Marele Premiu al Salonului Internațional al Cercetării, Inovării și Inventicii PRO INVENT, Cluj-Napoca, 2013;

- **Îmbunătățirea infrastructurii de cercetare.** În mod continuu, prin finanțare proprie sau proiecte de cercetare, universitățile urmăresc creșterea numărului de laboratoare de cercetare, precum și achiziționarea de echipamente și aparate de cercetare performante.

În anul 2015 în cadrul Institutului de Cercetare al Universității din Pitești s-a înființat Centrul Regional de Cercetare-Dezvoltare pentru Materiale, Procese și Produse Inovative destinate Industriei de Automobile, cu finanțare POSCEE, ce a avut în vedere următoarele obiective: intensificarea transferului tehnologic; formarea prin cercetare; atragerea de fonduri pentru activitățile de cercetare științifică în cadrul competițiilor naționale și internaționale; inter-condiționarea cercetare ↔ educație/formare; organizarea de seminarii / workshop-uri științifice exploratorii. Astfel a fost modernizată infrastructura de cercetare, prin crearea de noi laboratoare: Materiale Avansate; Combustibili; Fabricație; Motoare Termice; Testare Baterii; Automobile Inteligente.

- **Dezvoltarea de parteneriate naționale și internaționale de tip public-privat și public-public în vederea creșterii performanțelor de cercetare științifică.** Se au în vedere încurajarea formelor de colaborare cu entități economice sau cu alte organizații care pun la dispoziția laboratoarelor universității aparatura necesară dezvoltării cercetărilor solicitate, pe baza de contracte, precum și identificarea nișelor de cercetare care sunt în concordanță cu tendințele naționale și internaționale, pe bază de studii, schimburi de experiență și proiecte comune cu instituții, organizații, societăți comerciale cu renume pe piața mondială.

Institutul de Cercetare al Universității din Pitești, împreună cu instituțiile de cercetare partenere (Institutul de cercetări Nucleare – Pitești, Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare pentru Biotehnologii în Horticultură Ștefănești, Institutul de Cercetare – Dezvoltare pentru Pomicultură Pitești - Mărăcineni, Stațiunea de Cercetare-Dezvoltare Albota), a organizat pentru prima dată, *Ziua națională a cercetătorului și proiectantului din România*, în data de 19 noiembrie 2015.

De asemenea, Universitatea din Pitești a încheiat un acord cu Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci (OSIM) privind înființarea Centrului regional în domeniul proprietății industriale din Argeș. Pe baza acestui acord s-a constituit un Birou de Proprietate Industrială (BPI) cu atribuții în domeniul proprietății intelectuale și industriale, având ca scop facilitarea contactelor între inventatori și agenții economici interesați în aplicarea unor invenții.

Universitatea "Valahia" din Târgoviște dă posibilitatea institutelor de cercetare și cercetătorilor din țară și străinătate să utilizeze, în colaborare, infrastructura modernă existentă în cadrul ICSTM-ului, prin platforma ERRIS (Engage in the Romanian Research Infrastructure System – www.eriss.gov.ro). Începând cu anul 2015, Universitatea "Valahia" a devenit instituție gazdă pentru Programul Marie Curie.

Exemple de bună practică

Dezvoltarea și modernizarea învățământului superior din orice regiune, nu pot fi concepute astăzi fără să colaboreze și să interacționeze cu instituțiile de învățământ liceale, cu mediul de afaceri din regiune și nu numai, cu instituțiile administrației locale și regionale care se ocupă de inserția profesională a absolvenților de orice nivel și nu în

ultimul rând cu instituțiile de învățământ superior din străinătate și mai ales din țările Uniunii Europene.

Colaborarea cu învățământul profesional și tehnic

Învățământul superior se „clădește” pe învățământul preuniversitar, atât din punct de vedere al dimensiunii efectivelor de elevi care vizează o instruire universitară, cât și din perspectiva competențelor dobândite pe parcursul ciclurilor educaționale parcurse. Un învățământ superior de calitate se bazează, printre altele, și pe calitatea absolvenților învățământului preuniversitar.

Din analiza structurii pe domenii a universităților din regiune se remarcă faptul că în proporție de circa 63%, studenții din anul I de la domeniile tehnice și economice provin din clasele de filieră tehnologică a liceului.

De acest lucru va trebui să țină seama conducerile universităților în strategia lor de a atrage absolvenți de liceu cât mai bine pregătiți. În acest context exemplele de colaborări care au loc în prezent trebuie intensificate, îmbunătățite și puse pe alte baze.

Colaborările dintre instituțiile de învățământ profesional și tehnic și universitățile din regiunea Sud Muntenia au constatat în:

- *parteneriate în domeniul efectuării practicii pedagogice a studenților* în instituțiile de învățământ profesional și tehnic și nu numai. Departamentul pentru Pregătirea Personalului Didactic (DPPD) prezent în toate universitățile, pregătește studenții care, ulterior, pot ocupa posturi de profesori și în școli din învățământul profesional și tehnic; există numeroase module de perfecționare a personalului didactic, din regiunea în care activează universitățile, desfășurate prin acest departament.

- *acțiuni de popularizare a ofertei educaționale a universităților*; câteva exemple în acest sens sunt vizitele făcute de cadrele didactice ale universității în licee. De menționat pentru Universitatea “Petrol-Gaze” din Ploiești, liceele din județul Prahova: Colegiul “Spiru Haret” Ploiești; Colegiul Tehnic “Elie Radu” Ploiești; Colegiul Tehnic “Lazăr Edeleanu” Ploiești; Colegiul Tehnic “Toma Socolescu” Ploiești; Colegiul Național “Ion Luca Caragiale” Ploiești; Colegiul Național “Mihai Viteazul” Ploiești; Liceul Tehnologic “1 Mai” Ploiești; Liceul Tehnologic “Anghel Saligny” Ploiești; Colegiul Tehnic “Constantin Istrati” Câmpina; Liceul Tehnologic Energetic Câmpina; Liceul Tehnologic Mecanic Câmpina; Liceul Tehnologic “Tase Dumitrescu” Mizil; Colegiul “Mihail Cantacuzino” Sinaia; Colegiul Național “Nicolae Iorga” Vălenii de Munte; Liceul Tehnologic Măneciu. Universitatea “Valahia” din Târgoviște menține o strânsă colaborare cu liceele: Colegiul Economic “Ion Ghica” Târgoviște; Liceul Tehnologic “Constantin Brâncoveanu” Târgoviște, Liceul Tehnologic de Transporturi Auto Târgoviște; Liceul Tehnologic „Nicolae Mihăescu” Târgoviște; Liceul Tehnologic Pucioasa; Liceul Tehnologic “Spiru Haret” Târgoviște; Liceul Tehnologic “Aurel Rainu” Fieni.

- *ziua porților deschise*: Universitatea “Valahia” din Târgoviște parteneriat cu Colegiul Economic “Ion Ghica” Târgoviște, Liceul Tehnologic “Constantin Brâncoveanu” Târgoviște; Universitatea din Pitești parteneriat cu Colegiul Economic “Maria Teiuleanu” Pitești; Universitatea “Petrol-Gaze” Ploiești parteneriat cu liceele tehnologice din județul Prahova.

- *bursa locurilor de muncă* – parteneriat între Universitatea “Valahia” din Târgoviște, ONG-uri, AJOFM și liceele tehnologice din județul Dâmbovița.

- *parteneriat pentru dezvoltarea competențelor antreprenoriale*: Universitatea „Valahia” din Târgoviște, Facultatea de Științe Economice, în parteneriat cu Colegiul Economic “Ion Ghica” Târgoviște și Asociația Tinerilor Întreprinzători din Mediul Virtual (ATIMV) au organizat Târgul Național al Întreprinderilor Simulate/Firmelor de Exercițiu “Tineri întreprinzători din Mediul Virtual”, edițiile 2014 și 2015. În cadrul târgului, și-au prezentat oferta de produse sau servicii 32 de firme de exercițiu și întreprinderi simulate, provenind de la instituții educaționale din România, autorizate de ROCT. Pe parcursul

celor două zile de târg, elevii au avut ocazia de a-și exersa tehnicile de negociere, vânzare, marketing și comunicare, relaționând cu celelalte firme participante și încheind tranzacții cu acestea. Munca elevilor a fost încununată cu premii.

- perfecționarea cadrelor didactice din învățământul profesional și tehnic, prin *cursuri postuniversitare și programe de masterat*;
- susținerea unor *cursuri de pregătire pentru definitivat, gradul II, gradul I*, adresate profesorilor de fizică, chimie, biologie, educație tehnologică, din învățământul preuniversitar în vederea specializării acestora în domenii de interes;
- *consfătuiri metodico-didactice și dezbateri pe probleme didactice și de metodică predării* organizate cu reprezentanți ai cadrelor didactice din liceele tehnologice.
- *sesiuni de comunicări științifice a cercurilor studențești, cu secțiune pentru elevi*: Facultatea de Științe Economice din cadrul Universității “Valahia” din Târgoviște organizează sesiunea „Performanțe și competitivitate în societatea cunoașterii”.
- *proiecte științifice* – de ex. “NTSE: Nano Tech Science Education” (<http://www.ntse-nanotech.eu>). Este un proiect derulat, de Universitatea “Valahia” din Târgoviște, în cadrul Programului European Transversal KA3-ICT ce urmărește utilizarea instrumentelor TIC pentru a obține un proces de învățare a științelor mai accesibil și atractiv. Grupurile țintă ale proiectului sunt elevi din învățământul preuniversitar, cu vârste cuprinse între 13 și 18 ani, profesori de științe și studenți ce urmează studii universitare de licență în domeniul științelor (viitori profesori de științe). În cadrul proiectului se va crea un Laborator Virtual, ce va constitui un suport teoretic și experimental pentru învățarea relevantă a științelor. Proiectul urmărește introducerea noțiunilor specifice din domeniul nanoștiințelor și nanotehnologiilor prin integrarea acestora în materiale de predare-învățare creative și atractive atât pentru elevi cât și pentru studenți și profesori.

Parteneriate ale universităților cu mediul economic

Colaborările universităților cu mediul economic sunt diversificate și urmăresc asigurarea practicii productive a studenților, mai ales în învățământul tehnic și economic.

Studenții anului IV ai Facultății de Inginerie Electrică, din Universitatea “Valahia” din Târgoviște au avut oportunitatea de a desfășura un stagiu de practică de 3 luni (în perioada aprilie-iunie 2012) în cadrul Întreprinderii Dacia Renault Pitești. Cu această ocazie și-au definitivat și proiectul de licență sub îndrumarea tutorilor din întreprindere și a îndrumătorilor cadre didactice.

În anii 2013 și 2014, Grupul Renault România a invitat **studenții din anii terminali și masteranzii** din cadrul Facultății de Inginerie Electrică, Electronică și Tehnologia Informației din Universitatea “Valahia” din Târgoviște să participe la programul de stagii **Drive Your Future**. Practic, este o șansă unică de a se familiariza cu industria auto și cu o gamă variată de activități, de a-și îmbunătăți competențele personale și lingvistice. Toți stagiarii au *beneficiat de bursă lunară, masă de prânz, transport și cazare*.

Aceleași condiții de practică au fost oferite și de PETROM, pentru **studenții de la licență (anii II, III, IV) și master (anul I)**, indiferent de specializare, care au minim media 8. Perioada de practică a fost iulie-august **2013**.

În perioada aprilie 2014 – octombrie 2015, Universitatea din Pitești a derulat proiectul POSDRU „Stagiile de practică – o premisă a reușitei profesionale”, în parteneriat cu Asociația Oamenilor de Afaceri Argeș. Proiectul a urmărit: dezvoltarea aptitudinilor de muncă ale studenților cu scopul creșterii șanselor de ocupare și integrării cu succes a acestora pe piața muncii, pentru 500 de studenți ai învățământului superior din regiunea Sud-Muntenia; îmbunătățirea serviciilor de consiliere și orientare profesională pentru a facilita tranziția către piața muncii; dezvoltarea și valorizarea cooperării dintre mediul universitar și agenții economici/organizații în vederea dezvoltării de programe de învățare prin muncă.

De asemenea, în perioada 2014-2015, Institutul Notarial Român, în parteneriat cu Universitatea din Pitești și companiile Loop Operations și Economic Confort, au derulat proiectul “Stagii de practică pentru cariere de succes în domeniul juridic”, care și-a propus să îmbunătățească capacitatea de ocupare și facilitarea adaptării la cerințele pieței muncii pentru un număr de 500 studenți și masteranzi la studii juridice și de administrație publică din regiunea Sud-Muntenia. Cel puțin jumătate din aceștia au participat la stagii de pregătire practică în cabinet de avocatură, birouri notariale, birouri de mediere, tribunal.

Metodologia de urmărire a traseului profesional a fost valorificată în cadrul unui proiect în care Universitatea din Pitești este beneficiar, proiectul POSDRU “Creșterea competitivității capitalului studenților viitori economiști în scopul facilitării tranziției acestora de la școală la viața activă”. Rezultatele constituie baza decizională în vederea elaborării direcțiilor strategice de acțiune ce au ca scop final creșterea gradului de inserție a absolvenților Facultății de Științe Economice pe piața muncii. În plus, s-a evidențiat faptul că deși stagiul de practică are caracter obligatoriu prin curriculumul existent, acesta nu se realizează corespunzător cerințelor în cazul tuturor studenților. Tot prin intermediul acestui proiect, prima întreprindere simulată denumită StudecUPIT Acces4Cars înființată în 2013 și-a continuat activitatea și în anul 2014, cu o nouă serie de studenți.

Practica studenților se desfășoară în continuare la societățile comerciale mari. De exemplu, harta partenerială a Universității “Petrol-Gaze” din Ploiești include: SC Petrom SA, SC Honeywell Romania SRL, SC WAM Romania SRL, SC SCR Grup UZUC SA, SC Tenaris Silcotub SA, SC Dalkia Romania SRL, SC Hofang Engineering SRL, SC Campus Veolia Energie SA, SC Metatools SRL, SC Weatherford SRL, SC Confind SRL, SC Jean Christof SRL, SC Inspet SA, SC Cameron Romania SRL, Romgaz Elettra Communications S.A. Ploiești, Conpet S.A., Gaz de France SUEZ România, Snamprogetti România S.R.L. București, Emirom Rafinăria PETROTEL-LUKOIL OMV Petrom SA, Rompetrol Rafinare – Rafinăria Petromidia, Rompetrol Rafinare – Vega Ploiești, S.C. IPIP Rompetrol Petrochemicals Constanța, Tebodin Romania, Wabag Water Services Petrobrazi.

Universitatea “Valahia” din Târgoviște a derulat, în perioada 2015-2016, proiectul “Parteneriate pentru egalitatea de gen și șanse”, EEA grant. Pe lângă schimbul de experiență prin deplasarea în Norvegia, s-a semnat și un acord de parteneriat între Universitatea „Valahia” din Târgoviște și Centrul Marie Plahte din Baerum, prin care se exprimă dorința părților de a continua cooperarea în domeniul educației, cercetării, sprijinirii tinerilor din grupuri vulnerabile prin activități și programe comune, participarea la evenimente organizate de una dintre părți și transferul de bune practici.

Proiectul de cercetare “ROKIDAIR – Towards a better protection of children against air pollution threats in the urban areas of Romania” (*Spre o protecție eficientă a copiilor la riscul de poluare a aerului din zonele urbane ale României*) se derulează în perioada 2014-2017, fiind finanțat prin Mecanismul Financiar al Spațiului Economic European – SEE (EEA grant) și bugetul de stat, în cadrul Programului “Cercetare în Sectoare Prioritare” și **este implementat în parteneriat, de Universitatea Valahia din Târgoviște (lider de parteneriat), Norwegian Institute for Air Research, Universitatea Petrol – Gaze din Ploiești și Universitatea Politehnică din București.**

În colaborare, **Centrul de Cercetări Financiare și Monetare al Academiei Române “Victor Slăvescu”, Universitatea “Valahia” din Târgoviște, Universitatea “Ștefan cel Mare” din Suceava, au implementat** proiectul POSDRU “Excelență interdisciplinară în cercetarea științifică doctorală din România – EXCELLENTIA”. Proiectul și-a propus dezvoltarea elitistă a 90 de doctoranzi din România înmatriculați în anul I de studii universitare de doctorat pentru anul universitar 2014-2015 din domenii socio-economice și umaniste prin intermediul unei abordări comprehensivă, coezivă și

sustenabilă orientată spre excelență, interdisciplinaritate și sincronizare europeană în cercetarea științifică doctorală.

Universitatea **“Valahia” din Târgoviște a derulat proiectul POSDRU “EDUWEB - Noi competențe privind utilizarea aplicațiilor multimedia, web 2.0 și a instrumentației virtual - o garanție a calității calificărilor universitare”**. Obiectivul general al proiectului este de a asigura studenților oportunități extinse de învățare și competențe specifice societății informaționale, prin acreditarea și ofertarea unui nou program de studii de licență și promovarea în ciclurile de licență și master de cursuri inovative în domeniul utilizării aplicațiilor multimedia, web 2.0 și al instrumentației virtuale.

Consiliul Național al Întreprinderilor Private Mici și Mijlocii din România (CNIPMMR) a inițiat și derulat proiectul POSDRU cu denumirea “SIMPRACT – Tranziția de la școală la viața activă prin practică și crearea de întreprinderi simulate” (www.simpract.ro), în colaborare cu **Academia de Studii Economice București (ASE), Universitatea „Ovidius” din Constanța, Universitatea „Dunărea de Jos” din Galați, Universitatea din Craiova, Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu, Universitatea Tehnică „Gheorghe Asachi” din Iași, Universitatea “Valahia” din Târgoviște, Universitatea „Constantin Brâncuși” din Târgu Jiu și Asociația Patronatul Tinerilor Întreprinzători din România (PTIR)**. Obiectivele vizate au fost: facilitarea și îmbunătățirea accesului pe piața muncii pentru 7000 de studenți, prin furnizarea de servicii de consiliere și orientare profesională (ședințe individuale și de grup organizate în universități, în cadrul unor workshop-uri și în cadrul Școlii de Vară; servicii de consiliere și orientare profesională în spațiul virtual - prin utilizarea de instrumente TIC și o aplicație SmartPhone); susținerea dezvoltării spiritului antreprenorial și inovator în rândul a minim 2250 de studenți, prin organizarea și implementarea de activități de tip întreprindere simulată; îmbunătățirea inserției pe piața muncii a studenților prin intermediul stagiilor de practică în firme reale pentru 500 de studenți.

Firma S.C. GOPO S.R.L., în calitate de beneficiar, în parteneriat cu Universitatea „Valahia” din Târgoviște și S.C. SUCCESS HR EXPERT S.R.L. din București, au derulat proiectul POSDRU “Formarea abilităților practice, consiliere și încadrare pe piața muncii”. Obiectivul general al proiectului a vizat dezvoltarea nivelului de educație și formare profesională a studenților și masteranzilor, precum și creșterea competitivității capitalului studentesc în scopul facilitării tranziției acestora de la școală la viața activă și a integrării socio-profesionale rapide pe o piață a muncii flexibilă, modernă și inclusivă prin activități de orientare și consiliere profesională și participarea la stagii de practică la posibili angajatori selectați.

Universitatea “Petrol-Gaze” din Ploiești a inițiat proiectul POSDRU „PraktIC-A: Liant de clasă superioară pentru CariERA!”, în parteneriat cu SOFTBYTE SOLUTION. Proiectul a vizat dezvoltarea aptitudinilor de muncă pentru 150 de studenți înmatriculați la licență și master, în vederea facilitării tranziției acestora de la școală la viața activă pe piața muncii, în domenii profesionale relevante specializării studiate și pe baza unor sesiuni de consiliere vocațională personalizată.

Organizația Patronală UNIPET Ploiești, în parteneriat cu Universitatea “Petrol-Gaze” din Ploiești și S.C. Siveco România S.A. au derulat proiectul POSDRU “Formarea profesională și promovarea utilizării noilor tehnologii pentru angajații din domeniul petrolului și gazelor în scopul creșterii calității serviciilor prestate, competitivității profesionale și îmbunătățirii activităților și proceselor specifice”. Obiectivul general a fost îmbunătățirea și perfecționarea competențelor profesionale ale specialiștilor din domeniul petrol și gaze prin furnizarea de programe de formare profesională.

În perioada 2010-2012, Agenția pentru Dezvoltare Regională Sud-Vest Oltenia a implementat împreună cu partenerul transnațional Lattanzio e Associati, cu Universitatea din Craiova și cu Universitatea “Petrol-Gaze” din Ploiești, proiectul „Consolida-

rea capacități instituționale a Consorțiului Regional pentru educație și formare profesională”. Obiectivul general al proiectului a constat în consolidarea capacității instituționale a Consorțiilor Regionale din 2 Regiuni de Dezvoltare (CR) în vederea îmbunătățirii corelării ofertei învățământului cu cererea pieței muncii în scopul creșterii ocupării și asigurării coeziunii economice și sociale.

Oferta IS din regiune pentru formarea adulților

Formarea adulților devine o preocupare majoră a universităților. Acestea își îndreaptă atenția atât asupra persoanelor aflate în căutarea unor stagii de perfecționare, cât și asupra firmelor dispuse să investească în training și formare.

Universitățile oferă o gamă variată de programe de formare continuă. De exemplu, Universitatea Valahia din Târgoviște a pregătit cursuri de specializare în domeniile următoare:

- Cercetarea și conservarea patrimoniului cultural în societatea contemporană;
- Managementul resurselor umane;
- Contabilitate în medii electronice;
- Grafică asistată de calculator în mediul AUTOCAD – INVENTOR;
- Proiectare, modelare și simulare în mediul CATIA V5;
- Proiectare 3D și modelare folosind SOLID WORKS și COSMOS WORKS;
- Managementul activităților sportive extracurriculare;
- Proiectarea și implementarea sistemului HACCP în industria alimentară;
- Controlul calității produselor alimentare;
- Gestiunea deșeurilor;
- Programare Internet și Web Design;
- Managementul Administrației Publice;
- Reciclarea deșeurilor și metode de expertiză a materialelor biodegradabile;
- Reciclarea deșeurilor;
- Perfecționarea competențelor lingvistice și de predare a limbii moderne.

Însă, marea majoritate a cursurilor de formare s-au derulat prin proiecte cu finanțare europeană.

Universitatea **“Valahia” din Târgoviște** derulat proiectul POSDRU “Rețea de formare continuă a cadrelor didactice pentru a utiliza multimedia, instrumentația virtuală și web 2.0 în aria curriculară Matematică și științe ale naturii (ProWeb)”, în parteneriat cu [Universitatea “Ovidius” din Constanța](#), [Universitatea “Constantin Brâncuși” din Târgu-Jiu](#), [Universitatea “Lucian Blaga” din Sibiu](#) și [Universitatea “Ștefan cel Mare” din Suceava](#). Scopul declarat a fost îmbunătățirea formării continue a cadrelor didactice preuniversitare din aria curriculară matematică și științele naturii (fizică, chimie, biologie) prin conceperea și implementarea de instrumente didactice inovative la nivelul celor 8 regiuni de dezvoltare.

Inspectoratul Școlar Județean Dâmbovița, Inspectoratul Școlar Județean Buzău, Casa Corpului Didactic Dâmbovița, Casa Corpului Didactic Buzău și Universitatea „Valahia” din Târgoviște au implementat proiectul POSDRU „Profesionalizarea carierei didactice – noi competențe pentru actori ai schimbărilor în educație din județele Dâmbovița și Buzău (FOR EDU)”. Obiectivul general a vizat formarea și dezvoltarea competențelor personalului didactic din sistemul de învățământ preuniversitar, în vederea îmbunătățirii managementului și calității procesului educațional.

Universitatea „Petrol-Gaze” din Ploiești, în colaborare cu European Foundation for Quality in eLearning – EFQUEL, Universitatea Politehnica din București, Universitatea Tehnică de Construcții din București, Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca, Universitatea Transilvania din Brașov și Universitatea din București OMNIA Internațional Contrast Advertising, a implementat proiectul POSDRU „Formarea profesională a cadre-

lor didactice din învățământul preuniversitar pentru noi oportunități de dezvoltare în carieră”. Obiectivul general a fost crearea oportunităților de dezvoltare profesională pentru cadrele didactice din învățământul preuniversitar, prin participarea acestora la programe de formare de nivel postuniversitar de calitate, adaptate tehnologiei educației la distanță (ED). Cu această ocazie, 100 cadre didactice din instituțiile partenere au fost instruite în specificul educației la distanță.

Universitatea „Petrol-Gaze” din Ploiești, în parteneriat cu Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare în Sudură și Încercări de Materiale din Timișoara și cu Asociația de Sudură din România, a implementat proiectul POSDRU “Parteneriat pentru formarea profesională continuă în vederea calificării/recalificării”. Obiectivul general al proiectului l-a constituit dezvoltarea capitalului uman și creșterea competitivității, prin corelarea educației și învățării pe tot parcursul vieții cu piața muncii și asigurarea de oportunități sporite pentru participarea viitoare pe o piață a muncii modernă și flexibilă. În cadrul proiectului se urmărește calificarea și recalificarea unui număr de 420 angajați în domeniile: Tehnician operator roboți industriali; Tehnician electronist; Sudori; Tehnician proiectant CAD.

Universitatea „Petrol-Gaze” din Ploiești, în colaborare cu Casa Corpului Didactic Prahova și Universitatea Tehnică “Gheorghe Asachi” Iași, a derulat proiectul POSDRU „Program de perfecționare teoretică și practică pentru formarea și dezvoltarea competențelor personalului didactic preuniversitar din domeniile fizicii și disciplinelor tehnice”. Obiectivul general al proiectului a vizat formarea continuă a personalului didactic și personalului didactic auxiliar din învățământul preuniversitar din domeniile fizicii și disciplinelor tehnice, prin intermediul unui program de perfecționare centrat pe formarea competențelor profesionale adecvate unor cerințe și provocări impuse de societatea informațională.

Colaborări ale universităților pentru sprijinirea dezvoltării regionale

În cadrul programelor de masterat sunt incluse cursuri care abordează problematica dezvoltării regionale, proiectele cu finanțare externă, fondurile structurale, management –marketing. Ca exemple de bună practică pe această componentă, în regiunea Sud Muntenia pot fi menționate:

- înființarea clusterului “Pol Competitivitate Auto Muntenia”, în anul 2012: 21 companii private (printre care Automobile Dacia, Renault Technologie Roumanie, Matrițe Dacia), alături de Universitatea din Pitești și Universitatea „Valahia” din Târgoviște, cu sprijinul autorităților publice (Agenția de Dezvoltare Regională Sud Muntenia, Consiliul Județean Argeș, Consiliul Județean Dâmbovița), care vizează producția și proiectarea și testarea de vehicule și component, precum și cercetarea-dezvoltarea-inovarea.
- parteneriat Universitatea “Valahia” din Târgoviște, Universitatea Pitești, **Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare pentru Mecatronică și Tehnica Măsurării (INCDMTM) și Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare pentru Inginerie Electrică ICPE-CA** – în domeniul cercetării, realizării, testării și integrării în localități urbane și rurale a semafoarelor inteligente, alimentate de noi surse de energie neconvențională;
- colaborarea reprezentanților universităților la întocmirea PRAI-ului pentru regiunea Sud Muntenia;
- colaborarea universităților cu AJOFM în vederea armonizării ofertelor educaționale cu nevoile de pe piața muncii din regiune.

Principalul produs al universităților, forța de muncă cu calificare înaltă, este unul din factorii de progres din zona economică, dacă există o corelare a ofertei educaționale a facultății cu nevoile de dezvoltare socio-economică. Pregătirea aplicativă a studenților și cursanților; diversificarea specializărilor; adaptarea conținutului cursurilor și seminariilor la cerințele pieței sunt acțiuni utile testate și modificate permanent prin discuțiile cu angajatorii.

Mecanisme și instrumente de corelare a ofertei educaționale a IS din regiune cu nevoile de dezvoltare socio-economică

Prin manifestarea tendințelor demografice negative din prezent, universitățile din regiune sunt afectate de diminuarea numărului de studenți înmatriculați în ciclul licență, care se traduce printr-o reducere a veniturilor.

Creșterea numărului de programe de studiu masterale, eventual și doctorale – poate asigura menținerea în sistemul de educație a absolvenților, pentru încă 2-3 ani. Programele respective trebuie să se coreleze mult mai bine cu nevoile de pe piața muncii, prezentând astfel un grad mult mai ridicat de atractivitate.

Creșterea numărului de studenți înscriși la ID și frecvență redusă – mai ales în rândul studenților/persoanelor care trebuie să muncească pentru a-și plăti costurile educației sau în rândul celor care doresc o calificare nouă, cerută de locul de muncă.

Parteneriate ale universităților cu mediul socio-economic – vizează o colaborare mai strânsă a universităților cu potențialii angajatori, facilitând contactul acestora cu studenții aflați în căutarea unui loc de muncă. Este oportună derularea unor programe cu finanțare europeană pentru practica studentescă, de natură a apropia facultatea, studentul și angajatorul. Însă lucrul cel mai important ar putea fi reprezentat de cooperarea în structurile administrative ale universităților a unor reprezentanți ai marilor companii din regiune, comunități locale sau altor organisme naționale.

Implementarea unor instrumente de analiză a inserției profesionale a absolvenților – ce pot constitui exemple de bună practică la nivel regional, care să conducă la colaborări și parteneriate.

Abordări diferite la nivel curricular, a metodelor de predare sau stagiilor de practică – impun diversificarea ofertelor educaționale, printr-o mai reală corelare a specializărilor oferite și cerințele în schimbare de pe piața muncii din regiune. Acest aspect urmărește reconsiderări la mai multe niveluri: conținut (revizuirea ponderilor între teorie și practică în programele din învățământul superior); relevanță profesională (relația resursă umană - nevoi de dezvoltare ale regiunii, sincronizare curriculum - piața muncii); rezultate (programe de studii bazate pe competențe, abilități antreprenoriale); instituție de învățământ (universități corporatiste, parteneriate practice între universități și învățământul profesional și tehnic).

Realizarea de parteneriate tripartite angajatori-universități-colegii/licee - pentru flexibilizarea partenerilor implicați și formarea competențelor cerute de angajatori.

Centrul Național de Dezvoltare
a Învățământului Profesional și Tehnic
Strada Spiru Haret nr. 10-12, Sector 1
010176, București, ROMÂNIA
Tel: +4021.311.11.62
Fax: +4021.312.54.98
E-mail: vet@tvet.ro

www.tvet.ro

Competența face diferența!

**Proiect selectat în cadrul Programului Operațional Capacitate Administrativă
cofinanțat de Uniunea Europeană, din Fondul Social European.**

**Titlul proiectului: Cadrul strategic pentru infrastructura educațională și sprijin în planificarea
strategică a educației și formării profesionale - INFRAED**

Editorul materialului: Centrul Național de Dezvoltare a Învățământului Profesional și Tehnic
Data publicării: martie 2017

Conținutul acestui material nu reprezintă în mod obligatoriu poziția oficială
a Uniunii Europene sau a Guvernului României

Material gratuit